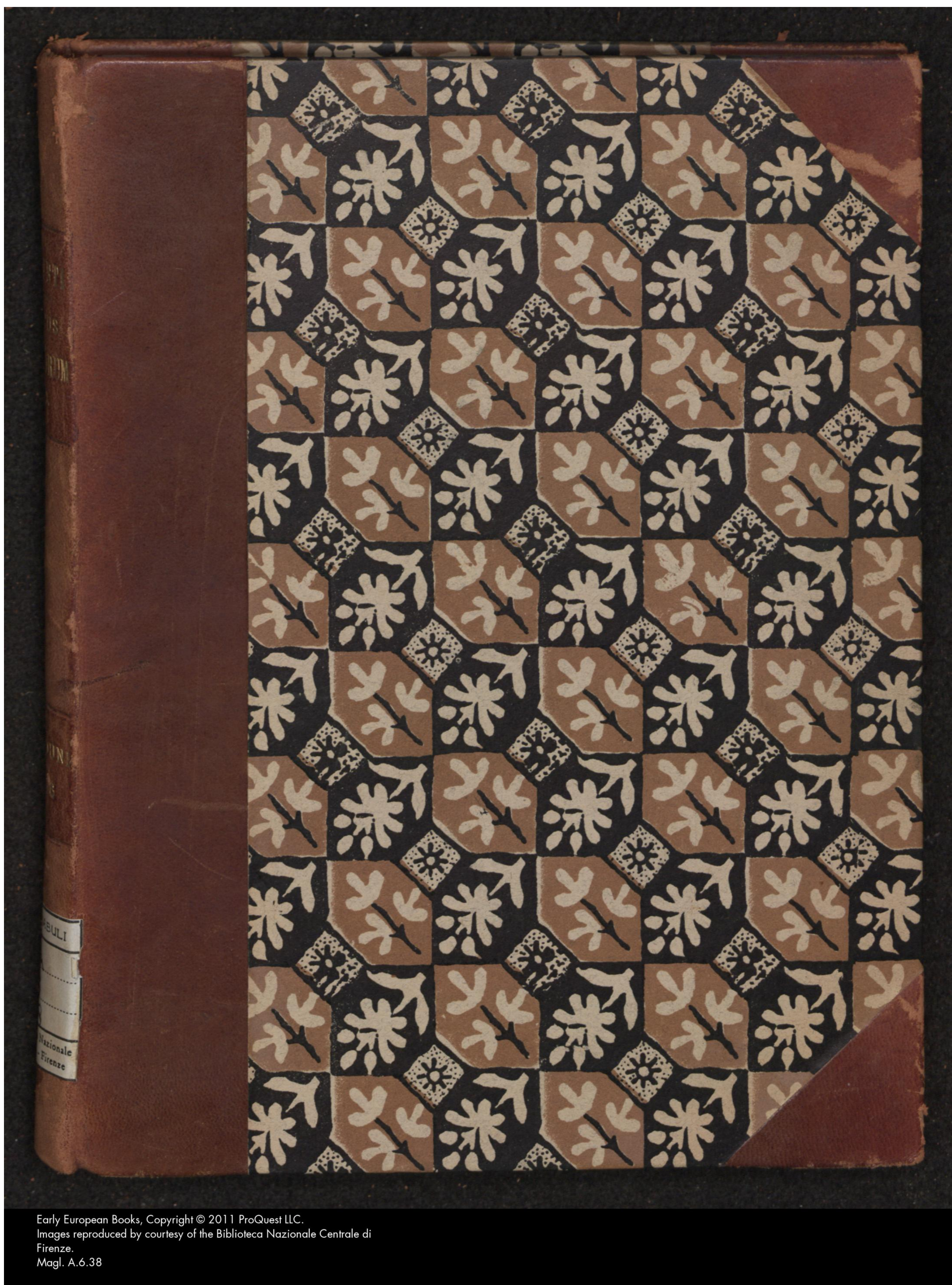
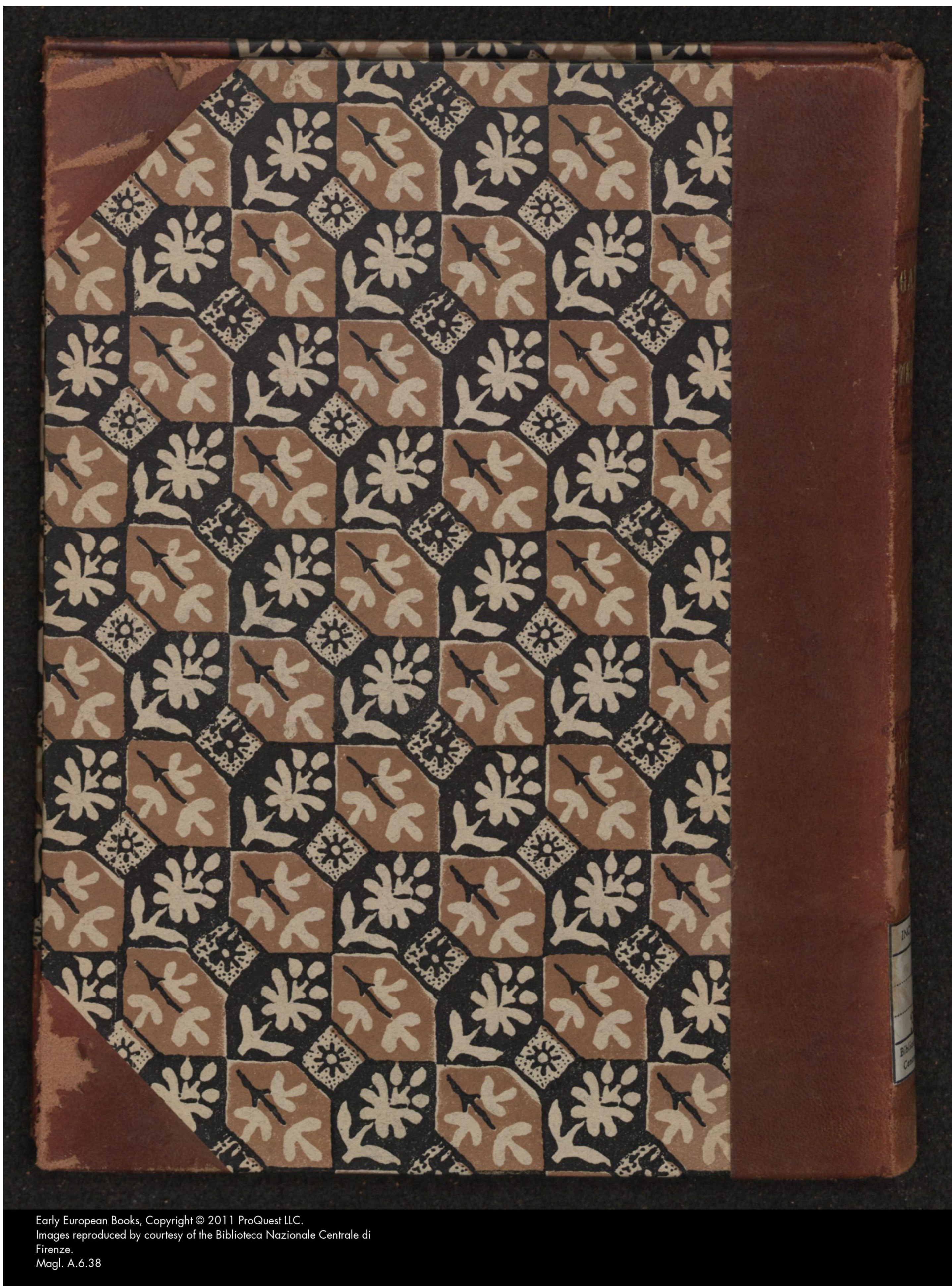

Nazionale
Firenze

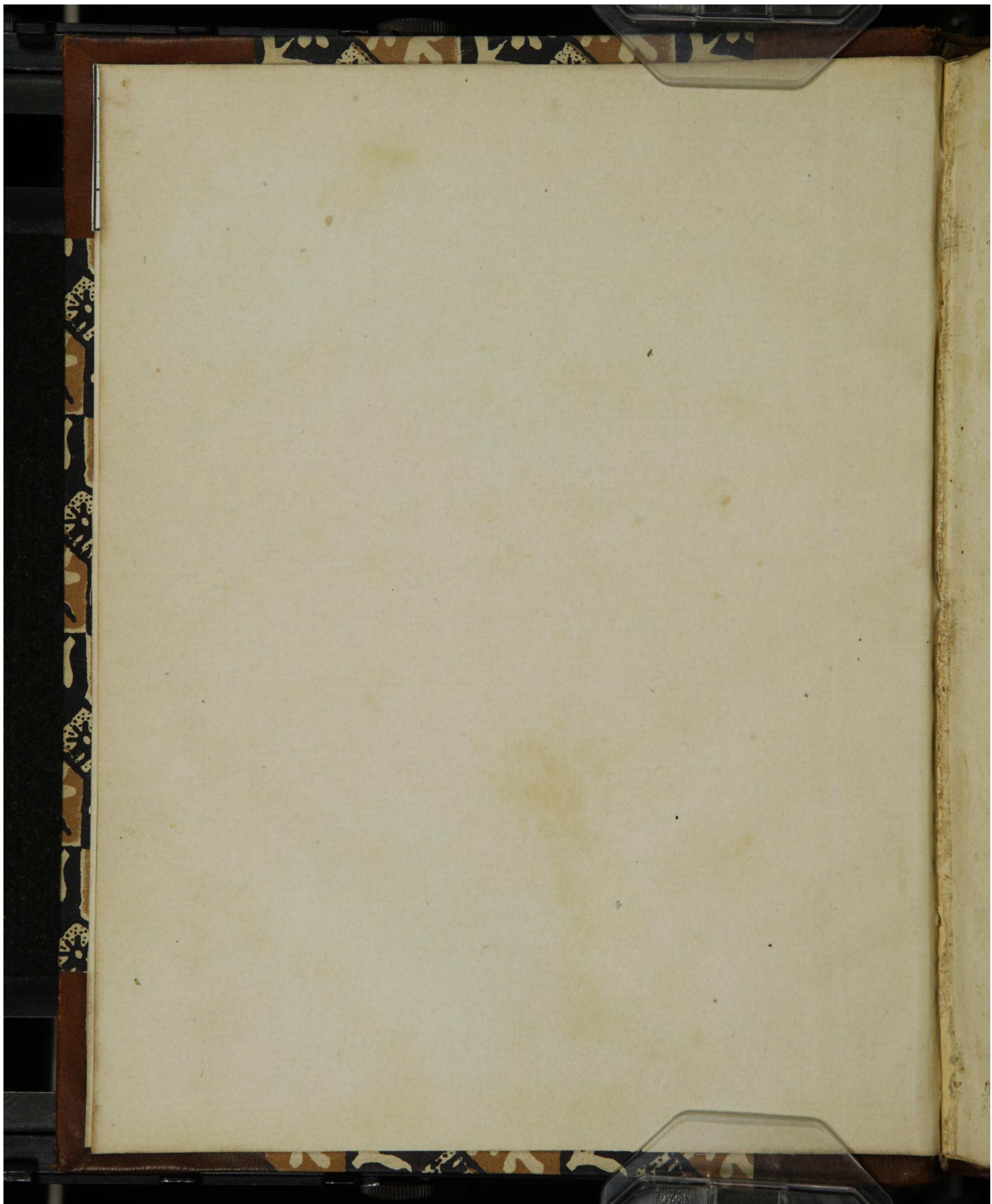

GANIVETI
AMICUS
MEDICORUM
ETC.
LUGDUNI
1496
INCUNABULI
A
6
38
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

Amicus medicorū magi

strí Joannis Ganiueti: cum opuſculo qđ Celi enarrant propter principium eius inſcribitur: ꝛ cum abbreuiatione Abrahe auenezre de luminarib⁹ ꝛ diebus creticis.

XX
GANIVETI
Lug 1496

Gondisaluus Toledo artiū ⁊ medicine ꝓfessor: dn̄o Hieronymo ferrera cohyspano suo: egregio sane artium medicineq; doctori ⁊ regio phisico prestantissimo: atq; amico in primis honorando: salutem dicit.

Cum diu diutiusq; tua viroꝝ prestātissime in me collata beneficia ip̄e mecū hisce dieb⁹ volutarē: herebā ꝑfecto: q̄d tua arte tuaq; prudētia amplissima quidē dignū afferre possem: cū te hac nostra tēpestate preter ceteros nō modo nationis nostre hyspane: sed vel orbis toti⁹: oīm bonarū artiū gloria pollere clarescat: vsqueadeo vt vel pares habeas q̄ paucissimos. Quocirca cū ꝓlixius memori ⁊ nō ingrato aīo istic hererē: tandē nō ingratū fore putabā: si hoc op⁹ nouitiū in diuinis illis: theologie: astrologie: ⁊ medicine facultatib⁹: magistri Joānis Ganiueti ordinis diui francisci sacre theologie ꝓfessoris e cōuentu fratrū minoꝝ vienneñ. edituꝫ: cui amico medicoꝝ nō ab re nomē indidit: impressum tersius tuo nomini dicare curarē: presertim cū eiusmodi reb⁹ te nō mediocriter delectari sciam: nō q quicq̄ ex hoc te addiscere posse arbitrater: verum q: suā quisq; artē beniuolo semꝑ oculo cōspectet. Sed ne quisq̄ imperitior cui hec nostre debitionis testimonia legere cōtinget: fortassis addubitet cur amic⁹ medicoruꝫ presens opus inscribat̄: norit hic q̄ plurima ad astrologie principia capessenda ꝯtineri. Nec ignoret quantū astrologia medicine cōferat cū sit iudicioꝝ ei⁹ directiua: vt plenissime deduxit consiliator: ⁊ est sententia ypocratis in libro suo de aere ⁊ aqua ⁊ regionib⁹: vbi si quidē recte memini sic ait. Qui recta tenēt ⁊ credūt: norint astronomiā non minimā partē esse medicine. Quā rem vel clarius expressit Galien⁹ in eo quē de spermate cōscripsit libro sic dicēs. Scire debet medic⁹ planetā ⁊ signū in quo est cū egrotare q̄s cepit: tēp⁹ ip̄m diem atq; horā similit̄. Et subdit. Opus nostrū est cognoscere oēm phisicā operationē superioꝝ corpoꝝ ⁊ inferioꝝ: ⁊ generationē ⁊ operationē eoꝝ: ⁊ colligantiā ⁊ operationē ip̄oꝝ ꝑ numerū planetarū: q̇bus precognitis notet̄ in quib⁹ infirmitatib⁹ quisq; laborat: ⁊ quib⁹ pharmacijs deceat curari fm̄ corporis sui naturā. hec Galien⁹ ypocratis auctoritate: ad que longe plura peritissimoꝝ virorum testimonia adducere possem: si rem persuasu difficilē tractarem. Quantū vero presens opusculū volentib⁹ ⁊ astrologie ⁊ medicine p̄ncipia capere cōducat: neminē nisi nō lecturuꝫ latere poterit: vt tamē quā sibi quisq; partē desiderabit: facile offendat: ad finē operis repertoriolū capituloꝝ adiectū est. Ceterū viroꝝ amicissime ne aures tuas fortassis obtundā: hec missa facio. Unū illud summopere exoratū velim vt placato suꝑcilio exiguū hoc munusculū a me suscipere nō asperneris: longe etenim plura debere fateor: neq; immemorem argueris vbi maior referendi beneficij affuerit facultas. Uerūtamē ne preter morē mun⁹ ip̄e meū vili faciā: spero equidē fore vt ꝑ istec tantilla amicitie nostre monumēta oēs mortales ad q̄s presens opus afferet̄: noscent quanti te galliarū p̄cipue Lugduneñ. proceres faciūt: apud quos in summo precio amplissimaq; charitate semꝑ habit⁹ es. Qđ vt rectius fiat operā adhibui: vt iam sepe memoratū opusculū a mag̃ro Joāne Trechsel alemāno: apud oēs impressorie artis (quos quidem norim) ꝑitissimo ⁊ diligentissimo terse ⁊ castigate imprimat̄: qđ certo scio ip̄m lubentissimo animo facturū: cū exploratissimum habeā dignitatē nominis tui apud ip̄m plurimū posse: vtpote quā plurima dilectione nō immerito ꝓsequit̄. Hec sunt igit̄ que in nostri amoris perpetuū pignus ad te vir excellentissime data volui: que si accepta intellexero: nihil iocundius vnq̄ cōtigerit. Uale medicinarū medicorūq; columen. Ex sancta ciuitate Vienneñ. pridie calendas octobrias. Anno salutis nostre. 1496.

¶ In hunc librū qui amicus medicoꝝ inscriptus ac editꝰ est a magr̄o Johāne Ganiuēto ordinis minoꝝ in conuētu viēneñ. eiusdē auctoris p̄fatio: in qua vtilitatē ⁊ diuisionē operis sui declarat: feliciter incipit.

In nomīe domini amen. Incipit quidam breuis tractatꝰ ad dirigēduꝫ phisicos in practica medicine quo ad influētiā celi tam tempore epidimie q̄ aliis tēporibꝰ anni vt sciant ipi phisici horas ⁊ tēpora in quibꝰ debēt dare medicinas: vel applicare corporibꝰ humanis: vt influētia iuuet opa medicine. q: sepe dāᵗ medicine laxatiue sub influētia celi ad oppositū renitenti: ⁊ quādoq; ꝑ oppositū ꝓpinantur medicine ad restringendum influētia celi laxante ⁊ cōcurrente radice supcelesti ad oppositū radicis ⁊ desiderii radicis inferioris ¶ Secūdo cōpositus est p̄sens tractatꝰ vt possint ipi phisici astrologi ꝓnosticare ꝓ egro mortē vel sanitatē possibilē per influentiā celi dominantē qua noticia habita ꝑ viā presentis operis cū dei auxilio poterint securius ⁊ citius subuenire infirmis ad sanitatē obtinendam ⁊ satis copiose ⁊ succincte ꝑ dei grāʒ ad ꝓpositū poniᵗ hic in p̄senti tractatu q̄ distinguitur in quattuor partes q̄ vocanᵗ differentie. ¶ Et p̄ma differētia in generali de numero celestiū orbiū ⁊ de motoribꝰ eoꝝ s̄m doctrinam philosophoꝝ antiquoꝝ: ⁊ s̄m veritatem theologoꝝ opiniones friuolas p̄hoꝝ corrigētium. ¶ Secūda differētia est de distinctione zodiaci celi stellati ⁊ suarū partiū ⁊ de eiꝰ correspōdentia ad zodiacū none sphere q̄ primū mobile diciᵗ. ¶ Tertia differētia est de inquisitione a qua radice ꝓueniāt epidimia ⁊ mors in hominibꝰ ⁊ plus vno tp̄e q̄ alio ⁊ de modo cognoscēdi ⁊ ꝓnosticandi cursu nature ⁊ influentia celi mortē vel vitā egro. ¶ Quarta differētia est de modis cōseruandi sanitatē ⁊ obuiandi periculis egritudinuꝫ ⁊ de ingenio expellēdi morbos de corporibꝰ humanis q̄tū erit possibile artifici seu ministro nature ⁊ de modo medēdi ⁊ cōficiendi medicinas ⁊ fortificandi eas ꝑ influentiā celi ⁊ p̄cipue per inuocationē nominis dei supra totā influentiam celi. Et quelibet istarū quattuor differentiarū continet septem capitula in quibus capitulis elucidantur principia suarum differentiarū.

Argumentū p̄me differētie ⁊ eiꝰ p̄mi cap.

¶ Prima igiᵗ differentia est de numero celestium orbiū ⁊ de motoribꝰ eoꝝ s̄m doctrinam p̄hoꝝ antiquoꝝ: ⁊ s̄m veritatē theologoꝝ opiniones friuolas p̄hoꝝ corrigentium.

¶ Primū aūt capitulū istiꝰ p̄me differētie est de numero ⁊ ordine celoꝝ in generali: ad quē numerū peruenerūt p̄hi: ⁊ vltra ⁊ supra theologi reuelatione ⁊ doctrina dei.

Circa primū itaq; huius p̄me differētie capitulū: sciendū est q̄ p̄hi posuerūt .ix. celos in generali ⁊ q̄ttuor elemēta. Incipiendo igiᵗ a parte inferiori versus nos dixerunt terrā esse ⁊ dixerunt eam esse sphericā ⁊ rotundā: cuiꝰ rotunditatē ꝓbauerᵗ rationibꝰ geometricis ꝑ aspectū ad celū ⁊ ad lineā equinoctialē celi ⁊ hoc maxime in partibꝰ indie in quadā ciuitate q̄ vocaᵗ arim que distat ab oriente 90 gradibꝰ a gadibꝰ alexandri. ⁊ 90. gradibꝰ a gadibꝰ herculis ab occidente. ⁊ 90 a polo artico ⁊ 90 a polo antartico. ita q̄ ciuitas illa rōne geometrica ꝓbatur esse in medio terre distans equaliᵗ a quattuor angulis eq̄libus celi: ⁊ habitatores illius loci veniēdo versus septētrionē per dietā perpendūt polū articū eleuari suꝑ orizontē eoꝝ ⁊ q̄tū eleuaᵗ eis veniēdo v̄sus septētrionē: tantū antarticꝰ eis deprimiᵗ. Nā si plana esset terra ⁊ nō rotūda equaliᵗ viderenᵗ stelle ab habitantibꝰ supra terrā in quacūq; regione essent. hoc idē patet per eclipses solis ⁊ lune que vna hora fiūt orientalibus: alia vero hora fiunt ipsis habitātibus in occidente: ⁊ aliquādo est differētia trium horarum equaliū. ex quibꝰ rationibꝰ concludiᵗ rotunditas terre supra quā habitāt homines beneficio dei ⁊ animalia ad seruitium hominū. ¶ Notandū de gadibꝰ alexandri ⁊ herculis supratactis: q̄ gades idē sūt q̄d termini quos terminos seu gades alexander tēporibus q̄bus debellauit orientem posuit in fine terre habitabilis versus oriētē iuxta mare videlꝫ orientale sub linea ecliptica de consilio peritoꝝ in arte astrologie: ⁊ fecit idē hic fieri in littore illius maris turrim altam que ē signum memorie perpetue ⁊ in signuꝫ distantie a medio terre. Pari forma hercules bellās

in hyſpania poſtꝗ̃ deuicit reges illarũ partiũ
videlicet finiũ hyſpanie ⁊ fuit dñs hyſpanie
fecit fieri de cõſilio peritoꝝ in aſtris iuxta ma
re ⁊ hoc ſub linea ecliptica turrim quandã al
tam quã appellauit gades a parte videlꝫ occi
dentis: ita ꝙ nõ erat vltra locus terre habita
bilis ⁊ manet illa turris vſꝫ ad hodiernũ diẽ
vocata ab incolis illius terre vulgariter le ca-
ſtel pharaont vel turris herculis. ¶ Et eſt ſci
endum ꝙ illic mare elongauit ſe ab illa turri
per dimidiã leucã dimittendo turrim cum tur
ris fuerit ꝑmo in littore ⁊ ꝗ̃tum mare elonga
uit ſe ab illa turri de tanto trãſiuit verſus par
tem orientis: ita ꝙ gades alexandri penitus
ſunt cooperte in mari: ⁊ iſta habent̃ ex lectu-
ra theorice planetarũ. ita ſuo modo creſcit ali
quãdo mare ſeptẽtrionale dimittendo de tan
to partẽ meridionalẽ ſibi oppoſitam. ¶ Poſt
terram dixerunt eſſe aquã etiam ꝓtendentẽ
figurã ſphericã ⁊ rotundã: cuiꝯ rotunditatem
ꝓbauerũt pariformit̃ per aſpectuꝫ ad celum.
quotidiana nempe eſt nautarũ experientia ꝙ
quãto plus alicui poloꝝ vicinant̃: tanto magꝭ
ipe eiſdẽ eleuat̃. ⁊ quanto magis elongãtur:
tanto plus deprimit̃. Eſt tamẽ non perfecte
ſpherica ſed figure ſemicircularis. miraculo-
ſe nãqꝫ in vna parte eleuatur propter vitam
animantiũ habẽdã vel tuẽdã. ¶ Supra quã
poſuerunt aerem ⁊ ignem etiã rotundarũ fi-
gurarũ. que elementa quattuor rotunda ſunt
ꝓpter celorum rotunditatẽ ne vacuũ qđ na-
tura abhorret poneretur: ⁊ ineſt rotunditas
ipſis celis ⁊ omibus elementis principaliter
ad repreſentandũ perfectionẽ ⁊ ſimplicitatẽ
creatoris. Eſt enĩ figura rotũda omniũ figu-
rarũ ꝑfectiſſima capaciſſima ⁊ ſimpliciſſima.
¶ Viſa materia de cõſideratione rotũditatis
terre ⁊ alioꝝ elementoꝝ videndũ eſt de natu-
ris quattuor elementoꝝ. Terra in ordine infe
riori habꝫ ſiccitatẽ dominantẽ ⁊ frigiditatem
cõcomitantẽ. Aqua hꝫ frigiditatẽ dominãtẽ
⁊ humiditatẽ cõcomitantẽ. Aer habꝫ humidi
tatẽ dominantẽ ⁊ caliditatem concomitantẽ.
Ignis habꝫ caliditatẽ dominantẽ ⁊ ſiccitatẽ
cõcomitantẽ. Ex quo ptꝫ ꝙ vnũquodqꝫ q̃ttu
or elemẽtoꝝ ſibi ꝓpinquo aſſimilat̃ in vna q̃li
tate ⁊ in alia ꝯtrariat̃ eidẽ. primũ ⁊ vltimum
terra ⁊ ignis ꝑ vnũ mediũ copulant̃ videlꝫ ꝑ
ſiccitatẽ ⁊ ꝑ duo ꝯtrariant̃ ſcꝫ ꝑ frigiditatẽ et
caliditatẽ. ¶ Et eſt aduertendũ ꝓ elucidatõe
iſtius tractatꝯ ꝙ maior pars eius ⁊ ꝑncipalis
fundabit̃ in his ꝓprietatibꝯ quattuor elemẽ-
toꝝ reducẽdo ⁊ cõparãdo naturas ⁊ influẽti-
as .7. planetarũ ad ꝓꝑetates q̃ttuor elemẽto-
rũ ⁊ ꝯſequent̃ tractãdo de naturis ⁊ ꝓꝑetati
bus ſtellarũ cõparãdo ⁊ aſſimilãdo earũ ꝓꝑe
tates ⁊ influẽtias ꝓꝑetatibꝯ ⁊ influẽtijs .7. pla
netarũ ⁊ ꝓꝑetatibꝯ ſimplicibꝯ vel q̃nqꝫ gemi
natis q̃ttuor elemẽtoꝝ. ¶ De nũero celoꝝ ſci
endũ eſt in gñali ꝙ phi poſuerũt nouẽ celos
⁊ ordo talis ẽ. Prio incipiẽdo a parte inferio-
ri v̾ſus nos poſuerũt celũ lune diſtinctum ab
alijs celis ⁊ hoc q2 viderũt motũ lune velocio
rem: ⁊ ſubſequent̃ poſuer̃t celũ mercurij ꝓpt̃
rõnes geometricas q̃s experti fuerũt cõpoſi-
tores tabularũ: deinde celũ veneris: ſubſeq̃nt̃
celũ ſolis mediũ int̃ celos .7. planetarũ tanꝗ̃
palatiũ principis exiſtenꝭ maioris v̾tutis ſibi
collate a deo inter ceteros planetas. In ſole
nãqꝫ poſuit tabernaculũ ſuum ⁊ ipe ſol tanꝗ̃
ſpõſꝯ ꝓcedẽs đ thalamo ſuo. Exultauit vt gy
gas ad currendã viã ſuã ab oriẽte in occidẽtẽ
ex declaratõe textuali Nicolai de lyra ſuꝑ pſ̃.
Celi enarrãt gl̃iam dei ⁊ opa manuũ eiꝯ annũ
ciat firmamentũ: hoc eſt celũ ſtellatũ. Subſe
quenter aſcendẽdo ponũt celũ martis habẽꝭ
aliũ motũ tardiorẽ ſole. ſubſeq̃nter ponũt ce-
lũ iouis habẽꝭ motũ tardiorẽ marte ⁊ hoc in
12. annis cõplendo reuolutionẽ ſuã ſub zodia
co. poſtqꝫ ponũt celum ſaturni ſeptimi ⁊ vlti
mi planetarũ habẽtis motũ tardiorẽ ioue q2
altior ẽ ⁊ cõplet ſub zodiaco curſũ ſuũ in. 30.
annis ſolaribꝯ. poſtqꝫ aſcendẽdo ponũt celũ
ſtellatũ qđ ẽ octaua ſphera exiſtẽs magni or
natꝯ ⁊ mirabilis influẽtie q̃s hꝫ ab ipo artifi-
ce q̇ eã creauit. ⁊ mouet̃ in. 100. annis gradu
vno ꝯtra motum ꝑmi mobilis: ⁊ in iſto funda
mẽto ille magnꝯ phs plato poſuit annũ ſuuꝫ
reuolutõnis rerũ oĩm in triginta ſex milibꝯ an
noꝝ in q̊ tꝑe ⁊ nõ in minori celũ ſtellatũ com-
plet reuolutõnẽ ſuã. Supra iſtos octo celos
poſuer̃t phi nonũ celũ ꝑmũ mobile q2 vider̃t
ꝙ octauũ celũ mouebat̃ duobus motibꝯ vno
motu ab oriẽte in occidẽtẽ in die naturali ⁊ in
100. annis gradu vno: ecõuerſo ab occidẽte i
orientẽ. Perpẽder̃t igit̃ diſcurſu naturali ⁊ ra
tione ꝙ idem corpꝯ nõ poſſet moueri ꝯtrarijs
motibꝯ. iudicauer̃t itaqꝫ ꝙ vnꝯ erat ei natura-
lis ⁊ alter motꝯ ab aliq̊ alio agẽte ſuperiori: ⁊ ſic
poſuer̃t nonũ celũ ꝗ eſt ꝑmũ mobile qđ mo-

uet orbes septē planetarū ⁊ celū stellatū motu diurno ab oriēte in occidētē: ſ q2 illi orbes ⁊ celi aliqd acqrunt ꝓcessu tpis de motu contrario ab occidēte in oriētē iudicauerūt rōne naturali supra nonā spherā ⁊ septē orbes planetarū esse aliū motorē mobilem a quo fieret isti motus ⁊ istum motorē dixerunt primū mobile hoc ē nonū celū. Ad ista puenerūt pħi ratione naturali ⁊ multi scti antiq patres vt adā ⁊ primogeniti iusti descēdēdo p gnatōes de qrū nūero fuit noe ⁊ abrahā. hij nāq multa habuerunt de istis p reuelationē diuinā ⁊ ista sunt q̄ ad dicta pħoꝝ ⁊ q̄ ad rōnē naturalē ⁊ si q̄ habuerūt antiq p reuelationē diuinā tanto forti⁹ ea sūt tradita ꝓ doctrina. Supra istos theologi ponūt decimū celū mediū int̄ nonū celuz ⁊ celū empireū: ⁊ istō celū mouet̄ motu simplicissimo ſm theologos: ⁊ aliq dicūt istud celū esse celū cristallinū a materia multū lucida: ⁊ quodāmodo vocat̄ celū aqueū. Iuxta illō ps Bñdicite aque oēs q̄ sup celos sūt dño: nō ꝙ sit ibi aq̄ nec materia cristalli ſ q̄daz materia subtilis ⁊ multū nobilis in cōparatōne vitri. iuxta istā cōsiderationē quāto aliqō celū ē altius tanto aliq̄ ꝯditōe ē nobili⁹. Supra istud celū est celū empireū qō ē vndecimū ⁊ est qetum ⁊ nō mouet̄ aliq̄ via ⁊ ē capacissimū: q2 cōtinet oēs alios celos infra se: ⁊ est loc⁹ sanctoꝝ angeloꝝ ⁊ sctōꝝ ⁊ sctārū ⁊ oim saluādorū. ⁊ iste ē ordo celoꝝ vndecim: videlz celestiū orbiū ⁊ q̄ttuor regionū elemētariū. Prio em̄ est terra ⁊ alia elemēta tria ⁊ septē celi planetarū ⁊ celū stellatū ⁊ duo celi int̄ celū stellatū ⁊ celū empireū: ⁊ sic in nūero sūt q̄ttuor regiones elemētares ⁊ vndeci orbes celestes: ⁊ sic in nūero sunt q̄ndeci: ita ꝙ a cētro mūdi vsq ad thronū veri salomonis q̄ndecim gradib⁹ ascēdit̄ ad habēdū futurā gl̄iaz. Supra istos orbes oēs posuerūt aliq̄ theologi celū beatissime trinitat̄ verū hic nō fit mentio nisi de celis materialib⁹ nec dicit̄ oppositū nec ꝓpositū: ſ adducit̄ ad ꝓpositū q̄dāmodo quoddaz dictū pħoꝝ athenieñ. quoꝝ quodā tpe viginti q̄ttuor solēnes erāt reqsiti a pncipe athenieñ vt q̄libz diceret opinionē suā d deo q̄d eēt de⁹ pncipalioꝝ ipoꝝ q̄siuit inducias septē dieruz post q̄s diceret q̄d ei videret̄ quos pnceps ei cōcessit ⁊ alijs pħis vigintitrib⁹ pari forma ⁊ q̄libz alioꝝ vigintitriū pħoꝝ posuit in sc̄ptis ꝓpriā opinionē promptus post septē dies ad declarandū eam ꝓtestādo ꝙ pncipalis pħoꝝ pmo diceret opinionē suā ꝓpriā. trāsactis septē dieb⁹ cōuenerūt oēs ad pncipē ⁊ alij fuerunt parati pret̄ primū q̄ ꝓ opinione sua declarāda adhuc petijt inducias q̄ndeci dieruz q̄bus dilapsis cōparuit corā pncipe iterū petens vni⁹ mēsis spaciū q̄ dilapso tps inducia rū duplicari petijt: ⁊ sic duplicādo ꝓcessit ꝑ inducias petēdo vsq ad spaciū sex mēsiuz ⁊ tandē attēdiati tam pnceps ꝙ alij pħi cōpulerūt ipm vbis ad dicēdū opinionē suā: ⁊ tūc dixit istā ꝓpositionē. Deus ē sphera intelligibilis cui⁹ centrū vbiq ē circūferētia vo nusq̄ Aliq̄ alioꝝ pħoꝝ dixert sūmū bonū: sūmū verū: pmā causam a q̄ depēdēt oia: ⁊ multas alias pfectōes mirabiles de deo: ſ q̄s est mortalis q̄ possit de deo ꝓpe loq̄ nec de celo in q̄ habitat q2 habitat in oib⁹ celis ⁊ in oib⁹ elemeñ ⁊ vbiq est p p̄sentiā essentiā ⁊ potētiā i inferno ⁊ in cūctis elemētis ⁊ in celis materialib⁹ ⁊ extra celū p spaciū infinitū ⁊ intellect⁹ human⁹ neq̄q appħēdere pōt: nec angel⁹ valet sufficient intelligere q2 esse suū ē infinitū eē ⁊ essentia ei⁹ idē sūt in eodē. nostrū intelligere in corpe hūano valde ē obnubilatū: etiam aie separate a corpe intellectio est finita ⁊ cuiuscūq angeli: ita ꝙ intellect⁹ creat⁹ nō pōt attingere ad tantā intellectōnē: ⁊ sufficit nob iudicio meo hic laudare opinionē illius pħi de⁹ est sphera intelligibilis p quādā similitudinē q2 sphera dr̄ pfecta rotunda cui⁹ sphere centrū est vbiq circūferētia vero nusq̄.

Argumentū secūdi cap. prime differētie

¶ Secūdū capitulū est de nūero ⁊ ordine orbiū pticulariū planetarū ⁊ epicloꝝ ⁊ cunctoꝝ celoꝝ nob influentiū ſm doctrinā astrologoꝝ

Circa secunduz hui⁹ dr̄ie caplm sciēdū ē ꝙ nūer⁹ ⁊ ordo orbiū pticulariū ſm doctrinā astrologoꝝ talis ē. Incipiēdo v̄sus nos ē totale celū lune ꝯtiguū orbi ignis a pte inferiori in suo cōcauo ꝯtinēs infra se ⁊ sub se q̄ttuor elemēta infra concauū sui orbis ⁊ a pte supiori in suo cōuexo ꝯtiguat̄ orbi mercurij ⁊ in eodē celo totali lune sūt q̄ttuor orbes particulares habētes distinctos mot⁹ quoꝝ motuū vni⁹ nō assimilat̄ alteri: ⁊ de istis orbibus pm⁹ vocat̄ orbis totalis lune ꝯtinēs intrā se alios tres orbes: vt puta equantē deferentē

3

⁊ epiciclū .ꝑmꝰ igitꝛ orbis lune est orbis q̄ dr̄
totalis.secūdꝰ dr̄ equans.tertiꝰ deferēs. q̄rtꝰ
epiciclꝰ portās corpus lune.
¶ Mercuriꝰ plures habꝫ orbes q̄ꝫ alij plane
te ⁊ motꝰ varios ideo esset expediēs ad intel
lectionē huiꝰ declaratōis depingere in isto ca
pitulo orbes mercurij sicut docetꝛ in theorica
planetarū:ꝫ qꝛ hic nō ponūtꝛ ponentꝛ in fine li
bri p̄sentꝭ. Et in sūma mercuriꝰ habꝫ sex orbes
distinctos ⁊ motꝰ varios correspōdētes istis
orbibꝰ. ⁊ ꝑmo habꝫ celū totale vt alij ⁊ q̄ttuor
orbes secluso epiciclo ⁊ epiciclū suū in q̄ de
fertꝛ corpꝰ planete ⁊ mouetꝛ. Residuū specu
lationis huiꝰ materie remittitꝛ theorice plane
tarū: ⁊ in sūma celū mercurij habꝫ sex orbes
⁊ celum lune quattuor: ⁊ sic in summa sunt
decem.
¶ Venus habꝫ q̄ttuor orbes: celū totale ⁊ or
bem equantē: orbē deferentē ⁊ epiciclū: ⁊ sic
venꝰ habꝫ q̄ttuor orbes adiunctis inferioribꝰ
in numero isti tres celi habent quattuorde
cim orbes
¶ Sol p̄nceps planetarū creatꝰ in medio se
ptem planetarū tanq̄ꝫ cor in medio corpis hu
mani ē ordinatꝰ in suis orbibus sine epiciclo.
habꝫ ꝑmo celū suū totale. secūdo suū orbem
equantē. tertio orbē deferentē: ⁊ sic in sūma
hꝫ tres orbes ꝑticulares numeratꝭ his orbibꝰ
cum quattuordecim p̄cedentibꝰ erūt decem ⁊
septem orbes particulares.
¶ Mars iuppiter ⁊ saturnꝰ q̇libꝫ istoꝝ habꝫ
celū suū totale ⁊ orbē equātē ⁊ deferētē ⁊ su
um epiciclū ⁊ sic quodlibet illoꝝ celoꝝ habet
quattuor orbes quasi particulares qui simul
iuncti faciunt duodecim: ⁊ iuncti simul cum
p̄cedētibꝰ faciūt vigintinouē q̄ sūt orbes par
ticulares septē planetarū. ¶ Seq̇tꝛ subseq̄ntꝛ
de celo stellato qđ est octauū celū qđ dr̄ firma
mentū qꝛ stelle sūt firmate ⁊ fixe in eodē celo
totū illud celū ē vnicū ⁊ vnicꝰ orbis licꝫ habe
at duplicē motū. vnū ab oriente q̄ ꝫm astrolo
gos vocatꝛ violētꝰ quo motu fertꝛ quolibꝫ die
ab oriente in occidētē ⁊ ab occidēte in orientē
cōplens reuolutionē totalē licꝫ in centū ānis
moueatꝛ motu naturali ab occidēte in orientē
gradu vno ⁊ ille motꝰ diurnꝰ celi stellati quo
mouetꝛ ex impulsu ⁊ tactu ꝑmi mobilis dr̄ vio
lentꝰ q̄ꝫ q̄ꝫ vterq̄ꝫ motꝰ celi stellati alio modo
posset dici naturalis qꝛ obedit suo supiori .i.
ꝑmo mobili ⁊ p̄cipue iste motꝰ ab oriēte in oc
cidentē celi stellati diurnꝰ posset dici natura
lis qꝛ obedit imperio dei qui ordinauit istum
motū diurnū fieri ꝑ aliū motū supiorē videlꝫ
per motū primi mobilis. cōnumerato itaq̄ꝫ or
be octauo p̄dicto erūt orbes triginta: licꝫ em̄
duplicē ipm firmamentū habeat motuꝫ vt ex
supradictis claruit q̄ꝫuis etiā multiformibus
imaginibꝰ ornatū sit celestibꝰ muneribꝰ: est tn̄
vnicꝰ orbis totalis q̄bꝰ si cōnumeretꝛ ꝑmū mo
bile qđ raptu quodā secū trahit trigita orbes
p̄dictos in vigintiq̄ttuor horis ⁊ erunt in vni
uerso orbes trigita vnꝰ ad quoꝝ noticiā astro
logi ⁊ ph̄i ꝑuenerūt. ¶ Circa qđ est sciendū
q̄ꝫ oēs isti celi ⁊ orbes influūt nobis in istis in
ferioribꝰ ꝑ motū ⁊ radiū: ꝑ motū calorē ꝑ radi
um virtutē. Et est notandū q̄ꝫ licꝫ celi non ha
beant radios apparētes vt sol vel vt corpꝰ al
teriꝰ planete vel stelle lucide: attn̄ habent ra
dios v̄tuales cū sint corpa clara ⁊ dyaphana
qui radij mittuntꝛ ad aerē ⁊ influunt ꝫm magꝭ
⁊ minꝰ: vt diceretꝛ de aliq̄ lapide p̄cioso qui ex
tactu haberet v̄tutē supra curā oculoꝝ vel su
per aliquē aliū morbū vel aliquā ꝓꝑetatē lau
dabilē: lapis ille esset appreciādꝰ ⁊ diligēdus
ꝓ vtilitate: ita in p̄senti materia dr̄ de corpori
bus habētibꝰ v̄tutē qua mediāte operantꝛ in
nobis v̄tute eis data a deo: dicitꝛ rōnabiliter
q̄ꝫ honorabilꝰ est creatori qui celos creauit q̄ꝫ
dederit eis v̄tutē ⁊ influētiā q̄ꝫ q̄ꝫ nullā habe
rent influentiā seu v̄tutē: ⁊ in hoc magꝭ osten
ditur sapiētia ⁊ potentia creatoris creando ⁊
manutenēdo res alicuiꝰ v̄tutis q̄ꝫ si essent ina
nes ⁊ supflue ⁊ nulliꝰ v̄tutis vel cōparatōis:
oia creata cognita debēt reduci ꝑ sapiētes in
laudē creatoris: ⁊ iste debꝫ eē finis ꝓpriꝰ acq̄
sitionis oim artiū ⁊ doctrinarū licitarū redu
cere videlꝫ in laudē creatoris: ⁊ ista fuit ima
ginatio Auicē. de cognitōe orbiū celestiū q̄ꝫ ꝑ
hanc cognitionē eleuatꝛ aīa ad cognitionē ⁊
dilectionē dei ⁊ ad vitam rectam.

Argumentū tertij cap̄. prime differētie.

¶ Tertiū cap̄. prime differētie ē de numero
⁊ ordine intelligētiarū orbes celestes regen
tiū ⁊ mouētiū ꝫm dicta ⁊ scripta ⁊ opiniones
philosophoꝝ antiquoꝝ.

Circa tertiū ca
pitulū videndū est de nūero ⁊ mo
do intelligendi ph̄oꝝ ⁊ de modo
loq̄ndi ph̄oꝝ de intelligētijs mouētibꝰ orbes

celestes qđ caplin magis ponit̃ hic improbā
do ꝙ̄ approbādo: qꝛ ſꝫm rei v̇itatē ⁊ doctrinaꝫ
theologoꝝ in multis hic errauerūt a veritate
⁊ poſuerāt numerū intelligētiarū ſeparatarū
ſꝫm nūerū orbiū ⁊ poſuerūt eas eternas ⁊ ne⸗
ceſſario mouere celū ⁊ perviam ꝑ quā mouet̃
ordine cōi: ⁊ fuit iſta opi. Auicē. inter ceteros
tractātis ꝓlixi⁹ materiā intelligētiarū. cōſide
rauit nāqꝫ ipe ṗmā cauſaꝫ q̄ eſt ſupra oēs in⸗
telligētias ⁊ a qua oēs intelligētie depēdent
ſimpliciſſimā eſſe ⁊ nō poſſe vt ſic ꝓducere ꝑ
ſe rōe ei⁹ ṗme oꝑatōis niſi vnicā itelligētiā. ꝑ
illud principiū Idē inq̄tū idē nō ē natū face
re niſi idē. ⁊ qꝛ ṗma cauſa ē ſimpliciſſima pōt
ꝓducere vnicā itelligētiā in rōe ṗme oꝑatōis
q̄ imediate depēdet ab ea: ⁊ iſtā intelligētiaꝫ
vocauerūt ṗhi intelligentiā ṗmi mobilis. Et
qꝛ ē immediata illa intelligētia ipi ṗme cauſe
mouet magno impetu ⁊ fortitudine corp⁹ ſui
mobilis ſeu celi ⁊ oīa corꝑa celeſtia inferiora.
Intelligētia v̇o ṗmi mobilis qꝛ ē prima intel⸗
ligētia depēdēs a ṗma cauſa maioris v̇tutis
eſt ꝙ̄ quecunqꝫ intelligētia ſequēs: ⁊ qꝛ ē cau
ſata a ṗma cauſa ⁊ eſt annexa ſuo celo ad mo
tū ei⁹ cōtinuādū ꝓducit ꝑ actū ſui intellect⁹ ⁊
ſue intelligentie ⁊ ꝑ receptionē fortitudinis
quā hꝫ a ṗma cauſa ꝓducit intelligētiā ſecun
dam imediate ſub ſe q̄ dr̄ intelligētia celi ſtel
lati. Et iſta ṗma intelligētia cū ſecūda intelli⸗
gētia ꝓducit corp⁹ celi ſtellati: ⁊ ſecūda intelli
gētia mouet illud celū motu ſuo ordinario ⁊ ꝑ
iſtā viam tractauerūt ṗhi iſtū nūerū intellige
tiarū ſeparatarū ꝙ̄ plurima abſurda ⁊ v̇itati
theologice repugnantia aſſerentes ꝓcedēdo
ab iſtis ſuꝑioribꝰ intelligentijs vſqꝫ ad intelli
gentiā inferiorē videlꝫ lune quā vocauerunt
datricē formarū in iſtis inferioribꝰ: ⁊ aſcripſe
runt iſtis intelligētijs ꝑtātem magnā ⁊ ſciēti⸗
am ⁊ v̇tutes alias ⁊ ſuperioribꝰ intelligētijs
maiores v̇tutes ⁊ vniuerſales. Et ꝙ ſuꝑiores
intelligētie ſunt cauſe inferioꝝ intelligētiarū
⁊ q̄libꝫ itelligētia ē cauſa ſui celi vel ſui orbis
particularis. iuxta qđ videt̃ ſentire auctor de
cauſis ꝓpoſitōe octaua ſic inquiēs. Oīs intel
ligētia ſcit qđ ē ſupra ſe ⁊ qđ ē ſub ſe: verūtn̄
ſcit qđ eſt ſub ſe qꝛ ē cauſa ei⁹: ⁊ ſcit qđ eſt ſu⸗
pra ſe qm̄ acq̄rit bonitatē ab eo. Iſta ꝓpoſitio
ſimplr̄ ē falſa qꝛ nulla intelligētia dependēs
eſt cauſa alterius intelligentie nec bonitatis
eius: ſed deus qui eſt ipa ṗma cauſa qui crea
uit oīa. iuxta textū ſacre ſcripture. In ṗnci⸗
pio creauit de⁹ celū ⁊ terrā. Et ſꝫm magiſtruꝫ
ſententiarū quattuor creauit deus in ṗncipio
creatōnis omniū rerū: celū empireū: angelos
materiā primā: ⁊ temp⁹: ⁊ mox repleuit deus
illud magnū celum empireū angelis ⁊ nō ſꝫm
nūerū orbiū cōtra ṗhos tenentes illā opinio
nem. de quib⁹ ſanctis angelis loquitur Dani⸗
el in textu biblie. Milia miliū miniſtrabāt ei
(hoc eſt deo) ⁊ decies centena milia aſſiſte⸗
bant ei. ꝙ̄ ꝙ̄ in his duob⁹ nūeris nō ſit nume⸗
rus ſanctoꝝ angeloꝝ. Et eſt ſciēdū circa hoc
ꝙ nullus theologoꝝ ſcribentiū de ſanctis an⸗
gelis dicit numerū ipſoꝝ nec numer⁹ in ſacra
ſcriptura reperit̃. Tant⁹ em̄ numer⁹ eſt ꝙ ſuꝑ
terrā ignorat̃: ideo fatue opinati ſunt illi q̄ vo
luerūt tractare numerū intelligētiarū ſeu an⸗
gelorum ſꝫm numerum orbiuꝫ celeſtium. Po⸗
ſuerūt ſiquidē ṗhi intelligentiam lune regere
q̄ttuor elemēta: ⁊ poſuerūt quālibet intelligē
tiam eſſe ⁊ ṗſidere in toto ſuo celo ⁊ in ambi⸗
tu ſui celi ⁊ in oībus contētis infra vſqꝫ ad
centrum terre ⁊ animas hoīm mediāte vehe
menti imaginatione coniungi intelligētie lu⸗
ne ꝑ vehementē ⁊ fortē imaginationē: ⁊ inde
eſt ꝙ aliq̄n hoies acq̄runt magna que deſide
rant ſi intelligētia lune influat: que oīa ſunt
abſurda: qꝛ ſepe per imaginationē humores
in corpore humano alterant̃. Unde ſequunt̃
aliqua incōmoda vel que vident̃ eſſe ſtupen⸗
da: ⁊ hoc aliquādo accidit in animalib⁹ de vir
tute imaginatiua. ſicut habet̃ in quodā paſſu
biblie de Jacob qui ponebat duas virgulas
duoꝝ coloꝝ ſuꝑ fonte: ⁊ inde oues bibendo il
lorum coloꝝ retinebant ſimilitudinē in virtu⸗
te brutali imaginatiua: ⁊ quādo veniebāt ad
gn̄ationē cū arietib⁹ remanebat illa ſimilitu⸗
do duoꝝ coloꝝ in ipis ouib⁹ ꝑ quā imaginati⸗
onē fetus generati erant duoꝝ colorum. hec
ponit Nicolaus de lyra ſuper illo paſſu Gen̄.
Ponit etiam vltra ꝙ quedā matrona nobilis
in partibus hyſpanie habebat fortē imagina
tionē tempore generatōnis ſuper quadā cho
rea ethyopum depicta in camera ⁊ preſertim
ſuꝑ quodā magno ethyope in iſta chorea de⸗
picto: que matrona tempore partus peperit
puerum ſimilem ethyopi magno depicto in
chorea: nato itaqꝫ puero ſingulisqꝫ credenti⸗
bus ipſaꝫ matronā cū aliq̄ ſclauoꝝ ſarracenie
ꝯcubuiſſe cū nat⁹ nulli parentū aſſimilaretur

decreuer̄t iusticie administratores de ꝯsensu etiā habito parentū ⁊ mariti ipaꝝ post releua-tionē partꝰ q̄ cōiter in vniꝰ mēsis spacio cōple tur esse cōburendam: ante tñ huiꝰ iusticie ad-ministrationē seu executionē vocati fuerūt q̄-dam sapiētes ex quoꝝ nūero vnꝰ petijt vt lo-cū cōcubitꝰ videret quo viso perpēdit gn̄atio nem illā factā fuisse fortitudine virtuꝫ imagi-natiue. dixitq̄ꝫ illū magnū ethiopem nati esse patrē adducēs biblie textū in loco allegato q̄ deductōe audita liberata fuit matrona a com bustione. Ex q̄bus claret multa in istis inferi-oribꝰ cōtingere ꝓpa rerū natura nō ꝓuenien tia ab influētia ipiꝰ intelligētie lune. ex quo pꝫ in ista materia itelligētiarū separatarū ph̄os antiquos q̄busdā veris mlt̄a falsa immiscuis-se. patꝫ etiā ex hoc ꝙ eoꝝ opiniones non sunt multū recitāde nisi breuit̄: ac etiā nec tractan de nec sunt tenēde sed improbande in p̄senti materia. Nec mirū si errauer̄t loq̄ndo de sub-stantijs separat̄:q꞉ sepe hoīes eleuati ⁊ imbu ti in magna sciētia deficiūt in iudicio ꝑticula-ri multarū rerū naturaliū arti eoꝝ subiacētiū ⁊ intellectꝰ nisi eleuet̄ ꝑ sacrā scripturā vel ꝑ spālē inspirationē sepe deuiat a veritate. q̄d cōsiderans Aristo. ij. metha. regratiat̄ antiq̄s ph̄is de doctriuis scriptis ⁊ eoꝝ laboribus q꞉ eoꝝ labores sunt nobis occasio acq̄rēdi veri-tatē. Ita regratiādū ē istis in ꝑte circa h̄ ꝙla-borauerūt ad inq̄rendū veritatē ⁊ posuerunt substātias separatas ⁊ intelligētias ⁊ aīas ra tionales ⁊ oīa ista ꝑpetue manere intelligen tias siquidē ꝑpetuas a parte ante ⁊ a parte post: nō tñ tantū errauer̄t a veritate ꝙtū mul ti mūdani dicentes se sapiētes esse ⁊ stulti fa cti sunt dicētes aīas nostras rōnales nō ma-nere post mortē nec esse intelligētias separa-tas nec p̄mā causam. Iuxta illd̄ p̄s. Dixit insi piens in corde suo nō est deus.

Argumentū quarti cap̄. differētie p̄me.

¶ Quartū capitulū huiꝰ p̄me differentie est de numero ⁊ ordine harū intelligētiarū ⁊ mo do mouēdi celos imperio dei benedicti ⁊ q̄d debet censeri vel improbari in hac materia ge neralit̄ ⁊ cū timore scribēdo s̄m veritatē ⁊ do ctrinam theologorum.

Irca quartū ca

pitulū huiꝰ p̄rime differētie: hoc ē circa veritatē de numero ⁊ ordine harū intelligētiarū intelligēdum ē ꝙ numerꝰ ⁊ ordo nō sunt nobis noti nisi ꝑ quasdā reue-lationes ⁊ scripta aliquoꝝ doctoꝝ potiꝰ vten-tiū rōne argumētatiua theologica ꝙ reuelati one diuina: sequentiū in hac materia in ꝑte di cta bti Dionysij in de āgelica hierarchia dicē[tiū] ꝙ duplex pōt ī p̄nti eē via ⁊ potētia mouēdi celos. Prima imperio dei bn̄dicti seclusa q̄-cunq̄ꝫ applicatōne cuiuscūq̄ꝫ angeli. Alia via mag[is] famosa: ꝙ deꝰ qui ē immobilis manens dans cūcta moueri: dat certis angelis ⁊ de or dine determinato nouē ordinū angeloꝝ: vide licet de ordine virtutū imperiū mouēdi celos ⁊ ordine quo mouet̄ vel alio ordine sicut sue volūtati placet: vel ꝙ celuꝫ stet sine motu q̄d nō viderūt ph̄i antiq̄ nec potuerūt videre per eoꝝ rōnē naturalē. Dixerūt nēpe ꝙ si motꝰ ce li cessaret totꝰ ordo inferioꝝ ⁊ oīs actio hic in-feriꝰ destrueret̄: ponēdo tantā cōnexionē ne-cessariā int̄ motū celi ⁊ ista iferiora q̄ttuor ele mētoꝝ ⁊ alioꝝ elemētatoꝝ arguēdo ꝙ si mo-tus celi cessaret oīa iferiora cessarēt ⁊ destrue rent̄: cuiꝰ tñ oppositū fuit tꝑe Iosue: vt h̄r in biblia Iosue. 10. ca. Habita quadā magna vi-ctoria ꝑ iosue ⁊ filios israel in q̄ victoria misit dn̄s lapides grādines ⁊ magnos lapides de celo aereo. i. de aere q̄ lapides ꝙplurimos in-terfecerūt de inimicis legis dei: quos iosue cū tota gēte sua tūc interfecit. Tūc locutꝰ est io sue dn̄o in die q̄ tradidit amoreū in cōspectu filioꝝ israel. dixitq̄ꝫ corā eis sol cōtra gabaon ne mouearis ⁊ luna cōtra vallē ahylon. Ste-teruntq̄ꝫ sol ⁊ luna donec vlcisceret̄ se gens de inimicis suis. Itē ibidē. Nōne scriptū est hoc in libro iustoꝝ. Stetit itaq̄ꝫ sol ī medio ce li ⁊ nō festinauit occūbere spacio vniꝰ diei. nō fuit an̄te ⁊ post tā lōga dies obediēte dn̄o vo-ci hoīs ⁊ pugnāte ꝓ israel. Ex q̄ pꝫ ꝙ tota ma china inferior elemētoꝝ potest regulari absq̄ꝫ motu celi: nec minus deo volēte fierēt gn̄atio nes ⁊ ꝓductōnes rerū toto celo q̄escēte ꝙ cū motu celi. dato ꝙ Aristote. dicat. ij. phisicoꝝ. Sol ⁊ hō generāt hoiem. ita intellige de alijs aīalibꝰ. sol ⁊ asinꝰ generant asinū: hoc ē de fa cto sic ē ordinatū a deo: q꞉ sol tāq̄ꝫ supior cau sa eq̄uoca cōcurrit ad influxū rerū inferioꝝ ꝑ virtutē sibi datā a deo: ⁊ si deus aliter ordina-ret aliter fieret ⁊ eque naturalit̄ tūc sicut nūc. Non est ergo alligata ordinatio inferiori celo nec intelligētijs seu angelis s̄ deo immediate

Et sic̄ fecit stare totū celū tp̄e Josue ⁊ oīa ce⸗
lestia corpora cessare a motu bellantibꝰ homi
nibꝰ in terra ⁊ faciētibus alias opationes cō
uenietes: sic deus pōt iperare celo: vt mouea
tur ab occidente in oriente sicut nūc mouet̄
ab oriēte in occidentē ⁊ ita velociter sicut mo
uetur nūc: ita moueat̄ tunc: imo velociꝰ si ei
placeret. Et totꝰ iste motus celi sicut nūc: ita
tunc obediēdo impio creatoris sicut a p̄te rei
fuit tp̄e ezechie regis iude qui fuit in quadaȝ
infirmitate de qua fm̄ cursuȝ nature debebat
mori. In qua infirmitate venit ad euȝ ꝓpħa
dn̄i esayas ex p̄te dn̄i dixitq̄ȝ regi hec dixit do
minꝰ deus: precipe ⁊ ordina domui tue. mo⸗
rieris eīn ⁊ nō viues. qui rex cōuertit faciē su
am ad parietē ⁊ orauit dn̄m ⁊ fleuit. quibꝰ ora
tione ⁊ fletu factis. dicit dn̄s Esaye reuertere
et dic ezechie duci ppl'i mei. hec dicit dn̄s deꝰ
dauid patris tui. Audiui orationē tuaȝ ⁊ vidi
lachrymas tuas ⁊ ecce sanaui te. die tertio as
cendes templuȝ domini: ⁊ addam diebꝰ tuis
15. ānos ⁊ de manu reḡ assyrioꝝ liberabo te ⁊
ciuitatē hanc. s. hierusalē. dixerat aūt ezechi⸗
as ad esayam qd̄ erit signū ꝙ dn̄s me sanabit
⁊ ꝙ ascensurus die tertia sum templum dn̄i.
ita ait Esayas. Hoc est signū a dn̄o ꝙ facturꝰ
sit dn̄s sermonē quē locutꝰ sū tibi vt ascēdat
vmbra. 10. lineis: aut vt reuertat̄ totidē gradi
bus. ⁊ dicit Ezechias. facile est vmbrā cresce
re. 10. lineis nec volo vt hoc fiat: sed vt reuer⸗
tat̄ retrorsū. 10. gradibꝰ. Inuocauit itaq̄ȝ Esa
yas propheta dn̄m ⁊ reduxit vmbrā per. 10. li
neas quibus iā descēderat i horologio achaȝ
eūdo retrorsum. 10. gradibus. Et hec materia
de reuersione solis per. 10. lineas habet̄ Esa⸗
ye. 38. capl'o. ¶ Quā materiā tractat beatus
Dyonisiꝰ ⁊ multi aliȷ̄ theologi indagātes qui
illoꝝ duoꝝ dierū artificialiū fuerit maior in tē
pore Josue dū sol stetit immobilis ⁊ oīa cor⸗
pora celestia spacio vniꝰ diei artificialis. erat
quoq̄ȝ tunc in mense iunȷ̄ qn̄ dies artificialis
versus hierusalem habet. 14. horas ⁊ spacio
vniꝰ diei artificialis: quieuit sol ita ꝙ dies arti
ficialis illa fuit. 28. horarum dies vero artifi⸗
cialis tēpore Ezechie regis in qua sol fuit re⸗
uersus. 10. gradibus erat. 12. horarū ⁊ tūc erat
equinoctium autūnale: ⁊ sol fuit reuersus ꝑ
10. lineas ab occidente in orientem imperio
creatoris ⁊ post de oriēte reuersus fuit ad oc⸗
cidētem per viam per quā venerat: ita ꝙ dies
illa artificialis fuit augmentata de. 20. ho⸗
ris retro cedendo de. 10. horis ⁊ reueniēdo ꝑ
viam per quaȝ retrocesserat de. 10. aliȷ̄s horis
Ita ꝙ dies illa artificialis habuit. 32. horas
⁊ ita fuit maior ꝙ̄ illa que fuit tēpore Josue
nec obstat textꝰ biblie q̇ dicit de tp̄e Josue ꝙ
nec taȝ magna dies ante nec post sicut illa fu
it. Respōdet nāq̄ȝ beatus Dyonisiꝰ in quadā
epistola ad policarpū ꝙ liber Josue fuit scri⸗
ptus circa finē vite Josue: ⁊ ꝙ ly post in obie
ctione facta ad oppositū refertur ad tp̄s scri⸗
pture libri Josue: ⁊ nō refertur ad tp̄a simpli
citer futura: ⁊ inter mortē Josue ⁊ regis Eze
chie fluxerūt octingenti anni saluo pluri aliq̄
bus annis. Ita ꝙ dies artificialis de reuersio
ne solis fuit maior ꝙ̄ de tēpore stationis tēpo
re Josue. Ista de textu biblie ⁊ alia que sūt
auctentica sunt adducta ad ꝓpositum cōtra
opiniones ⁊ scripta aliquoꝝ antiquorū pħoꝝ
qui nō habebāt illuminationē sufficienteȝ de
pħia et de potentia ipsius prime cause: qꝛ ista
sic simpliciter ponēdo sicut ipsi ponebant de
rogabāt potentie prime cause ⁊ veritati vere
pħie attribuēdo intelligentȷ̄s celoꝝ virtuteȝ
quam nō habebāt: ponēdo etiam eas neces⸗
sarias dicēdo eas esse in eoꝝ toto celo ⁊ vsq̄ȝ
ad centrū terre. ¶ Quā materiā pertractans
Alexander de alis. 2. sniarū. querens vtrum
angelꝰ possit esse vbiq̄ȝ simul ⁊ semel: ⁊ vtrū
mouēdo celum sit in toto celo. Respōdet. an⸗
gelus ex ministerio pōt mouere celū nō tn̄ est
vbiq̄ȝ: hoc est in toto celo sed in aliqua parte
celi: ⁊ potius videtur de parte orien̄. ꝙ̄ de ali
qua alia ⁊ cōiungitur celo vt motor moto nō
vt ꝑficiens suo ꝑfectibili vel forma corpori vt
digne diceret̄ exēplariter. rex regens totū re⸗
gnū nō est in toto regno sed in aliqua parte re
gni. sic angelꝰ mouēs celum mouet nō ex ipe
rio voluntatis sue: sed volūtatis diuine ⁊ per
aliam applicationē mouet ꝙ̄ per suam volun
tatē solam ⁊ angeli mouēdo celos iperio dei
eque sunt semꝑ beati ⁊ in gloria ⁊ illi angeli
qui mittūtur ad nos ꝓpter illuminationem ⁊
informationem nobis necessarias aut ꝓpter
executiones sicut fuit de angelo exequēte so
domam ⁊ gomorraȝ: ⁊ de illo qui percussit ex
ercitum cenacherib regis assiriorum semper
sunt in gloria. Ita ꝙ omnes spiritus sunt ad
ministratores volūtatis diuine: ⁊ ita est tenē
dum in ista materia de motu celorum: deꝰ mo

uet celos per sanctos angelos ⁊ posset dare motū celis sine angelis: ⁊ sicut placet deo celum mouere sicut ab oriente in occidẽtē. ita ab occidente in orientẽ ⁊ sphera celestis contra spheram voluitur: ⁊ totū hoc iperio ⁊ obedientia creatoris ⁊ inter cetera creata speculatio magna ⁊ admiratio ipsius cõditoris relucet in celis materialib⁹ velut in quodam libro digito dei scripto teste Dauid eximio prophetarū dicente Celi enarrãt gl'iam dei ⁊ opera manuū ei⁹ annũciat firmamẽtum.

Argumentū q̃nti capl'i dr̃ie prime.

¶ Quintū capitulū prime dr̃ie est de ornatu mirabili ipsi⁹ celi stellati: ⁊ hoc in generali.

Circa quintum

capitulū huius prime dr̃ie Aduertendū est ꝙ deus ornauit celū stellatum ornatu mirabili vltra ornatū p̄mi mobilis ⁊ vltra ornatū orbiū. i. planetarū. Nã primū mobile est sine stellis ⁊ planetis: ⁊ est simplicissimū ⁊ vniforme in corpore licet mirabiliter actiuū. Sphere aũt. i. orbiū. i. planetarū: sic stellis ornate sunt: ita ꝙ quodlibet celū totale est ornatū vnica stella seu vnico planeta. celū vero stellatum est ornatū tot et tãtis stellis ꝙ nūꝙ̃ fuit astrologus qui sciret numerū totalem stellarū iuxta dictū cuiusdã sapientis. Qui stellas numeras quarū tu noĩa solus: ⁊ loquitur de deo. ⁊ subdit ordinē celi ⁊ pluuie guttas ⁊ dies seculi et arenã maris quis dinumerauit ipse solus. i. deus. oĩa metiri ⁊ dinũerare põt qui omnia ambit sua sapiẽtia. Certū est iuxta dictū Aristotel' ꝙ ꝙ̃ꝙ̃ plurime stelle sunt in celo stellato que nõ sũt nobis visibiles nec numerabiles ꝓpter paruitatem ꝙ̃titatis earū vt dat exemplū Aristoteles de galaxia. i. de circulo lacteo que pars celi est cõiter lucidior in nocte serena ꝙ̃ aliqua alia pars celi ꝓpter multitudinẽ stellarū paruarū que influũt in aere ⁊ in terra ⁊ mittũt radios suos ad nos. de talib⁹ stellis nõ est nobis sciẽtia ꝓpter defectum potẽtie visiue hoĩs q̃ nunꝙ̃ potuit intueri eas. Sed de stellis visis põt esse scientia ⁊ fides. Sciẽtia quidẽ sciẽtificis cognoscentibus aliquas proprietates saltē principaliores. fides potest esse de talib⁹ hominibus nescientibus proprietates habentibus vero vocabula ⁊ ꝓpositiões auditas. verbi gratia in geometria. Ista propositio famosa triangulus est habens tres angulos equales duobus rectis. triangul⁹ est figura plana vna superficie contẽta habens tres angulos qui equalẽt duobus rectis. Ista ꝓpositio expertis in geometria nõ est fides sed scientia. multis vero ꝑbis legentibus librū posterioꝝ Aristotel' ⁊ alios libros in quib⁹ tales ꝓpositiões geometrice habẽtur qui nesciũt eas ꝓpter quid ⁊ ꝓpter causam cognoscere ⁊ quid sit angulus rectus q̃n videlicet linea ꝑpendicularis cadit dyametraliter super lineam rectam causat duos angulos rectos qui equiualent tribus alijs angulis acutis: talibus inꝙ̃ hoĩb⁹ ignorantib⁹ geometriā in ista parte est illa ꝓpositio fides que tamen peritꝭ nõ est fides sed scientia: ita dicit᷑ ad ꝓpositum de cognitione stellarū. Illi em̃ qui habent cognitionẽ habent scientiã: alijs vero habẽtib⁹ verba tm̃ est fides: habita vero scientia cessat fides eis: ⁊ est eis sciẽtia: habẽtibus videlicet noticiã de ꝓprietatibus stellarū illis est scientia de stellis.

¶ Veniẽdo ad ꝓpositum de ornatu celi stellati: ibi sunt ꝙ̃ plurime stelle habentes ꝓprietates cõsimiles. i. planetis ⁊ ẽ doctrina ptholomei in quadriptito de stellis aliq̃bus zodiaci ⁊ de quibusdã earū ꝓprietatibus: vt verbi gratia vires stellarū in vertice arietis existentiū cõmixtis virib⁹ saturni ⁊ martis: assimilãtur itaqꝫ vires saturni ⁊ martis cõmixte sunt tẽperate in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ aucte in siccitate: ⁊ talis est natura illarū stellarū: hoc est q̃n venerit ileg ad illas stellas hoc eueniet qd̃ eueniret si iũgeret᷑ saturno ⁊ marti coniũctis: ⁊ ita intellige de alijs cõbinationibus stellarū generaliter. ¶ Earū vero stellaꝝ que in ore sunt arietis vires viribus mercurij similes esse perhibentur que modicū saturni viribus assimilãtur: opus vero earū que in ei⁹ pede posteriori sunt ab operib⁹ martis nõ differũt ⁊ q̃ in ei⁹ cauda sũt vires veneris sumũt.

¶ Stellarū igitur arietis natura ꝓpter eq̃noctiū tonitrua ⁊ coruscatões adducit. Huius aũt signi principia pluuias ⁊ vẽtos efficiunt eiusqꝫ medietas tꝑate cõplexionis est. extrema vero eiusdẽ cõburit. ⁊ mortalitatē generat: ac ipsoꝝ que sunt septẽtrionalia calefaciunt ⁊ destruũt que aũt sunt meridiana congelant ⁊ infrigidant.

¶ Stellarū vero thauri q̃ in ei⁹ existũt hũero

a veneris complexione nō distāt: ⁊ saturni cōplexioni assimilant modicū: athorage .i. pliades vero cōplexio martis ⁊ lune complexiōis esse ꝓbātur: ac stelle in vertice tauri rubee aldebaran a marꝭ ꝯplexione nō elongant. alie aūt q̄ ibi sunt cōplexioni saturni coequātur ⁊ mercurialꝭ cōplexionis silitudinem gerūt aliquātisper. In eiꝰ aūt cornuū cacuminibꝰ posite idē qđ mars operātur. ¶ Thauri aūt signū vl'iter vtrāq; ꝯplexionē significat calidā et frigidā cū tēperamento: sed tñ ꝓclivius est ad caloris significationē. principia suarū ptium. maxime aūt q̄ circa pleiades sūt terre motus vētos ⁊ nebulas faciūt. eiꝰ medietas humectat ⁊ infrigidat'. qđ aūt circa aldebaran in eiꝰ extremo ponit est igneū: corruscatiōes ⁊ fulgura gignit. Ipsarū v̄o partiū que septētrionales sunt tꝑate ꝯplōis existūt: ⁊ que sūt meridionales īstabilitatē ⁊ motus inordinatos faciunt.

¶ Stelle geminoꝝ ille q̄ i suis sunt ꝑedibꝰ a mercuriali q̄litate nō recedūt ꝙuis modicuꝫ q̄litati veneris associent. lucidiores v̄o stelle in eoꝝ coxis posite saturnine sūt: q̄ aūt in eoꝝ capillis impꝑsse sunt. quaruꝫ ꝑima mercurio in opibꝰ assilatur ⁊ vocat aulac. altera v̄o ꝯplōne marꝭ imitat ⁊ dr̄ abracale. ¶ Signū autē geminoꝝ vl'iter facit tꝑieꝫ quoꝝ p̄ncipia magne sūt humectatōis ⁊ destructōis: media v̄o tꝑata: extrema cōmixte ꝯplōnis. ⁊ instabilis esse dr̄: earū ꝑtes septētrionales vētos ⁊ tremotꝰ adducūt: ⁊ meridiane ignee sꝫ ⁊ ꝯburꝫ.

¶ Stelle cancri due q̄ in pedibꝰ obtinēt locū mercuriane ⁊ modicū martiane sunt: earū v̄o que sūt in eiꝰ acubene saturno ⁊ mercurio nō repugnāt. acubene sūt queđ oblonga in cancri ꝯstitutione. Illarū aūt q̄ in eiꝰ pectore locātur q̄ meclef vocātur: ⁊ q̄ duo asini vocātur a martis ⁊ solis viribꝰ nō recedūt ⁊ manifestū est ꝙ hec ꝯplō abscindit ⁊ destruit. ¶ Signū cancri gn̄aliter facit serenitatē ⁊ calores cuiꝰ ꝑrimordia q̄ circa ꝑsepe locātur calidū ⁊ turbiduꝫ aerem reddūt. necnō terremotꝰ ⁊ obscuritatē afferre ꝓbātur: q̄ aūt sūt in eiꝰ medio tēꝑata sūt ⁊ q̄ in eiꝰ extremo vētos adducūt eiꝰ septētriōalia ⁊ meridiōalia ignea sꝫ ⁊ ꝯburꝫ.

¶ Stelle v̄o leonis due q̄ in eiꝰ capite site sūt saturno ⁊ marti modicū assilant. Triū vero q̄ in eiꝰ collo sꝫ opa saturninis opibꝰ ꝑificant ⁊ licet modicū mercurialibꝰ opibꝰ assilant. lucida stella in corde leōis posita quā vocāt reginā vt iupiꝫ ⁊ mars opat. stella in eiꝰ dorso posita claraq; stella in eiꝰ cauda locata venerꝭ ⁊ saturni viribꝰ coeq̄tur: ⁊ modicū mercuriū i opibus imitat. due v̄o in eiꝰ coxis īsite a viribꝰ veneris ⁊ mercurij nō discedunt. ¶ Signū leonis calorē ⁊ aerē turbidū gn̄alit designat: eiꝰ ꝑtes ꝑcedeñ. aerē calidū ⁊ turbidū ac mortalitates ānūciāt. eiꝰ medietas tꝑate ꝯplōis existit: ⁊ q̄ ponūtur extrema hūectāt ⁊ destruūt: ⁊ q̄ sūt in septētriōe ignea sꝫ ⁊ ꝯburētia: q̄ v̄o meridianā ꝑtē celi sibi vendicāt humectāt.

¶ Stellarū aūt v̄ginis illarū q̄ i eiꝰ v̄tice ⁊ earū q̄ in eiꝰ oculo: necnō in eiꝰ ala meridiana extreme figurātur opa a mercurialibꝰ effectibꝰ nō remouētur ⁊ marꝭ opibꝰ aliquātisꝑ assimilant. Alie stelle q̄ in eiꝰ ala septētriōali: necnō q̄ in eiꝰ dorso formātur ab opibꝰ mercurialibꝰ nō discrepāt ꝙuis marꝭ gerāt similitudinem ¶ Signū virginis gn̄alit variat ⁊ mutat cuiꝰ ꝑtes ꝑcedētes ⁊ medie tꝑate sunt cōplōnis. Qđ aūt in eiꝰ extremo locat est aq̄ticū: et qđ i septētriōe ꝯstituit vētos adducit: ⁊ qđ i meridiana parte ponit humectat ⁊ tonitrua demonstrat.

¶ Stelle q̄ sūt in altū libre illa q̄ est lucida in septētrionali ꝑte vt saturnꝰ ⁊ mercuriꝰ opat: stella q̄ dicit acimech a veneris viribꝰ nō recedit: ⁊ mercurio aliquātisꝑ assilat. in eiꝰ auteꝫ pedis sūmitate posite: ex ea ꝑte a q̄ ꝓtrahunt fimbrias mercurialibꝰ ⁊ martis viribꝰ coequātur ⁊ que in eiꝰ extrēo duarū acubene scorpionis apparēt i suis opibꝰ saturnū ⁊ mercuriū imitant: ⁊ que eaꝝ medietatē obtinēt saturni viribꝰ assilant ⁊ modicū marꝭ sequūt ꝯplōeꝫ ¶ Signū aūt libre generaliter humectat ⁊ tonitrua demōstrat: cuiꝰ partes prime maiorem calorē faciūt ⁊ destruūt. medie tēperate sunt vltime aquatice cuiꝰ partes septentrionales ventos adducūt: meridiane temperatam cōplexionem reseruant.

¶ Stelle scorpiōis illarū vires luculēte que i eius fronte sibi locum vendicāt a martis viribus nō recedunt. triū q̄ etiā in eiꝰ ore sūt media que lucidissima est ⁊ parum habet rubedinis vocaturq; cor scorpionis a martis viribus nō separatur licet modicū vires iouis assumat: que sunt in ipsius caude nodis veneris ⁊ saturni viribus assimilantur ⁊ que in eiꝰ aculeo constitute martis et mercurij vires

imitantur que in alatha sunt locate martis et lune gerũt similitudinẽ. ¶ Signũ scorpiõis generaliter facit tonitrua ⁊ est signũ igneum cuius ptes precedẽtes ventũ magnũ adducũt et que in eius medio tẽperate sunt cõplexio-nis. extrema eius terremot⁹ ostẽdũt septẽtrio nalia cõburunt ⁊ meridionalia humectãt.
¶ Stelle sagitarij illa que sagitte cacumẽ hz martis ⁊ lune virib⁹ coequatur. earũ vero q̃ ipsius arc⁹ formã exprimũt. ille que in loco ꝯta ctus man⁹ figurãtur vt iupiter ⁊ mars opantur. que aũt in alatheca vult⁹ ei⁹ sunt solis et martis opib⁹ cõcordant. illarũ vero q̃ sunt in loco sagitte virib⁹ iouis coequãtur ⁊ modicũ mercurio cõcordãt. In ei⁹ crurib⁹ insite iouis et saturni virib⁹ assimilantur. Quattuor aũt q̃ sunt in ei⁹ cauda virib⁹ veneris ⁊ saturni assimilãtur. ¶ Signũ sagittarij generaliter facit ventos ⁊ ei⁹ principia humectãt partes medie ꝑpateꝗ vltima ignea sunt ipsi⁹ septẽtriona lia ventos adducunt. meridiana fortiter humectant et variant.
¶ Stelle capricorni que ei⁹ adherẽt cornib⁹ a veneria cõplexione nõ discedũt ⁊ mercuria lia parũ sequũtur opa. earũ aũt que in ei⁹ ore vidẽtur saturninis opib⁹ coequãtur ⁊ modicũ veneris ⁊ mercurialib⁹. et q̃ in eius cauda formãtur a iouis saturniq3 virib⁹ nõ discrepãt ¶ Signũ capcorni generaliter humectat cuius principia cõburũt ⁊ destruũt. media tẽpata sunt extrema pluuias oñdũt. ei⁹ septẽtrioña lia ⁊ meridiõalia fortiter hũectãt destruẽdo.
¶ Stelle aquarij que in ei⁹ sũt hauritorio cũ his que in manu sinistra figurãtur vt saturn⁹ ⁊ mercuri⁹ operãtur. que in corpis ei⁹ a mercurialib⁹ operib⁹ nõ dissonãt. ⁊ reliq̃ saturninis ⁊ modicũ iouinis assimilantur. ¶ Signũ aquarij generaliter infrigidat et est aquaticũ. cui⁹ principia sunt valde humida. ei⁹ media ꝑpata sunt. extrema faciũt vẽtos. Illi⁹ septẽtrionalia cõburũt. meridiana nimiũ ventũ faciunt.
¶ Stelle piscium q̃ in vertice meridiani pisc̃ mercurij ⁊ saturni sunt. in ei⁹ aũt ore iouis et mercurij sunt. supra ei⁹ caudã ⁊ supra filum meridionale cõstitute saturni opa et mercurij modicũ sunt. earũ q̃ sunt in ipso corpe piscis septẽtriõalis videlz spina. iouis opa ⁊ aliquã tisp veneris sequũtur. In filo vero septẽtrionali fixe. vt saturn⁹ ⁊ iupiter operãtur. stella quoq3 lucida supra ei⁹ ligaturã cõstituta marti gerit similitudinẽ ⁊ mercurij modicũ seq̃tur.
¶ Signũ pisciũ gñalr infrigidat ⁊ vẽtos generat cui⁹ ptes prime ꝑpate sunt. medie fortiter humectant. vltime cõburunt: meridiane aq̃ti ce. ei⁹ ptes septẽtrionales ventos efficiũt. Expert⁹ in noticia stellarũ ⁊ planetarũ certi⁹ iudi cabit q̃ ille q̃ nõ hz nisi noticiã plãetarũ ⁊ quãdã ꝓprietatẽ ipsoꝝ. Ita q̃ si sit defect⁹ i iudicio ⁊ in descensu practico ipsi⁹ speculatiue nõ est defectus ex pte artis sed ex pte artificis.
¶ Ornat⁹ vero celi stellati generaliter in tres ptes distinguitur in zodiacũ qui ẽ zona torrida ſm aristotelẽ sub qua zona incedũt. 7. planete. ex quib⁹ fertur ab aristotele vitã viuentiuz in istis inferiorib⁹ regulari: ⁊ hoc hñt ab illo qui eos creauit. alia vero ps celi stellati est in pte meridiana multũ reremota a nobis ⁊ idõ illa ps nõ est nobis tã potẽtis influẽtie sicut ps septẽtionalis. tertia vero ps ⁊ꝗ ornat⁹ celi stellati dicitur septẽtrionalis: in qua est pol⁹ articus supra queꝫ polum ex vna pte voluitur celum stellatũ: ⁊ ista ps est potẽtior ps celi post zodiacum ad influendũ nobis. ⁊ ista sufficiãt in generali de octaua sphera: q2 in sequẽtib⁹ erit ꝓlixior sermo de eadem sphera.

Argumentũ sexti capl'i prime dr̃ie.

¶ Sextũ capl'in prime dr̃ie: ẽ de nona sphera seu de primo mobili: ⁊ de ei⁹ virtute mirabili collata ab infinita potẽtia dei que cũcto rũ est creatrix. Ad abbreuiãdũ aũt materiam sexti capl'i: hic ponetur in paucis ꝯclusionib⁹.

c Irca sextuz autem prime dr̃ie capitulũ est notãdũ q̃ nona sphera seu primũ mobile ambit ⁊ inuoluit oẽs alias spheras inferiores ⁊ celum stellatum et secum trahit motu diurno in spacio. 24. horarum ab oriente per meridiem ad occidentem omnia ista corpora reuoluẽdo ad orientem iteruz: ⁊ ista practica est magna et mirabilis ⁊ ẽ collata a creatore. et iuxta hoc considerandum est circa pncipale q̃ iuxta zodiacũ octaue sphere in quo sunt stelle et animalia. 12. signorum depicta stellis recipiunt influentiam a zodiaco primi mobilis ⁊ omnes calculationes Alphonsi regis castelle illustris quibus moderno tempore vtuntur astrologi latini sunt ad nonam spheram: scilicet ad principium arietis none sphere et figura celi que fit per astrologos:

fit ad equinoctiũ none sphere ⁊ ꝙ plurima re
ducũtur ad nonã spherã originaliter ꝙtũ ad
fundamentũ cãrum naturaliũ. ¶ Et est ħ no
tandũ ꝙ motus ⁊ calculationes planetaruꝫ
facilit̃ pñt reduci de nona sphera.s. de zodia
co none sphere ad zodiacuꝫ octaue sphere ꝑ
numerũ q̇ dr̃ motus octaue sphere qui dicit̃
motꝰ capitis arietis mobilis: vel si calculatio
nes planetarũ sint ad octauã spheram debet
addi motꝰ ⁊ distãtia capitis arietis mobilis
ad habendũ motꝰ ⁊ vera loca planetarũ in zo
diaco none sphere: ⁊ iste modus vocatur in ta
bulis Alphonsi regis castelle motꝰ accessus
⁊ recessus capitis arieꝝ octaue sphere: ⁊ per
hãc practicã equationis dicte tabule pñt ve-
rificari latitudines stellarũ fixarũ ⁊ tanto me
lius reperiẽtur loca vera stellarũ omni tp̄e et
cũ instrumentis vero requisitis fiat inq̇sitio ⁊
verificatio. ¶ Et notare debes circa declara-
tionẽ presentis capituli ꝙ vera loca planeta-
rũ ꝑquirãtur a centro terre cõparando ad zo
diacũ none sphere. Ita ꝙ si oculꝰ hoīs eẽt in
centro terre ⁊ mitteret radiũ visiuũ ꝑ centruꝫ
corporis planete vel lancea ꝓcedẽte a cẽtro
terre per cẽtrũ corporis planete ⁊ trãsiret ad
nonã spherã vbi terminaret̃ finis lãcee vel vi
siõis in nona sphera vel in octaua sphera: ibi
dicit̃ esse verus locus planete: ⁊ ab illa ꝑte ce
li recipit influentiam: ⁊ ꝑ hanc viã inquirũtur
veri motus ⁊ vera loca planetarũ in nona vel
octaua sphera: ⁊ breuiter fit transitꝰ istarum
materiarũ generaliũ. qꝛ erit expediẽs diligẽ
tius perq̇rere causas epidimie ⁊ infirmitatũ
qua de causa iste tractatus est inceptus.

Argumentũ septimi cap̄. prime dr̄e.

¶ Septimũ cap̄. prime dr̄e est de situ ⁊ ordi
ne septẽ planetarũ ⁊ de quibusdã influentijs
eorum in generali.

[C]Irca septimuꝫ

huiꝰ prime dr̄e capitulũ: qđ est de
situ ⁊ ordine planetarũ sciendum
est ꝙ p̄mo a ꝑte inferiori est luna in orbe suo
recipiens influẽtiam ab alijs superioribꝰ pla
netis ⁊ stellis mittẽs nobis tanꝙ nũcia celo-
rũ. Deinde mercuriꝰ in scđo celo suꝑ eã: post-
ꝙ venus supra quã sol in medio planetaruꝫ
existens sicut rex in regno. deinde mars in q̄n
to celo. subseq̄nter iupit̃ in.6.celo. in.7. vero
⁊ vltimo est saturnus. ⁊ oẽs isti.7. planete cõ
tinẽtur infra stellatam spherã. ¶ De ꝓprieta
tibꝰ ⁊ influẽtijs in generali: sciendũ est ꝙ Sa
turnꝰ est male influẽtie frigidꝰ ⁊ siccꝰ: mascu
linꝰ diurnꝰ significator senũ ⁊ rerũ grauiũ vt
terre lapiđ plombi ⁊ rerũ fetidarũ ⁊ ꝓfundi-
tatũ cõsilij ⁊ cogitatõis: ⁊ valde valet ad sciẽ
tias ⁊ doctrinas in celo bene dispositꝰ ⁊ maxi
me si mercuriꝰ ipsum aspiciat vel sit in aliqua
domoꝝ saturni iuxta verbũ ptho¹.38. ⁊ regit
taciturnitatem silentij ⁊ cultus agroꝝ.

¶ Jupiter generaliter fortunatꝰ masculinus
⁊ diurnꝰ ⁊ est significator sube ⁊ oꝑatur calo-
rem tꝑatum cũ humiditate tꝑata ĩfluit in ae
re generaliter ⁊ sanguine hoīm ⁊ animalium
et de etate significat iuuentutem.

¶ Mars masculinꝰ diurnꝰ in die: nocturnus
in nocte verius tñ diurnꝰ ꝙ nocturnꝰ. mascu-
linꝰ cuꝫ fuerit oriẽtalis femininus cũ fuerit oc-
cidẽtalis calidus ⁊ siccus ⁊ habet caloreꝫ ex
cessiuũ: sꝫ influentia eius est colerica ⁊ influit
super cibaria mali saporis ⁊ supra ferrũ sicut
iupiter suꝑ stannũ. Influit ꝙ mars suꝑ ꝓdi-
tores ⁊ proditiones ⁊ significat fraudulenti-
as et superbiam.

¶ Sol est masculinꝰ ⁊ diurnꝰ ⁊ operat̃ calo-
rem ⁊ temperatũ cõiter ⁊ siccitate ⁊ est signi
ficator vite. influit in auro ⁊ in lapidibꝰ p̄cioſ
⁊ in terra influit in mineris auri. vnde auruꝫ
nascitur ex ꝓprietate ei data a deo: ⁊ genera
liter sol est signignificator regum p̄ncipum ⁊
nobiliũ vnacũ dñolo. 10ᵉ. domus celi: ⁊ est lumẽ
⁊ candela celi ⁊ mundi ⁊ factor tempoꝝ. ⁊ ꝑ
eum fiũt alij.6. planete oriẽtales ⁊ occidẽta-
les: ⁊ per eũ fiunt apparẽtes ⁊ occulti: ⁊ ꝑ ip
sum mouẽtur oẽs res que mouẽtur ĩfra sphe
rã actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ. ⁊ per eũ nascũtur oẽs
res nascẽtes ⁊ maturãtur oẽs fructus: ꝑ eũ vi
uificãtur signa qñ est in eis ⁊ influũt terre ca-
lorẽ virtute ⁊ fortitudinẽ. ⁊ planete fiũt retro
gradi per certũ aspectũ ad eũ dẽpta luna que
nõ patit̃ retrogradationẽ sed tarditatẽ. ⁊ gñā
liter oīs planeta hñs aspectũ ad eũ fortificat̃
in sua influẽtia. ⁊ luna recipit lumẽ suũ ⁊ for
titudinẽ ab ip̄o sole. ⁊ q̄to plꝰ soli appropiq̄t̃
tãto plꝰ ab eo illuiat̃ nisi tꝑe eclipſ lũe. ⁊ alijſ
tꝑibꝰ spilluiat̃ lũa vlt̃ mediũ corꝑis sui qꝛ sol
maior est luna.8. vicibꝰ ⁊.7. vicibus ipse sol
maior est tota terra: vt deducit̃ a ptho°. rõne
geometrica in suo almagesto. ido maiꝰ corpꝰ
de multo illuminãs minus corpus illuminat

illud vltra medietatem. et sic est de sole ad lunam.

Venꝰ femina nocturna ē fortunata frigida et humida habēs influentiā frigidā in primo gradu humidā in scđo ⁊ est significatrix muli erū ⁊ ludorū ⁊ ornamentoꝝ ⁊ significat amo rem ⁊ dilectionem ⁊ patientiam.

Mercuriꝰ: mixtus cū bonis bonus cū ma lis malus masculꝰ diurnꝰ significator pueroꝝ et scribarū ⁊ libroꝝ ⁊ ex infirmitatibꝰ signifi cat infirmitates spirituales anime vt maniā ⁊ insaniam ⁊ similes.

Luna fortunata est in sua influētia: ⁊ est fe mina nocturna oꝑatur frigus ⁊ humiditatē ⁊ influit generaliter supra aquas. Et vt horum septē planetarū ꝓprietates ⁊ influētie qbus huic mūdo sensibili ꝑsunt sciātur in genera li. Cōsiderandū ꝙ sm quattuor cōbinatōnes generales possibiles ipsarū qualitatū prima rū quattuor erūt planete ipsarū q̄litatū ꝑma rū gn̄atiui pariter ⁊ cōseruatiui: cū quicqd fit sub sphera actiuorū ⁊ passiuoꝝ passiue se ha beat ad actiuā virtutem stellaꝝ ⁊ celis veridicā que natura dicit a phis. est igit possibilis cō binatio calidi cū humido: calidi cū sicco: frigi di cum humido: frigidi cum sicco. nō est autē possibilis cōbinatio calidi cū frigido nec hūi di cū sicco repugnāte natura ꝯrietatis. Con traria nāqꝫ in eodē se simul esse nō ꝑmittūt. i mo potiꝰ mutuo se expellūt ⁊ haꝝ ꝯbiationū due biptite sunt scꝫ frigidi cum hūido ⁊ cali di cū sicco. pōt eñ frigidū cōbinari cū hūido simplici et cū humido cōplexionali. primam harū cōbinationū regit luna. secūdam venus ītellige ꝑ humidū simplex humidū elemēta le qđ est in aq̄ ⁊ aere. ꝑ humidū vero cōplexio nale: ītellige hūiduꝫ refractū ꝑ alias q̄litates ꝑmas secū iūctas qđ in mixto reꝑitur q̄le est humidū nr̄i corꝑis. ⁊ sic suo modo ītellige de sicco simplici ⁊ de sicco cōplexionali. pōt etiaꝫ calidū ꝯbiari cū sicco simplici ⁊ cū sicco ꝯple xiōali ꝑmā ꝯbiatōeꝫ regit mars scđāꝫ sol. ꝯbi natio aūt frigidi cū sicco nō pt sic biptiri eo ꝙ ābe ille q̄litates sunt mortifere. ⁊ sic relinqui tur illa sola q̄ est frigidi cū sicco cōplexionali q̄ lꝫ de ꝑse nō subsēuiat ꝑite subsēuit tñ eidē ꝑ accidēs. eo ꝙ siccū virtutē tantū tenet ⁊ frigi dū bene coadiuuat. ⁊ ille q̄litates ipꝫ calidū et humidū in qbus vita ꝯsistit bene obtēꝑant ⁊ hanc cōplexionē regit saturnꝰ. Par. formit calidū cū hūido nō pōt esse biptitū eo ꝙ cali dū simplex ab hūido simplici nō cōseruaret q̄nimo potiꝰ vaporabilit resolueret. Nec hu midū simplex est calori viuifici pabuluꝫ. imo potiꝰ ipsiꝰ extinctiuū. q̄propt remanet solum possibilis ꝯbinatio calidi cū hūido ꝯplexiona li. ⁊ hanc regit iupiter. ⁊ q2 he cōbinatōnes q̄ litatū ꝯrietate ꝑticipāt. ꝯria aūt nō sūt nata cōbinari aut vniri nisi in virtute alicuꝰ agentꝪ virtutē ꝑmiscuā ⁊ ꝯmixtibilē seu applicabilē habētis. Ideo ꝑter iā dictos planetas ponit alter hāc hñs v̄tutē ⁊ naturā ⁊ talꝭ ē mercuriꝰ ⁊ sic derelinquit dūtaxat. 7. cē planetas huic mūdo sensibili ꝑsistētes ⁊ virtutē regitiuā ip sius ꝓxime hn̄tes q̄litates ꝙ primas scđꝫ su pradicta rite causantes.

Argumentū scđe dr̄ie ⁊ eiꝰ primi capl̄i.

Scđa differētia ē de distinctiōe zodiaci ce li stellati ⁊ suarū partiū ⁊ de eiꝰ corrn̄dētia ad zodiacū none sphere q̄ primū mobile dicitur.

Primū cap. scđe dr̄ie est de distinctione. 12. partiū zodiaci celi stellati que. 12. signa dicūt ⁊ de eorundem influentijs ⁊ ꝓprietatibus in speciali.

Circa primuꝫ igit caplm scđe dr̄ie notādū ꝙ zodiacus celi stellati diui dit in. 12. ꝑtes q̄. 12. signa di cūtur. ⁊ est ꝑmū signū aries. scđꝫ taurꝰ. ⁊ sic de singulis. ⁊ dr̄ zodiacꝰ a zoe grece qđ est vita latine q2 sub ipso incedūt. 7. planete qbus vna cū zodiaco influit virtꝰ et vita viuētibꝰ supra terrā. ⁊ est notandū ꝙ ista 12. signa ꝑticipāt naturā quattuor elemētorū īflux iue ⁊ virtualiter. nō tñ formaliter: vt ver bi gratia signa arietꝪ ⁊ leonis ⁊ sagittarij sūt signa calida ⁊ sicca. Signa tauri. v̄ginis ⁊ ca pricorni sunt signa frigida ⁊ sicca ꝑ influentiā ⁊ sunt signa terrea hoc est hn̄t īfluentiā super ꝓprietatē terre. alia tria signa sūt aerea vt ge mini libra ⁊ aquariꝰ. ⁊ sunt calida ⁊ humida ī suis influētijs. alia vero tria signa zodiaci sūt aquatica ⁊ influūt in aqua vt cancer scorpio ⁊ pisces ⁊ sunt frigide ⁊ humide influentie.

Et idē est ꝙ signa q̄ ꝯueniūt in vna triplici tate dicūtur hr̄e cōcordiaꝫ. ⁊ iter planetas re gētes illā cōcordiam puta triplicitatis ignee tres planete dicūtur hr̄e dominiū. s. sol iupit et saturnꝰ. sol rōe caloris tꝑati ⁊ iste in die ma

gis hꝫ dn̄ium. iupit̄ de nocte rōne cōueniētie
caloris ꝑati ⁊ hūiditatis. saturnꝰ ꝑticipat cū
ambobꝰ tam de die ꝙ̄ de nocte ⁊ est tertiꝰ ibi
dn̄s. s. in triplicitate ignea. Scd̄a triplicitas ē
terrea tres hꝫ plāetas dn̄antes venerē de die
lunā de nocte martē cōem. Triplicitas aerea
tres hꝫ planetas rectores ipsiꝰ saturnū de die
mercuriū de nocte iouē participē. Quarta tri
plicitas q̄ dicit̄ aquea tres hꝫ silr̄ rectores ve
nerē de die martē de nocte lunam ꝑticipem.
¶ Hn̄tqꝫ sig̃ zodiaci diurnitatē et nocturnitatē
ħ ē aliq̄ sig̃ īfluūt plꝰ de die ꝙ̄ de nocte ⁊ mas
culitatē ⁊ feminitatē: vt verbi gr̄a icipiēdo a
signo arietꝭ aries est signū diurnū masculinū
taurꝰ nocturnū ⁊ femininū. signū geminorꝫ
diurnū ⁊ masculinū ⁊ sic ꝑ ordinē. 12. signorū
alternatim ꝓcedēdo. ita ꝙ pisces qđ ē signūꝫ
duodecimū ē nocturnū ⁊ femininū. est quoqꝫ
aries signū mobile. taurꝰ fixūꝫ. gemini cōe. ⁊
sic ꝓcedēdū ē in alijs signis ſꝑ tribus istas de
noīatōes eis fm̄ ordine nūc expssūꝫ attribuē
do. Et est signū orietale aries. taurꝰ meridiōa
le. gemini occidētale. cancer septētrionale. ⁊
sic suo modo ꝓcedendū est in ceteris suo ordi
ne. Et dicūt̄ signa mobilia q꞉ influētie eoꝝ tā
ꝓ tꝑe ꝙ̄ pro alijs effectibꝰ faciliter mutātur.
⁊ opposito modo de fixis: ſꝫ cōia sunt q꞉ dua⸗
bus figuris in celo figurātur ⁊ rōne prime fi⸗
gure ꝑticipant in stabilitate cū signo p̄cedēti
et rōne scd̄e ꝑticipant cum mobilitate signi se
quētis. Et signa ignea sunt orietalia. terrea.
meridionalia. aerea. occidentalia. ⁊ aquatica
septētrionalia. ¶ Distinxit itaqꝫ deꝰ zodiacū
in. 12. partes ⁊ astrologi ꝑ istam viā considera
uerūt nec reperit̄ alter nūerꝰ maxime in infe⸗
riorib̄ rebꝰ in tāta ꝑfectōe sicut est iste nūerꝰ
duodenariꝰ in q̄ nūero sunt ꝑtes aliquote fa⸗
ciētes suū totū ex mlt̄itudine: vt v̓bi gr̄a. bis
sex faciūt suū totū. s. duodenariū numerū. ter
q̄ter. 12. Sexties duo silr̄ faciūt. 12. ⁊ vbicūqꝫ
est ꝑs aliquota nūeralis istius numeri duode
narij p̄ōt resultare ex illo nūero ꝑ multiplica⸗
tionē nūerꝰ iste duodenariꝰ. ⁊ inde fundātur
aspectꝰ in zodiaco vt oppōnis q̄ sunt. 6. signa
media ꝑs zodiaci rōne multiplicatōis de bis
sex. Trinꝰ aspectꝰ rōne multiplicatōis de tri⸗
bus in quattuor. et rōne multiplicatōis econ⸗
uerso facte ꝓuenit aspectꝰ q̄dratꝰ: ſꝫ sextilis
aspectꝰ rōne multiplicatōis de. 6. in bis. quiqꝫ
nō sunt ꝑs aliquota istꝰ nūeri duodenarij: q꞉
aliquotiēs sūpta nō p̄t reddere suū totū ade⸗
q̄te ⁊ sic de vno: q꞉ nō est nūerꝰ: ſ dūtaxat p̄n
cipiū numeri. ita ꝙ nō cadat aspectꝰ celi iter
arietē ⁊ taurū. ſ bene inter arietē ⁊ geminos
⁊ sic de alijs aspectibꝰ. ¶ Diuiditurqꝫ zodiacꝰ
in. 2. medietates vna est a p̄ncipio arietꝭ vsqꝫ
ad finē virginis ⁊ vocat̄ septētrionalis eo ꝙ
est declinās ab eq̄noctiali versus polū articū
q̄ est septētrionalis. ⁊ est medietas calida q꞉
sol nobis sub ipsis plꝰ vicinat̄. nā tota nr̄a ꝑs
terre habitabil' est sub illa ꝑte. Et sicut zodia
cus diuisus ē in. 12. ꝑtes q̄ signa dicūtur. Ita
quodlibet signū diuidit̄ in. 30. ꝑtes q̄ gradus
appellant̄. ⁊ sic ꝑ multiplicationē. 12. ꝑ. 30. re⸗
sultant. 360. gradꝰ in longitudine ⁊ vnusq̄sqꝫ
gra. diuidit̄ in. 60. q̄ minuta vocātur. ⁊ iterūꝫ
minutū in. 60. que. 2ª. vocant̄. ⁊ sic suo modo
de tertijs ⁊ quartꝭ ⁊ alijs fractiōibꝰ est suo mo
do censendū. ¶ Signa sex a principio cācri
vsqꝫ in finē sagitarij dicunt̄ directa. q꞉ directe
ascendūt supra terrā qn̄ oriūtur ⁊ q꞉ mora or
tus ipsorū supra terram longa est. ideo cum
ipsis plusq̄ medietas circuli eq̄noctialis orit̄
anteq̄ penitꝰ oriātur. ⁊ dicit̄ hec medietas di
recta et ꝑfecta et alia medietas dicta ē oppo⸗
sita rōne obliqua seu torta ⁊ iperfecta. Diui⸗
sio etiā zodiaci penes q̄dras primā quā cōsti
tuūt tria prima signa. s. aries. taurꝰ. gemini di
cit̄ orietalis calida ⁊ hūida sāguinea. eiqꝫ at⸗
tribuit̄ p̄ma etas hoīs. s. īfantia seu adolescē
tia tꝑs qꝫ veris. Scd̄a ꝯstituit̄ ex tribꝰ signis
sequētibꝰ ⁊ est calida ⁊ sicca colerica eidē at⸗
tribuit̄ etas. 2ª. s. iuuētus ⁊ tp̄s estatis. Et sic
tertia quā ꝯstituunt tria sequētia signa est fri
gida ⁊ sicca melancolica eiqꝫ attribuit̄ autū⸗
nus cū tertia etate ꝑfecti hoīs stantis in p̄nci⸗
pio decliuij qđ est seniū. ⁊ vltima cōstituta ex
vltis tribꝰ signis ē frigida ⁊ hūida fleumati⸗
ca eiqꝫ attribuit̄ hyemis cū vltima etate. s. se⸗
necture. Sil'r est de. 24. horis diei naturalis
quarū. 12. iequales sunt in die totiđ in nocte
prima est masculina. ⁊ sic cōsequēter vsqꝫ ad
finem. 24. horarū diei ⁊ noctis. sic quoqꝫ pri⸗
ma quarta diei que incipit ab ortu solis conti
nens sex primas horas vsqꝫ ad meridiem in⸗
clusiue vocatur orientalis sanguinea calida ⁊
humida. eiqꝫ attribuitur ver et prima etas. ⁊
sic deinceps eo modo quo supra de quadris
zodiaci dictum est. sic etiam prima quadra ce
li ab ascendente in medium celi est quadra

oriētalis ⁊ sic deinceps eo modo quo dictum est de quadris predictis: ⁊ est ascendens sanguinea masculina eiq; attribuit̃ ver. Scđa q̄ est a medio celi vsq; ad lineā occideñ. est meridiōal' femina descēdens. Tertia a linea occideñ. ad lineam medie noctis que vocat̃ angulus terre. occidentalis est masculina ascendens. vltima dicit̃ septētrionalis femina recedēs. Item media pars celi q̄ est supra terrā vocata hemisphera dextra nomiatur ⁊ est masculia. ⁊ illa q̄ est subt' terrā vocata hemisphera est sinistra ⁊ feminina. partes quidē celi nō dicūtur pñtes in ꝑtibus mūdi neq; masculine neq; feminine sic essentialit̃ sicut. 12. signa et. 24. hore diei: sed accidētaliter q2. 4ª celi masculina ex motu celi transformat̃ in feminā femininaq; in masculinā. etiā masculini planete accidētaliter trāsformāt̃ in ꝯriū sexū sc3 in femeninū qñ videl3 sūt in quadra celi femina aut in signo feminino: ⁊ sic suo modo ecōuso. ꝓportionabil'r qñ planeta masculin' est in quadra celi masculina in signo masculino. ⁊ planeta feminin' in quadra feminina et in signo feminino virtutē sui sexus habet duplicatā ⁊ sic fortificatur. ⁊ sic signū masculinū qñ est in quadra celi feminina seu in loco feminino tunc debilitatur ⁊ fit femininū: ⁊ sic de feminino in. 4ª. masculina ⁊ loco masculino. Item sciendū est ꝙ mediū celi ꝑgens a linea meridiana ad orientē in lineā medie noctis dicitur ascēdens alt'a medietas ꝑgens a media nocte ꝑ occidentē remeando ad lineā meridionalem dicit̃ descendens.

Argumentū scđi ca. scđe dñe.

¶ Secūdū ca. ē de nūero ⁊ ordine stellarū ⁊ imaginū visibiliū stellati celi tā i ꝑte septētrionali ꝙ meridionali iuxta dicta sapiētis ptho'. 8°. almagesti ⁊ illustris Alphōsi regis castelle.

Circa doctrinaʒ

numeri ⁊ ordinis stellarū ⁊ ymaginū visibiliū celi stellati: que ymagines ⁊ stelle longo tꝑe sunt ꝯsiderate ab astrologis manētib' in multis regionib' terre habitabilis ⁊ maxime in ciuitate arim noiata et patria indie ⁊ ꝑ cōpositores tabularū cuius modi fuerunt Nemphrot Hermes ycon:mus Ptho' Albategni Albumasar Algorism'. Inter istos a quo ampliorē scientiaʒ habem' de noticia astrologoꝝ et de influētijs ꝯtingēter dependētibus est ptho'. qui in ꝑtibus egipti et in rodo insula suas obseruauit calculationes ⁊ motus stellarū ⁊ planetarū ad illas regiones cōposuit ⁊ dictauit. et circa hoc considerauit octauo sui almagesti .i. maioris libri ꝑfecti ponēs nūerū stellaꝝ q̄ faciūt ad ꝓpositū astrolabioruʒ ⁊ alioꝝ instrumentoꝝ practice artis astrologie. ⁊ in numero totali stelle maioris apparētie ⁊ maioris influētie sunt. 1022. quas describit ptho'. per magnitudines tam in parte meridiana ꝙ in ꝑte orbis. 12. signorū ꝙ etiā in ꝑte septentrionali. exēpli grā de ꝑte meridiana in magnitudine ꝑma sunt stelle. 7. in scđa magnitudie sūt stelle. 18. in tertia magnitudie. 63. in. 4ª. 64. in. 5ª. 154. in. 6ª. 9. ⁊ nebulosa vna. ⁊ in nūero isto stelle partis meridiane sunt. 316. de quibus est cōis doctrina inter ꝑitos astrologos. ⁊ per istā viam ꝓcedit de stellis maioribus zodiaci ꝑ magnitudines ⁊ stelle in orbe signoꝝ tam ille que faciūt formas animaliū zodiaci stellati celi ꝙ ille stelle que nō sunt in forma sed sunt circa formas ⁊ ymagines animaliū zodiaci ⁊ ꝑticipant influētiaʒ orbis zodiaci ⁊ cōnumerant̃ cū stellis zodiaci ⁊ sūt in numero. 346. stelle aūt maioris partis septētrionalis tam ille que faciūt formas ymaginum ꝙ ille que sunt extra formas sunt in nūero. 360. ⁊ sic in numero totali stelle maioris apparētie de q̇bus est nobis tradita aliq̄ doctrina sunt. 1022. Multe sunt alie stelle visibiles que nō ingrediūtur istū numerum

¶ Et in isto caplo est notandū ꝙ in toto stellato celo sunt. 48. ymagines ad instar animaliū de quib' ymaginib'. 15. sunt in parte meridiana. 12. in via solis ⁊ planetaruʒ. 21. a parte aquilonari seu septētrionis de quib' ymaginibus ⁊ stell' maiorib' Alphonsus illustris rex castelle tꝑe suo verificauit latitudines stellarū a via solis ecliptica: seu a via equinoctiali cū instrumētis magnis. vt verbi grā stella q̄ vocat̃ aldebaran seu ocul' sinister tauri ei' lōgitudo est in signo tauri. 27. g̃. et. 47. minut̃. eius latitudo a via ecliptica fuit tꝑe Alphōsi 5. g̃. et. 10. minut̃ versus meridiē qua verificatione vtūtur ꝓ maiori ꝑte moderno tꝑe astrologi in suis astrolabijs ⁊ quadrantib'. ⁊ sic de alijs stellis fixis q2 nō habēt aliā verificationem stellarū veriorē. ⁊ bene eēt expediēs moderno tꝑe stellas magnas ꝑ instrumēta debita ⁊ ꝓpria verificare q2 de. 100. in. 100. ānis de

berent verificari quia sphera stellata mouet gradu vno versus oriente in centũ annis solaribus: ⁊ qꝛ nõ habet plena verificatio taliũ defectus est in kalendarijs cõsiderãdo tẽpora magna que fluxerunt a iulio cesare: defect⁹ alter ẽ in speculatiua astronomie ⁊ ꝑ ꝯseqñs in practica iudiciaria de toto tẽpore ꝑ centuz annos a verificatione alphonsi regis castelle ⁊ satis puto istã verificationẽ sphere stellate esse semꝑ ꝓpriã apud sarracenos ⁊ indos et alios qui vtunt multũ astrologia ⁊ sũt ꝙplurimi periti in eadẽ: ⁊ maxime aliqui pncipes eorum cũ seruitorib⁹ scientificis in arte astroꝝ ⁊ si tale opus ⁊ studiũ esset int principes christianoꝝ qñ a deo decorant pace prudentia et sanitate ⁊ bona volũtate laudabile esset ⁊ vtile eis ⁊ multis alijs ⁊ meli⁹ staret in talib⁹ potentib⁹: qꝛ habẽt vnde possunt facere sumpt⁹ ⁊ paupes clerici q̃ nõ habẽt reddit⁹ talia magna non possunt facere dato ꝙ habeãt scire ⁊ velle qꝛ nõ habent posse ⁊ pncipes decorati pace ⁊ alijs requisitis deberent in talib⁹ occupari nisi vacarent deuotioni ⁊ diuine contemplationi que vita ⁊ via elegantioꝛ ⁊ fructuosioꝛ incõparabiliter cuiuscũq꜄ speculatõne scientie est. ¶ Veniẽdo ad declarationẽ imaginum ⁊ stellarũ magnarũ ꝑtis meridiane. In q̃ ꝑte. Prima est cete q̃ dr̃ bellua marina cui⁹ imaginis stelle sunt vigintidue. Secũda imago est orionis qui dr̃ audax ⁊ habz stellas trigintaocto. Tertia dicit imago fluuij magni ⁊ ꝯtinet stellas trigintaq̃ttuoꝛ. Quarta imago est leporis ⁊ ꝯtinet stellas i figura duodecim Quinta dicit imago canis ⁊ ꝯtinet stellas in forma aialis octodeci. Sexta imago ẽ algomeysa imago venatoris ⁊ ꝯtinet stellas vndecim in capistro seu ligatura canis extra formã sunt stelle due. Septima dr̃ imago nauis magne ⁊ continet stellas nũero q̃dragintaq̃nq꜄ Octaua imago ẽ ydre serpẽtis ⁊ ẽ serpẽs serpentũ ⁊ cõtinet stellas vigintiq̃nq꜄ circa formam serpẽtis: ⁊ extra formã serpẽtis sũt stelle due. Nona dr̃ imago vocis ⁊ cõtinet stellas septẽ. Decima dr̃ imago corui ⁊ ꝯtinet stellas septẽ. Undecima imago dr̃ cẽtauri cui⁹ pars anterioꝛ ẽ ad formã hois ⁊ pars posterioꝛ ad formã eq̃ ⁊ ꝯtinet stellas trigintaseptẽ. Duodecima dr̃ imago lupi ⁊ cõtinet stellas nouẽdecim. Decimatertia dicit imago laris quasi claritas ignis ⁊ ꝯtinet septẽ stellas. Decimaquarta vocat imago corone ⁊ cõtinet stellas tredecim. Decimaquinta vocat imago piscis ⁊ continet stellas vndecim. circa imaginem piscis sunt stelle sex q̃ nõ sunt in forma piscis ⁊ sic in nũero totali magnarũ stellaruz partis meridionalis sunt q̃ndecim imagines ⁊ stelle magne tã in forma aialiũ ꝙ extra formã. 316. ⁊ iste est ornat⁹ cõis nobis notus partis meridionalis. ¶ Viso de ornatu celi stellati in parte meridiana vidẽdũ est ꝯsequent de ornatu orbis duodecim signoꝝ ⁊ eius imaginib⁹ ⁊ de numero magnarũ stellarũ circa quã materiã notandũ est ꝙ ista pars celi duodecim signoꝝ est fortioris influentie alijs duab⁹ partib⁹ celi qꝛ eius influentia fortificat per incessum septem planetarũ sub isto circulo zodiaci q̃ sũt duodecim signa celi: ⁊ licz in zodiaco sunt imagines alique duplices vt gemini sagittarius virgo ⁊ pisces tamẽ hic in ista nũeratione nõ numerant nisi in vno signo ⁊ ꝓ vno signo licz imago sit duplex. Et est sciendũ ꝙ signũ arietis seu imago celi arietis habz tredecim stellas in forma aialis: ⁊ quinq꜄ stellas extra formã arietis ⁊ circa arietẽ participãtes naturã eius. Signum tauri habet trigintaduas stellas in forma aialis ⁊ vndeci stellas circa formã tauri. Signum geminoꝝ habet octodeci stellas cõponẽtes formã duoꝝ fratrũ ⁊ septẽ stellas circa formã. Signum cancri habz vndecim stellas in forma aialis ⁊ q̃ttuoꝛ stellas circa formã suã. Signum leonis habz in forma vigintiq̃nq꜄ stellas ⁊ octo stellas circa formam suã. Signum virginis habz vigintitres stellas in forma signi ⁊ sex stellas extra formam suã. Signum libre habet octo stellas in forma sua ⁊ nouem stellas circa formã suam. Signum scorpionis habz. 21. stellas in forma sua ⁊ tres extra formã. Signũ sagittarij habz 31. stellas. Signũ capricorni habz. 28. stellas Signum aquarij habz. 42. stellas in forma ⁊ tres stellas extra formã ⁊ circa signũ piscium habet trigintaq̃ttuoꝛ stellas in forma amboꝝ piscium ⁊ in cathena ⁊ q̃ttuoꝛ extra formã: ⁊ numer⁹ totalis magnarũ stellarum est. 346. stelle que sũt stelle maiores orbis signoꝝ. Et nota ꝙ in orbe signoꝝ sunt alie stelle parue numero. 600. que stelle nõ ingrediunt istum numerum superiorẽ qui est numerus. 346. stellarum. ¶ Circa vero imagines ⁊ stellas magnas partis septẽtrionalis notandum est ꝙ

imagines sunt.21.⁊ stelle sunt.360.que ingre diuntur istum numerū. Prima imago dicitur vrsa minor ⁊ continet septē stellas. Secūda imago dicitur vrsa maior ⁊ continet viginti septem stellas. Inter vrsam maiorē ⁊ minorem est vna magna stella que nō est in forma. Tertia dicitur imago draconis magni ⁊ continet trigintaduas stellas. Int̄ vrsam maiorē ⁊ draconem sunt octo stelle extra formam dictarum imaginū. Quarta imago vocatur inflāmatus ⁊ cōtinet vndecim stellas. extra formam sunt due stelle magne. Quinta imago vocatur vociferans ⁊ continet vigintiduas stellas. Sexta imago vocatur audiens ⁊ continet duas stellas. Septima imago vocatur corona septemtrionis ⁊ continet octo stellas Octaua imago vocatur saltator ⁊ continet viginti octo stellas. extra formam est stella vna Nona imago dicitur vultus cadens ⁊ continet decem stellas. Decima imago vocat̄ gallina ⁊ continet septēdecim stellas circa imaginem galline ⁊ extra formam sunt stelle due Undecima dicitur imago hominis habētis palmam dilibutam ⁊ continet tredecim stellas. Duodecima imago dicitur deferēs caput algol ⁊ est imago hominis carnificis deferētis in manu sua p̱ capillos caput hoīs decapitati cōtinens vigintisex stellas sequentes caput algol ⁊ sunt tres stelle extra formā. Decimatertia imago vocatur coralū ⁊ continet quattuordecim stellas. Decimaquarta vocat̄ lator serpentis seu homo serpentariꝰ ⁊ continet vigintiq̄ttuor stellas extra formā sunt stelle q̄nq̄ q̄ nō sūt de nūero imaginis. Decimaq̄nta vocat̄ imago serpētis ⁊ cōtinet octodecim stellas. Decimasexta vocatur imago balahane ⁊ cōtinet q̄nq̄ stellas. Decimaseptia imago vocat̄ aquila volans ⁊ est imago magni honoris ⁊ magne influētie in virtute ⁊ cōtinet septē stellas. extra formā aquile sūt stelle sex participantes naturā stellarū aquile ⁊ cōueniūt in cōditione ⁊ ꝓprietate influentie cū ioue. Decimaoctaua vocat̄ delphin ⁊ continet stellas decē. Decimanona vocat̄ imago equi prioris ⁊ cōtinet stellas q̄ttuor. Uigesima vocat̄ imago equi secūdi seu equi maioris ⁊ cōtinet stellas viginti. Uigesimaprima imago vocat̄ mulier cōcathenata q̄ nō vidit virum seu maritū ⁊ ꝯtinet stellas vigintitres circa illā partē sūt q̄ttuor stelle q̄ vocant̄ stelle trianguli q2 stelle tres sunt in tribꝰ angulis ⁊ vna stella in medio triū angulorum ⁊ participant iste q̄ttuor stelle naturam saturni. ¶ Ex his igit̄ clarescere pōt q̄ stelle habētes magnitudinē fm numerū totalē sunt.1022. ⁊ de nūero stellarū nō est taugulca.i.cometa cū sit de natura elementari licȝ reguleт̄ tam in motu q̄ꝫ in significatōe a corpe celesti vnde causatur. Dicit nāq̄ albumasar q̄ aduentꝰ igniū ⁊ stelle comete maxime est in dominio martis cū fuerit in ꝯiunctiōe cū ioue ⁊ habȝ cometa ꝓ materia ignē ⁊ aerē: ignē ab influētia martis: aerē ab influētia iouis. Istud capitulum valet vtentibꝰ instrumentis astrologorum ad habēdū horas ⁊ mēsurā tp̄is p̱ stellas maiores q̄ noiant̄ in astrolabio vel in q̄drāte cōpleto.

Argumentū tertij cap̄. secūde differētie

¶ Tertiū cap̄. est de gradibꝰ lucidis ⁊ tenebrosis ⁊ de alijs cōditionibꝰ graduū zodiaci per modū tabule ordinantis.

Circa declarationē istiꝰ tertij capituli notandum est fm doctrinā theologorum q̄ celū nō est eq̄lis virtutis nūc sicut in p̄ncipio creatōis rerū teste mgr̄o sententiarū in.4°.dist.48.ca.fi. vbi ponit expresse q̄ lux solis ⁊ lune ⁊ aliorum sydeꝝ ꝑcussa fuit ⁊ minorata ꝓpt̄ pctm̄ p̄mi hoīs. Lucebant eīm ante pctm̄ p̄mi hoīs septē vicibꝰ plꝰ q̄ꝫ modo luceāt: ⁊ sic claritas lune erat vt nūc est claritas solis. ⁊ veniēte dn̄o ad iudiciū recuperabit̄ claritas solis ⁊ lune ⁊ sydeꝝ eo modo quo fuit in p̄ncipio creatiōis rerū. Sepe in sacra scriptura ⁊ in textu moysi deꝰ comminat̄ pplo rebelli se daturū celū ferreū hoc est influētias nō ꝓpicias viuētibꝰ sup̱ terram ⁊ circa istā positōnē imaginādū ē de gradibꝰ celi tam celi stellati q̄ꝫ none sphere qui nūero totali sūt.360. sub quibꝰ gradibꝰ incedūt planete. Unū nō est imaginādū q̄ in p̄ncipio creationis fuissent illi gradꝰ tenebrosi vacui puteales ⁊ gradꝰ qui dicunt̄ azemena qui sūt gradus debilitatiōis corporum ⁊ p̄uatiōis mēbrorum aut organorum operū: vt cecitas surditas claudicatio aut q̄uis alia mēbrorū mutilatio que q̄ꝫdiu hō vixerit secū habebit. Cum igit̄ luna fuerit sub his gradibꝰ aut p̄ncipalis significator hoc ē planeta habēs influētiā p̄ncipaliorem sup̱ corpꝰ nati influit sepe licȝ ꝯtingēter

debilitationē membroꝝ aut priuationē vt dictum ē: verū si planeta qui habet principalē influentiam sit in domo ꝓpria ⁊ orientali a sole ⁊ in aliquo āgulo celi dato ꝙ sit sub gradu azemena eius impedimentū nō est tm̄: nec ꝓpe acsi esset planeta masculinus occidētalis cadens ab angulis sub gradu azemena. Est ergo imaginatio ꝑsentis capituli ꝙ oēs isti gradus debilis influētie seu maligne influentie fuerunt percussi post pctm̄ primi hominis ⁊ sic deus vult eos manere in celo ad exercitiū ⁊ ad punitōnē nature. qui voluerit acquiescere huic opinioni seu vie acquiescat q: nō video impedimentū ex parte veritatis qui nō voluerit non cōstringatur quia non est veritas nobis necessaria ad credendū: ⁊ in isto capitulo sūt ordinande parue tabule graduū in quibus tangentur gradus masculini ⁊ feminini: gradus lucidi ⁊ tenebrosi: gradus vacui ⁊ puteales ⁊ gradus azemena ⁊ gradus augmetantes fortunā: ⁊ aliquādo potest esse ꝙ idem est gradus augmentans fortunam ⁊ gradus azemena augmentans fortunā in bonis temporalibus ⁊ influens ad debilitatione corporis ratione gradus qui dicitur azemena: vt exēpli grā. ii. geminoꝝ vnde quādoqꝫ accidit vt idem homo sit surdus vel claudus ⁊ tamen opulentus in diuitijs. ista patent in ordine tabularum paruarum inferius descriptarum.

Tabula graduum masculinoꝝ ⁊ femininorum.

Aries	mas	8	fe	1	mas	6	fe	7	mas	8		
Taurus	fe	5	mas	6	fe	6	mas	4	fe	3	mas	6
Gemini	fe	5	mas	11	fe	6	mas	4	fe	4		
Cancer	mas	2	fe	6	mas	2	fe	2	mas	11	fe	7
Leo	mas	5	fe	3	mas	7	fe	8	mas	7		
Virgo	fe	8	mas	4	fe	8	mas	10				
Libra	mas	5	fe	10	mas	5	fe	7	mas	3		
Scorpius	mas	4	fe	10	mas	3	fe	8	mas	5		
Sagittarius	mas	2	fe	3	mas	7	fe	12	mas	6		
Capricornus	mas	11	fe	8	mas	11						
Aquarius	mas	5	fe	10	mas	6	fe	4	mas	2	fe	3
Pisces	mas	10	fe	10	mas	3	fe	5	mas	2		

Tabula graduū tenebrosoꝝ: lucidoꝝ: fumosorum: ⁊ vacuorum.

Aries	te	3	lu	5	te	8	lu	4	va	4	lu	5	va	1
Taurus	te	3	lu	4	va	5	lu	3	va	5	lu	8	te	2
Gemini	lu	4	te	3	lu	5	va	4	lu	6	te	5	va	3
Cancer	lu	12	te	2	va	4	fu	2	lu	8	va	2		
Leo	te	10	fu	10	va	5	lu	5						
Virgo	te	5	lu	3	va	2	lu	6	fu	6	va	5	te	3
Libra	lu	5	te	5	lu	8	te	3	lu	6	va	3		
Scorpius	te	3	lu	5	va	6	lu	6	fu	2	va	5	te	3
Sagittarius	lu	9	te	3	lu	7	fu	4	lu	7				
Capricornus	te	7	lu	3	fu	5	lu	4	te	3	va	3	te	5
Aquarius	fu	4	lu	5	te	4	lu	8	va	4	lu	5		
Pisces	te	6	lu	6	te	6	lu	4	va	3	lu	3	te	2

	Tabula graduū puteoꝝ						Azemena.				ꝛ augmentantiū fortunam.				
¶ Aries	6	11	19	23	29		19								
¶ Taurus	5	13	18	24	25	26	3	15	27	30	6	7	8	9	10
¶ Gemini	2	12	17	26	30		11	1							
¶ Cancer	12	17	23	26	30		1	3	14	15	7	9	vsq3 15		
¶ Leo	6	13	15	22	23	28	2	5	7	10	19	27		28	
¶ Virgo	8	13	16	21	25		3	13	20	30					
¶ Libra	1	7	20	23	30		3	5	21	24					
¶ Scorpi⁹	9	10	17	22	27		7	12	18	20	19	29			
¶ Sagittari⁹	7	12	15	24	27	30	13	20			1	7	18	19	
¶ Capcorn⁹	2	7	17	24	28		13	14	20	24	26	27	28	29	
¶ Aquari⁹	12	17	24	29			7	16	17	20	28	26			
¶ Pisces	4	9	24	27	28		13	20							

¶ Masculini gradus dicunt̃ q꞉ fortiores sūt femininis ꝛ vir nat⁹ sub eis robustioris fortitudinis ē q̄ꝑ nat⁹ sub femininis ꝛ planeta masculin⁹ existēs sub eis fortioris est influētie q̄ꝑ sub femineis. ꝛ inde est ꝙ aliquādo mulieres sunt fortes ꝛ assimliant̃ viris in colore ꝛ sunt potētes ad labores. aliqui viri ecōtra sūt debiles ꝛ assimilant̃ mulierib⁹. De gradib⁹ masculinis ꝛ femininis aliqui considerauerūt aliter q̄ꝑ allabitius dicentes p̄mū gradū primi signi scꝫ arietis positū in loco impari esse masculinū ꝛ secundū positū in loco pari esse femininū: ꝛ sic deinceps vsq꞉ ad finē pisciū ita ꝙ vltim⁹ pisciū sic esset feminin⁹: sed figura superius descripta datur ꝟm allabitiū cuius via in hac materia est cōmunior. ¶ Lucidi grad⁹ de se influunt ad pulchritudinē rerū ꝛ ad serenitatē temporis: gradus tenebrosi econtra. Vacui gradus dicunt̃ illius influentie q꞉ opera que inchoant̃ sub eis cōmunit̃ sunt vacua ꝛ frustrata sine intento si planeta dominās sit sub eis maxime cadens ab angulis. ¶ Puteales gradus dicuntur per istam imaginationem quia quādo planeta est sub eis est q̄si in puteo. i. debilis influentie quoad virtutem caloris ꝛ quo ad alia opera vtilitatis ꝛ tamē cōmuniter quando planete superiores incedūt sub gradibus putealibus frigus augmentatur in aere. De gradibus augmentātibus fortunam hoc est censendū planeta existens sub eis habet influentiam augmentationis fortune nato vel inchoanti opus: si tamē sit capax ꝛ non sit aliunde impeditus. ¶ De gradibus azemena dictum est supra. Sunt et gradus fūmosi ꝛ sunt qui significāt verba vana ꝛ verba superbie ꝛ magne arrogantie.

Argumentū quarti cap. secūde differētie.

¶ Quartū est capituluꝫ de duplici motu celi ꝛ de quadruplici motu septē planetarum.

Celū itaq꞉ stel-

latum mouetur ab oriente in occidentem ꝛ econtra intra vigintiquattuor horas ꝛ iste motus dicitur esse violent⁹ vel raptus a philosophis aptitudine ꝛ motu ipius primi mobilis quod eodem tempore trahit secum celum stellatuꝫ ꝛ orbes septem planetarū ꝛ hoc imperio creatoris: ꝛ quia preter istum motum habet aliuꝫ motū videlicet ab occidēte in orientem ꝛ hoc in centum annis vno gradu qui motus a philosophis dicitur naturalis: celi vero septem planetarum cum ipsis planetis mouentur in die naturali ab oriente in occidentem girando de occidente in orientem in spacio eodem vigintiquattuor horarū: ꝛ iste p̄mus motus est nobis multū apparens. Secundus mot⁹ celorum septem planetaruꝫ est ab occidente in orientē: ꝛ iste dicitur motus eorum naturalis ꝛ in istis temporibus complent suas reuolutiones totales. vt verbi gratia. Saturnus qui est altior ceteris complet suam reuolutionem naturalē de puncto zodiaci ad eundem punctum reuertendo in triginta annis: ita ꝙ si sit nunc in principio arietis post triginta annos adequate nihil addito neq꞉ remoto perueniet ad eandem partem zodiaci. Et iupiter in duodecim annis ab occidente in orientem circuendo totū zodiacum. Mars complet suam reuolutionem in duob⁹ annis cū dimidio

ſol vero qui inter ceteros planetas mouetur
magis regulariter complet ſuam reuolutōnē
totalem zodiaci in vno anno qui annus redu
ctus ad dies ⁊ horas eſt.365. dierū ⁊ ſex ho-
rarum ⁊ iſta mēſura temporis dicit̄ annus ſo
laris: ⁊ de iſtis ſex horis in quattuor ānis cau
ſatur annus biſextilis. venus vero ⁊ mercuri
us qui ſunt inferiores ſole mēſurantur motu
ſolis in medijs motibus eorū ⁊ aux veneris
⁊ aux ſolis ſunt ſemper in eodem loco ⁊ mo-
uentur de puncto ad punctum in vno anno
ſol ari: luna vero in ſuis medijs motibus mo-
uetur de puncto ad punctū zodiaci in viginti
ſeptē diebus ⁊ octo horis cū aliquibus mi-
nutis horarū. necdum luna que in coniuncti
one precedente ſolis fuit cū ſole venit ad ſo-
lem quia ſol pertranſit in illo tempore quaſi
vnū ſignū zodiaci ⁊ expedit anteꝙ̃ luna veni
at ad ſolem iterū pro coniunctōe ꝙ peragret
illud ſpaciū zodiaci qđ ſol pertranſiuit a tem-
pore coniūctionis ita ꝙ luna a cōiūctione ad
coniūctionē plus habet de motu ꝙ̃ ſit totus
zodiacus. Et eſt notādū ꝙ luna ⁊ planete ali
quando mouent̄ verſus ſeptētrionē ⁊ aliquā
do verſus meridiē. ⁊ duplex eſt cauſa qꝛ opor
tet ꝙ planete inſequant̄ in motu ſuo motum
zodiaci: ⁊ zodiacus habet declinationē ⁊ con
ſideratur ei⁹ declinatio a linea equinoctiona-
li que eſt in capite arietis ⁊ libre: ⁊ eius decli
natio verſus ſeptētrionē eſt vigintitriū gradu
um cū dimidio groſſo modo menſurando ⁊
totidē graduū videlicet vigintitriū graduum
cum dimidio eſt declinatio zodiaci verſus me
ridiem: ⁊ eſt maxime ſolis declinatio quando
eſt in fine ſagittatij veniendo ad ꝑncipiū ca-
pricorni. ⁊ ita planete dicunt̄ aſcēdere vel de-
ſcendere verſus ſeptētrionē ⁊ meridiē. Ver-
bi gratia. Sol a principio arietis ſeu ab eius
capite vſq; ad caput cancri eſt ſiniſter aſcen
dens. ⁊ a capite crancri vſq; ad caput libre ē
ſiniſter deſcendens: ⁊ in tota alia parte aſcen
dendo ⁊ deſcendendo eſt planeta ſeptētrio-
nalis ⁊ dicitur eſſe fortior. ⁊ a libra vſq; ad ca
put capricorni dicit̄ ſol eſſe dexter: ⁊ deſcen-
dens a capricorno ad arietem dexter aſcen-
dens ⁊ in tota iſta medietate ē meridionalis
⁊ debilior. ſimili quoq; modo ſicut dictum eſt
de ſole ita intelligendū eſt de luna ꝙ ſcʒ ipſa
habet motus ad ſeptētrionē ⁊ meridiem ſi-
cut habet ad orientē ⁊ occidentē. vnde habʒ
quattuor mot⁹ ad ſeptētrionē ⁊ meridiem: ⁊
hoc in quolibet menſe lunari. nam luna a ca-
pite ſui draconis ad nonageſimū gradū eſt ſi
niſtra aſcendens ⁊ a nonageſimo gradu poſt
vſq; ad caudā draconis eſt ſiniſtra deſcendēs
a cauda autē draconis ad nonageſimū gradū
eſt dextra deſcendēs. ⁊ a nonageſimo gradu
poſt ſcʒ ad caput draconis eſt dextra aſcēdēs
Et nota hic de luna ꝙ quādo ipſa eſt ſiniſtra
aſcendens tunc eſt fortioris virtutis ꝙ̃ quan-
do eſt ſiniſtra deſcendens. ⁊ in parte ſiniſtra
que eſt ſeptētrionalis eſt fortior ꝙ̃ ſit in par-
te meridionali: ⁊ ſemꝑ aſcēdendo eſt fortior
ꝙ̃ deſcendēdo: ⁊ ita intelligat̄ de alijs plane-
tis. Et nota ꝙ quādo luna eſt in principio cā-
cri exiſtens ſiniſtra aſcendēs verſus nonage
ſimū gradū a capite ſui draconis eſt nobis ꝓ-
pinquior in iſtis regionib⁹ ꝙ̃ poſſit eſſe ⁊ ali-
quando cōtingit ꝙ eſt in cancro diſtans a ca-
pite ſui draconis per nonaginta gradus. Hic
eſt etiā notandū ꝙ iſti aſcenſus ⁊ deſcenſus
computant̄ pro vno motu eūdo ⁊ redeundo
videlicet verſus ſeptētrionē vel meridiē. Ex
his patet ꝙ luna mouetur ab oriente in occi-
dentem motu firmamenti ⁊ ecōuerſo motu ꝓ
prio ⁊ naturali ⁊ a linea ecliptica mouet̄ ver-
ſus ſeptētrionē veniendo iterū ad lineam ecli
pticā: hoc eſt ad principiū arietis ⁊ libre ⁊ a
linea ecliptica tendit ad meridiē aſcendendo
poſtea iterū deſcendēdo nō ceſſando ab iſtis
motib⁹ imperio creatoris. ¶ Nota circa hoc
ꝙ ſicut declaratū eſt de latitudine ⁊ motu lu
ne verſus ſeptēptrionē ⁊ meridiē: ita conſide
rauerūt aſtrologi ⁊ ſuper hoc fecer̄t tabulas
proprias de latitudinib⁹ quinq; planetarū ad
partē ſeptētrionalē ⁊ ad partē meridionalē
q̃tū videlʒ mouet̄ ſaturnus verſus ſeptētrio
nalem ⁊ quātū iupiter mars venus ⁊ mercu-
rius. Unde latitudo ſaturni verſus ſeptētrio
nem maior que eſſe poſſit eſt trium graduum
⁊ duorū minutorū: ⁊ latitudo eius maior verſ⁹
meridiē eſt triū graduū ⁊ quinq; minutorū. lati-
tudo iouis maior verſus ſeptētrionē eſt duorū
graduū ⁊ octo minutorū: totidē verſus meridi
em. latitudo martis verſus ſeptētrionē eſt q̄t-
tuor graduū ⁊.21. minutorū verſus meridiē eſt
ſeptē graduū ⁊ triginta minutorū. ſol autē nō
habet latitudinē niſi iam dictam ſuperius q̄
eſt declinatio ei⁹ ab equinoctionali. latitudo
veneris maior verſus ſeptētrionē eſt ſeptem

graduū ⁊.22.minutoꝝ versus meridiē est duorum graduū ⁊.20.minutoꝝ.latitudo mercurij maior versus septētrionē est quattuor graduum ⁊ quinq̄ minutoꝝ versus meridiē est duoꝝ graduū ⁊ triginta minutoꝝ.¶ Et nota hic ꝙ q̄to plus aliq̄s planeta eleuat̃ versus septētrionē in latitudine sua tanto est fortior:⁊ planeta qui habet latitudinē suā in septētrione ille est fortior illo qui habet eā in meridie.verbi gratia in coniūctiōe magna saturni ⁊ iouis que fuit anno dn̄i fluente.1425.completis triginta dieb⁹ augusti nouēdeci horis cū quinq̄ minutis hore saturnus fuit eleuatus supra iouem in parte septētrionis de aliquib⁹ gradib⁹ ⁊ fuit illa coniunctio mutata de triplicitate in triplicitatē videlꝫ de triplicitate aerea ad aq̄ticam:⁊ fuit facta ꝯiūctio i deciotertio gradu scorpionis cōpleti̾ duodecī gradib⁹ scorpiōis ⁊ trigitavno minuti̾.fuitq̄ facta in secūda domo celi.mars fuit in ascēdēte in decimosexto gradu libre quindecim gradibus.cōpletis ⁊ quadraginta minutis completis ⁊ septimus gradus libre fuit ascendēs celi super ciuitatē viennen̄.innuit̃ igitur ꝓpt̃ eleuationē saturni suꝑ iouē ꝙ ꝑtestas ecclesiastica in multis partibus opprimet̃ a tēporali potestate maxime in substātijs ecclesiasticis ⁊ effectus illius cōiunctionis non videt̃ per integrū euacuari ante q̄nquaginta annos quia fuit mutatio de triplicitate ad triplicitatē ⁊ longo tēpore fraudes ⁊ bella debent habere locum ꝓpter martem in ascendente.⁊ sunt hec dicta de illa magna coniunctione introducta solū ad introductionē intelligentie motus planetarū versus septētrionē ⁊ meridiē ⁊ latitudinis ⁊ eleuationis planete super planetam in eadem parte latitudinis.

Argumentū quinti cap̄.secūde dn̄e.

¶ Quintū cap̄lm de quinq̄ dignitatib⁹ ⁊ ꝓprie essentialib⁹ septē planetarū ⁊ de eoꝝ virtutibus ⁊ fortitudinib⁹.

S Ciendum circa declarationē p̄sentis capituli ⁊ ꝓ intellectōne ordinis celoꝝ figurā domoꝝ planetarū debere depingi in loco isto circa p̄sens capitulū vel in fine tractatus sed cōpetētius hic. Et est vlterius sciēdū ꝙ quinq̄ sunt dignitates essentiales septē planetarū q̄ vocant̃ essentiales fortitudines ⁊ quilibꝫ eoꝝ habet eas in locis sibi cōuenietibus:⁊ preter istas habent alias duas dignitates etiā essentiales min⁹ ꝑncipales.prima fortitudo ꝑncipalis de quinq̄ vocat̃ dom⁹.secūda exaltatio.tertia triplicitas.quarta termin⁹.quinta facies:ita ꝙ planeta in sua domo habꝫ quinq̄ fortitudines q̄ dicunt̃ quinq̄ virtutuꝫ testimonia:ſ in sua exaltatiōe seu regno habet q̄ttuor testimonia virtutū:in sua vero triplicitate habet tria virtutū testimonia:in suo aūt termino habet duo testimonia virtutū:⁊ in sua facie habet vnū testimoniū virtutis.Prima dignitatū essentialiū min⁹ ꝑncipaliū ipoꝝ planetarum vocat̃ dn̄atio hore.Secūda vo dn̄atio nouene.i.none partis vni⁹ signi qua maxime vtuntur astrologi indi:⁊ de istis duab⁹ dignitatib⁹ due tabule poni possunt ad ꝓpositū.vnde tabulā nouenarū ⁊ terminoꝝ ponūt circa finem capituli p̄sentis.Dominatio aūt hore siue tabula pōt assignari ꝑ iūcturas digitoꝝ manus diuidēdo diem artificialē in duodecī horas inequales similit̃ ⁊ noctē.vn̄ in prima hora regnat planeta a quo denominatur illa dies vt in die solis seu dn̄ico sol:⁊ ante meridiē regnant sex planete:⁊ post meridiē sex alij.⁊ ꝓcedēdū est ꝑin ordinē planetarū i hoc v̄su ꝯtētū.Sol ve.mer.luna saturn⁹ iupiter ⁊ mars.⁊ quādo numerus vintiquattuor horarū est complet⁹ per iuncturas reuertēdū est ad iuncturā p̄mā que denotat p̄mā horam diei imediate sequētis:⁊ incipiūt calculatiōes horarū istarū in ortu solis:⁊ circa hoc pōt assignari breuis tabula scripta in qua inchoatur a die sabbati:q2 saturnus est altior planetaruꝫ.Et nota ꝙ in die sabbati ante meridiē saturn⁹ iupit̃ mars sol ven⁹ mercuri⁹ habēt dominiū sex horarū eq̄lium vel ineq̄liū:⁊ post meridiē alij sex planete seq̄ntes.s.luna saturn⁹ iupit̃ mars sol ven⁹ habēt dominiū vsq̄ ad ꝑncipiū nocti̾ ⁊ a ꝑncipio nocti̾ vsq̄ ad mediā noctē alij sex planete ꝑ ordinē ⁊ a media nocte vsq̄ ad ortū solis diei sequētis alij sex planete per ordinem sequentes.⁊.xxv.planeta sequens est principium diei sequētis ⁊ dn̄s hore vt ptꝫ in tabula que immediate sequitur.

Tabula ad sciendum dominū hore.

Hore diei		Saturni dies	Solis dies	Lune dies	Martis dies	Mercurij dies	Jouis dies	Veneris dies	
1	15	♄	☉	☽	♂	☿	♃	♀	
2	16	♃	♀	♄	☉	☽	♂	☿	
3	17	♂	☿	♃	♀	♄	☉	☽	
4	18	☉	☽	♂	☿	♃	♀	♄	
5	19	♀	♄	☉	☽	♂	☿	♃	
6	20	☿	♃	♀	♄	☉	☽	♂	
7	21	☽	♂	☿	♃	♀	♄	☉	
8	22	♄	☉	☽	♂	☿	♃	♀	
9	23	♃	♀	♄	☉	☽	♂	☿	
10	24	♂	☿	♃	♀	♄	☉	☽	
11		☉	☽	♂	☿	♃	♀	♄	
12		♀	♄	☉	☽	♂	☿	♃	
13		☿	♃	♀	♄	☉	☽	♂	
14		☽	♂	☿	♃	♀	♄	☉	

De prima dignitate essentiali

¶ Considerandū igitur pro domoꝝ declaratione ꝙ cuȝ sol ⁊ luna fortiores sint alijs q̄nqȝ planetis ⁊ habent maiorē euidentiaȝ quoad generationes ⁊ corruptiones huius mūdi q̄ꝫ alij: iustum est vt habeāt digniores domos in duodeci signis: ideoqȝ cancer inter cetera nobis ꝓpinquior incipiens estatē dū ip̄m signuȝ intrat ⁊ cū hoc dicit̄ feminin⁹ nocturn⁹. luna vero inter stellas est nobis ꝓxima vicinior terre faciliusqȝ mouet̄ cū hoc frigida ⁊ humida feminina nocturna notificās rerū p̄ncipia. Ex ista similitudine antiq̊ sapiētes noīauerūt cācrum fore domū lune ⁊ leonē sequentē imediate esse domū solis ex hoc ꝙ calidus ⁊ siccus est masculin⁹ ⁊ diurn⁹ sicut sol ⁊ est medi⁹ signoruȝ estatis que sunt cancer leo virgo sicut sol ponit̄ in medio oīum planetarū. Rursus nāqȝ sol ⁊ luna dant rebus generationē ⁊ crementū iustū est ꝙ cancer ⁊ leo qui sunt signa estatis sint eoꝝ dom⁹: ⁊ q̄ capricorn⁹ ⁊ aquarius sūt signa hyemalia frigida: saturn⁹ eisqȝ silr̄s nā frigidus ⁊ sicc⁹ ꝯtrarius lumiarib⁹ scȝ soli ⁊ lune ⁊ ip̄oꝝ naturis: iustū ē ꝙ cap̄corn⁹ ⁊ aquari⁹ sint saturni dom⁹. Nā sūt signa opposita cācro ⁊ leoni: ita ꝙ aquari⁹ p̄ncipiū medietatꝭ celi vbi dn̄ium hȝ luna recte oppositū leoni. Cap̄corn⁹ vltim⁹ medij celi vbi sol dn̄at̄ respicit cancrū in oppositū. ⁊ q̄ dom⁹ saturni ꝯtrariant̄ ⁊ opp̄onūt̄ domib⁹ solis ⁊ lune: ideo dr̄ malign⁹ ⁊ aduersari⁹ ⁊ corruptor luminariū: ſ q̄ iupit̄ eo ꝙ significat tēperātiā nature ⁊ suus circulus est subtus ⁊ inferior circulo saturni domū suā capit sagittariū ⁊ pisces q̄ cōtrariant̄ domib⁹ saturni lȝ ꝓximiores sint int̄ ip̄os vel circa ip̄os ꝓut iupit̄ ē ꝓximior saturno ⁊ sibi aduersat̄ ſ dicte dom⁹ iouis silr̄s sūt domibus solis ⁊ lune ⁊ ipsas respiciunt trino aspectu q̊ dr̄ amicabilis: talit̄ ꝙ sagittari⁹ calidus ⁊ sicc⁹ respicit trino aspectu domuȝ solis scȝ leonē q̊ silr̄ dr̄ calidus ⁊ siccus. pisces vero frigidi ⁊ humidi etiā respiciunt trino aspectu domū lune scȝ cancrū frigidū ⁊ humiduȝ ⁊ hac de causa iupiter dicitur amic⁹ generās fortunaȝ solis ⁊ lune. Itē mars maliuolus ⁊ corruptor luminariū cui⁹ circul⁹ est subtus circulū iouis domū suā habȝ scorpionē ⁊ arietē signa ꝓxima circa domos iouis. Et sic mars excessiue est nature peruersus siccus ⁊ ardēs ⁊ aduersatur soli ⁊ lune: ⁊ est ipsorum effectuum corruptor. sic similiter domus ipsius martis aspiciunt quarto aspectu domum solis et lune: et dicitur ille aspectus peruersus taliter ꝙ scorpio qui dicitur frigidus ⁊ humidus respicit peruerse quarto aspectu leonem qui dicitur calidus ⁊ siccus: etiam aries qui est calid⁹ ⁊ sicc⁹ silr̄ respicit cancrū frigiduȝ ⁊ humidū. Itē ven⁹ fortunata ⁊ benigna cui⁹

circul⁹ est subt⁹ solẽ habet ꝑ domo taurũ ⁊ libram ꝑximiores circa domũ martis ⁊ respiciunt domũ solis ⁊ lune simili aspectu q̄ dr̄ sanꝫ amicabilis talit̃ ꝙ libra respicit simili aspectu leonẽ q̄ parti ei siſis ē nã cõueniũt in caliditate seu calore. simili aspectu respicit taur⁹ cancrum q̄ siſis ei est in vna q̄litate scꝫ frigiditate Ven⁹ aũt min⁹ est fortunata q̄ iupiter eo ꝙ ipi⁹ veneris dom⁹ pares sunt vna sola q̄litate domib⁹ solis ⁊ lune. dom⁹ v̄o iouis sunt ei similes bina q̄litate ⁊ ipas aspiciũt magꝫ amicabili aspectu q̄ faciat dom⁹ veneris. Sequitur mercuri⁹ domificãs in geminis ⁊ v̄gine q̄ sũt ꝓpinquiora signa circa domũ solis ⁊ lune: sũt vero signa cõmunia duoꝝ cursuũ ideo ꝯueniunt mercurio q̄ cũ fortunaꝫ beniuol⁹ est ⁊ fortunat⁹ ⁊ cũ ꝯuersis ꝯuersus ⁊ infortunatus ⁊ ex seipo tam parue q̄litaꝫ est ꝙ modo sicc⁹ modo humid⁹ ſm illi⁹ naturã cui sociat̃: ⁊ ē debilior q̄ ven⁹ beniuola. Et licꝫ dom⁹ iouis sint signa cõia duplici cursu sicut dom⁹ mercurij: nihilomin⁹ q꞉ sũt siſes domib⁹ solis ⁊ lune duplici q̄litate ⁊ ipas cernũt aspectu amicabili ori: ideo se nõ possunt variare neq̄ mutare de fortuna in fortunã neq̄ iupit̃ sed q̄libꝫ alioꝝ triũ planetarũ scꝫ saturn⁹: mars: ⁊ ven⁹ ꝑ sua domo habẽt vnũ signũ mobile ⁊ cõuertibile alterũ v̄o fixũ modo tali ꝙ saturn⁹ in p̄te celi media q̄ est ex luna cepit ꝑ domo aq̄riũ signũ fixũ ⁊ in p̄te celi q̄ est a sole cepit ꝑ domo capricornum q̄d est signũ mobile ⁊ ꝯuertibile ⁊ mars in p̄te celi q̄ est a sole cepit ꝑ domo scorpionẽ fixum ⁊ arietẽ mobilẽ ex parte celi q̄ ex luna est. ven⁹ quidẽ in parte celi q̄ est ex luna cepit taurũ fixũ ⁊ in parte celi que est ex sole cepit librã signũ mobile: ⁊ q꞉ sol ⁊ luna maiorem euidẽtiã habẽt in rebus hui⁹ mũdi q̄ ceteri planete ideo dominant̃ in duab⁹ celi medietatib⁹. Ideoq̄ q̄libꝫ alioꝝ q̄nq̄ planetarũ vnã suarũ domoꝝ habꝫ in medietate celi que est a sole in q̄ parte sol ꝑticipat in dominio cũ planeta dominãte in illa domo: in altera vero medietate q̄ a luna ē ⁊ in q̄ parte luna participat in dominio cum planeta dominãte in tali domo participant.

De secũda dignitate essentiali.

¶ Conseq̄nt̃ est videre de exaltatõe cui q̄ttuor alie dignitates accedũt: ⁊ est int̃ sapientes ꝯuersitas de ipa exaltatiõe. nã plures antiq̄rum dixerũt solũ aliq̄s grad⁹ esse planetarum exaltatõis sicut decimũnonũ gradum arietis dixerũt exaltationẽ solis. tertiũ gradũ tauri lune. tertium geminoꝝ capitꝭ draconis. tertiũ sagittarij caude draconis. decimũquintũ gradũ cancri iouis. Vigesimũoctauũ gradũ capcorni marꝭ. Vigesimũp̄mũ libre saturni. Vigesimũseptimũ piscĩũ veneris. Quidecimũ v̄gis mercurij. Humilitatẽ aũt ⁊ casũ dixert̃ planetas hr̃e in locis oppositis. Ptholome⁹ aũt totum arietẽ posuit solis exaltationẽ: ⁊ sic de singulis alijs signis respectu alioꝝ planetarũ ⁊ hanc viã cõiter obseruam⁹ t̄pe moderno: dando q̄ttuor dignitates essentiales planeꝭ. Ratione exaltatõis q̄d vnũquẽq̄ gradũ signi in quo exaltant̃ cõcedẽdo cũ antiquis ꝙ fortior exaltatio fit in gradib⁹ supradicꝭ q̄ in ceteris null⁹ aũt planetarũ exaltat̃ in leone scorpione ⁊ aquario.

De tertia dignitate essentiali.

¶ Dignitas tertia essentialis dicit̃ triplicitas cui tres succedũt fortitudines seu virtutũ testimonia ⁊ de triplicitatib⁹ sufficient̃ in ca. i. hui⁹ secũde differentie est facta declaratio.

De quarta dignitate essentiali.

¶ Quarta dicit̃ termin⁹ cui due accedũt virtutes seu fortitudinis testimonia. ⁊ est terminus illi⁹ nature cui⁹ nature ē suus planeta. ⁊ est notãdũ ꝙ dũtaxat q̄nq̄ planete terminos dicunt̃ hr̃e. nã sol ⁊ luna siſes essentiales fortitudines dicunt̃ hr̃e in duab⁹ celi medietatibus: sol i maiori q̄ est a p̄ncipio leonis sue domus vsq̄ in finẽ capricorni: ⁊ dr̄ maxima medietas ꝓp̄t ascẽsiones signoꝝ q̄ incipiũt a domunio solis q̄ sũt maiores ⁊ ē medietas solis q꞉ sol in ipa habꝫ p̄ncipatũ similẽ illi quẽ planete habẽt in suis terminis: ⁊ alia medietas q̄ est a p̄ncipio aquarij vsq̄ in finẽ cancri est medietas minima ⁊ ē medietas lune: ⁊ i ipsa talẽ hꝫ p̄ncipatũ q̄lẽ sol hꝫ in sua. Ergo sol ⁊ luna in dictis duab⁹ medietatib⁹ duo v̄tutuꝫ essentialiũ habẽt testimonia sicut planete i suis terminis. has duas virtutes sol ⁊ luna habent in duab⁹ celi medietatib⁹ dictis: eo ꝙ sol ⁊ luna sũt luminaria mũdi p̄ncipaliora ceteris planetis ipi mũdo ꝑsistentia. De terminis v̄o alioꝝ q̄nq̄ planetarũ ſm sentẽtiam ꝑximiorẽ sententie ptho¹. in quadriptito subseq̄uenter in modũ figure sñia illico subiũgetur.

De quinta dignitate essentiali.

¶ Vltima vero essentialis dignitas dicit̃ fa-

cies cui vnū virtutis succedit testimoniū cuiꝰ figure figura testimonioꝝ est annectēda: ⁊ est ꝯsiderandū ꝙ planetis existētibus in oppositis locis harū essentialiū dignitatū directe totidem essentiales debilitates succedūt: quotidem eis deberētur dignitates si essent in locꝭ harū essentialiū dignitatū. ¶ De nouenis.

¶ Istis igitur planetarum domibꝰ ⁊ eorum exaltationibꝰ ⁊ triplicitatibꝰ ex p̄dictis patefactis dn̄ationes nouenarū per modū tabule nunc sunt annectēde. Unde intellectꝰ tabule terminorum est ꝙ primi sex gradꝰ arietꝭ sunt termini iouis: ⁊ sex sequētes sunt termini veneris ⁊ sic deinceps: sed intellectꝰ tabule facierū est ꝙ .10. gra. arietis sunt facies martis: et aliȷ̄ decem sequētes sunt facies iouis. Intellectus tabule nouenarum infra patebit.

¶ Nota ꝙ quodlꝫ signū habꝫ nouē nouenas ex quibꝰ mars habet nouenā primā arietꝭ. venus scd̄am: ⁊ sic deinceps. Pro intellectu tn̄ tabule nouenarū est notandū ꝙ sapiētes indi diuiserūt quodlꝫ signū in nouē partes q̄s vocauerūt nouenas eo ꝙ quelꝫ cōtinet nonā partem vniꝰ signi. s. tres gradꝰ. ⁊ etiā partē vniꝰ videlꝫ. 20. minu. Prima itaqꝫ nouena arietis daẗ marti ⁊ mars ipsi dominaẗ. Secūda daẗ veneri ⁊ sic deinceps: vt patꝫ in figura subsequēti nouenarū. Et habet dn̄s nouene siliter sicut et dn̄s hore: vnam fortitudinem essentialem minꝰ principalem: dn̄s tn̄ hore preferẗ in fortitudine dn̄o nouene. Et sic si aliquis hoꝝ dn̄oꝝ duoꝝ sit in ascen̄. vel in aliquo angulo vel in domo rei quesite duplicaẗ ei fortitudo siue ad bonū siue ad malū. Exempli gratia si aliq̄s illoꝝ esset in domo mortis q̄ōne facta de morte validiꝰ esset indiciū mortis: ⁊ fortitudo dn̄i hore pōt esse sicut fortitudo dn̄i ascēden̄. verbi gratia si questio esset hora iouis ⁊ iupiẗ esset in virgine in opposito domꝰ sue scꝫ piscium: ⁊ virgo esset ascendēs tribuereẗ ioui dn̄o hore quasi virtus domus iouis scꝫ. 5. testimonioꝝ qꝛ dominus hore esset in ascenden̄.

Tabula nouenarum

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
¶ Aries	♂	♀	☿	☽	☉	☿	♀	♂	♃
¶ Thaurus	♀	☿	☽	☉	☿	♀	♂	♃	♄
¶ Gemini	☿	☽	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄
¶ Cancer	☽	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃
¶ Leo	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂
¶ Uirgo	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀
¶ Libra	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿
¶ Scorpius	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☽
¶ Sagittarius	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☽	☉
¶ Capricornus	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☽	☉	☿
¶ Aquarius	♄	♃	♂	♀	☿	☽	☉	☿	♀
¶ Pisces	♃	♂	♀	☿	☽	☉	☿	♀	♂

Tabula terminoꝝ sm̄ Ptholomeū: ⁊ egiptios.

¶ Aries	♃	6	♀	6	☿	8	♂	5	♄	5
¶ Thaurus	♀	8	☿	6	♃	8	♄	5	♂	3
¶ Gemini	☿	6	♃	6	♀	5	♂	7	♄	6
¶ Cancer	♂	7	♀	6	☿	6	♃	7	♄	4
¶ Leo	♃	6	♀	5	♄	7	☿	6	♂	6
¶ Uirgo	☿	7	♀	10	♃	4	♂	7	♄	2
¶ Libra	♄	6	☿	8	♃	7	♀	7	♂	2
¶ Scorpius	♂	7	♀	4	☿	8	♃	5	♄	6
¶ Sagittarius	♃	12	♀	5	☿	4	♄	5	♂	4
¶ Capricornus	☿	7	♃	7	♀	8	♄	4	♂	4
¶ Aquarius	☿	7	♀	6	♃	7	♂	5	♄	5
¶ Pisces	♀	12	♃	4	☿	3	♂	9	♄	2

Tabula terminoꝝ ſm Allabicium.

Aries	♃	6	♀	6	☿	8	♂	5	♄	5
Thaurus	♀	8	♂	3	☿	6	♃	8	♄	5
Gemini	☿	6	♄	6	♃	6	♀	5	♂	7
Cancer	♂	7	♄	4	♀	6	☿	6	♃	7
Leo	♃	6	♂	6	♀	5	♄	7	☿	6
Virgo	☿	7	♄	2	♀	10	♃	4	♂	7
Libra	♄	6	♂	2	☿	8	♃	7	♀	7
Scorpius	♂	7	♄	6	♀	4	☿	8	♃	5
Sagittarius	♃	12	♂	4	♀	5	☿	4	♄	5
Capricornus	☿	7	♂	4	♃	7	♀	8	♄	4
Aquarius	☿	7	♄	5	♀	6	♃	7	♂	5
Pisces	♀	12	♄	2	♃	4	☿	3	♂	9

Tabula facierum.

Aries	♂	10	☉	10	♀	10
Thaurus	☿	10	☾	10	♄	10
Gemini	♃	10	♂	10	☉	10
Ecaner	♀	10	☿	10	☾	10
Leo	♄	10	♃	10	♂	10
Virgo	☉	10	♀	10	☿	10
Libra	☾	10	♄	10	♃	10
Scorpius	♂	10	☉	10	♀	10
Sagittarius	☿	10	☾	10	♄	10
Capricornus	♃	10	♂	10	☉	10
Aquarius	♀	10	☿	10	☾	10
Pisces	♄	10	♃	0	♂	10

Argumentū ſexti capl'i ſcd'e dr'ie.

Sextū capl'in ē de quibuſdaȝ virtutib' accidētalibus ſeptē planetarū per quas influē tie eorum fortificantur.

Ires accidētales ſtellarū ſiue planetarū habētur multis modis. Primus eſt ꝙ ſtella ſeu planeta ſit in angulo vel in ſuccedēti aut ꝙ aſpiciat aſcendens. ſecūdus eſt quando planeta eſt in quadam ſua dignitate vtputa ſui gaudij: vt verbi gratia mercurius gaudet in aſcendēte. luna in tertia domo ab aſcēdeñ. Venus in quinta. Mars in ſexta. Sol in nona. Jupiter in vndecima. Saturnus in duodecima. Preter iſtum moduȝ gaudij planetarum eſt alter modus: vt verbi gratia ſol gaudet in triplicitate ignea. ſimiliter mars q2 conuenit complexioni ſue. Luna dicitur gaudere ſeu gratulari in triplicitate aquea. Jupiter et venus in triplicitate area. Saturnus in triplicitate terrea. Alter modus gaudendi eſt quando planeta eſt in dignitate amici ſui vel amice. verbi gratia. ponat' ꝙ iupiter ſit in tauro qui eſt domus veneris gaudet: quia eſt in domo amice ſue: et ſic deinceps. Eſt et alter modus gaudij planetarum qui dicitur eſſentialis: ⁊ eſt vt planeta ſit in altera domorum ſuaruȝ vt ſaturnus gaudet in aquario. Jupiter in ſagittario. Mars in ſcorpione. Ven' in thauro. Mercurius in virgine. Mercurius

etiam gaudet cum fuerit orientalis in signo geminoruꝫ. Etiam gaudet cum fuerit occidē talis in signo virginis. Rursus gaudet cum fuerit sub radijs solis non tamen combustus

¶ Unde combustio vocatur quando planeta est i radijs solis ad sextū gradū ante vel retro solem: sed dicitur esse sub radijs post sex gradus vsq; in quindecimū vel ante vel post et post sex gradus euadit combustioneꝫ. Preter istos modos gaudendi. est alter mod⁹ gaudendi vt planete diurni gaudent quādo sunt orientales a sole ⁊ nocturni ecōtra quādo sūt occidentales. similiter planete masculini diurni gaudēt in parte celi masculina: feminini in feminina. Mercurius est cōuertibilis cū omnibus. est enim masculinus cū masculinis et cum femininis feminin⁹. Planete masculini sunt saturnus: iupiter: mars: et sol. Feminini luna ⁊ venus. Mercurius cōuertibilis. Tertius modus fortuniorum accidētaliū est quādo planeta directus vel velox est in suo cursu Quartus modus est quādo planeta liber est a toto respectu aut coniūctione infortunata. Quintus quādo planeta est in loco concernē te ascendens et nō est in descēsu scilicet in opposito sue exaltationis: ⁊ etiam ꝙ nō applicetur planete stanti in suo descensu. Sext⁹ modus est quando planeta est receptus.

¶ Unde notandū ꝙ duplex est receptio: scꝫ maior et minor. maior est quādo vnus planeta iūgitur alteri per corpus aut per aspectum aut per applicationem et vnus eorū est in domo alterius vel in exaltatione que sunt maiores dignitates essentiales. tunc ille cui⁹ est domus vel exaltatio recipit alium quasi in suo hospitio. et hec receptio est perfecta ⁊ optima. et vbicunq; est talis receptio necessariuꝫ est vt fiat res vel significatio sequentiū ad bonuꝫ: et si aliūde deberet esse malum diminuit malum sicut accidit in figura celi facta sup principio egritudinis cuiusdaꝫ notabilis mercatoris ciuitatis vienn eñ. in qua domin⁹ domus mortis erat vna cum domino ascendentis in ascendēte: videlicet post ipsum ad tertium gradū: ita ꝙ ascendens erat domus domini ascendenꝭ. quare euasit ab egritudine. al's enim quia dominus domus octaue fuit in ascendeñ. et quia ipse iunctus erat domino ascendeñ. signuꝫ fuisset mortis. Receptio minor est que fit dum vnus eorum qui se aspiciunt est in aliqua de minoribus dignitatibus essentialib⁹ q̄ sunt triplicitas t'min⁹ ⁊ facies. Septimus modus est quādo planete masculini scꝫ saturnus: iupiter: et mars sunt orientales scꝫ dum de mane surgunt supra terraꝫ ante solem: nam tunc fortiores sunt. et planete feminini scilicet venus mercuri⁹ et luna quādo sunt occidētales scꝫ quando occidūt post solem. Octauus modus est quando planete masculini sunt supra terrā de die in signo masculino: et in quadra celi masculina: ⁊ de nocte sub terra in signo feminino: ⁊ planete feminini de die sunt subtus terram ⁊ in signo femi nino et de nocte super terram. Nonus est quādo planeta est et manet in signo fixo. Decimus est quādo est cum sole in eodem gradu infra. 16. minuta. imo per omnem aspectū planetarum ad solem quiuis planeta fortificatur si aspiciat solem. nō tamen bonificatur per omnem aspectū ad solem: quia per quartum aspectum et oppositum ad solem ipsorū influentia deterioratur: et quādo planete sic fortificati sunt cumulant bonū. et quādo planete fortificati sunt in dignitatibus bonorum planetarum minuitur malicia ipsorum. verbi gratia mars et saturnus si sint in primis duodecim gradibus pisciū qui sūt termini iouis diminuitur malitia ipsorum: et sic intelligitur de alijs dignitatibus planetarum bonorum puta de domo: exaltatione et sic de alijs.

¶ Considerandum circa presentis capituli declarationē de quibusdam accidētibus planetarum: quorum vnum est coniunctio et est quādo duo planete sunt in eodeꝫ gradu eiusdem signi: aspectus sunt quattuor: scꝫ oppositus q̄ est publice vel perfecte inimicicie. Quartus occulte et palliate inimicicie. Trinus perfecte amicicie. Sextilis medie amicitie. Aspectus qui fuerint retro fortiores sunt illis qui fuerint ante in eodem genere: et durant aspectus tantum ꝙtum radij. Ois planeta vsq; in finē orb sui luminis extendit radios suos. Unde orbis solis habet quindecim gradus ante et quindecim gradus retro. Orbis lune habꝫ duodecim gradus ante ⁊ duodeci gra. retro. Orbis saturni habet nouē ante: et tot retro. Orbis iouis nouem ante et tot retro: sicut saturnus. Orbis martis octo ante: ⁊ totidem retro. Orbis veneris sex añ ⁊ totid retro Mercurij aūt orbis habet. 7. ante ⁊ totideꝫ

retro. Et qn̄ planeta radios [illegible]ri⁹ ingreditur
tunc dicit̃ illi appropinquare seu ipsum acce
dere. Unde notandũ est ꝙ planeta iferior ap
propinquat suo superiori ⁊ eidẽ coniũgitur ⁊
applicatur ⁊ nõ ecõtra: ideo saturnus nulli cõ
iungitur: sed oẽs alij ipsi. ¶ Et intelligendũ
est ꝙ fortitudo planetarũ q̃ttuor modis prin-
cipalibus fit: ex quoꝝ mutua habitudine ip̃a
fortitudo auget̃ vel minuitur: videlicet cõiun
ctione sep̱atione aspectu ⁊ accessu. ¶ Sep̱a-
tio est inferiorꝫ planete a sup̱iore aspectu vel
cõiunctione ꝑgressus seu recessus. Accessus
est ecõtra. Applicatio est ꝓprie infra per con-
iũctionẽ vel aspectuꝫ: ⁊ postꝙ̄ recedit ab illo
gra. sep̱atur a planeta sup̱iore. Et plãeta for
tior est sub luce ꝙ̄ qn̄ est combustus.

Argumentũ septimi cap̄li scd̄e d̄rie.

¶ Septimũ capitulũ ẽ de detrimẽto iflũetia
rũ. 6. planetarũ in generali: ⁊ de luna in sp̄ali.
latius ꝙ̄tum ad vtrãqꝫ influentiam: ⁊ circa h̄
ponũtur tabule ad ꝓpositum facientes.

P Lanete infortu
nant̃ modis multis. Primo. 5. pla
nete preter solẽ ⁊ lunam. patiunt̃
retrogradationẽ: ⁊ veniẽdo ad retrogradatio
nem efficiũtur debiles ⁊ veniẽdo ad stationẽ
primã vsqꝫ ad mediũ retrogradatõis sunt pe
iorꝫ influentie ꝙ̄ a medio retrogradationis vs
qꝫ ad stationẽ secũdam. Item planete boni i-
fortunãtur p̱ cõiunctionẽ vel oppositionẽ ma
loꝝ: videlicet saturni ⁊ martis. Item in quar
to aspectu eorũdem infortunant̃. Item infor
tunãtur boni planete in terminis maloꝝ ⁊ in
fine signoꝝ qui semper sunt termini malorũ.
Silr̄ in domib⁹ maloꝝ ⁊ in dignitatib⁹ maloꝝ
q̃buscũqꝫ. Item ifortunãt̃ boni planete inter
duos malos ⁊ dicũtur obsessi: hoc ẽ qn̄ bon⁹
planeta sep̱atur a malo ⁊ ꝯiungitur alteri ma
lo. Item qn̄ mali sũt eleuati sup̱ bonos in ecẽ
trico vel epiciclo vel in septentrione. ⁊ multo
deterius est si illi mali nõ recipiãt bonos. Itẽ
infortunãtur planete in cõbustione solis ⁊ in
opposito solis ⁊ in quadrato solis ⁊ in capite
sui draconis ⁊ cauda: ⁊ in capite ⁊ cauda dra-
conis lune. Luna specialiter infortunat̃ in ca
pite sui draconis vel in cauda an̄ vel post. in-
fra. 12. gra. Sol infra. 4. gra. ipsius capitis et
caude draconis lune. Ven⁹ ⁊ mercurius ifra
tres gra. alij planete in eodẽ gra. Item plane
ta impedit̃ cum fuerit cadens ab angulo vel
in via cõbusta que est a. 13. gra. libre vsqꝫ ad. 9
scorpionis inclusiue. Itẽ planeta impeditur
qn̄ est tardus in suo cursu: verbi gratia de lu
na. luna mouet̃ medio motu in die naturali p̱
13. gradus: ⁊ decẽ minuta, cũ quibusd̄ scd̄is:
si luna nõ moueat̃ nisi. 13. gra. vel. 12. in die na
turali tũc dicit̃ tarda in suo motu ⁊ debilitat̃
eius influẽtia. ita dicitur de omnib⁹ planetis
si medi⁹ motus eoꝝ in die naturali sit maior
vero motu. ¶ Item planete masculini debi-
litãtur in signis feminis ⁊ in quadris femis:
et ecõtra planete femini debilitãtur in signis
masculinis: ⁊ in quadris masculinis. ¶ Iteꝫ
planete diurni debilitãtur si i die sint sub ter
ra ⁊ in nocte supra terrã. et nocturni ecõuer
so. ¶ Itẽ oĩs planeta debilitat̃ in oppositio
ne sue dom⁹ vel aliarũ suarũ dignitatũ. Itẽ
planete infortunãtur descenden̄. ad meridiẽ.
Item oĩs planeta infortunatur quãdo cõiũ-
gitur retrogrado vel cõbusto vel qui est in ca
su suo vel in cadenti ab angl̄o. Item vt sint
tres sup̱iores occidẽtales a sole et tres infe-
riores orientales impediũtur. Item vt sint
in gradibus malis vel nõ conuenientibus: vt
planeta masculus in gradu femino: ⁊ ecõtra
et isti debilitationũ modi seu infortuniorum:
possent poni ordinarie: q̄ prim⁹ est fortior in
infortunio omnib⁹ alijs sequẽtibus: et sic de
singulis. Iteꝫ nota ꝙ planeta retrogradus
in domo fortune vel in terminis fortune vel
in alia dignitatate est min⁹ malus ⁊ minus le
dit: ꝙ̄ in domo mali seu in alia dignitate mali
et ista sufficiant de impedimentis planetarũ
in generali. ¶ Quia vero luna media est iter
istũ mundũ inferiorẽ ⁊ planetas sup̱iores at-
qꝫ stellas: ideo magis nobis apparẽt effect⁹
ei⁹: ⁊ ideo de ipedimẽtis lune quoad influen
tiã supra res istas iferiores sp̄aliter est loquẽ
duꝫ. vnde. 10. sunt cões modi infortunij lune
q̃s ãtiqui sapiẽtes enũerauerũt. p̄mus est ne
sit ꝯbusta an̄ solẽ p̱. 12. g̃. ⁊ post ipꝫ silr̄: ꝫ leui⁹
ẽ p⁹ ipꝫ. Scd̄s ẽ ne sit in g̃. descen̄. sue. Terti⁹
ne sit in oppõe sol̄. Quart⁹ ne sit iũcta mal̄ ãt
in latitudĩe quarti aspect⁹ eoꝝ vel oppõnis.
Quint⁹ est ne sit cũ capite vel cauda vel ifra
12. gra. qui est termin⁹ eclips̄. Sext⁹ ne sit i vl
timis g̃. signi q̃ sũt termi maloꝝ. Septim⁹ ne
sit cadẽs ab angul̄ aut in via cõbusta q̃ est li-
bre finis ⁊ iitiũ scorpiõis: ⁊ hoc ẽ deteri⁹ qd̄ sit

ex impedimētis lune: ⁊ maxime si fuerit ince ptio de cōiugio vel de medicinis. Octauꝰ ne sit in.12. signo a domo sua.i. in geminis cū ma lo: vel fuerit in oppositione domꝰ sue vel non aspiciens eam. Nonus ne sit luna cursu tardi or: ⁊ hoc est qū ā vocauerūt sapiētes similitu dinē cursus saturni quousq; cursus eius sit i die maior trigesimo gradu: ⁊ si esset minꝰ vnū minutū: hoc est si fuerit cursus eiꝰ in die minꝰ medio cursu eius. esset cursu tardior vt scribi tur in libro cursuū. Decimꝰ est quem dixerūt messehalac ⁊ sapientes tēporis nostri hoc est cū fuerit luna vacua cursu. ¶ Et pter istos de cem modos sunt alij modi in quibꝰ luna dicit esse infortunata: precipue ⁊ principaliter int omnes alios modos qñ patitur eclipsiz. Iste modus est peior omnibꝰ alijs: ⁊ est modꝰ iste primꝰ ante decem modos tactos ab antiquis Item secūdo impedit luna qñ est in parte ce li que nō aspicit domū suam scz cancrū. Ter tio infortunatur luna qñ est in tali parte celi: que pars nō aspicit locum sue coniunctionis in qua fuit renouata a sua antiquitate cū sole Quarto quādo luna est obsessa iter duos ma los videlicet inter saturnū ⁊ martem: ⁊ rece dit ab vno ⁊ coniūgitur alteri malo. Quinto quādo luna est in domo mala celi vel in malo signo: qz sicut signum turbat domum ita do mus turbat signū ⁊ signum planetam. Sexto luna in ascēdente mala est ⁊ in octaua domo ⁊ in sexta ⁊ in in duodecima ⁊ in gradibꝰ fu mosis tenebrosis vacuis ⁊ azemena. Septi mo qñ luna est in capricorno: qz est tunc in op posito domus sue ⁊ in domo inimici sui scz sa turni. Octauo qñ luna est in suo cremēto cuz marte: vel in decremēto cum saturno: ⁊ hoc in egritudinibus. ⁊ causa est quia cremētum lu ne iuuat ad calorem ⁊ mars similiter: idō si sit infirmitas calida istis duobus influētibus si mul calorē infirmitas est periculosa. Ita dici tur de saturno in decremēto lune: qz luna tūc est influentie frigide. ⁊ similiter saturnus est frigide influentie: ⁊ nō est ibi temperamentū in influentia superiori: ideo eger semp est in periculo moriēdi. Nono si luna separet a do mino domꝰ octaue qui est dñs domus mortis et iūgatur domino ascendentis qui est dñs vi te: transfert naturam ⁊ lumen dñi domus mor tis ad dñm ascendeñ.i. transfert naturā mor tis ad dñm vite ⁊ illud est vnū signum mortis et potest modus ille ampliorari si luna sepa ret ab aliquo malo ⁊ iūgatur domio vite trās ferendo lumen planete mali ad dominū vite: ⁊ deteriꝰ est de sepatione lune a domino octa ue nisi esset mutua receptio inter eos: qz rece ptio alleuiat malū. ¶ Et circa hoc latiꝰ decla rando ponenda est duplex tabula de.28. mā sionibus lune. Pro declaratione harū tabula rum.28. mansionum lune breuiter est notan dū ꝙ quādo luna est in mala māsione ⁊ in ma la facie planetarū effectus inchoatus sub eis dē male ꝓspabitur. Item notandū est ꝓ pra ctica medicine ꝙ si medicus velit inducere in corpore humano humiditatem debet attēde re ꝙ luna sit in māsione humida: si patiēs ha beat tēpus expectādi influētiam celi compe tētem. ¶ Item in practica cōponendi medi cinas: medicine que faciūt ad humiditatē de bent componi tali cōstellatione dominante in celo ¶ Item notandū est ꝙ per eandē viam qui vult inducere siccitatez in corpore huma no: vel componere medicinas que faciunt ad siccitatem debet eligere ꝙ luna sit in mansio ne sicca. ¶ Preterea notandū est circa p̄sen tes tabulas ꝙ corpora sana debent regi ⁊ re gulari atq; medicine cōficiēde ꝓ obseruatōe talium corporum debent fieri luna existente in māsionibus tenentibꝰ mediū.i. nō habenti bus influentiā siccitatis vel humiditatis. ⁊ est notandū ꝙ de istis.28. mansionibus.4. sunt q̄plurimū male influētie generaliter ad om nia: ⁊ maxime in factis medicine scz.3. mansio 16.18. et.26. mansiones.

¶ Sequūtur tabule.

Tabula.28.mansionũ.lune ad octauá sphęram.

		g	m	2a			g	m	2a		Noia	Qualitates.
1	A	0	0	0	arietis	ad	12	51	26	arietĩ	Alnach	Temperata.
2	A	12	51	26	arietĩ	ad	25	42	51	arietĩ	Albochain	Sicca.
3	A	25	42	51	arietis	ad	8	34	17	tauri	Achoamazonne	Humida
4	A	8	34	17	tauri	ad	21	25	43	tauri	Aldebaran	Temperata.
5	A	21	25	43	tauri	ad	4	17	9	geiorũ	Albachaya almiti	Sicca
6	A	4	17	9	geiorũ	ad	17	8	34	geiorũ	Alhátiavl alchayr	Temperata.
7	A	17	8	34	geiorũ	ad	0	0	0	cancri	Aldumach	Humida.
8	A	0	0	0	cancri	ad	12	51	26	cácri	Alnaza	Temperata.
9	A	12	51	26	cancri	ad	25	42	51	cácri	Archaam	Sicca
10	A	25	42	51	cancri	ad	8	34	17	leóis	Algebh	Humida.
11	A	8	34	17	leonis	ad	21	25	43	leóis	Ardaf	Temperata.
12	A	21	25	43	leonis	ad	4	17	9	vgis	Alzarfa	Humida
13	A	4	17	9	virgis	ad	17	8	34	vgis	Alune	Temperata.
14	A	17	8	34	virgis	ad	0	0	0	libre	Achurch.vel acleymecy	Tpata.
15	A	0	0	0	libre	ad	12	51	26	libre	Agrafa	Humida.
16	A	12	51	26	libre	ad	25	42	51	libre	Azubene	Sicca.
17	A	25	42	51	libre	ad	8	34	17	scorp.	Alichel	Humida.
18	A	8	34	17	scorp.	ad	21	25	43	scorp.	Alcyas	Pluuial.
19	A	21	25	43	scorp.	ad	4	19	9	sagit.	Hycula vl axála	Pluuial.
20	A	4	17	9	sagitt.	ad	17	8	34	sagit.	alymaiunvl aruaire	Humida.
21	A	17	8	34	sagit.	ad	0	0	0	cap.	Albeda	Temperata.
22	A	0	0	0	cap.	ad	12	51	26	cap.	zodeboluch vl zádeldena	Hũida
23	A	12	51	26	cap.	ad	25	42	51	cap.	zobrach.	Teperata.
24	A	25	42	51	cap.	ad	8	34	17	aqrij	chadezoad.	Temperata.
25	A	8	34	17	aqrij	ad	21	25	43	aqrij	zadalabra	Sicca.
26	A	21	25	43	aqrij	ad	4	17	9	piscíu	Fragal mocaden	Sicca.
27	A	4	17	9	piscíu	ad	17	8	34	piscíu	Alfalgalmoad	Sicca.
28	A	17	8	34	piscíu	ad	0	0	0	arietĩ	Alchue	Temperata.

Tabula.28.mansionū lune ad nonā spheram.

		g̃	m̃			g̃	m̃		Noia	Qualitates.
1	A	10	20	arietis	ad	23	11	arietis	Cornua arietis	Medium.
2	A	23	11	arietis	ad	6	3	tauri.	Venter arietis:	Sicca
3	A	6	3	tauri	ad	18	54	tauri	Caput tauri	Humida
4	A	18	54	tauri	ad	1	46	geior	Oculus tauri	Medium.
5	A	1	46	geior	ad	14	37	geior	Caput canis	Sicca.
6	A	14	37	geior	ad	29	29	geior	Sydus paruū.	Medium.
7	A	27	29	geior	ad	10	20	cancri	Brachium leonis	Humida..
8	A	10	20	cancri	ad	23	11	cancri	Nebulosa	Medium
9	A	23	11	cancri	ad	6	3	leonis	Oculus leonis	Sicca.
10	A	6	3	leonis	ad	18	54	leonis	Frons	Humida.
11	A	18	54	leonis	ad	1	46	vginis	Capillus	Medium.
12	A	1	46	virg.	ad	14	37	vginis	Cauda leonis	Humida.
13	A	14	37	virg.	ad	27	29	virg.	Canis	Medium.
14	A	27	29	vginis	ad	10	20	libre	Spica volans	Medium
15	A	10	20	libre.	ad	23	11	libre	Coopertum volās	Humida.
16	A	23	11	libre	ad	6	3	scorpi.	Cornua scorpij	Sicca.
17	A	6	3	scorp.	ad	18	54	scorp.	Corona scorpij	Humida.
18	A	18	54	scorp.	ad	15	46	sagitt	Cor scorpij	Pluuialis.
19	A	1	46	sagitt	ad	14	37	sagitt	Cauda scorpij	Pluuialis.
20	A	14	37	sagitt	ad	27	29	sagitt	Turbis	Humida.
21	A	27	29	sagitt	ad	10	20	capcor.	Desertum	Medium,
22	A	10	20	capc.	ad	23	11	capric.	Pastor	Humida
23	A	23	11	capric	ad	6	3	aqrij	Glutiens	Medium
24	A	6	3	aqrij	ad	18	54	aqrij	Sydus fortune	Medium
25	A	18	54	aqrij	ad	1	46	pisciū	Papilio	Sicca
26	A	1	46	piscīu	ad	14	37	piscīu	Hauriens primus	Sicca.
27	A	14	37	piscīu	ad	27	29	piscīu	Hauriēs scd̄s	Sicca.
28	A	27	29	piscīu	ad	10	20	arietis	Pisces	Medium.

Argumentū tertie dr̃ie ⁊ eius primi capl'i.

¶ Tertia differētia ē de inquisitione a qua radica ꝓueniat epidimia ⁊ mors in hominibus ⁊ plus vno tēpore q̄ alio: ⁊ de modis cognoscendi ⁊ pronosticandi cursu nature ⁊ influētia celi mortem vel vitam egro.

¶ Primū autem huius tertie differētie capitulum est de distinctione ⁊ cognitione radicū epidimialiū. Et radix quo ad propositū pōt assignari quadruplex: duplex supior ⁊ duplex inferior. Prima radix superior est voluntas diuina iuste puniens hoies. Scd̄a radix superior est corpus celeste influens letaliter. Tertia radix que est prima inferior est fetor inficiens organū per aerem corruptū circūdando nos totaliter. Quarta radix que est secūda inferior est indebitus modus viuendi per excessum cibi ⁊ potus ⁊ aliarū superfluarū occupationū carnaliū ⁊ nimie tristicie ⁊ sollicitudinis et de istis quattuor radicib⁹ aliquid scribetur ad ꝓpositum deo dante. Capl'm primū.

Circa materiam primi capituli hui⁹ tertie differētie est videndum de radicibus epidimialib⁹ et fuit dictū q̄ radix potest esse quadruplex duplex inferior ⁊ duplex superior vt dictū est supius in positione fundationis istius tertie differētie: sed anteq̄ ꝓceda

16

tur ad eius spālem inquisitionē. videndū ē de
quadā ꝓnosticatione in generali ⁊ instinctu
naturali que reperit hic inferiꝰ in multis viuē
tibꝰ. ad clarius elucidandū materiā iquisitio
nis causarū epidimialiū ꝓ qua noticia habē-
da inchoatus est p̄sens tractatꝰ iste. Et circa
multiplices vias quibus a largo donatore tri
buit futurorum euētuum noticia. ⁊ quedā ele
gās dispositio nature receptionis sōniorū ab
īfluētia celi causata hora ⁊ pūcto natiuitatꝫ ho
minū aliquoꝝ qui ꝙdiu viuerent supra terrā
eoꝝ sōnia vera erunt: vtputa si saturnꝰ sit in
nona domo celi fortunatꝰ in suis dignitatibꝰ
nō retrogradꝰ neqꝫ combustꝰ nec in casu suo
⁊ maxime fortificabit dispositio nati: si mercu
rius aspiciat eū beniuolo aspectu ⁊ receptus
sit a saturno: ⁊ si respiciēs dispositionem īflu
entie sit suis tēporibus sciētificus et prudēs
et dn̄s suarū cupiditatum apparebit talis q̄si
ꝓpheta inter hoies. Rursus in somnijs seclu
sa celi influentia imprimūtur a deo vel ab an
gelo mandato dei in sola vi anime ⁊ in parte
intellectiua species rerū ostendētium ꝙpluri
ma futura ꝯtingētia in visione noctis vt dicit
textꝰ sacre scripture de Daniele ⁊ de multis
alijs ꝓphis: ⁊ hec via secūda per quā quibus
dā ꝯceditur futuroꝝ noticia est longe securi-
or ⁊ excellentior prima. Si reducamꝰ ad me-
moriā vias naturales ⁊ licitas ꝓnosticādi fu
tura que olim fuerūt ꝯcesse aliquibꝰ eleuatis
hominibꝰ in vigilia siue sōnijs naturali instin
ctu: forte quibusdā videbit mirandum. Verū
tamē si illud brutis datū est, vt ouis lupū quē
nūꝙ al's vidit cognoscat inimicū: ꝙto plus ho
mo intellectualis brutale aial debz īstictu na
ture excellere ⁊ inimica atqꝫ nociua p̄cogno-
scere fugere ⁊ vitare. Et si obijciat ratione ex
periētie que rerū est magistra ꝙplurima ani-
malia excedūt gradualiter in potentijs sensi-
tiuis potentiā sensitiuā regulati hois: vt aq̄la
limpidius ⁊ clarius videt omni homine: ⁊ ca
nis in olfactu excedit hoiem: ⁊ sic de multis
alijs aialibus tam in auditu ꝙ in alijs sensibꝰ
excedunt hominis operatiōem via iam dicta:
mirū nō esse debet de sensibꝰ si aliqua aialia
gradualiter excedūt in his hoiem: sed mirum
esse debet si in sola vi anime aial brutū exce-
dat hoiem: vt instinctu nature ⁊ in ꝓnostican
do futura periculosa sibi imminētia. Et in ma
ri ꝙplurimi pisces presentiūt tempestatē fu-
turā ⁊ de ꝓximo nōdū apparentem in aere: ⁊
fugiūt ad inferiores partes maris se tuendo
in stagnis ⁊ aquis dulcibꝰ. Pisces dicti lucij
presentiūt tempestatē anteꝙ veniat ⁊ fugiūt
ad partem inferiorē aque inroborando se in
vno cuneo capitibꝰ submissis inferiꝰ versus
partem terre ⁊ caudis eleuatis superiꝰ expo
nendo totum corpꝰ ꝓ custodia capitis sagaci
tate nature eis ꝯcessa a creatore: oīa manu-
tenēte ⁊ ꝯseruante: ⁊ si tanta industria repe-
riatur in nō habētibꝰ aīam rationalē: ꝙto ma
ior debet reperiri in homine rationali ⁊ de fa
cto reperit: ⁊ adhuc fuit reperta s̄m magis ⁊
minus in viris eleuatis ⁊ segregatis a mūda
nis cupiditatibꝰ que cupiditates ꝙplurimū
impediūt naturā a precognitione ⁊ iudicio fu
turoꝝ. ¶ Et est notandū ꝙ ꝑ materiam habe
mus noticiā de re dubiā. ꝑ formam vero certā
Forma ergo in ꝯsideratōe rerū est attēden-
da vt ꝓnosticatio et prescia possit haberi dis-
curre singulas artes ⁊ practicas scientiarū ꝑ
ꝯsiderationē intellectualē ⁊ in omni practi-
ca reperies solertiā ⁊ subtile ingeniū ꝓueni-
endi ad cognitionē. Vide artem medicorum
qui suas obseruāt pronosticationes de corpo
re humano iudicando de rebus nō visis ⁊ la-
tētibus in interioribus partibus corpoꝝ iudi
cant ꝑ signa exteriora: ꝑ vrinam: ꝑ pulsum: ꝑ
sudorem: ⁊ per faciem ⁊ ꝑ ꝙplurimas vias ac
experientias ⁊ nō equaliter: q2 alter altero vi
det clarius ⁊ descēdit ad iudicium particula-
re limpidiꝰ ⁊ securiꝰ ⁊ citiꝰ s̄m scientiā ⁊ sub
tilitatē practice operantis. vide ⁊ ꝯsidera ar
tes liberales ⁊ artistas in sua practica qui ha
bent industriā ꝓueniendi ꝑ media ad ꝯclu-
siones intētas: ⁊ si vnus artista ostendit ⁊ de
monstrat ac declarat limpidiꝰ ꝙ alter conclu
siones per media demōstratiua: q2 alter clari
us intelligit altero: nec dici meret artista qui
semꝑ libris inuētis vtitur ⁊ doctrina alioꝝ ni
hil de suo addendo ad minꝰ formā loquendi
verboꝝ. Intuere artes mechanicas ⁊ ꝯsidera
per actum intellectꝰ subtilitates ⁊ ingenia q̄
de die in diē reperiūtur ꝑ operarios ad alleui
andū labores ⁊ opera: ⁊ ꝑpendes nullū esse
subtilē in sua arte sine noua inuētione. Quid
loquar de laborantibꝰ toto conamine sup fa-
cto sciendi secreta nature paucis dat actꝰ ta-
lia sciendi: ⁊ aliqui acq̄runt ꝙplurima clare ⁊
est eis vt lumen solis ⁊ sine magno labore ex

quadã ſubtilitate nature. iuxta ſententiã ptholomei in centiloquio verbo. iij. Ille qui facit opꝰ ex natura inueniet ĩ ſua natiuitate planetã forte ex natura illiꝰ opis: ita in ꝓnoſticando futura modo naturali ſiue ſcientifico acquiſito. eoꝝ autẽ qui futura ꝓnoſticant alij ex ſola vi aĩe quodã inſtinctu nature ⁊ rõe ꝓpria talis ꝑticularis indiuidui talis põt eſſe capax preſciẽtie epidimie de ꝓximo future ſeu alterius peſtis vel incõmodi ⁊ ꝑdicere põt talia futura ⁊ ꝗplurima remedia. ⁊ de talibꝰ multa exẽpla habemꝰ in ſcriptis antiquoꝝ: cuiꝰ rei experientia fuit ſequẽs magiſtra veritatis. alij ꝓnoſticant futura occulta ⁊ futura ſignis. alij ſola interrogatiõe. alij alijs medijs inſtis. hec aũt oĩa operaꝶ ſupeminenter ⁊ immediatius vnꝰ atq; idẽ ſpiritus quacunq; cauſa ſecũda diuidẽs ſingulis ꝓut vult. alijs dat noticiã futuroꝝ per ſciẽtiam motꝰ planetarũ ⁊ ſtellarũ ⁊ per aſpectꝰ ⁊ coniunctiões inter corpora celeſtia. alijs dat precognoſcere futura ꝑ circulos ⁊ colores qui apparent multis ⁊ quibuſdam tẽporibus in aere circa corpꝰ ſolis ⁊ lune ⁊ alioꝝ ſyderũ ⁊ per cometas ⁊ radios ⁊ figuras in aere quãdoq; apparẽtes ⁊ ꝑ multiplicationẽ pluuiaruz tẽpore hyemali ⁊ ſignis multis alijs ex quibus ſequitur doctrina.

¶ Rurſꝰ intꝰ hoĩes ẽ precognitio epidimie peſtis vel mortalitatꝭ ꝑ inſtas ſpecies auiũ in aere habitantiuz: vt coruus ſm dicta poetarũ ⁊ locutionẽ populariũ preſentit futurã mortalitatẽ in ſuo cantu ſeu garritu plus ſolito garriendo ſuꝑ terras ⁊ villas in quibꝰ aer eſt iam infectus vel de ꝓximo inficiẽdus. aues paſſeres fugiunt naturaliter aerẽ corruptũ ex qua fuga homies ſapientes ꝓuident ſibi de remedijs iuxta poſſe. vultures quodã inſtinctu nature preſentiũt bella futura hoĩm de trãſmarinis partibꝰ trãfferẽdo ad iſtas ꝑtes vel ecõtra: ⁊ ꝗplurime alie aues ⁊ alia aĩalia ꝑſentiunt incõmoda futura hoĩm: ⁊ in hoc ⁊ in multis alijs ſubſeruiũt homĩ ſuo modo q̃ oĩa ſũt facta ꝓpꝰ hoĩem ⁊ ad hoĩem habẽt ordinem ⁊ hõ ad deũ laudandũ a quo eſt ꝑcognitio futuroꝝ ⁊ oẽ bonũ. ⁊ ſi dat hoĩ precognitionem epidimie anteꝗ veniat ſcire ꝑ cauſas naturales ⁊ ꝓpꝰ q̇d vt põt preuidere prudẽs aſtrologus ex ſua arte maiꝰ bonũ habꝫ ꝗ medicꝰ q̃ cognoſcit q: eſt ⁊ q̃n eſt epidimia ⁊ nõ precognoſcit antea vt põt cognoſcere expertꝰ aſtrologus: ⁊ in quibꝰ villis ⁊ regionibꝰ ꝑncipaliꝶ cadet epidimia per figuras celi ⁊ planetas ſignificatores gentiũ atq; locoꝝ ⁊ patriaruz: ⁊ iſta de ꝑcognitõe in gñali circa noticiã futurorum euentuũ ꝯtingentꝭ ex influẽtia celi depẽdentiũ ꝓ quadã preſuaſione ſeu fundamẽto declaratõis capituli epidimie breuitatis cauſa ſufficiant de preſenti.

De prima radice ſuperiore.

¶ Ad clarius intelligendum precognitionez ꝗplurimoꝝ effectuũ in natura futuroꝝ ſciendum eſt ꝙ ꝑma radix ſuperior ẽ diuina voluntas iuſte puniens hoĩes de q̃ radice loquiꝶ ſacra ſcꝑtura in multis locis ⁊ maxime in textu moyſi ⁊ ad ꝓpoſitũ Deuꝶ. 28. ca. cuiꝰ textꝰ talis eſt. Si audieris vocem dñi dei tui ⁊ facias atq; cuſtodias oĩa mandata eiꝰ q̃ ꝑcipio tibi hodie faciet te dñs deꝰ tuꝰ excellẽtiorẽ cũctis gẽtibꝰ q̃ verſanꝶ in terra. Venietq; ſuꝑ te vniuerſe bñdictões iſte ⁊ apphẽdẽt te: ſi tñ precepta eiꝰ audieris. Bñdictus tu in ciuitate: ⁊ bñdictꝰ in agro. Dat igiꝶ bñdictões deꝰ ꝗplurimas pplo obſeruãti mãdata eiꝰ vt pꝫ in textu moyſi: ⁊ ipẽ dñs ꝑ moyſen famuluz ſuum dat maledictões pplo rebelli: vt pꝫ in eodem ca. ad ꝓpoſitũ: cuiꝰ textꝰ biblie ibidẽ talꝭ ẽ. Qꝛ ſi audire nolueris vocẽ dñi dei tui vt cuſtodias ⁊ nõ facias oĩa mandata eiꝰ ⁊ cerimonias q̃ ego ꝑcipio tibi: venient ſuꝑ te maledictiões iſte ⁊ apphẽdent te. Maledictꝰ eris in ciuitate. maledictꝰ in agro. maledictũ horreũ tuum ⁊ maledicte reliquie tue: maledictꝰ fructꝰ ventris tui: ⁊ fructꝰ terre tue: armẽta boum tuoꝝ ⁊ greges ouiũ tuarũ. Maledictꝰ eris ingrediens ⁊ maledictꝰ egrediẽs. Et ſubdit. Adiungat tibi dñs peſtilentiã donec cõſumat te de terra ad quã egredieris poſſidendã. Percutiat te dominꝰ egeſtate febre ⁊ frigore ardore ⁊ eſtu ⁊ corrupto aere ⁊ rubigine ⁊ ꝑſequaꝶ donec pereas. ſit celũ q̇d ſupra te ẽ eneũ ⁊ terra quã calcas ferrea. Et ſubdit. Percutiat te dominꝰ vlcere egypti ⁊ partẽ corporis ꝑ quã ſtercora egeruntꝶ ſcabie quoq; ⁊ prurigine: ita vt curari nequeas. Percutiat te deus amentia ⁊ cecitate ac furore mẽtis: ⁊ palpes in meridie ſicut palpare ſolet cecus in tenebris: ⁊ nõ dirigas vias tuas: oĩni tꝑe calũnias ſuſtineas ⁊ opprimaris violentia: nec habeas qui liberet te. Vxorem accipies ⁊ alius dormiet cum ea domuz edifices ⁊ non habites in ea. plantes

17

vineā ⁊ nō vindemies eam. Et subdit. Percu tiet te dn̄s vlcere pessimo in genib⁹ ⁊ in suris sanari q̄ nō possis a planta pedis vsq̄ ad verticem tuū. Et subdit. Insup ⁊ vniuersos languores ⁊ plagas q̄ nō sunt scripte in volumine legis hui⁹ inducet dn̄s sup te donec te cōterat ⁊ remanebitis pauci numero qui prius eratis sicut astra celi pre multitudine qm̄ nō audisti vocē dn̄i dei tui. Et sicut ante letatus est dn̄s deus sup vos bene vobis faciēs: vosq̄ multiplicans: sic letabit᷑ disperdēs vos atq̄ subuertēs vt auferamini de terra ad quā ingrediemini possidendam. Et plurimas alias maledictiones dn̄s populo rebelli preceptis eius pmittit queadmodū exprimit᷑ in eodē textu biblie. Sed hic extracte sūt he que magis pposito vident᷑ subseruire. alias aūt maledictiōes infirmitatū talis textus moysi vbi deus cōminat᷑ plagā lepre nolētibus audire sacerdotes. Quis ē qui egritudinibus a deo illatis possit resistere easq̄ curare nisi humili deuotōe deū oīm creatorē suppliciter exorās illic em̄ sopitū est oē medicine refugiū. vnde cū maria soror moysi murmurasset cōtra moysen fratrē suū more multorū: indignat⁹ dn̄s fecit vocari moysen ⁊ aaron fratrē suū qui quodāmodo erat particeps in murmuratōe ⁊ mariam ⁊ fuit eis locutus in ostio tabernaculi et puniuit mariā faciēdo eam leprosā ⁊ subito apparuit candor vultus eius vt nix ex plaga lepre ⁊ videns aaron sororē eorū supplicauit moysi quatinus peteret a deo ⁊ supplicaret p sanatione marie qd̄ ⁊ fecit moyses ⁊ stetit maria septē dieb⁹ separata leprosa ⁊ extra castra octaua vo die fuit reducta ad sanitatē p oratiōnē ⁊ intercessionē moysi. vt habet᷑ Nūeri. 12. c. in talib⁹ plagis ⁊ pestilentijs missis a deo nō est ad remediandū nisi humilis ⁊ deuota orō

De secunda radice superiore.

Uiso de prima radice superiori a qua oīa dependēt videndū est de radice supiori secūda videlicet de corpe celi vnde celestia corpora sepe influunt letalit᷑ ⁊ potestatē illā quā habent planete ⁊ corpa superiora influendo hic inferius siue ad bonū siue ad malū totum habent a deo: ⁊ inter corpora cetera celestia sunt duo planete qui dicuntur maliuoli: vt puta saturnus ⁊ mars qui sepe inducūt ex eorum influentijs pestilentias: prim⁹ ex frigore. secundus ex calore. ex frigore saturn⁹ reuma: leprā que dicitur elephantia ⁊ oīa que ex frigore superfluo contingūt. mars inducit febres pestilentiales sputū sanguinis apam sub dyafragmate ⁊ pleuresim que ē egritudo apostemosa generata in pleura panniculo denso ex materia subtili colerica. Prudens phisicus astrologus inter cetera debet considerare introitum solis in arietē ad tempus quo veri⁹ poterit habere ⁊ equare domos ⁊ planetas. Et ista influētia est prestantior oībus influentijs anni demptis cōiunctionibus superioribus plenetarū ⁊ si esset aliqua magna eclipsis: ⁊ iste introitus solis in arietē vincit oēs introitus solis in celestes imagines totius anni. debet igitur cōsiderare quo modo se habz dn̄s sexte domus qui est dn̄s infirmitatū an videlicet sit impeditus: ⁊ si sit impedit⁹ erunt infirmitates plurime iuxta naturā suā ⁊ sue domus scilicz sexte. ⁊ iste infirmitates erunt fm̄ combinationē nature sue ⁊ sue domus. verbi gratia. detur q̄ saturnus esset dominus sexte domus ⁊ aliquod signū terreum faceret sextam domū egritudines eiusdē anni vt plurime essent frigide ⁊ sicce. Ultra hoc considerandū est q̄ si dominus sexte domus habeat aspectum cū dn̄o domus mortis vel domin⁹ dom⁹ mortis ad eum terminabuntur vt plurimū tales egritudines scilz frigide ⁊ sicce ad mortē. Et sicut dictum est de introitu solis in arietē ita dicendum est de coniunctionib⁹ solis ⁊ lune totius anni qd̄ videlicet ipsas prudens phisicus ⁊ astrologus eodē modo prouideat ⁊ fm̄ naturā planete existētis in sexta domo si quis sit vel fm̄ aspectum ad istos duos ille effectus poterit aliqualiter alterari: licet non omnino apocopari. Debes etiā cōsiderare si iste introitus solis in arietē vel aliqua de coniunctionibus luminariū sit in octaua domo tunc deterius est. Et nota q̄ si eclipsis solis ⁊ lune sit in aliquo angulorū natiuitatis alicuius vel in aliquo angulorū reuolutionis natiuitatis tūc natus pati habebit fm̄ exigētiam anguli: vt si fiat eclipsis i medio celi patietur in honore ⁊ fama: si in ascēdente in corpore ⁊ sic de alijs. Peius tamen si fiat in ascēdente ⁊ inter istas eclipses peius cecidit eclipsis solis. Et nota q̄ effect⁹ eclipsis lune euacuatur per decursum mensium ⁊ ad longius durat vno anno. Eclipses autem solis euacuantur per decursus annorum: ⁊ prolixius du

rant effectus eius duodecim annis. videatur hoc verbum. 24. centiloquij Ptholomei. Si petatur cur certo anno mortalitas venit sup vnum locū ⁊ non super aliū vicinū ei. Respōdetur ꝙ ideo quia vnusquisq; locus habet signum propriū ⁊ planetā proprium: ⁊ est illud signū alicuius loci quod erat ascendens tempore edificationis illius loci: ⁊ ille planeta est illius loci qui planeta tūc temporis fuerit fortior in figura celi vel qui fuit dominus ascendentiū: quia si illud signum constituat signum octauum vel si planeta loci sit in illa figura dominus octaue domus vel ipse sit in octaua domo tunc erit super illo loco mortalitas illa: cuius illud signum ⁊ ille planeta sunt signum vel planeta ꝑm infortuniū ipsorum. Unde signum Viennen̄. ciuitatis est libra ⁊ planeta eius est saturnus: sicut leo est signum ciuitatis rome ⁊ sol domin⁹ eius. Uenus est planeta ciuitatis Lugdunen̄. Si petatur quo modo scietur hoc videlicet ꝙ tale signum ⁊ talis planeta sunt talis vel talis loci. Dicendū ꝙ si non sciatur initium fundationis eius vtputa positionis primi lapidis nō scietur nisi a posteriori per effectus ꝙ si astrologus videat ꝙ sub tali signo vel influentia talis planete fere semper aliquod euidens illi loco contingat: quod est de natura talis signi vel talis planete signum est euidens propositi. Ceteri enim astrologi capiunt iudiciū anni per introitum solis in arietem ad punctum introitus solis in primū minutū arietis. si in figura celi que tunc erit sint planete mali in domo octaua q̄ est domus mortis dicitur eodem anno pestis iuxta conditionē illorum planetarum. ⁊ si luna in eodem introitu sit prope coniunctionem solis sicut potest accidere ⁊ aliquādo accidit infra duos vel tres aut quattuor gradus tota gens patietur ruinam ⁊ infirmitatē de natura lune influxam ⁊ non expectabūtur duo mēses sed satis cito post introitum ⁊ coniunctionem lune vel aliud infortunium lune: ⁊ ꝑm ꝙ corpora humana sunt magis tenera ⁊ capacia citius ⁊ fortius patientur ⁊ infra mensem ab introitu solis in arietē ⁊ ab infortunio magno lune. Et sic de alijs lune infortunijs ꝑm magis ⁊ minus huiusmodi effectus apparebunt.

¶ Rursus considerande sunt magne cōiunctiones altiorum duoꝝ planetarum: sicut verbi gratia cōiunctio iouis ⁊ saturni fuit anno fluente dn̄i. 1425. vltima die augusti vt prememoratum est: ⁊ fuit in decimotertio gradu scorpionis ⁊ fuit mutata coniunctio de triplicitate aerea ad aquaticā ⁊ fuit in signo aquatico iudicāde sunt pluuie multe quas ꝯsequitur corporum humanoꝝ humectatio excessiua que est causa putrefactionū humorum quā consequitur febris ⁊ ratione excessus nimij consequtur perniciosior febriū species que est pestilētialis: ⁊ maxime quia in eadem coniunctione saturnus fuit eleuatus in septemtrionē super iouem qui saturnus est male influentie ⁊ ꝑm ꝙ coniunctiones luminariū veniunt in mensibus suis habendo simbolizotianē cum saturno habente auctoritatē in eadem coniunctiōe ꝑm hoc prouenit maior vel minor influentia mali de natura ipsius saturni: ⁊ ista que dicūtur hic sunt quedā generalia non descendendo ad specialia vt expedit quādoq; ī infirmitatibus ⁊ in iudicio infirmitatum ⁊ medicinarum.

De tertia radice que est ꝑma inferior.

¶ Prima radix inferior est fetor inficiens organum per aerem corruptum vel circundando localiter. Necesse nāq; est ad vite continuationem aspirare ⁊ respirare propter vehemētem vitalis spiritus in corde existentē calorem qua aspiratione: corrupto existente aere attrahuntur vapores putridi mixti aeri ad ipm corinficientes spirit⁹ vitales cordis ⁊ eisdem mixti transmittuntur singulis membris totum corpus inficiendo infectiōe febrili cum febris sit prima passio cordis ⁊ consequenter aliorū membroꝝ: ⁊ hec infectio aeris circundantis nos non procedens a corpore humano corrupto aut infecto non est adeo vehemens sicut si ꝓcedat ab aliquo corpore humano infecto ⁊ hoc ratiōe simboleitatis nature: ⁊ hec etiam est causa quare potius ab hominib⁹ infectis inficimur q̄ a bestijs infectis.

De quarta radice q̄ est secūda inferior.

¶ Secunda radix inferior est abusus rerum non naturalium scilicet cibi ⁊ potus: somni⁹ et vigilie: motus ⁊ quietis: inanitionis ⁊ repletionis accidentium anime: pariter ⁊ coitus. excessus nempe in cibo ⁊ potu fere omniū nūc temporis cōmuniter occurrentiū egritudinum est causa. Quicquid namq; cibi aut potus diminuto caloris naturalis dn̄io non subijcitur

penitus in egritudinis materias cōuertitur.
Somni etiā multitudo corpꝰ nimia hūiditate
replet vigilia aūt nimia excessiue desiccat: sic
motus cōparādus ē vigilie ⁊ quies somno. q̄-
bus suo modo comparat̄ inanitio ⁊ repletio.
inanitio nāq̄ nimia plurimū calefacit eo ꝙ ca
lor ꝑ ipām ipi humido hūani corporis nimiū
dominat̄ ⁊ exiccat ex eo ꝙ humidū rōe exces
siui caloris multū cōsumit̄ nec ꝑ appositionē
noui humidi restaurat̄ pure. repletio nimia ni
miū infrigidat ⁊ humectat. infrigidat nāq̄ q꞉
calorē nostri corporis penitꝰ obtundit ⁊ suffo
cat: ⁊ humectat: q꞉ rōne paucitatꝭ caloris hu-
miditates corporis nō ꝯsumunt̄. accidētia q̄
aīe cuiusmodi sūt gaudiū timor spes ⁊ despe
ratio vltima alteratiōe humana corpora alte-
rant ⁊ indisponūt. Ait em̄ arnaldus de villa
noua in suis areolis simplicium medicinarum
his verbis. Que medicina ē plus cōfortans
ꝙ gaudiū: ⁊ q̄ plus calefaciens ꝙ ira: que plꝰ
infrigidās ꝙ tristicia: q̄ plus nutriēs ꝙ bona
spes: ⁊ q̄ plus interficiēs ꝙ desꝑatio. Deinde
coitꝰ plꝰ cūctis rebꝰ īmutat corpꝰ sup calefaciē
do in ꝑ̄ncipio: finalit̄ nimiū infrigidādo: ⁊ cū
hoc excessiue corpꝰ exsiccat. infrigidat nāq̄
ꝑ spirituū resolutionē ⁊ exsiccat ꝑ humidi na
turalis deꝑditionē. his omībꝰ obuiare possu-
mus incōmodis per administrationē rerū na
turaliū cōtrariarū dispositionū dispositionibꝰ
p̄dictis. vt aeri corrupto remediandū est cum
aere rectificato cū aromatibꝰ ⁊ ꝑ̄pe ad fedita
tem inclinātibꝰ. sicut em̄ caliditas ⁊ humidi-
tas sunt ꝑ̄ncipia corruptiōis: sic frigidū ⁊ sic
cum sūt ꝑ̄ncipia cōseruatōis ab eadē. sit itaq̄
hec rectificatio cū cāphora ⁊ aspersione aque
rosate mixte aceto optimi vini ⁊ similiū. ignis
etiā precipue lignorū rorismarini ⁊ iuniperi ⁊
in eoꝝ absentia lignoꝝ pini aut saltē lignorū
quercuū mire huic obuiat indispositōni: ⁊ sic
de ceteris s̄m eoꝝ ꝯtraria contemplare.

Argumētum secūdi cap̄. tertie differētie.

¶ Secundū capitulū ostendit quomodo re-
uolutio natiuitatis si constaret perito astrolo-
go potest multa mala impedire nato que sūt
possibilia ei euenire vel de facto euenīēt q̄ ma
la nō sūt necessaria ſ꞉ cōtingētia cursu nature

Circa presens

capitulū est consideranda ꝑposi
tio Ptholo. q̄nto sui centiloquij
cum sententia cōmenti. vnde propositio talis
est. Astrologus optimus multū malū prohi-
bere pōt qd̄ s̄m stellas venturū est cum eius
naturā presciuerit: sic em̄ p̄muniet eū cui ma
lum futurū est vt possit illud pati. ex hac pro-
positione trahitur illud vulgare. Sapiens do
minabit̄ astris. Nam vt declaratur ab haly in
cōmento volente sententialiter ꝙ illud malū
celestis influentie non est equale suscipiendū
quia si aliquis sit dispositus a natura ex influ
entia corporū celestiū ad patiendū egritudi-
nem calidam ⁊ siccam sapiens poterit preui-
dere illi corpori administrando illi corpori fri-
gida ⁊ humida que disponent tale corpꝰ ita
ꝙ aut illud malū penitus ānullet aut saltem
influentiā illā tolerabilius moderabitur. Et
circa istam materiā declarādū est quid sit re-
uolutio natiuitatis ⁊ quomodo ab astrologo
intelligatur. Unde in natiuitate cuiuslibꝫ ani
mati corporis dū nascitur notetur certus ⁊ ꝑ-
prius gradus celi sub quo gradu: sol tunc in-
cedit vel peragratur ⁊ tunc eadē hora ⁊ par-
te hore consideratur minutū tēporis diei na-
turalis dicte natiuitatꝭ q̄ hora ⁊ minuto egre-
ditur infans de ventre matris illud instans ⁊
mensura tēporis dicitur esse hora sue natiui-
tatis ⁊ ꝑprie consideratur locus solis in celo
vt verbi gratia. Si puer nascitur sole existen-
te sub q̄rto gradu leonis ⁊ certo minuto eius-
dem gradus ille locus solis dicit̄ semꝑ ꝙ diu
viuet esse gradus natiuitatis dicte. ⁊ dum sol
sequenti anno venit ad eundē quartū gradū
leonis ⁊ eiusdeꝫ minuti signi leonis dicit̄ tūc
esse reuolutio dicte natiuitatis: ⁊ sic quolibet
anno vite cōpletur ipsius nati vna reuolutio
solis que dicitur reuolutio natiuitatis sue: et
tunc ad illā horā ⁊ numerū hore in qua sol re
uertitur ad illū locū potest considerari ascen-
dens celi quolibet anno sicut factū fuit ꝑ na-
tiuitate: ⁊ consideranda sunt loca planetarꝫ
⁊ alia requisita ad figurā celi ⁊ ꝑ ante hoc po
test videri ⁊ debet q꞉ consilia non sunt de pre
teritis sed de futuris. Nā melius est preueni-
re ꝙ preueniri. Cuius rei exēplū habet̄ in li-
bro Guidonis bonati de partibus italie ꝑ̄pe
de forliuio qui suo tēpore magnus fuit astro-
logus ⁊ tantus ꝙ post ipm̄ non fertur fuisse
tantus citra mare de quo sit memoria. Ponit
em̄ in quodā libro suo qui notabilis est liber
inter astrologos ꝙ tēpore cuiusdā imperato-

ris romanoꝝ qui vocabať henricus a quo idē
guido habebat om̄i anno stipendia morando
in ciuitate bononieñ. ⁊ nō in alemānia vbi est
curia imꝑatoris qui imꝑator habebat mľtos
astrologos tam phisicos ꝙ alios i domo ꝑꝑa
qui laborabant ꝓ imꝑatore dando consilia ⁊
ꝑueniendo periculis futuris intantū ꝙ quo⸗
dam anno laborauerūt pro calculatione reuo
lutionis natiuitatis eiusdē imꝑatoris ⁊ fece⸗
runt vniformiter illi de domo imꝑatoris figu
ram celi consimilē sicut vnus fecit ita alter: ⁊
viderūt martē in eadē figura reuolutionis in
angulo terre que est dom⁹ quarta celi subtus
terrā ⁊ perpēderūt martē tūc fore male influ
entie: ⁊ hoc videbant per aliquos menses an
te horam reuolutionis natiuitatis ⁊ iudicaue
runt in descēsu practico imꝑatorē eodē anno
pati debere febres calidas de natura martis
⁊ in ista opinione cōuenerunt om̄es astrologi
de domo imperatoris: guido vero bonati exi⸗
stens ibidē habebat figurā natiuitatis impe⸗
ratoris ⁊ laborabat pro imperatore ad iudici
um reuolutōnis natiuitatis ⁊ fecit figurā per
ante reuolutōnem natiuitatis imperatoris: ⁊
repperit martē venturū ad quartā domū celi
⁊ tunc eū esse maliuole influentie: ⁊ descendē
do ad iudiciū practicuꝫ non iudicauit febres
calidas ex natura martis imperatori infligen⸗
das sed veneuuꝫ ministrandū imperatori ad
eum interficiendū: licet ante imperator mise⸗
rat eidē guidoni iudiciū cum celi figura astro
logorum in curia sua existentiū. consuluit igi⸗
tur guido per scriptū imperatori si qui hn̄tes
aut mutua colloquia secreta ⁊ hincinde re⸗
perti mutuo cōuenientes in curia sua depħē
derentur aut siqui coquinā non deputati acce
derēt ꝙ vni certissimo ⁊ fidelissimo sue curie
id exequendū cōmitteret: cui⁹ negocij execu⸗
tio ⁊ sollicitudo ab imꝑatore cōmissa est ma⸗
gistro hospitij: qui sollicit⁹ existens in expedi
tione commissi oꝑis repperit duos milites cu
rie imꝑatoris eē illarū cōditōnū tactarū. sepe
em̄ in secreto mutua habebāt vltra solitū col
loquia: ⁊ cū eoꝝ nō interesset coquinā intrare
sepi⁹ petierunt introitū in eandē. vnde ipsos
magister hospitij cepit ⁊ carcerib⁹ mancipa⸗
uit. vnde horū militū vno iohāne francisci no
minato nequaꝙ crimē patratiōis nephande
fateri volēte pluries tn̄ supplicio corꝑis tor⸗
to ꝑ industriā inuenerunt iusticie executores
quatin⁹ litterā confessionalē nomine dicti io⸗
hannis francisci facerēt quā ⁊ fecerūt ⁊ socio
eius monstrauerūt: qua visa ille secūdus mi⸗
les retulit hec v̾ba. Proditor ille ꝑm⁹ fuit cō
sentiēs in hoc patrocinatiōis seu patrationis
nephas: me semꝑ illi maledicto operi renitē⸗
te: quib⁹ verbis auditis executores iusticie ꝓ
positū habuerūt ⁊ ip̄os velut guido ex astro⸗
rum sciētia precognouit intentionē potionā⸗
di imꝑatorē repperrerūt. quare ipsi secrete pu
nitionis sentētiā inierunt: ⁊ hoc ne imꝑatoris
curia aliqualis infamie notā videretur incur⸗
rere. aliter etem̄ grauiorē iusticie sententiā in⸗
currissent. Et quia titulus loquiť de reuoluti
one natiuitatis cui⁹ natiuitatis hora ⁊ grad⁹
celi ignoratur: ideo ponenda est hic practica
ẜm sentētiā Ptholo. in quadriꝑtito suꝑ hora
nō certa estimatā ẜm verissimilē ꝯiecturā esse
horā tēporis natiuitatis cui⁹ practice duplex
est fundamentū. primū est ꝙ suꝑ hora incerta
equentur dom⁹ celi modo precisiori quo fieri
possibile est ⁊ planeť positis in suis locis inq̄
rendus est planeta qui fortior extitit i figura
facta suꝑ locū cōiunctōis aut oppositōnis lu
minariū precedētis dictā natiuitatē quo for⸗
tiori planeta inuēto debem⁹ cōsiderare locuꝫ
illi⁹ planete in figura natiuitať estimate quot
gra. ⁊ quot minu. ipse pertrāsiuit signi in quo
est eiusdē natiuitať tꝑe: tūc habeať ẜ ꝓ fūda
mēto ꝙ planeta q̇ fuerit fortior hora ꝯiūctōis
vel oppositionis ponatur in tali gradu illi⁹ si⸗
gni in quo fuit natiuitas estimata in quoto
fuit repert⁹ in aliquo signo. verbi gratia. Fuit
coniunctio luminariū precedens aliquā nati⸗
uitatē in quarto gradu capricorni mars ibidē
in loco cōiunctōis est ibi fortior ⁊ per ꝯseq̄ns
dn̄s. videndū est vltra ꝙtū mars perambula
uit in signo suo in quo reperiť hora natiuitať
⁊ detur exempli gratia ꝙ mars ꝑambulauit
6. gra. 52. minu. leonis. est ergo mars hora na
tiuitatis in fine. 7. gra. leonis. habebis hoc ꝓ
ꝑmo fundamento ꝙ planeta qui est fortior ce
teris in loco cōiunctōis hora coniūctōis per⸗
ambulauit seu inuenitur hora natiuitatis in
7. gra. signi in quo est dicta hora natiuitatis
non hora cōiunctiōis vel preuentiōis sed na⸗
tiuitatis ⁊ hoc est primū fundamentū. Secū
dum fundamētū hui⁹ inq̇sitōis veri gra. ascē
deñ. alicui⁹ natiuitať ⁊ de facto practicatuꝫ ē
tale: cōsiderari debet figura celi facta estima⸗

19

tione ꝓpinquiori modo quo fieri potuit ad inq̄
rendū ascendeñ. natiuitatis ⁊ videri in q̄ pte
celi est ille planeta qui fuit fortior in loco con
iunctōis ⁊ hora coniūctōis ⁊ cui duoꝝ angu
lorum scꝫ ascendeñ. ⁊ medij celi sit ipe plane
ta ꝓpinquior. Ut exempli gratia sit ipe mars
inuentus ſm figurā estimatiuā ꝓpinquior an
gulo. 10. domꝰ. ergo. 7. gra. signi estimatꝛ prin-
cipiū. 10. domꝰ. ⁊ si ipse planeta esset inuētus
in hora natiuitatis ꝓpinquior angulo ascen-
deñ. formaretꝛ tota figura celi sic ꝙ septimus
gradus signi estimatiui esset ascendeñ. ita ꝙ
de. 30. gra. alicuiꝰ signi qui oēs sunt dubita-
ti in ꝑncipio operatiōis aut ꝓpter defectū ho
rologioꝝ aut indiligentiā illoꝝ qui debebāt
aduertere ad punctū hore natiuitatis reperi
tur per istā viam vnus ⁊ ꝓprius ⁊ indubitatꝰ
per fortitudinē loci coniūctōis vel oppositio-
nis ⁊ per ꝓpinquitatē eiusdē planete duorꝫ
anguloꝝ hora natiuitatis. Et ad pleniꝰ decla
randū ponitꝛ aliud exemplū. Fuit presentata
de facto quedaꝫ natiuitas que natiuitas fuit
anno fluente dñi. 1381. cōpletis. 26. diebus fe-
bruarij. 21. hora die mercurij q̄ fuit. 27. februa.
hora iouis ⁊ facta fuit figura cōiunctiōis so-
lis ⁊ lune immediate ꝑcedentis hanc natiui-
tatem que coniunctio fuit in piscibus. 15. gra.
16. minu. ⁊ ibidē venus extitit fortior haben-
do triplicitatē ⁊ exaltationē in loco cōiunctio
nis ⁊ hora natiuitatis predicte estimate venꝰ
fuit in. 2. gradu. 12. minu. aquarij scꝫ in. 3. gra.
aquarij prope angulum medij celi: fuit ergo
sic processum via artis sequendo viam natu-
re ꝙ tertius gradus aquarij fuit repertꝰ initi-
um. 10. domꝰ ⁊. 22. minu. eiusdē. 3. gra. qꝛ venꝰ
hora natiuitatis fuit inuēta prope angulum
medij celi: immo in cuspide anguli ⁊ si figura
celi ꝯtineret plenam veritatē. 12. minu. 3. gra.
aquarij esset principiū. 10. domꝰ: sed composi-
tores tabularū nō potuerūt ad tantas deueni
re fractiōes: ideo sufficit posterioribꝰ artistis
quia de. 10. minu. non est vis magna in opere
Et est hic notandum ꝙ al am practicā ponit
Ptholo. in suo centiloquio verbo. 51. locus lu
ne in ipsa natiuitate est gra. ascendeñ. de cir-
culo hora casus spermatis ⁊ locus lune hora
casus spermatis est gra. ascendeñ. hora nati-
uitatis. ¶ Et ē notandū ꝙ circa hoc triplex ē
mora puerorū temporis in ventribus matruꝫ
videlicet maior mora: media mora: ⁊ minor.
Mora maior est. 287. dierum. Media mora
est. 273. dierū. Minor vero mora est. 258. die-
rum cum aliquibꝰ horis ⁊ minutꝭ horarū a ca
su spermatis vsqꝫ ad horā natiuitatis qḋ tem
pus dicitꝛ breuius fieri circa octo menses quo
ad natiuitates hoīm. ⁊ hec doctrina Ptholo.
tradita hic in centiloquio securior est q̄ꝙ alia
doctrina de quadripertito eiusdem ptholo. in
querendo animodar natiuitatꝭ ꝑ multiplicati
onē dignitatū essentialiū planete fortioris in
loco cōiūctiōis vel oppositōis lune imediate
ꝑcedētis ⁊ hec via operandi est facilior habē
tibꝰ vera planetarū loca ad magnū tps ⁊ ex-
pedit astrologo ⁊ vltra hꝰ seu vltra natiuitates
speciei hūane ē via gñalis in cūctis speciebꝰ
aīaliuꝫ siue ad tres menses siue ad maiꝰ siue
ad minꝰ. ista ē regula generalis sic certa ꝙ nō
fallit nisi esset abortiuū ꝙ semꝑ ille locꝰ de cir
culo none sphere sub quo ē luna hora casus
spermatꝭ est gradus celi ascendeñ. in cōtactu
orieñ. hora eiusdē natiuitatis cuiuscunqꝫ ani
malis qua hora egreditꝛ ab vtero matris: ⁊ sic
reuertendo doctrinalitꝛ ad natiuitates hoīm ꝑ
horā natiuitatis pōt sciri hora generatiōis et
mora fetꝰ in vtero matris ⁊ multa alia accidē
tia circa ꝑsentē materiā. Et circa hanc mate-
riā est vlteriꝰ sciendū ꝙ scita natiuitate alicu-
ius ⁊ habito gra. ascendeñ. ⁊ alijs domibus
ad cliuna tuū vel tuū meridianū multa pote-
ris iudicare in reuolutōibꝰ annoꝝ de accideñ.
contingeñ. nato vt puta si veniret eclipsis so
lis vel lune in gra. ascendeñ. nati vel ꝓpe ad
duos vel tres gra. ante erit in periculo natus
ne infra dimidiū annū vel citiꝰ aliq̄d horren-
dum eueniat ei in corꝑe: ⁊ fortiꝰ si sit eclipsis
solis in angulo ascēdeñ. scꝫ in cuspide ad tot
gra. sicut dictū est: ⁊ si sit post nō erit adeo ꝑni
ciosum accñs est tamē in periculo. dicitꝛ etiaꝫ
de marte idem ⁊ de saturno sed nō tantū si in
reuolutionibus annoꝝ veniant ad gra. ascen-
deñ. vel ꝓpe sicut dictū ē maxime si fuerit in-
fortunati retrogradi vl' cōbusti. etiā mlt'a alia
possunt deduci ad istaꝫ materiā de ascendeñ.
nati ⁊ de reuolutōibꝰ annoꝝ vt si applicuerit
finis ascēdeñ. natiuitatꝭ alicuiꝰ ad domos ma
las iminet ſuꝑ dedecora ⁊ malā famā ⁊ plus
si in domo illa mala fuerit planeta malꝰ. ⁊ he
ad ꝓpositū sūt domꝰ male de angulis. 4. ⁊. 7.
de post angulos. 6. 8. ⁊. 12. ⁊ bone sunt ascen.
5. 10. ⁊. 11. ⁊ cetere sūt neutrales ꝙ si in his bo

nis domib⁹ fuerit bon⁹ planeta augebit bonã famã ⁊ honorẽ sed si in bonis domib⁹ fuerit mal⁹ planeta ⁊ in malis domibus bonus erit res mixta.

Argumentũ tertij cap̃. tertie dr̃ie.

¶ Tertiũ capl'm huius tertie dr̃ie qꝛ reuolutio natiuitatꝭ ⁊ hora natiuitatꝭ cõiter ignoratᷣ: ideo ostẽdit qualitᷣ pnosticatᷣ super cura infirmoꝝ per questionẽ aut ꝑ aggressuꝫ infirmitatis considerando ⁊ inquirendo tunc influentiam celi.

Via vt dictuꝫ ẽ

q reuolutio natiuitatꝭ cõiter ignoratur ⁊ quãdoqꝫ dies mensis annus ⁊ hora: ⁊ si annus sciatᷣ nõ ꝓptᷣ hoc aliqñ mẽsis vel dies ⁊ per cõsequẽs hora ignoratᷣ ideo astrologi antiq̃ veniẽdo ad curã infirmoꝝ habuerũt aliter pnosticare ⁊ ꝓuidere remedio iuxta posse ⁊ hoc ꝑ duplicẽ viã. Et pͥma via est aggressio infirmitatꝭ cõsiderando horã ⁊ punctum hore in q̃ infirmitas inuasit egrũ ⁊ q̃ potest hr̃e certitudinalitᷣ pͥncipiũ aggress⁹ infirmitatꝭ instã põt pͥdicere de ip̃a infirmitate ⁊ d̃ remedijs oportunis ⁊ videre si infirmitas sit curabilis an nõ: ⁊ aliqñ est deceptio ex parte egri: qꝛ ip̃e dicit pͥncipiũ sue egritudinis in ali qua hora vt puta in hora post mediã noctẽ et pͥncipiũ aggressus infirmitatꝭ fuit ad duas vel tres horas ante: qꝛ eger ꝯsiderat horã in q̃ incepit vinci a morbo ⁊ ꝑ pri⁹ fuit aggressus scꝫ qñ fuit facta pͥma motio infirmitatꝭ ⁊ hoc notetur diligentᷣ. Et suꝑ tali pͥncipio debꝫ fieri figura celi q̃ figura ⁊ dispositio celi oñdit mortem vel vitã egri: ⁊ h̃ intellige de q̃cunqꝫ specie egritudinis videre: ⁊ si infirmitas sit longa vel breuis ⁊ si nõ bñ habeatᷣ pͥncipiuꝫ aggress⁹ infirmitatꝭ totũ iudiciũ deficiet ⁊ videbitur astrolog⁹ deficere ⁊ nõ est defect⁹ ei⁹ sed egri male recitãtis pͥncipiũ egritudinis. si v̾o bñ hẽatᷣ pͥncipiũ aggress⁹ infirmitatꝭ ⁊ ꝑquiratur ad eandẽ horã dispositio celi ista via est securioꝛ ꝓcedẽdi ad iudiciũ ꝙ̃ a via q̃ fit ꝑ q̃stionẽ. Secunda igitᷣ via talis eẽ dinoscitᷣ veniet ad astrologũ nũci⁹ ꝓ ĩfirmo ⁊ ꝓponet q̃stionẽ de cura infirmi: tũc astrolog⁹ cõsiderabit diligentᷣ horã pͥsentatiõis nũcij ⁊ q̃stionis ⁊ applicatiõis nũcij ad eũ scꝫ astrologũ ⁊ ꝑq̃ret astrolog⁹ ad eandẽ horã ⁊ punctũ hore ꝑ horologiũ bene ordinatũ vel per instrumenta astrologica si sol luceat: aut de nocte ꝑ eleuationẽ stellarũ visibiliũ astrologo notarũ horam ⁊ punctũ hore ⁊ videat ordinationẽ celi duodeci domoꝝ ⁊ planetarũ quẽlibꝫ planetã locando in loco proprio. Et hic nota de questione ꝙ questio fundatᷣ in istis pͥncipijs influentia celi mouet querentem ⁊ disponit in illa hora citi⁹ ꝙ̃ in alia ad querendũ. disponit qꝫ astrologũ cui queritᷣ ad ip̃am questionẽ capiẽdam: ⁊ sic vi quadã influẽtiali celi voluntates querentis ⁊ ei⁹ cui q̃ritᷣ quodãmodo vniuntur Si diceres q̃stio cadit sub arbitrio querentis ergo nõ cadit sub influẽtia celi. ad qꝺ dicitur ꝺm dictũ leopaldi ꝙ est ·x^ca tractat⁹. 8. de q̃stionib⁹. ⁊ est hũana ꝯditio interim amoꝝ instinctu celestium corpoꝝ imitari naturã ⁊ ordinem nõ desistit: ⁊ ob hoc q̃le est in circulo tale est in aĩo: qꝛ vult⁹ hui⁹ seculi subiecti sunt vultibus celestib⁹ iuxta verbũ. 9. ptholo. in suo centiloquio: ⁊ ideo q̃stionũ respõsio rata est. ⁊ debꝫ q̃stio ꝓprie illa que debꝫ fieri de reb⁹ arduis esse radicalis. i. spacio. 24. horarũ in mẽte querẽtis radicata: ⁊ addũt quidã cuꝫ confidentia querentis de veritate responsionis ab astrologo obtinenda sed fortasse non tantũ in questionib⁹ egritudinũ egebimus cerimonijs Huius rei veritatẽ approbat guido bonati videlꝫ ꝙ questio sit radicata sic dicens. Mod⁹ querendi est inuocato nomĩe dei ⁊ questione habita per diem ⁊ noctẽ in mente accedat intentione veraci ad astrologum: ⁊ postea ipse addit ea que sequuntur que notentur suis locis. Expertus sum pluries ⁊ inueni verum quando hora interrogationis finem alicuius signi inueni in linea orientali scꝫ ꝙ ascendẽs fuit inter finem vnius signi ⁊ principiuꝫ alterius signi dicebam ꝙ querens non querebat ex intentione aut ꝙ querebat causa temptandi. Alio modo potest astrologus errare: vt si dominus ascendentis ⁊ domin⁹ hore non fuerint idem vel non fuerint eiusdem triplicitatis vel non sint eiusdem complexionis cum ascendente. si enim ita inueneris non erit questio radicalis. Hec expertus sum multotiens quoniã res exit ꝺm qualitatem sollicitudinis interrogantis ⁊ ꝺm ꝙ ipse venerit ad te sub necessitate quasi tristis aut cogitans aut sicut sperans ꝙ tu possis ⁊ scias respõdere ei veritatẽ ad q̃stionẽ suã illũ em̃ potes aspicere secure. ⁊ dicit idẽ pauloante si equales fuerint

fortune ⁊ infortune tunc astrologus nō debʒ recipere aliquā q̄stionē ⁊ dic̄ idē ſm̄ messeha lac ꝙ astrolog⁹ nō debet aspicere sibi ipsi ne forte decipiatur in re sua quoniā vix fiet quin ipse habebit remorsum de ascendēte. Unde oportet ꝙ interroget alium astrologū aut det questionē suam alteri vel scripto vel sine scri pto tali videlicet qui sit sollicitus de re sua ⁊ ꝙ ille porrigat eam sibi iteruʒ suo motu quā dovoluerit vel ponat in mēte sua dicens quā do occurrerit mihi tale signum sit pro ascen dente questionis quā facere intendo pro me. Et nota circa hoc ꝙ aliquando potest esse de fectus qui accidit ex parte querentis si veni at tentatiue vel derisorie: ⁊ circa hoc conside ra si luna sit in fine signoruʒ ⁊ maxime signo rum cōmuniū aut duplicium corporum quod idem ē seu mobiliū. Caueat astrologus quia cōmuniter qui venit ad eum ⁊ ei applicatur ad querenduʒ cōmuniter venit ad decipien dum ⁊ tēptandum ⁊ iste defectus est ex parte malicie querentis. Alter defectus potest esse ex parte influentie celi. ⁊ illuʒ tradit Ptholo meus in centiloquio verbo decimoq̄rto sic in quiens. Motus erit error astrologi si septima domus celi ⁊ eius dominus fuerit impeditus ⁊ subditur in cōmento cum sit ascendens ⁊ eius domin⁹ significatores interrogātis septi ma ⁊ eius domin⁹ erūt significatores rei que site: cum igitur infortunati fuerint significāt maliciam quā consequitur astrologus in re il la pro qua interrogatur: ⁊ prima pars est vt fi at error illi in re q̄sita. astrologi vero indi quā do infortunati fuerūt septima ⁊ ei⁹ dn̄s inter rogationē differebāt ⁊ loqui de illa timore er roris. Alius defectus est ex parte astrologi im periti in scientia astroruʒ qui est defectus ma ior ⁊ cōmunior: cum multi nempe ignorātes principia astrologie se astrologos faciūt ⁊ hi si quid iudicent a casu iudicant ⁊ eisdem ple runq̄ʒ error contingit ⁊ nimirū cum vnicuiq̄ʒ inerudito ⁊ in sua scientia inexperto idipsuʒ frequentissime contingere videatur. Preter istas tres vias potest astrologus decipi si sit nimis affectatus ad aliquā partem nō prose quendo veritatem: vt tangit Ptholomeus in centiloq̄o verbo duodecimo sic dicens. Amor ⁊ odium remouent hoīem a rectitudine. ma gnanimus ꝑpendit magna sed pusillani mus magnificat parua: ⁊ est equalitas inter vtrūq̄ʒ: cuius verbi cōmētū est tale. duas esse infirmitates anime a philosophis deprehen sum est a bona rei discussione illam prohiben tes. Parcunt em̄ pro amore rebus multis q̄s scrutari debent ⁊ scrutātur cum odio qd̄ nūq̄ perficietur propter malam significationē. ob hoc autē phisicis ⁊ astrologis a grecorum re gibus donatiua dabantur: vt eorū rata essent iudicia ⁊ non timerent aliquos ⁊ remouerē tur eorum sollicitudines ⁊ ne dignitas honor vel diuitie eos a via auerterent rectitudinuʒ ⁊ magnanimus nō discutit magna sed p̄terit propter suaʒ animositatē. pusillanimus vero animū imbecillē signat: ⁊ ille versat̄ circa mi nima: ita vt longa eius contētio eum a maio ribus impediat: animus vero cōmendatur in om̄i scientia q̄ medi⁹ est inter has vtrasq̄ʒ na turas: ⁊ ad hec multū valet discretio hore pla netarum: nam si querens applicet̄ astrologo in hora planete maliuoli vtputa saturni aut martis suspitio potius est ad malum q̄ ad bo num ⁊ maxime si planeta maliuolus sit aliun de impeditus ⁊ retrogradus aut combustus aut in casu suo vel cadens ab angulis: ⁊ hoc intelligendum est etiam de applicatione cu iuscunq̄ʒ ex parte alicuius egrotantis siue viri nam deferentis aut de ipso egro querere vo lentis nō etiam visa vrina suspitio est ad ma lum egroti licet non sit testimonium.

Argumentū quarti cap̄. tertie differētie.

Capitulum quartum est de declaratione domorum celi que ostendunt influentiam su per egro ⁊ medico ⁊ medicinis ac natura in firmitatis.

Circa materiaʒ ⁊ inquisitionem domorū celi que pertinent ad egrum ⁊ ad medicū ⁊ ad alia que sunt de factis medicorum ac de natura infirmitatis. Sciendum sequendo Ar naldum de villanoua qui videtur loqui in ista materia magis proprie ⁊ clare ⁊ copiosius q̄ antiqui astrologi. Ipse em̄ notat quattuor do mos celi ad propositū: videlicʒ primā que di citur ascendens: ⁊ angulum medij celi que di citur. 10. ⁊ septā ⁊ quartā domū celi que dicit̄ angul⁹ terre. Et circa istas quattuor domos ipse considerat ea que accidūt infirmis ⁊ eis accidere possunt. Nam prima domus que est ascendens ⁊ eius dominus assignatur egro.

domus.10.celi assignatur medico.sexta dom⁹ assignat̃ infirmitati. quarta medicinis et apothecarijs ꝛ quibuscũqꝫ seruitoribus infirmoꝝ:excipiendo medicuꝫ qui pro se habꝫ.10. domũ.Et sensus est iste. si prima dom⁹ que ē ascendēs habuent bonos planetas sub se et bene fortunatos ꝙ nõ sint retrogradi nec cõbusti aut quomodolibet aliter īfortunati eger erit boni reginimis ꝛ obtemperabit.i. obedit medico et amicis ꝛ suis seruitoribus ꝛ iuuabit se ad curā ꝙ̃tum poterit.si vero in ascēdeñ.sit malus vel infortunatus patiēs sibiꝑ si nocebit ꝛ erit mali regiminis ꝛ inobediēs suis rectoribus.Si vero in decima domo que significat medicuꝫ sit mal⁹ vel infortunatus planeta medicina nõ ꝓficiet egro:ꝛ cũ b̄ dato ꝙ bene faciet medicus incriminabit̃ a vulgo de opere ꝛ dictamine suo circa dictũ infirmũ dicendo ꝙ eius culpa eger nõ potuit sub leuari dato ꝙ nõ sit culpa medici:vtputa si in firmitas est ad mortem vt est sepe: et põt cognosci per aggressum infirmitatis bene habitum aut per questionē veracem vt exēpli grã tangēdo vnũ incõueniens.si dñs ascen.figure celi cõiungatur dño mortis sine receptione et multe sunt alie vie de quib⁹ dicetur suo loco.❡Sexta dom⁹ celi et dñs eius ostendunt infirmitatem ꝛ causam infirmitatis:vt exempli gratia si sexta dom⁹ sit de signo terreo ostēdit causam infirmitat̃ ex frigiditate: ꝛ sit mulia et morb⁹ mulieus:si de signo aereo significat egritudinē esse ex caliditate ꝛ humiditate ꝛ ꝑ ꝯsequens ex sanguine ꝛ ex morbis sanguinis si sit de signo aqueo significat causaꝫ infirmitatis esse ex frigiditate ꝛ humiditate et per ꝯñs ex fleugmate et ex morbis fleumaticis.si vero sit de signo igneo significat causam infirmitatis esse de caliditate et siccitate et per ꝯñs ex colera ꝛ ex morbis colericis:et si malus planeta vel infortunatus sit in ea significat egritudinē ad malũ determinari debere vel saltem maliciā illius morbi designat ❡Quarta aũt domus et dñs eius significat medicinā.si igitur ipsa impedita fuerit ꝑ presentiā mali planete in ea aut impediti significat ꝙ aut medicina talis est ex rebus nimis antiquis aut nõ valentib⁹ ꝯposita:aut ꝙ vel ab apothecario cõburētur aut aliter indebite prepar ētur: aut ꝙ ab ipsis ministrantib⁹ ipsi egro indebite ministrabũtur.Et de dñis predictarũ domoꝝ intelligendũ ꝙ si mali aut impediti fuerint suspitionē mali dant fm exigētiam ipsarũ dictarũ domoꝝ.❡Cõsiderandũ tñ circa dicta ꝙ videtur prima facie esse controuersia inter ptho^m^.et arnaldũ de villanoua de domo significāte sup medico:vñ sentētia arnaldi de villanoua nũc recitata est. sed sentētia ptho¹.in centiloquio verbo.57.est ꝙ si.7.domus ꝛ domin⁹ eius sint impediti significat errorem ꝛ turbationem medici circa curam infirmi.sic eniꝫ inquit.Cuꝫ fuerit.7.ꝛ ei⁹ dominus impediti remoue medicum ab egro et vult cõmentũ ꝙ cum dom⁹.7.et eius dominus sunt impediti significat errorem ꝛ turbationem medici erga curam egri. Sententia aũt arnaldi videtur rationabilior ꝛ magis declarata:ꝛ intellige omnia dicta hec de ho:a questionis vel de hora inuasionis egritudinis de hora aũt inuasionis principalius sunt intelligenda.Concordari aũt possunt hi doctores hoc modo:qꝛ ptho⁹.vult ꝙ.7.et eius dñs iudicant profectũ quē medicus faciet infirmo qꝛ si fuerit impedita et dñs eius medicus turbabit̃ nec videbit vt cõsueuit in ope:sed si sit bonus planeta in.7.vel dñs eius cum bono aspectu ad dñm ascendeñ.ꝓficiet medicus egro:sed decima ꝛ eius dñs ostendũt iudiciũ medici ꝛ declarant diligentiam scientiam vel ignorātiam ꝛ famam medici quā acquiret erga vulg⁹ et fortunā adiutorij a cursu celesti casu vel fortuna seu arte si ars ad eius reginē cõcurrat:qꝛ si sint infortunati medicus inculpabitur ꝛ criminabit̃ iuste vel iniuste si sit oppositũ laudabitur ipse.❡Ex duobus modis supradictis sumēdi ascendēs et cõstituendi domos celestes pro iudicio egritudinum possunt addi duo modi min⁹ principales.Prim⁹ est cõsiderare horā applicationis nũcij ex parte egri requirētis medicum ad curam vel portantis ei vrinā.Secũdus est considerare horam applicationis medici ad egruꝫ:et hic est notandũ ꝙ si dñs sexte domus sit retrograd⁹ vel combustus vel in domo mortis coniūctus marti vel saturno et sine receptione scꝫ cũ nõ recipitur dñs sexte a dño domus mortis est signum mali.Et hic nota ꝙ est differentia inter signum mali et signũ mortis quia signũ mali nõ sp arguit mortem:sed tñ qñqꝫ vnũ signuꝫ mali potest significare mortē qñ est multũ potens et nõ sunt testimonia sanitatis ad oppo

21

situm mali de cõmuni cursu duo vel tria signa
mali fm eoꝝ fortitudinẽ possunt arguere mor
tem velut late declarabitur in caplo sequẽti.
¶ Item sciendũ ꝙ si sexta domꝰ sit de signo
fixo significat longitudinez egritudinis. si de
mobili significat abbreuiationem. si cõe sit si-
gnificat differẽtiam: pro quo considerandum
est ꝙ si. 10. gra. precedentis signi de duobꝰ si-
gnis cõstituentibus domũ sint de domo aliq̃
tunc tota domꝰ est ab illo signo denoianda.
si vero tres aut quattuor essent principiũ do
mus tunc domꝰ nõ esset denoianda ab illo si
gno primo: sed a sequẽti: verbi gratia dec̃ ꝙ
10. gra. vel adhuc. 9. gra. tauri essent principi
um sexte domus tota domus principaliter de
noiaretur a tauro: ⁊ sic de alijs domibus. si ve
ro nõ essent nisi tres aut q̃ttuor gra. sexte do-
mus nõ denoiaretur a tauro: imo a sequẽte si
gno scz a geminis. Item itelligendũ est ꝙ si
saturnus sit dñs sexte domꝰ infirmitas debet
esse ꝓlixior: q̃ꝫ si mercuriꝰ vel venus vel luna
haberent dominiũ sexte domꝰ qꝛ mobiliores
sunt q̃ꝫ saturnꝰ. Ita ꝙ tarditas motꝰ planete
seu velocitas que duplex est consideranda in
hac materia. prima est qua videlicet vnꝰ pla-
neta tardior est altero in suo motu vt saturnꝰ
tardior est alijs: ⁊ secũda superiꝰ est declarata
quãda videlicet planeta minus mouet̃ in die
naturali suo medio motu. Et qꝛ nõ sufficit ad
complementũ huiꝰ tractatus tangere solum
domos accidẽtales celi que faciũt ad decla-
rationẽ infirmitatuz: sed etiã expedit aliquid
scribere generaliter de duodecim domibꝰ celi
et de significationibꝰ earũ: nõ paucis ꝑcurrã.
¶ Prima domus cuius initiũ oritur i circulo
hemisphenj orientalis vocatur acalie. i. ascẽ-
dens ⁊ hec significat corpora et vitam ⁊ ini-
tia operationũ de interrogationibꝰ scz oratio-
ne locutione et rumoribus ⁊ quicq̃d cogitat
in animo suo interrogans ⁊ significat initium
vite in natiuitate: qꝛ dñs triplicitatis ascẽdẽ
tis. ꝑmꝰ sig̃t vitam et naturas nati seu inter
rogãtis et eius delectationes seu voluptates
et quid diligat ⁊ quid odio habeat ⁊ quid bo
ni seu mali esse inueniet initio vite sue: ⁊ dñs
triplicitatis scd̃s significat vitam ⁊ corpus ⁊
virtutem seu fortitudinẽ ⁊ medietatem vite:
et dñs triplicitatis tertius significat id qd̃ sui
socij significauerunt ⁊ significat finem vite.
Item prima domus significat querẽtem vel
pro quo est questio ⁊ generaliter agentem ⁊
significat prima domus initiũ corporis ⁊ vite.
¶ Secũda domus est domus sube et victus
et ministroꝝ et finez annoꝝ vite significat idẽ
finem iuuẽtutis. de dñis triplicitatis domus
sube: de primo. s. secũdo ⁊ tertio vide quis eo
rum sit fortior i esse ⁊ hũc facies merito aucto
rem sube et significatorem acq̃sitionis eiꝰ: qꝛ
si fuerit in medio celi inueniet hanc a rege vl'
a ꝑncipe vl' ab hoie magne auctatis: ⁊ si fuerit
i domo fidei erit meliꝰ. similiter dñs triplicita
tis primꝰ dat subam i'initio vite secũdꝰ in me
dio. ⁊ tertius in fine eius. ¶ Item secũda do
mus est census ⁊ mercationuz sube et victus
vt predictum est.
¶ Tertia domus est domus fratrũ soroꝝ pro
pinquoꝝ et dilectoꝝ fidei ⁊ religionis manda
toꝝ legatoꝝ mutationũ itinerũ minoꝝ signifi
cat esse vite ante mortem. dñs triplicitatis do-
mus fratrũ primo significat fratres maiores:
secũdus medios: tertiꝰ minores. enitq̃ꝫ eoruz
dignitas ⁊ eoꝝ esse fm loca eoꝝ. ¶ Item ter-
tia domꝰ est auxilij epl'arum ⁊ nũcioꝝ: ⁊ ẽ fra
trum ⁊ sororum vt dictum est.
¶ Quarta domꝰ est patrũ. ⁊ hereditatum fi
nis rerũ et thesauroꝝ et omniũ absconditorũ
et occultoꝝ et significat de esse vite hoim finẽ
dñs triplicitatis domꝰ patrũ primus signifi-
cat patres. scd̃s significat ciuitates ⁊ terras.
tertiꝰ fines rerũ ⁊ carceres. ¶ Item quarta
domꝰ significat finem questionis et locum: et
domus patrũ matrũ et hereditatũ vt tactũ ẽ.
¶ Quinta domꝰ filioꝝ et delectationũ ac do-
nationũ: et significat quid sit futurũ post mor
tem ex laude vel vituperatione. dñs triplici-
tates domus filioꝝ. primꝰ filios significat ⁊ vi
tam. scd̃s delectationẽ. tertiꝰ legatos. ¶ Itẽ
quinta domꝰ est gaudij et legatoꝝ vestimẽto-
rum ciborum et donationum.
¶ Sexta domus est domꝰ infirmitatum ⁊ ser
uorũ significat finẽ vite et quid futurũ sit an-
te senectutem. dñs triplicitatis domus infir-
mitatũ. primꝰ significat infirmitatẽ et qualitu
dines seu lãguores ab infirmitatibꝰ ⁊ malis.
scd̃s significat vernaculos ⁊ seruos. tertiꝰ q̃d
inueniet ex eis et eorum vtilitatem ⁊ opera: ⁊
est significatiuꝰ bestiarũ ⁊ pecorum omniũq̃ꝫ
quadrupedum ac fortitudinis eorũ multitu-
dinis et paucitatis eoꝝ moribus eoruz in ma
nu eius vel aggressionis et illoꝝ ab eo carce-

res quoqꝫ ac detentiones. ¶ Item sexta domus est periculi laboris et tristicie infirmitatum ⁊ sanitatum.

¶ Septima domꝰ est domus mulierū nuptiarū cōtentionū participationū ⁊ significat mediū finis vite erga senectutem. dn̄s triplicitatis domꝰ nuptiarū. primꝰ significat mulieres secūdus cōtentiones. tertiꝰ comestiones ⁊ participationes. ¶ Item septima domꝰ est patiētis vt si castrū esset obsessum. prima domus significat inuadētem. quarta locum seu castrū et septima illos q̇ sūt obsessi in castro. Itē significat furem fugientem ⁊ exulem.

¶ Octaua domꝰ est mortis ⁊ significat timorē et mortem atqꝫ almanenich. i. subas et hereditates mortuoꝝ quas deberēt heredes habere post mortem eoꝝ ⁊ significat annorū finem vite post senectutē. dn̄s triplicitatis domus mortis. primꝰ significat mortem. scd̄us preceptū vel res antiq̄s. tertiꝰ almanenich. i. que hereditanda sunt a mortuis sicut superiꝰ diximus. ¶ Itē octaua domꝰ significat bella bellicos clientes: auxiliatores: calliditates: questum.

¶ Nona domus est domus peregrinationū et itinerū maiorū fidei ⁊ religionis sapientie phie libroꝝ epl̄arū legatoꝝ narrationū ⁊ sōniorū et significat dimidiū vite. dn̄s triplicitatis domꝰ pegrinatōis. primꝰ significat pegrinationē et omne qđ accidit ei. et scd̄s significat fidē ⁊ religionem ⁊ valitudinē harū atqꝫ mod̄ tertius est significator sapiētie sōnioꝝ stellarū auguriorū ac ṽitatū eoꝝ scꝫ existentiū in eis ac mendacijs. ¶ Item nona domꝰ significat ecclesias pbendas epl̄as legatos pecunias studia sōnia sciam ⁊ electōes fic̄das.

¶ Decima domus est domus regia ⁊ operū sublimationis ac exaltationis regni ⁊ memorie et vocis. s. imperij ⁊ magisterioꝝ ac matrū: ⁊ significat dimidiū annoꝝ vite. dn̄s triplicitatis domꝰ regie. primꝰ significat opꝰ et exaltationes. i. sedē sublimationē et mansionē altissimā. scd̄s vocem iperij et audaciā in eadē. tertius stabilitatē eius ⁊ durabilitatem ¶ Item decima domus significat artes hominum ⁊ eorum magisteria ardua negocia substam furtum sublatam et insidias habitationes nobilium et alta loca.

¶ Undecima domus est domus fiducie fortune laud̄ amicorū ministroꝝ et auxiliatorū et significat finem annorū medietatis vite et post medietatē vite. dn̄s triplicitatis domus fiducie. primꝰ significat fiduciā. secūdꝰ amicos. tertius vtilitatem seu profectus eorum. ¶ Itē vndecima domꝰ est domꝰ fortune amici et amice substam regis significat redditꝰ et tributa regis ⁊ principis: q̄r est scd̄a domꝰ a domo regia et significat virū regi succedētem milites vel pedites post aliquā potestatē secundā et omne in quo fiducia habetur ad rem separatam.

¶ Duodecima domus est domꝰ inimicoꝝ laboꝝ tristicie inuidie calliditatū susurrationū ingenioꝝ falsoꝝ ⁊ bestiarū ⁊ significat vite finem et qđ contingat matribꝰ in conceptionē sua ex bono vel malo. dn̄s triplicitatis domꝰ inimicoꝝ. primꝰ significat iīmicos. secūdꝰ laborem. tertiꝰ bestias et pecora. ¶ Itē duodecima domus significat iurgia mendacia potationes periuria meretrices ⁊ psonas abiectas ac lusores taxilloꝝ ⁊ est hec in generali significatio duodecim domoꝝ celi que variātur omni instanti.

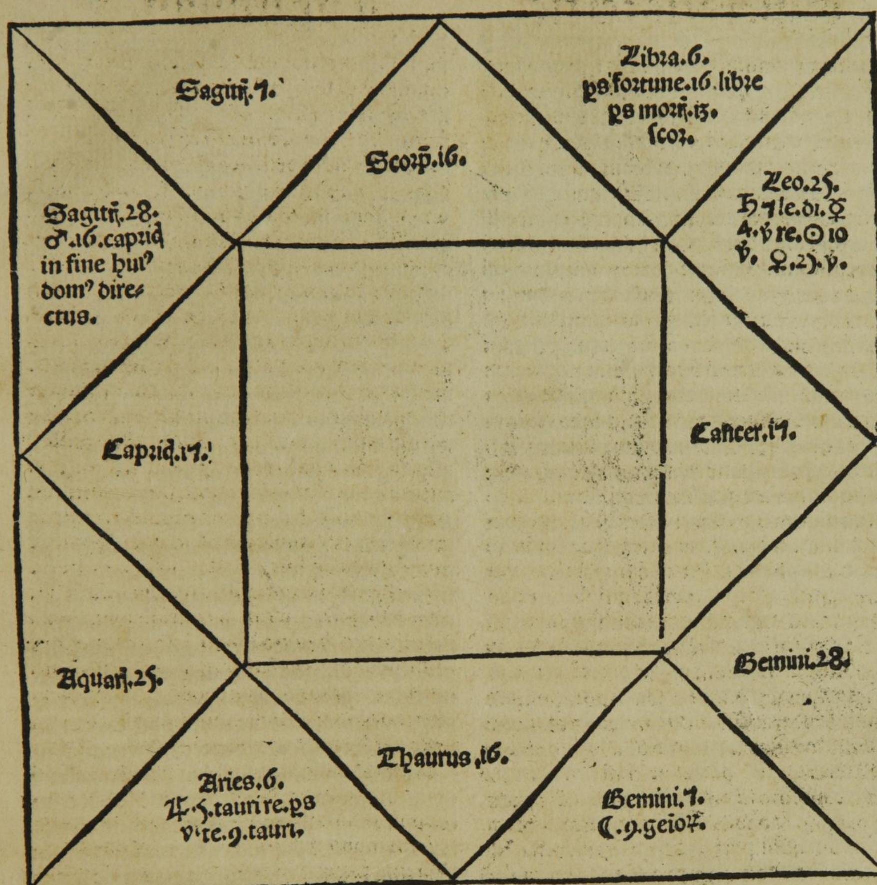
Argumentū q̇nti capl'i tertie dr̄ie.

¶ Capitulū quintū versat̄ in declaratōe planetarū influentiū super varios morbos ⁊ de cognitione an morbi sint curabiles an non.

Equit̄ declara:

S tio planetarū et graduū celi influētiū super varios morbos, et nota hic ꝙ hic nihil tāgit̄ de morb̄ illaꝝ a deo: de q̄bus sacra scptura satꝭ loq̄tur, ſ̄ de morbis puenientibus cursu nature ⁊ influentia celi super istis īfirmitatibꝰ naturalibꝰ est notandū ꝙ alique infirmitates hūam corpis non semp durant ⁊ dolorē inferūt sicut ylica colica podagra cyragra gutta ⁊ silia: aut semp durant et dolorē nō inferunt sicut cecitas surditas gibbositas membroꝝ mutilatio et silia: aut semper durant ⁊ dolorem inferūt sicut cōtinua febris acuta et ꝯsil'es morbi. īfirmitates que leuiter pn̄t curari et in breui tp̄e mensurant̄ influentia lune vt febris acuta: sed que diutius durant vt quartana mensurantur motu solis licet minera proueniat a saturno: cura tamē et tempus cure mensuratur ab influentia sol' Ulteriꝰ ꝯsiderandū est ꝙ vnusquisqꝫ planeta sig̃t ꝓprias īfirmitates ſm ꝓpriā ꝓpetatē ⁊ īfluentiā q̄ infirmitates ſm s. g ⁊ gra. azemēa

lucidos vl' tenebrosos ãgl'os succedẽ. vel cadẽ. augmentant durãt crescunt vel decrescũt
¶ Unde saturni egritudines sunt ptisis catarrus febris ethica splenetica ydropisis ventris solutio et graviores morbi ut lepra maxime elephantia podagra cancer et similia: et q̃ magis proveniunt ex frigiditate.
¶ Jupiter significat squinantiaz piplo. pleuresim apoplexiam spasmũ cephaleam litargiaz cardiacam ⁊ generaliter omnes infirmitates que proveniũt ex abundantia sanguinis vel corruptionis eius ut sunt cynochus synocha et similes egritudines.
¶ Mars significat infirmitates epatis febres tertias cõtinuas epidimiam emigraneã heri sipilam qđ est apud colericũ aborsus putredinem ⁊ omne qđ ex calore nimio calorẽ ⁊ dolorem infert colerã maxime rubeam et ĩfirmitates provenientes ex ea.
¶ Sol habet influẽtiam supra fluxũ reumatis descendentis ad oculos ⁊ super oris lesionem ⁊ super morbos siccos et calidos qui nõ proveniunt ab influentia martis.
¶ Venus habet influentiã super morbos frigidos et hũidos ut sũt aposteã fistule humores superfluitates maxime circa genitalia ⁊ mulierum pudenda.
¶ Mercurius habet mentis perturbationẽ maniaz maliam epilentiam, precipitationem tussis et sputi abundantiam.
¶ Luna habet paralisim: vultus obliquitatẽ membrorum cõmotionem et que ex opilatione nervorum proveniunt.
¶ Et nota quãdo dñs ascenden. vel luna vel pars fortune fuerint in gra. aze. vel tenebrosis vel putealibus significat infirmitates radicatas. In gra. lucid recentes: ⁊ peius significant in his signis arietis cãcri scorpionis capricorni et piscũ et quãdoq3 in his signis significant lepraz aposteã pustulas scabiẽ impetiginem ⁊ serpiginẽ sm formas domorum et graduũ in quib' reperti fuerũt dñs ascen. luna et pars fortune. Preter ista cõsiderãda ẽ luna in singul' signis: ⁊ si sit lũa in ariete cũ marte aut sole erit infirmitas in capite ⁊ dolebit ei pulsus capitis et febrẽ calidam patietur et anxietatẽ et vix loqtur: in pectore nimiũ dolorem patietur etiam pulmone et habebit vehementissimũ pulsũ expedit ut fleubotometur vẽa cordis et utatur cibarijs frigidis q2 periculũ est de frenesi: et sm cõiunctionem lune ad malos vel sm aspectũ ad malos periculũ est de morte infra septem dies. est enim luna cum bonis bona et fortunata. cum malis vero mala et infortunata maxime cũ marte in cremento lune ⁊ cũ saturno in decremẽto lune intellige qđ dictum est.
¶ Viso generaliter de planetis et gra. celi influentib' sup varios morbos: videndũ est in alia pte capl'i an morbi sint curabiles vel nõ. et circa istam materiã primo requirit prudentia iudicãtis: ut verbigratia lepra dicit ĩfirmitas incurabilis: q2 cum difficultate curat: ⁊ raro q2 nõ oĩs species lepre est curabilis p artẽ sed alique spẽs tm: et sic de multis infirmitatibus suo modo loquẽdo: et iudicio cõi medicoz quoz interest prima determinatio presentis locutionis: sed veniẽdo ad spãlia ⁊ ad iudicia astrologoz multa superi' dicta in isto capitulo sunt cõsideranda: ⁊ ad ppositũ qñ presentat astrologo iudiciũ an aliqua ĩfirmitas sit curabilis vel non.
¶ Circa hoc est notandũ q astrolog' põt habere per duplicẽ viam principiũ sue inquisitionis aut per aggressum verũ ĩfirmitatis aut per questionẽ. unde idẽ est iudiciũ astrologi per questionẽ ⁊ p aggressum infirmitatis: sed veri' per aggressuz si vere haberi possit ⁊ ut pateat aliquantulũ clare dabo tibi tale exemplũ anno flueñ. dñi iesu. 1418. die. 24. augusti cõpletis tribus horis post meridiẽ diei mercurij cũ. 12. gra. celi in fundamẽto tpor hora saturni cleric' quidã vocatus iohes morterij quesivit pro quodam famulo fratris sui infirmo q̃d de fine infirmitatis sue mors vel cura. cuius celi figura incidit talis super vienneñ. q̃stionis hora. Nota tamen antea q duodecim gra. celi correspondent in mensura tpis. 48. minu. hore dando elevationi cuilibet gradui celi quattuor minu. hore et econverso. et nota etiã q quindecim gra. celi capiũtur p una hora in recipiendo ascendens ita q hora dividitur in quindecim partes ⁊ de illa hora fluxerunt duodecim partes hore sc3 duodecim gradus ⁊ non restabant nisi tres ad complendum horam. Ita q fuissent quattuor hore et hore equales post meridiem. aspexi hanc figurã celi que fuit hora questionis ⁊ dedi ascẽdens et dominũ eius et lunam infirmo et vidi martem dominũ exaltationis ascendentis

ad vnū gradum ꝓpe ascēdēs ⁊ cum hoc aspi ciētē partem fortune a quarto aspectu eā in fortunantē. Primū fuit sufficiēs indiciū mortis scꝫ vicinatio martis iam ꝓxima ad gradū ascēdentꝭ ⁊ cū hoc mars erat sub gra. aze^a. qđ est coadiutoriū quoddā ad malū ⁊ aspect' q̄rtus ad partē fortune erat iuuās ad malū: qꝛ i fortunata rōe martis. Judicaui ex vicinatōe mala martis tanq̄ a sufficienti causa licet alie due bene cooperate fuerint eum moriturum infra diē naturalē: ⁊ causa est: qꝛ primo ex ꝑte temporꝭ cōis erat tp̄s epidimiale: ⁊ ista ē causa minor: sed principalis astrologica: qꝛ mars erat in signo mobili ⁊ ascēdēs erat signū mobile: ⁊ nō distabat mars ab ascendente nisi ꝑ vnum gradū. et corrūpebat ascēdēs et gra. ascēdētis rōne sue vicinitatꝭ: ⁊ ascēdēs significat vitā et principiū rerꝫ in omnibus rebus et qꝛ signū erat mobile de significatione tēporis nō dedi nisi diēꝫ naturalē qꝛ si fuisset signū stabile dedissē septimanā vel mēsem qꝛ significatio signoꝝ mobiliū velox est ⁊ fixorum tarda cōiū vo mediocris iuxta materiaꝫ reqsitā et rerum significationes. ex istis dictis iudicaui eum moriturū infra diem naturalē nisi essent adiutoria influentie celestis ad oppositū mortis que nō vidi in figura. Rursus cōsideraui lunam ⁊ locū lune et dominum lūe. vnde reperi lunam in gra. nono geminorū ex parte situs stellarū infortunatā qꝛ luna infortunatur

in geminis cõmuni ifortunio: qꝛ gemini facit
duodecimũ a cancro qui est dom⁹ lune. Cete-
rũ cõsideraui mercuriũ qui est dñs lune eo ꝙ
luna est in geminis.s.in domo mercurij ⁊ vidi
mercuriũ infortunatuȝ ꝓpter suá retrograda
tionem inter statione͂ primá et medium sue re
trogradationis: ⁊ qꝛ assignãtur ascẽdẽti ⁊ lu
ne significatores corporis hũani dñs ascẽdẽ
tis et dñs lune qui significatores sunt ipsius
aĩe et infirmitatum que possunt accidere ipsi
vtputa alienatio mẽtis ⁊ rõis mania mulia ⁊
freneſ: ⁊ quia vidi mercuriũ infortunatũ quia
retrogradum inter stationem primá ⁊ mediũ
sue retrogradationis vbi est peior ⁊ qꝛ mercu
rius de sua influẽtia habet istas infirmitates
qñ est male influentie ⁊ in malo loco quia in
octaua domo: ⁊ influẽtia ipsius mercurij sic i-
fortunati principalit̃ et martis ab alio latere
qui infortunabat gradũ ascenden͂. ⁊ ascẽdẽs
de sua natura significat caput hoĩs iudicaui
istum infirmũ fieri freneticũ ratione male na-
ture martis ⁊ hoc in breui tempore vt tactuȝ
est: ⁊ sic iudicaui ipsum morituṝ freneticum
et infra diem naturalẽ vt tactum est. Ceterũ
consideraui mercuriũ qui per motũ suum re-
trogradum separabat̃ a sole appropinquan
do saturno transferendo lumen ⁊ natura͂ dñi
domus mortis ad saturnũ dñm ascẽden͂. que
est domus vite ⁊ per talem traslatione͂ luminis
licet translatio sit debilis iudicaui eũ moritu-
rũ. dicit̃ ꝙ est debilis translatio duplici de cau
sa. primo qꝛ fit per retrogradationem. secũdo
qꝛ translatio fortis ⁊ ꝓpria fit infra sex gra. qñ
planeta leuior separat̃ ab aliquo planeta su-
periori ⁊ nõ elongatur ab eo vltra sex gra. et
applicat̃ alteri superiori ⁊ infra sex gra. ⁊ ista
trãslatio luminis est ꝓpria ⁊ principalis cuȝ
vero planeta leuis sepetur a sũpiore ⁊ est in-
fra radios suos: ⁊ radij eoꝝ cõmiscent̃ adinui
cem dicit̃ luminis traslatio cõis licet nõ sit ad
sex gra. siue per cõiunctionem corporalẽ siue
per aspectũ: ⁊ hic in figura est translatio luis
per cõiunctione͂ corporalẽ que est fortior suo
modo ꝙ per aspectũ. Preter dicta superi⁹ vi-
dendũ est ad partes que faciunt ad ꝓpositũ
videlicet ad partem fortune que omniũ parti
um fortissima ẽ: inueni ꝑtem fortune in hac fi
gura in. 16. gra. libre aspiciẽtem martẽ quar-
to aspectu ꝑ gradus ꝯsiles. s. 16. capricorni: et
16. libre: et iuxta sententiá ptho¹. in centiloq̃o

verbo. 91. detestabilius in significatione egro
tantis est vt sit significator interrogatõnis in
grediens sub radios vel vt sit pars fortune i
fortunata ⁊ vult cõmentũ cũ pars fortune in
fortunata fuerit destruet vitá nec amittet acti
ones suas. qñ ipm egrotante͂ festinare faciet
ad mortem. alie due partes q̃ sũt prima pars
vite. scd̃a ꝑs mortis nõ multũ faciunt hic nec
in alijs figuris ad ꝓpositũ vite vel mortis si-
cut pars fortune. Ceterũ consideraui domuȝ
octauá ⁊ planetas ibidẽ existẽtes: ⁊ qꝛ sol re-
pert⁹ fuit in domo octaua qõnis hora vna cũ
saturno dño dom⁹ ascẽden͂ ⁊ cum venere ⁊
mercurio retrogrado inter statione͂ primá et
mediũ sue retrogradationis iudicaui malum
infirmi ampliandũ ⁊ festinãdũ. Viso iudicio
mortis ⁊ intimato eodẽ ipsi nuncio: qꝛ ꝓpe
astrologum erat infirm⁹. nũcius denũciauit
amicis ⁊ magistro ipsi⁹ infirmi. s. fratri suo vt
ꝓuideret̃ de ordinatione spũali ⁊ tẽporali ip
sius infirmi qd̃ factum est: ⁊ post duas horas
a receptione sacramentoꝝ recepit infirm⁹ fre
nesim sicq̧ secutũ fuit in crastinũ iouis mane
circa octo horas post mediá noctẽ laborabat
infirm⁹ cum frenesi interficere magistrũ suũ
et aliquos alios: sed dño nolẽte fuerũt preser
uati dono spãli: ⁊ post multa opa frenetici et
alioꝝ de domo: eadẽ die iouis post decem ho
ras a media nocte hora mercurij frenetic⁹ fu
it derelict⁹ aliquantulũ solus fenestris clauſ
et porta camere ⁊ subito frenetic⁹ cũ fortitu
dine remouit postem anteriore͂ latrine cũ esset
iuuenis fortis ⁊ potens et capite submisso in
ferius se ꝓiecit in latrinam vitam sic finien
do. Istud exemplum positũ hic est claro mo
do declarando fundamenta vt ꝑ illud iudiciũ
multa alia iudicia possint fieri de morte vl' de
vita infirmoꝝ habitis principijs aliq̃liter.
¶ Visa secunda parte huius capituli in qua
tractatũ est de cognitione mortis vel vite exẽ
plariter videndũ est in tertia parte de tribus
partib⁹ quib⁹ vtũtur astrologi spãliter in hac
materia infirmitatum. et primo de parte for-
tune que nõ solum materie egritudinũ cõue-
nit: sed ⁊ simul materieb⁹ iudicialib⁹ ⁊ astro
logicis ⁊ ad videndũ quomodo dȝ perquiri ⁊
reperiri in aliqua parte: ⁊ variatur pars fortu
ne omni instanti. Circa qd̃ est sciendũ ꝙ pars
fortune que est principalior oĩm partiuȝ astro
logoruȝ ꝗuiritur in celo isto modo. primo cõ

ſideratur diſtantia que eſt inter ſolem ⁊ lunā et hoc tam de die ꝙ de nocte ſm ſententiam ptho'. verbi gratia in exemplo poſito ſol fuit inuētus in decimo gradu virginis ⁊ luna i nono gradu geminoꝝ conſidera diſtantiā que ē inter ſolem ⁊ lunam per numerū graduū et ſignoꝝ: ⁊ reperies .20. gra. virginis poſt locuꝫ ſolis ⁊ reperies poſtea ſignū libre ſcorpiōis ſagittarij capricorni aquarij piſciuꝫ arietis et tauri: ⁊ hoc ſm ſucceſſionē ſignorum zodiaci quia ſic debet fieri computatio. interdum cōpleta eſt diſtantia que eſt inter ſolem ⁊ lunaꝫ: qꝛ luna tunc erat in nono gradu geminorum qui ſunt addendi in diſtantia ſolis ⁊ lune: et ita habes octo ſigna integra enūerata īter ſolem ⁊ lunam et .20. grad' virginis completos et .9. primos gradus de principio geminorū: et iſti diſtantie ad operandū citius ⁊ certius adde gra. ſigni aſcendeñ. qui fuerūt .17. ita ꝙ 17. grad' capricorni aſcendebat: ⁊ ſic habes octo ſigna per prius et .20. gra. virginis ⁊ .9. geminoꝝ vſqꝫ ad lunam: et .17. gra. capricorni aſcendit ⁊ reperies in numero iſtoꝝ graduuꝫ 46. grad' de quibus gradibus recipies .30. gra. ⁊ facies vnū ſignum ⁊ iſtud addes alijs octo ſignis ſuperius dictis. ⁊ ſic habebis nouem ſigna et remanent tibi .16. gradus de illis 46. Habes ergo pro fundamento primo ꝙ inter ſolem ⁊ lunam appoſitis gradib' ſigni aſcēdentis ſcꝫ capricorni qui ſunt .17. ſunt .9. ſigna ⁊ .16. gradus. hoc facto procedatur per iſtam viam incipitur computatio a ſigno aſcēdeñ. ſcꝫ a principio ſigni aſcendentis ex quo 17. gradus capricorni fuerunt appoſiti et vbi terminabitur numerus ſignoꝝ et graduuꝫ. ibi erit pars fortune. Numera a capricorno poſt venit aquari' poſtea piſces ⁊ poſtea aries: et ſic de ſingulis per ſucceſſionem ſignorū. Ita ꝙ virgo eſt nonū ſignū poſt capricornū reſtāt ibi ſexdecim gra. ipſius ſigni libre vbi terminatur numer' inter ſolem ⁊ lunam ⁊ cōputādo ab aſcendente cōſimilem diſtantiā vbi terminatur numer': ibi eſt pars fortune in celo. fuit igitur pars fortune in ſextodecimo gradu libre. Et ſi velis idem per aliam viam facere dimitte grad' ſigni aſcendētis qui fuerunt ſeptēdecim gradus capricorni: et recipe ſequentes grad' capricorni qui ſunt .13. et non addes iſtos .17. in calculatione tua: ſed conſidera diſtantiam inter ſolem ⁊ lunam et ꝑ ſucceſſionem ſignorum ⁊ vbi terminatur numer' graduū incipiendo computare a gradu ſigni aſcendeñ. ⁊ nō a principio ſigni: ⁊ idem reperies qđ prius ſcꝫ .16. gradus libre. qđ poteris probare in exemplis diurnis vt in iſto exemplo: qꝛ conſimilē habet ꝓportionem ſol ad aſcendēs quā habet luna ad partem fortune: ⁊ ratio partis fortune poteſt reperiri ante' ⁊ retro pars fortune de nocte recipitur a luna ī ſolem ſm opinionem plurium aſtrologoꝝ et q̄ſi de cōmuni curſu ipſi inſequūtur iſtam viaꝫ de nocte: ⁊ tunc ſi a luna in ſolem ꝓijciatur ſimilis ꝓportio eſt inter lunam ⁊ aſcendens et ſolem et partem fortune: declaratio eſt qꝛ tanta preciſe omni tempore diurno cōputando tam gra. ꝙ minuta: eſt diſtātia int̄ ſolē ⁊ aſcēdens quanta eſt inter lunam et partem fortune: ſed de nocte tanta eſt diſtantia preciſe inter lunam et aſcendēs quanta eſt inter ſolem ⁊ partem fortune. Sentētia ptho'. in iſta parte: quia iſta duo luminaria immīnēt ſuper fortunam ⁊ ſemper a fortiori eoꝝ inchoandū eſt vnde dicunt ſequeñ. ptho^m. aſcendēs celi oī tempore mūdi ſuo modo ſolis habet ſimilitudinem qꝛ ſicut a ſole caloꝛ per quē fit mot' in iſtis inferioribus ortum habet: ita et ab aſcēdente accidētalia opera ortum habēt. eſt igit̄ ſol naturale principiuꝫ et origo virtutis vitalis ſicut luna eſt principiū virtutis naturalis et ſaturnus virtutis retentiue: et ſic de alijs planetis dicitur infra teſte ptho°. in ſuo centiloquio verbo .86. ſic etiam aſcēdens eſt vite domus in modum ſolis. eſt etiā ſol principaliſſimus omniū planetarū exiſtēs omniū planetarū dñs et ipſe fortificat omnes planetas vt ſupra tactum eſt et purificat omnes planetas ⁊ ſtellas exiſtentes ſub ſuis radijs: ita ꝙ dum euadunt radios ſolis ſunt purificati planete et ſtelle ſuo modo quo aurum igne examinatum et ferrum a fornace ferri extractum exiſtit purificatum: ſic etiam domus aſcendeñ. ē omniū domorum principaliſſima ⁊ fortioris virtutis. ſicut igitur ſol eſt naturale principiū: ita luna eſt finis per humiditatē ⁊ crementū rerū augmentabiliū vñ a ſole ad lunā ꝑs fortune ſumit̄ ⁊ obtinet aſcñs locū ſolis ⁊ ꝑs fortune locū lune: ⁊ ad finē rei iudicat ipe loc' lūe ⁊ ꝑs fortūe: ⁊ iſta ē rō ptho. alij dicūt

vtputa albumazar ⁊ plurimi alij ꝙ ista duo luminaria vnū est luminare diei reliquū est luiare noctis ⁊ luminare noctꝭ scꝫ luna maioris fortitudinis est de nocte ꝙ̄ sit ipse sol. Ideo ꝓm ipsos inchoandū est de nocte a luna in solem in ꝑquirendo partē fortune in celo. Unde mihi verisilr videreť ꝓpter tantā multitudinem sequentiū istam opinionē secūdam a luna in solē ꝙ nō posuerūt ista sine fundamēto sciētie naturalis phie ⁊ astrologie: ⁊ in hac materia sic ꝓcederez saluo meliori iudicio: si de nocte ꝑquireret pars fortune ⁊ luna eēt in cancro vel in tauro vel ī aliqua alia dignitate sua essentiali ⁊ esset fortis vtputa in angulo medij celi ⁊ sol nō esset in loco cōuenienti sibi vtputa in signo aquarij vel libre inchoarē ꝑquisitionē partis fortune a luna in solem: ⁊ sic de alijs partib⁹ vbi duo planete conueniunt ad vnū effectū a fortiori tunc inchoandū est. exēplū sol ⁊ saturnus ambo sunt significatores partiū ⁊ vterqꝫ istoꝝ planetarū est diurn⁹ sed sol est fortior in influētia diurna saturno. ideo accipiť pars partiū a sole in saturnū ⁊ sic de alijs significatoribus partium.

¶ Et nota ꝙ si sol ⁊ luna sint in eodē minuto vt hora cōiunctionis tunc erit pars fortune in minuto ascēdētis ⁊ in oppositione erit in minuto occidenꝭ in ꝑ̄ncipio septime dom⁹.

¶ Pars mortis accipiť a luna in gra. ⁊ min̄. dom⁹ octaue ⁊ additť ꝙ perambulauit saturnus in signo in quo est ⁊ ꝓijcitur ab initio signi saturni. Et nota ꝙ si minutū haberi non possit sufficit gradus dicēte albumazar dr̄ia q̊nta tractatus sui primi cōmenti introductorij nō contingit error in iudicijs ex ꝑte impressionis ad vnū gradū q̄re a fortiori pꝫ ꝓpositū

¶ Pars vite accipiť in die a Ioue in saturnū ⁊ de nocte ecōtra ⁊ ꝓijcitur ab ascēdente.

¶ Uidendū nunc in parte vltima capl'i hui⁹ de signis mortis ⁊ testimonijs sufficiētib⁹ ad mortē ⁊ de signis que dicūtur signa mali nō tm̄ mortis ⁊ de signis ⁊ testimonijs vite q̄ veniūt in figura celi per questionē vel ꝑ aggressum infirmitatis aut per reuolutionē annorū natiuitatis ⁊ vt in plurib⁹ ꝑ̄mo ponūtur testimonia mortis que se tenēt ex parte almuten ascendenꝭ. scd̄o ex parte almuten dom⁹ mortis. tertio ex parte domini dom⁹ infirmitatis quarto ex parte lune ⁊ domini lune.

¶ Notandū igiť generaliter primo ꝙ nunꝙ̄ teneť fieri morꝭ iudiciū nisi vn⁹ significatoꝝ scꝫ dn̄s ascēdētis vel luna fuerit corrupt⁹ vel vn⁹ alterū debilitet etiā ꝙ fortune sint cadeñ prius ab angulis. Scd̄o ꝙ oīs malus peior ē in angulis ꝙ̄ in cadenti: ⁊ q̄to tardior in motu vel īpeditus tanto peior. Tertio notandū ꝙ in oībus signis malis dicendū ꝙ receptio minuit malū ⁊ maxime receptio fortis.

¶ Primū igiť signū mortis sit tale qñ dominus ascēdētis iūgiť silr̄ ⁊ luna dn̄o rei q̄site erit res que queriť. exemplū si dn̄s ascēdētis ⁊ lūa iūcti fuerit dn̄o dom⁹ morꝭ moriť patiēs ab illa īfirmitate nisi r̄cipiat eū dn̄s dom⁹ mortis qui est dn̄s rei de qua est questio: ⁊ scias ꝙ si dn̄s dom⁹ mortis iūgať dn̄o ascēdētis iudicabis eū esse moriturū nisi sit fortis receptio inter eos. Et nota bene hoc documentū sequēs ꝙ deterius est ꝙ dn̄s ascēdētis iūgať malo vel dn̄o dom⁹ mortis: ꝙ̄ ꝙ mal⁹ vel dn̄s mortis iungatur ascēdenti.

¶ Secundū signū si dn̄s ascēdētis vl' significator principalis celi dederit vim aut cōiungatur planete qui est in domo quarta moriet infirm⁹ qm̄ hec est domus fouee. Unde nota ꝙ dare vim fit aut per coniūctionem planetarū adinuicē aut per aspectū eoꝝ aut per coniunctionem radiorum ipsorum.

¶ Tertiū signū si dn̄s ascēdentis ⁊ luna sint in quarta aut octaua domo vel cōbusti a sole aut cadeñ. vl' coniūcti cum dn̄o octaue dom⁹ ipsi dant certū testimoniū mortis: ⁊ si vn⁹ ipsorum tantū. s. dn̄s ascēdentis vel luna se habuerit vt dictū est. Notanduꝫ est in q̊b⁹ respectibus ipsi sunt ex planetis beniuolis aut infortunaꝝ: ⁊ iudicare ꝓm bonos aut malos testes quos habēt. naꝫ si dn̄s ascēdētis sit retrogradus vl' cadens aut fuerit in octaua domo et ex retrogradatione separeť a domino octaue dom⁹ hoc affirmat mortē nō dubitare nisi ex ei⁹ retrogradatione fuerit a sole cōbustus. nā si denūciat mortem ꝓximā hoc facit luna qñ applicať planete stanti subtus terrā ⁊ maxime in quarta domo: ⁊ tenet veritatē illud nisi fuerit in parte ascēdeñ. subtus terram: ꝫ cōtrariū est si applicetur planete super terrā existenti. Et nota ꝙ stelle existeñ. supra terrā vitam significant et ille de subtus terram mortem ampliant.

¶ Quartū signū est si dn̄s ascēdentis vel luna vel dn̄s sexte sint cōbusti vel retrogradi et

dñs ascendeñ. sit in domo mortis cõiunctus marti vel saturno oportet infirmũ mori ab illa infirmitate.

¶ Quintũ signũ si dñs ascendeñ ⁊ sexte sint male influẽtie ⁊ reperiant̃ in octaua domo celi argumentũ potẽs ẽ mortis. Unde nota differentiã int̃ potẽs ⁊ sufficiẽs: q̄ signũ sufficiens est signũ cõpletũ mortis. signũ autem potens est signum non adeo completum.

¶ Sextũ signũ. si dñs ascendeñ. vel luna sint impediti signũ est mortis vel longe infirmitatis. Et notanduꝫ est ꝙ oĩa signa mortis vel mali veritatẽ habẽt nisi vincant signa vite vel boni. Notãdũ ꝙ si idẽ planeta equales habeat dignitates essentiales in ascẽdeñ. ⁊ in. 8. significatio ẽ mortis maxime si ille planeta sit aliunde impeditꝰ: eodẽ modo possumꝰ dicere de dño sexte ⁊ octaue ꝙ tũc ẽ significatio mortis aut saltem longe infirmitatis.

¶ Secundo considetanda sunt signa mortis sumpta ex parte dñi domus mortis: quoꝝ primũ sit tale. si dñs domꝰ mortis fuerit in quarta domo infortunatꝰ morietur infirmus.

¶ Secũdũ signũ quãdo malus ẽ dñs octaue ⁊ bonꝰ planeta separatur ab eo qui est dñs infirmitatis ⁊ ille dñs infirmitatis repentur in ascẽdeñ. maxime in pͥma medꝫ. signũ est mortis q̄ trãsfert naturã dñi mortis ad dñm vite ⁊ fortiꝰ est qñ dñs octaue ẽ retrogradꝰ vel aliter impeditꝰ ⁊ tũc infirmꝰ nocet sibiipsi ⁊ est mali regiminis ⁊ deterius est qñ dñs sexte ẽ malus in ascendeñ.

¶ Tertiũ signuꝫ qñ dñs rei quesite vel lune recedit ab infortunio ⁊ vadit ad aliud infortuniũ per malũ aspectũ vel ꝑ applicationẽ corporalẽ significat malũ effectũ fiendũ ⁊ maxime in infirmitatibus est signũ mortis.

¶ Quartũ signũ. malꝰ in octaua vel dñs octaue malꝰ significat mortẽ si recipiat dñm ascendeñ. vel lunã qui nõ sint aliunde infortunati significat euasionẽ post timorẽ mortis ꝓpter receptionẽ ⁊ maxime si receptio sit fortis.

¶ Quintũ signũ videas ad vim planetarum si ipi fuerint supra terrã sicut planete diurni ⁊ econtra ẽ de nocturnis ⁊ associa significatori dñm triplicitat̃ pͥme ⁊ dñm hore: ⁊ si plures infortunati fuerint i domo. 6. vel. 12. vel. 8. aut dñi domꝰ eoꝝ moriet̃ eger. itidẽ malus eoruꝫ aspectꝰ cũ significatione est malus per se.

¶ Tertio cõsideranda sunt signa sumpta ex parte lune quoꝝ pͥmũ sit qñ luna est cũ marte in quarta domo sine aspectu planete beniuoli hoc inquit signũ mortis.

¶ Secundũ si luna fuerit in angulo terre cũ marte ⁊ planete beniuoli sint cadeñ. hoc inquit signũ mortis.

¶ Tertiũ si luna sit orientalis ad. 12. gra. ꝓpe solẽ signuꝫ est mortis ⁊ q̄nto ꝓpinquior soli ⁊ in cõbustione tanto peior.

¶ Quartũ si luna fuerit infra. 3. gra. scorpionis pͥmos corrupta ex saturno fert mortem.

¶ Quintũ. si gradus q̄ sunt int̃ lunã ⁊ pͥmuꝫ gradũ mortis sint substracti a principio signi ascẽdeñ. accipiẽdo ꝓ quolibꝫ signo. 30. gra. si sint: ⁊ adueniat ꝙ in termino i quo hic numerus finiet̃ ⁊ terminabit̃ sint planete maliuoli vel ꝙ receptor dispositõis fuerit maliuolus hoc inquit signũ mortis. Et nota hic pͥmo si maliuolus solẽ vel lunã corrũpat sine hoc ꝙ non sit testis fortune hoc inquit signum mortis.

¶ Nota secũdo ꝙ si luna fuerit cũ saturno in decremẽto in pͥncipio infirmitat̃ ostẽdit lõgã infirmitatẽ vel morteꝫ sed in cremẽto ostẽdit sanationẽ. ⁊ ecõtra de marte cum luna: q̄ crementũ lune est calidũ et decrementũ frigidũ vt supra tactũ est. Et generaliter sapiẽtes cauent ne sit luna in principio mensis cũ marte in fine eius non nocet.

¶ His predictis signis adiungi possunt hec signa de intentione haly habenragel. vult eñ sic si hi tres significatores scꝫ sol luna vel almuten ascẽdeñ. aut fortior eoꝝ: ⁊ maxie si sol vel luna fuerint dñi tẽporis ⁊ habuerint aspectum cũ dño domꝰ mortis non põt liberari. si vero fuerint liberi ab infortunis ⁊ nõ habuerint aspectũ ꝓprie cum dño domꝰ mortis: ⁊ si duo sint liberi nõ habẽdo respectũ cũ dño domus mortis euadet. ⁊ si vnꝰ sit saluꝰ ab infortunis ⁊ alij duo nõ aspexerint dñꝫ domũ mortis euadet. si infortuna duoꝝ nõ fuerit ꝑ coniunctionẽ aut per infortunã potentẽ ⁊ maxie si illa infortuna fuerit dñs quarte octaue vel duodecime: q̄ si duo habuerint aliquã talem infortunam erit mirabile si euaserit. ⁊ si fuerit almuten ascẽdeñ. ⁊ luna: ⁊ maxime si ipa fuerit dña tẽporis. i. questiõe existeñ. mortua vel etiã sol si fuerit dominꝰ tp̄is omẽs hi significatores aut fortior eorum habuerit aspectũ cuꝫ domino domꝰ mortis nõ potest liberari a morte. ⁊ qualibet vice dum aliquis illorum signi

d

ficato᷑ applicuerit infortune fortificat̃ infir-
mitas quousq̃ separet̃ ab eo. ⁊ si lunã in pn-
cipio infirmitatis aspexerit infortuna vel iũ
cta fuerit cũ ea mortẽ in eadem infirmitate si
gnificat ⁊ si aspectus ille vel cõiunctio fuerit
de fortuna significat illi⁹ salutẽ. Et ista refert
haly in sequẽti ca. de intẽtõe dorothei. Unde
aduertẽdũ ꝙ si dñs ascendeñ. ⁊ dñs domus
mortis se aspiciant aliquo aspectu siue amici
tie siue inimicitie: fortius tamẽ si inimicitie.
peius autẽ si cõiungant̃ per corpus signũ est
mortis nisi fuerit receptio inter eos: ꝙ si idez
planeta mal⁹ vt puta mars sit dñs ascendeñ.
⁊.8. sicut accideret si aries esset ascendeñ. q᷑
tunc scorpius esset domus.8. ⁊ questio fieret
hora martis ⁊ ꝙ mars sit aut in ascẽdeñ. aut
in.8. domo. ⁊ peius in.8. est signũ mortis. vñ
quãdo dñs querẽtis ⁊ rei quesite conueniunt
tũc est signũ potẽs cõsecutiõis effectus. Ali-
ud de eadẽ materia datur documentũ. detur
ꝙ scorpio ascẽdit.6. dom⁹ a scorpione ẽ aries
si tũc mars sit in ascẽdeñ. vel in sexta domo ⁊
esset hora martis ⁊ esset questio de sanatione
vel infirmitate aut peioratiõe argumentũ po-
tens est peioratõis infirmitatis: q᷑ ascendeñ.
⁊ sexta ꝯueniũt sub dñio martis. ⁊ ista trahũ-
tur ex.37. verbo cẽtiloquij. Unde notandũ si
luna fuerit impedita in pncipio infirmitatis
vel questionis hora per aspectũ malo᷑ vel p
coniunctionem frequentissime erit crisis ad
malũ: nisi planeta ille maliuolus cui luna ap
plicat̃ habuerit dominiũ supra natiuitatẽ in-
firmi quia mali iuuãt suos interficiẽdo alios.
Notãduz etiã ꝙ si luna vel dñs sexte vel dñs
ascẽdeñ. fuerint combusti vel retrogradi aut
dñs ascendeñ. fuerit in domo mortis coniun-
ctus marti vel saturno de vita nõ sperabitur
aut luna impedita cõiuncta dño domus mor-
tis vel dñe domus mortis ⁊ cũ impedita in 8
vel in 12 seu 4 ⁊ ꝓpe caudã. Et hic nota hoc
signũ mortis ꝙ si in gra. ascẽdeñ. vel ꝓpe ad
2. gra. fuerit malus argumentũ est mortis in-
firmi ⁊ nũerus graduũ illius distãtie ab ascẽ-
dente si sint signa mobilia denotant dies ⁊ de
fixo pl⁹ tẽporis denũciant: ⁊ si de cõmuni cõ-
muniter. hec pro presenti sufficiant mortis si-
gna; ⁊ si plura volueris aliqua ꝓpreter ista li
cet puta in iohãne hyspalensi inuenies sic ista.
Dicit iohãnes hyspalensis in isagogi in sexta
domo vbi dicit. si qs ꝗrit ꝓ infirmo an sit libe
randus vel non aspice si dñm ascendeñ. inue
neris in bono loco ⁊ si est in angulo ⁊ nõ com
bustus a sole. i. sub ei⁹ luce ⁊ meli⁹ si dat vim
planete fortune: ⁊ melius si sit in angulo ipse
planeta fortuna: ⁊ melius si dñs ascẽdeñ. re-
cipitur ab ipo planeta cito liberabit̃. similiter
de luna vel de dño ascẽdeñ. si autẽ dñs ascen
deñ. dat vim dño dom⁹ octaue: estq̃ dñs octa
ue domus planeta fortuna a quo dñs ascen-
deñ. recipitur ad mortẽ egrotabit sed euadet
si non est receptus deficiet. si dñs octaue do-
mus est planeta infortuna: ⁊ dat ei vim dñs
ascendeñ. sit vel nõ sit receptus deficiet: ⁊ pe
ius si sit dñs octaue domus in quouis angu-
lo: si dñs ascẽden. sit infortunatus a domino
domus sexte vel duodecime ⁊ ipe vel luna a-
spiciat planetã ifortunã quouis aspectu ⁊ pe
ius si fuerit in signis fixis ipe vel luna peius
⁊ in hoc est saturnus: vel si est planeta infor-
tunatus ex itinere tardo vel retrogrado egro-
tabit diutissime si planeta sit ifortuna qui im
pediat dñm ascẽden. ⁊ ipe velox vel cito exi-
bit signũ in quo est: ⁊ melius si est in signo mõ
bili vel aspicit ipz aliq̃s planeta fortuna: quo
uis aspectu cito euadet a morbo: aspice etiaz
quot gradus sunt inter supplementũ aspect⁹
planete fortune ⁊ infortune ⁊ cuilibz gradui
diem tribue. similiter si luna habet aspectum
adhuc incõpletũ quouis planete da cuilibet
gradui diẽ si dñs ascẽdẽ. est in domo.6. ingres
sus intraturus statim. i. ex ea liberabit̃: sic si
dñs.6. domus est in ascẽdẽ. in igressu ei⁹ eua
det: planeta fortuna in angulo significat bo-
num infortuna malũ: si ergo dñz corporis si-
gnificat permutationem in aliũ morbũ si dñs
ascẽdẽ. habet incõpletã coniũctionẽ vel aspe
ctũ incõpletũ cũ dño dom⁹ 6 vel 8 vel 12 ⁊ eti
am quãdo aspicit infortunã ⁊ dñs ascẽdẽ. est
infortunat⁹ ex eis quãdo cõsũmabit̃ aspect⁹
vel cõ°. ea hora deficiet infirm⁹ semp si dñs
ascẽdẽ. est sub luce solis ⁊ peius est si est i an
gulo cũ pertinget ad cõbustionẽ deficiet. si sa
turnus vel iupiter est dñs ⁊ trãsierint combu
stionẽ solis cũ sint oriẽtales liberabit̃ si occi-
dẽtales ecõtra: ⁊ mars si est iunctus infra.10.
gra. ⁊ est oriẽtalis liberabit̃ si est occidẽtalis
⁊ est min⁹ 18 gra. morietur si plus liberabit̃: cũ
luna a loco solis 12 gra. distiterit cũ est occi-
dẽtalis liberabitur si oriẽtalis morietur.
¶ Nunc consequẽter procedẽdũ est ad signa

mali de quoꝝ nūero sit hoc pmo sumptū a do
mino ascēdē. aut domo ascēdē. respice igitur
ascendeñ. qd̄ est egroti⁹ si sit ibidē malus vel
dn̄s eius malus significat malū ⁊ infirm⁹ erit
mali regiminis ⁊ sibiipi nocebit ⁊ procurabit
malū suū. Secundū si dn̄s ascēdē. vel dn̄s 6
sit retrogradus vel cōbustus vel in domo mor
tis coniunct⁹ marti vel saturno maxime p ma
lum aspectū signū ē mali. Tertiū si dn̄s ascē⸗
deñ. fuerit in domo. 5. vel. ii. trāsibūt angustie
magne sup egrū nisi fortunate fuerit recept⁹
ipe dn̄s ascēdē. Quartū quādo dn̄s ascedeñ.
vel luna vel pars fortune fuerit i gra. azeme.
vel tenebroso vel puteali significat infirmita⸗
tes radicatas in gra. lucido recentes: ⁊ peius
significāt in his signis arietis cancri scorpio⸗
nis capricorni piscis: ⁊ quādoq; in his signis
leprā apōta pustulas scabiē impitiginē ⁊ ser⸗
piginē fm formā domoꝝ ⁊ graduū in quibus
reperti fuerūt dn̄s ascēdē. luna ⁊ pars fortu⸗
ne. Nota ꝙ a dn̄o domus octaue fere nullū si⸗
gnum sumit̄ dūtaxat mali sed potius penes
eū sumuntur mortis signa. Primū itaq; signū
mali sumptuz a luna sit illud. si luna aspiciat
malos ex quarto vel opposito malū significat.
Secūdū signuz quādo luna est impedita vel
dn̄a domus mortis vel in octaua vel in duode
cima vel in domo quarta malū significat. Ter
tiū si luna fuerit in loco malo ⁊ in signo fixo p⸗
longabitur morbus si autē in mobili signo ci⸗
to sanabitur: si in cōmuni sanabitur termino
medio: ⁊ egreditur de morbo in morbuz aliū.
fm aspectū lune cū planetis ⁊ aspice locū lu⸗
ne si dederit vim dn̄o sexte fortificabit̄ morb⁹
Quartū quādo luna cōiungitur saturno in si⸗
gno arietis ⁊ aries sit ascendē. vel faciat do⸗
mum sextā vel octauā antiqui in pncipio egri
tudinū vel questionuz iudicauerūt mortē sed
nō est dicendū iudiciū mortis: ⁊ ratio est quia
saturnus in ariete nō habet illā auctoritatem
quā habet in libra vel in suis domibus: ideo
refrenatur ibi malicia saturni: ido pronostica⸗
re nō debemus infirmo mortē sed poti⁹ recidi
uationē seu recidiuā egritudinē tamē euadet
quādo luna iungitur saturno in tauro ⁊ tau⸗
rus facit ascēdēs aut sextā domū aut octauā
tunc tēporis luna trahit malas influētias sa⸗
turni ⁊ facit bonas quia luna est in exaltatiōe
sua ⁊ saturnus tunc nō habet prauū dominiū
supra lunā. quādo vero luna cōiungitur satur

no in geminis tunc saturnus operatur om̄es
prauas influētias preter proditionē: quia lu⸗
na est debilis nō potēs resistere saturno quia
est in signo duodecimo a domo sua: quādo ve
ro luna cōiungit̄ saturno in cancro dn̄a est in
domo sua ⁊ ideo saturnus nō habet potentiā
male operandi: idcirco saturnus prebet lune
om̄es bonas suas operatiōes ⁊ cōuertit natu
ram suā ad ipaz lunā ⁊ tunc efficitur mobilis
in influentia. si hec coniunctio fiat in leone sa
turnus nō habet potētiā operādi bonū quia
est in domo firma ⁊ i domo solis ⁊ inimici sui
si in virgine indifferens est tam ad malū ꝙ ad
bonuz. si in libra tunc saturnus cōuertit na⸗
turam lune ad se si in scorpione mala ope⸗
ra exercet saturnus ⁊ luna nō potest refrena⸗
re ipz. si in sagittario refrenatur malicia satur⸗
ni. si in capricorno ⁊ aquario saturnus potēs
est ad malū operādū ⁊ luna debilis. si in pisci
bus mediocriter se habet: ⁊ si ista velis ampli
are intelliges de coniūctiōe alioruz planeta⸗
rum cū saturno: cōsidera amiciciā vel inimici⸗
tiam fortitudinē vel debilitatez ipius saturni
⁊ alioꝝ planetarū qui eis cōiungūtur ⁊ sic p⸗
cede ad iudiciuz. Cōsidera etiā horā quando
infirmus cadit in lecto vtrū luna tūc exeat a
cōbustione tunc em̄ crescit egritudo quousq;
veniat ad oppositionis gradū scz plenilunium
tūc si fuerit cū malo planeta a malo signo: tūc
de morte est timēdū: ⁊ sic etiā hoc ē signū ma
li: qz vt dictū est a dn̄o dom⁹ octaue fere nullū
signū sumit̄ dūtaxat mali: s poti⁹ morꝭ. Igi⸗
tur vt quadripertitū in signis mali quēadmo
dū in aliis sic teneamus ordinē loco eius sūt
sumenda signa mali a dn̄o domus sexte que ē
egritudinis dom⁹ quoꝝ primū sit istud. si dn̄s
sexte sit i malo loco vt i. 6. vel in. 12. vel. 8. ma
lū significat. Secūdū si dn̄s 6 sit ipedit⁹ a do
mino asceñ. p malū aspectū ⁊ est in gra. aze.
⁊ in angulis icurabilis ē infirmitas ⁊ sp noci⸗
ua ⁊ dolorosa in succedētib⁹ durat s nō sp no
ciua ⁊ dolorosa ⁊ reuertit̄ fm q̄litatē signi i ca
dentib⁹ nō sp durat nō sp dolorosa s p tūc ima
sit infirmitas cito recessura: s fm q̄litatē signi
⁊ planete p tūc mag⁹ vel min⁹ ipeditoꝝ ꝯside
ratur iudiciū infirmitatis penes cōuenientiaz
⁊ dispositionē dn̄i domus sexte. Tertiuz. si in
sexta domo sit malus patiēs transibit de egri
tudine in egritudinē: si autē bon⁹ patiēs cito
curabitur. Quartuz recitatum est intra signa

mortis permiscue. his signis mali addendū est pmo φ si planeta qui significat impedimē tum sit in gra. azeme. significat incurabilitatē ꝛ sic notanda est graduū natura sub quibus sunt planete facietes ad iudiciū. si vero alter istoꝝ duoꝝ sit impedit⁹ ascendeñ. ꝛ luna ꝛ alter fortunat⁹ infirmitas nō erit tanta. Secundo ꝛ de trāslatiōe luminis si separat planeta a domino vel a domina dom⁹ mortis ꝛ transferat lumē mortis p cōiunctionē vel aspectuʒ ad dominū ascendē. hec trāslatio malū significat. Tertio ꝛ est amphorisimus astrologorū scʒ de centiloquio detestabilius in significatione egroti est vt sit significator interrogatōis ingrediēs radios vel pars fortune infortunata. Quarto de eisdē amphorisinis timor magnus est sup infirmo cū interrogatōnis hora ambo luminaria fuerint sub terra. Quinto si pars fortune cadat ppe caudā ad quartū gradum sub terra vel in octaua vel vadat ad caudam vel ad malos vel habeat aspectū maluʒ luna ad malos. ꝛ numera gra. inter partē fortune ꝛ caudā vel inter lunam ꝛ partē fortune vel inter illū qui erit ppinquior parti fortune infortunate. Et si ascendeñ. 6. ꝛ. 8. sint mobilia dic gradus qui sunt int partē fortune infortunatā dies vel minus φ erit effectus mali Si ascēdeñ. 6. ꝛ. 8. sint firma dic tpꝰ effectus mali plusφ dies. ꝛ si luna sit dña. 6. vel. 8. erit effect⁹ hora lune: ꝛ sic de aliis horis alicuius dominoꝝ harum domoꝝ.

Deinceps videnda sunt signa boni que fere oīa sumunt ex parte almuten ascendeñ. quoꝝ pmū sit si dñs ascēdeñ. fuerit in vno angulorꝝ ꝛ fuerit bon⁹ planeta sine malo aspectu ꝛ nō sub radiis solis neqʒ retrogradus ꝛ fuerit in situ celi fortunato: signū est vite.

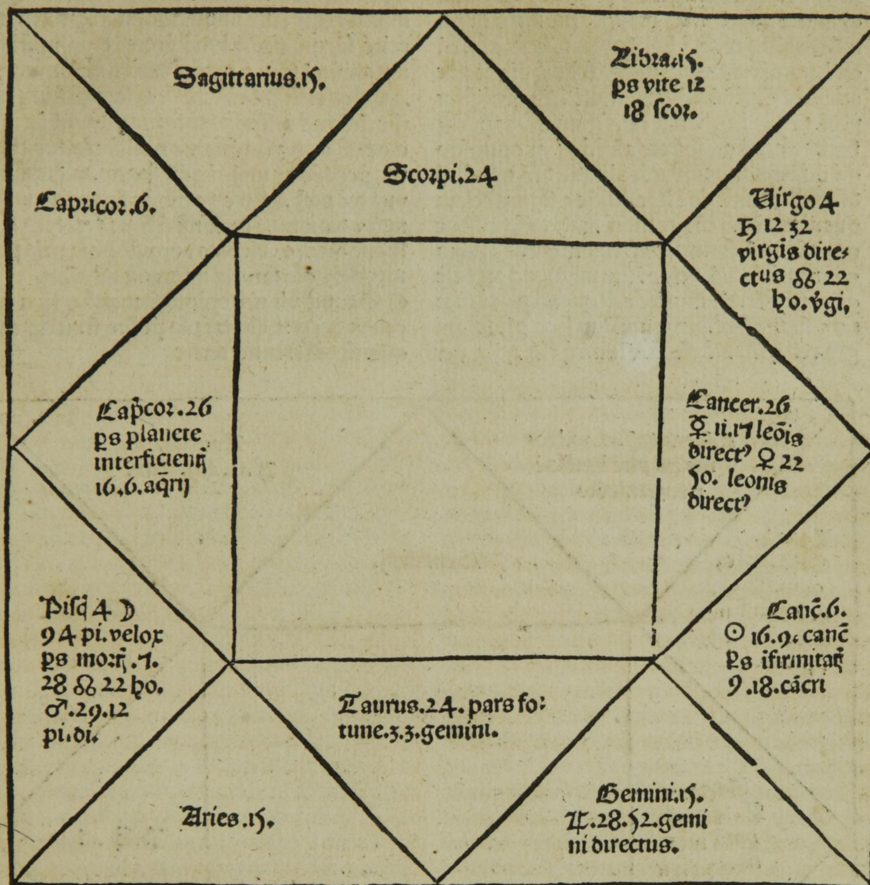
Secūdū si dñs ascēdeñ. sit fortunat⁹ qñ luna puenit ad eū corporalit tūc incipiet apparere cris ad bonū maxie si pria appplicatio lune sit ad dñʒ ascēdeñ. corpalit anteφ applicetur corpalit alicui alteri planetaruʒ quia dñs ascēdeñ. significat aiaʒ ꝛ vitā. luna corp⁹ ꝛ ei⁹ salutē ostēdit ꝛ ideo si luna nō fuerit infortunata: bonum.

Tertiū si dñs ascēdeñ. fuerit velox ꝛ aliud ingrediat signū vel aliā domū velociter deficiet infirmitas nō sit tamē in domo. 8. vel. 12.

Quartū ꝛ nota bene φ si dñs ascēdeñ. recipiat dñʒ dom⁹ mortis iunctū sibi directū vel postφ incipit esse dñs dom⁹ mortis dirigi significat bonū ppter receptionē licet talis aliunde aspectio seu coniunctio sine receptione significat mortē cū aliis circūstantiis: ꝛ quando transierit aspectuʒ seu cōiunctionē dñi domus mortis ꝛ dñi ascēdeñ. apparebit effect⁹ sanitatis licʒ precesserit timor mortis in egro ꝛ iudiciū eiusdē in medico.

Quintū signū luna aspiciēs venerē ven⁹ solē sol iouē. maxime si iupiter sit in ascēdeñ. vel in nona: iupiter erit almuten hoc ē habēs dominiū in figura hoc significat bonū ꝛ fortune hñt naturā vitē nisi sint dñi dom⁹ morꝶ. His bonis signis annectenda sūt hec quoruʒ sit pmū. si luna applicet mercurio vel veneri per aspectū vel ꝯiunctionē ꝛ vn⁹ illoꝝ applicetur soli vel marti dato φ cōiunctio vel aspectus istoꝝ nō sint boni ꝛ mars applicet ioui qui iupiter sit fortis tam ex parte situs celi φ ex parte dignitatū essentialiū iupit habet colligere lumen illoꝝ tanφ superior ꝛ terminare oīa illa lumina inferioꝝ ad bonā crisim ꝛ ad bonum terminū. Secūdū si almuten vite. i. almuten ascendeñ. fuerit in qrta domo fortunatus sanabit eger φ si fuerit illic boni ꝛ mali sim fortiores iudica sed si postea se strauerit in lectū moriet. Tertiū si significator fuerit in 10. crescēs lumie ꝛ nūero abbreuiabit morb⁹. Quartū ꝛ est amphorism⁹ astrologoꝝ scʒ de centiloquio ptholo. saturn⁹ orientalis mars occidētalis egros minus impedit iupit in septētrione venus in meridie bonū auget cum ipsi fuerint dñi ascēdeñ. infirmi vel qstionis. Et qꝛ materia infirmitatū nō sufficient declaratur p exemplū vnius questionis aut duarū questionū: ideo hic alia duo exēpla annectentur pro maiori declaratione.

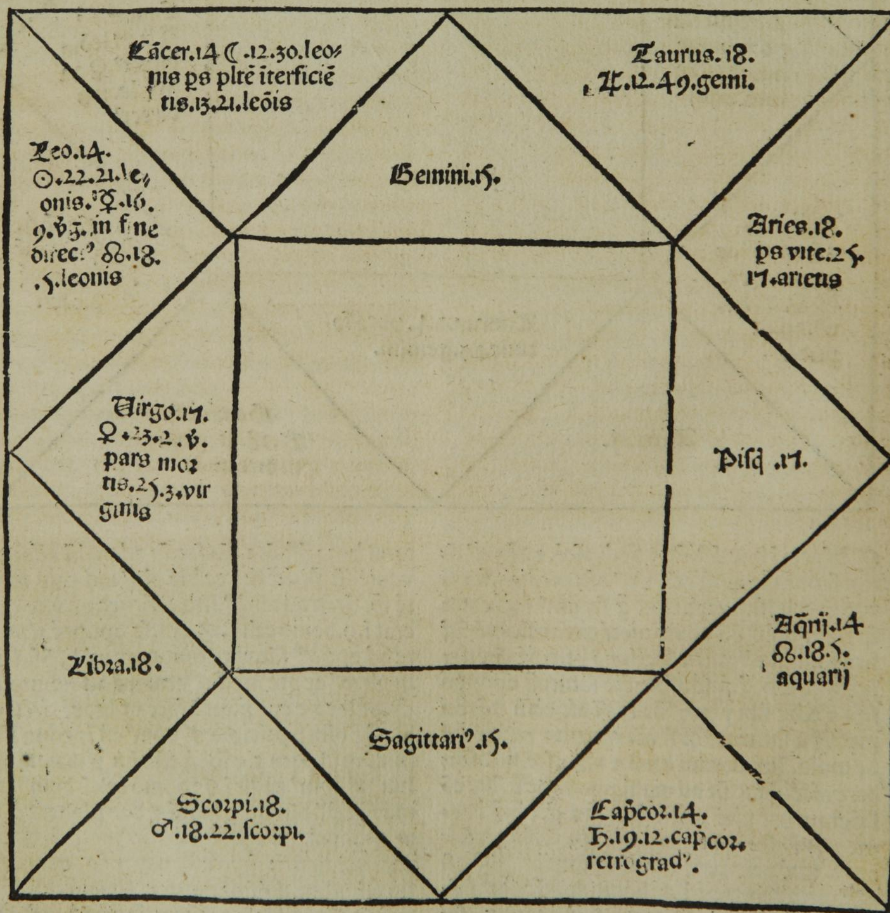
Anno fluente dñi iesu. 1420. die sabbati q̄ fuit secūdus dies mensis iunii cōpletis octo horis post meridiē qdaʒ sacerdos pposuit questionē sup ppria infirmitate grauesse ꝛ statu sue sanitatis ꝛ vite cui⁹ questionis hora talis incidit celi figura sup vienneñ. ciuitatē ꝛ fuit questio presentata hora mercurii.

¶ Aspexi i hac q̃stiōe ⁊ dedi ascē. ⁊ dn̄z eiꝰ q̄- rēti septimā domū celi ⁊ eiꝰ dn̄z medico. sextā domū celi ifirmitati: fuit g̃. saturnꝰ sig̃ficator q̄rent̃ ⁊ iuētꝰ ē i domo mor̃ circa p̄ricipiū sig̃ ficās malū effectū ⁊ feci lunā ꝑticipē q̄rēti ⁊ iueni eā i.10.g̃. pisc̄ aspiciētē saturnū ex oppo sito ⁊ dātē sibi vim ⁊ lūa i tali aspectu nō reci piebat̃ a saturno: q̄ꝛ si eēt receptio minueret̃ de malo. Itē notaui lunā ⁊ dn̄z ascē. nō aspi- cere ascē. q̄ faciūt ad malū ꝓnosticādū Itē cō sideraui ꝑtē ꝑltē interficiētis i.17.g̃. aq̃rij i do- mo vite i ascē. ⁊ i ꝑtāte saturni ⁊ eē saturnū i- terfectorē p̄ricipalē ⁊ lunā adiutricē. Itē ꝯsi deraui ꝑtē fortune i.4. domo celi q̄ domꝰ sig̃- ficat fīnē ⁊ foueā ⁊ fuit ꝑs i.4. g̃. geminoꝝ aspi ciēs lunā. 4°. aspectu ⁊ ābo lūiaria esse subtꝰ terrā hora q̄stiōis oīa faciūt ad malū effectuꝫ veniēdū ipi q̄rēti: ⁊ ex his oībꝰ iudicaui mor- tē ipi q̄rēti ad tardiꝰ ifra ānū: nec ꝑs vite que erat i.9. domo celi i.18. gra. scorpi. potat iuua re ad oppo^m tātoꝝ testimonioꝝ mali. ꝯsidera ui vlteriꝰ ex ꝑte medici venient̃ ad adiutoriū q̄rent̃ loco ⁊ tꝑe paucā facē vtilitatē q̄rēti q̄ꝛ lūa q̄ ē dn̄a ꝓ p̄ricipio 7^e domꝰ est ipedita ifor tunio vt iā patuit. ⁊ sol q̄ est dn̄s ꝓ maioꝛ ꝑte huiꝰ 7^e domꝰ cadit i 6^a domo celi i domo ifir mitat̃ sig̃ficās q̄rēti malū ⁊ duo planete q̄ st̃ in 7ª domo celi venꝰ ⁊ mercuriꝰ modicū pn̄t iu uare medicū q̄ꝛ q̄rēs nō ē capax i oꝑe depēdē tis adiutorij. Cōsideraui sextā domū celi q̄ est ex ꝑte cācri ⁊ leonis. dn̄a p̄rie ꝑtis domꝰ ē lu na ⁊ ꝑ hoc ōndit ifirmitatē q̄ ē in q̄rēte que-

ftionis hora esse frigidã ⁊ humidã excessiue q2 luna ẽ infortunata vt supra patuit: ⁊ q2 ps infirmitatis cadit i hac domo.6.in.10.gra. cãcri i gra.azeme.⁊ sub radijs solis q̃ oia faciũt ad malã iflu̇ẽtiã celi ↄtra q̃rẽtẽ. Et nota p̃ter iã dicta solẽ i.6.domo celi separi a saturno aspectu sextili ⁊ aspicere ascẽdeñ. ex opposito ⁊ ẽ q̇dã modus trãslatõis lumis dñi mortis ad dñz vite ↄcludẽdo i hac q̃stiõe ⁊ figura celi in ↄueniẽtia luna cũ pte mortis ambo aspiciũt ex opposito celi saturnũ intfectorẽ q̃rentis q̃stiõis ⁊ luna nũcia celi velox i suo motu recipit delegationẽ effect⁹ influẽtie celi quoad partẽ mortis ⁊ saturni intfectoris:⁊ sup hoc ↄsideraui gra.celi q̇ sũt int ascẽñ.⁊ lunã q̇ sũt.45.⁊ verti eos ad mẽsurã tpis:⁊ q2 asceñ.est mobile ⁊ luna ẽ velox i suo motu ↄsideraui gra.distãtie celi q̇ sũt int ascẽ.⁊ lunã vtere i dies ⁊ nõ i aliam mẽsurã tpis ⁊ in cõplemẽto illi⁹ tpis post 45.dies euenire effectũ sicq3 secutũ fuit venit ip̃e q̃rẽs ad infirmitatẽ fortiorẽ decubãs in lecto post dies.35.a q̃stione p eũ facta sup statu suo pcedẽs de malo i pei⁹ spacio.10.dierũ ⁊ p vnã diẽ post 45.dies a q̃stiõe facta fuit in! frenesi ⁊ die iouis i crastinũ q̃ fuit.47.dies a q̃stione facta ⁊.15.dies augusti hora pria post meridiẽ hora saturni migrauit ad dñm.

¶ Sequit̃ vltimũ exẽplũ sformatũ p figuram celi vt decet:⁊ illo'exẽplo posito finietur cap̃. quintũ differentie tertie

¶ Anno fluēte dñi iesu.1431. ⁊ die septima in
cōpleta mēsis augusti q̄ fuit dies marꝭ cōple
tis septē horis a media nocte hora solis qui⸗
dam magister in artibus ⁊ doctor in medici⸗
ne vocat⁹ henricus amici natus de bruxella
in brabantia petiuit ꝓ dño decano viennen̄.
actu infirmo questionē qd de infirmitate ei⁹
sanitas vel mors: cuius questionis hora talis
incidit sup viennen̄. celi figura: ⁊ ordo plane⸗
tarū. aspexi in hac figura seu questione ⁊ or⸗
dine celi: ⁊ dedi ascen̄. ⁊ lunā infirmo ⁊ vidi lu
nam euntē ad cōiunctionē solis infra radios
solis: hoc fuit vnū testimonū mortis. cōside⸗
raui partē planete interficiētis in .14. gra. leo
nis int̄ lunā ⁊ solē ⁊ infra radios solis in prin
cipio domus .12. esse signū mali aggrauantis
infirmū. Cōsideraui tertio partē morꝭ in .26.
gra. virgi. in ascēden̄. in domo vite malū testi⸗
moniū. consideraui quarto partē vite presen⸗
tis figure in. 26. gra. arietis in domo mortis:
ita ꝙ est quedā mala cōbinatio: vita seu pars
vite in domo mortis ⁊ pars mortis i domo vi
te: ⁊ vniformiter in cōsimili nūero graduū si⸗
gnoꝝ arietis ⁊ virginis in .26. vtriusq̄ eorum
qui gradus sūt termini maloꝝ saturni ⁊ marꝭ
ꝯsideraui vlteri⁹ ad ꝓpo^m maloꝝ signoꝝ seu
significationē partē fortune in .7. gra. ṽgis. 6
gra. cōpleti ⁊. 9. minu. in domo .12. que oīa
dicta sunt testimonia mali: ex quibus signis
⁊ testimonijs malis iudicaui mortē egri futu
ram in breui ex eadē infirmitate. Ceterū aspe
xi mercuriū dñm ascēden̄. prope ascēden̄. ad
vnū gradū in domo .12. in fine sue directionis
venientē ad p̄ncipiū retrogradatiōis ⁊ corru
pentē ascen̄. ⁊ ex hoc iudicaui egrū venire ad
frenesim ad tardius infra diem naturalē licet
esset q̄plurimū prudēs: ⁊ ita euenit de frene⸗
si ⁊ citius ante diem naturalē ⁊ mors post du
os dies ⁊ infra duos dies.

Argumētū sexti cap̄. tertie dr̄ie.

¶ Sextū cap̄. de inuētiōe almuten ascēdē. q̄
dñs pricipalis dicit̄ ⁊ aliarū domoꝝ celi ⁊ to⸗
tius celi ⁊ de statu planete corrūpētis vitā.

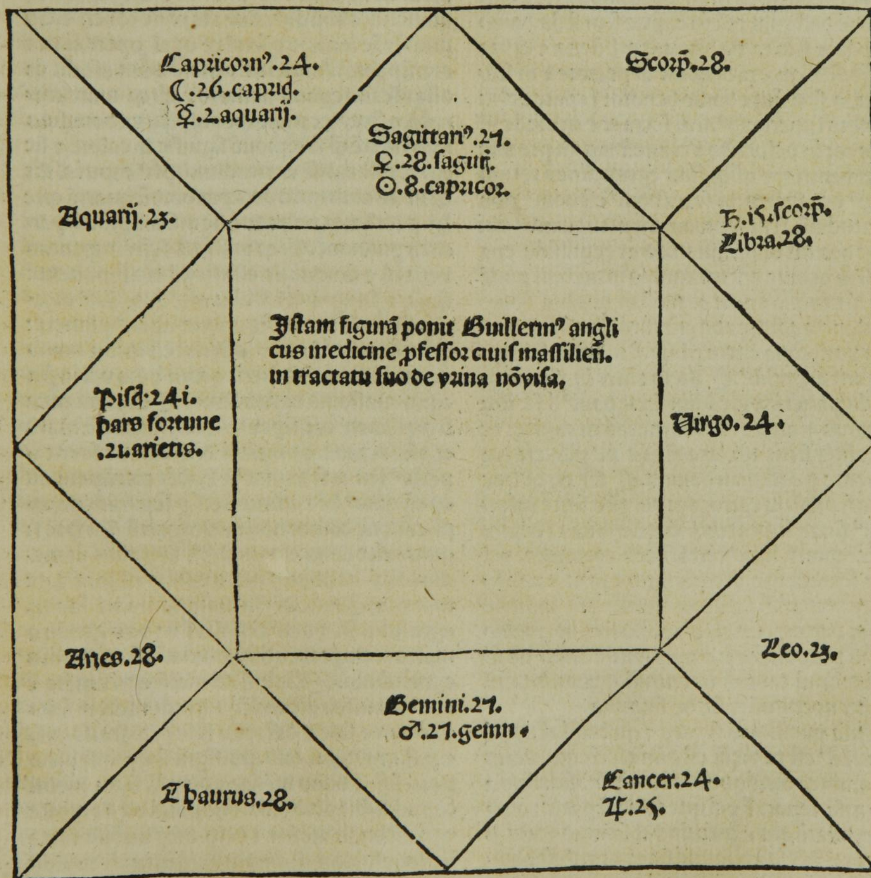
ſ Ciendū ē ꝙ iste termin⁹ almuten i figura i lingua
arabū q̄ magni sūt astrologi i lin⸗
gua latina interp̄tat̄ vincēs. ⁊ ē sensus talis
planeta ē almuten ascen̄. hoc ē idē planeta ē
fortior i ascen̄. oib⁹ alijs planeꝭ. Prio igit̄ vi⸗
dendū est qd̄ signū q̄s gra. sit in ascen̄. ⁊ tunc
videre oportet q̄s planeta sit fortior in ṽtuti⸗
bus essentialib⁹ q: ille ē dñs ascē. verbi grā.
ponat̄ ꝙ aliq̄s gra. faciei secūde arieꝭ que ē
facies solis sit i ascē. ⁊ ꝙ q̄stio sit diurna vidē
dū est q̄s planeta sit ibi fortior aries ē domus
marꝭ ideo hab; q̄nq̄ ṽtutes: sol q: exaltat̄ in
ariete hab; ṽtutes q̄ttuor ⁊ ꝓpt̄ triplicitatē
diurnā tres ⁊ ꝓpt̄ faciē vnā q̄ sunt i sūma vir
tutes octo: ⁊ sic habem⁹ ꝙ sol ē ibi fortior: ido
iudicādus dñs ascen̄. si q̄stio esset nocturna ⁊
aries esset in ascen̄. a. 20. gra. vsq̄ ad. 25. qui
sūt termini marꝭ: tunc mars hēret ꝓpt̄ domū
ṽtutes q̄nq̄ ⁊ ꝓpt̄ terminū ṽtutes duas que
essent i sūma ṽtutes septē. sol ṽo ꝓpt̄ exalta⸗
tionē h; ṽtutes q̄ttuor ⁊ nō plures: q: nullā
triplicitatē hab; i eo q: q̄stio ē nocturna ⁊ nul
lam i terminis neq̄ i facieb⁹: restat igit̄ vt mars
sit fortior ibidē ideo erit dñs ascen̄. ponat̄ eti
am ꝙ q̄stio sit nocturna ⁊ ꝙ secūda facies ari
etis ascēdat q̄ est facies solis: tūc mars ꝓpter
domū hab; q̄nq̄ ṽtutes: sol ꝓpt̄ exaltationē
h; ṽtutes q̄ttuor ⁊ ꝓpt̄ faciē vnā que sunt in
sūma ṽtutes q̄nq̄ ⁊ sic ambo sunt eq̄les in su
pradictis ṽtutib⁹: ideo vidēdū est q̄s istoꝝ du
orum sit dñs ascn̄. p̄mo nāq̄ vidēdū est si ali
quis istoꝝ sit in ascen̄. q: si sit ⁊ licet solū hr̄et
virtutes tres ⁊ alter ṽtutes sex existēs in alia
domo: ille q̄ erit in ascen̄. cū trib⁹ ṽtutib⁹ erit
dñs ascen̄. si ṽo aliq̄s planeta eēt in prio gra.
ascen̄. ⁊ haberet solū duas virtutes esset dñs
ascen̄. nō obstāte ꝙ ali⁹ existens in alia domo
haberet oēs ṽtutes q̄s habere posset. ⁊ hoc
nota bn̄. nā planeta q̄to ꝓpinquior ē gradui
ascen̄. tanto ē fortior: ⁊ q̄to remotior tāto de⸗
bilior. si igit̄ null⁹ istoꝝ planetarū esset in ascē
den̄. quos dicim⁹ esse eq̄les in ṽtutib⁹: ꝫ esset
in alijs domib⁹: tūc vidēdū est q̄s sit in fortio⸗
ri domo vt i angulis vel i succeden̄. ⁊ haben⸗
tibus aspectū ad ascē. ⁊ ille qui in fortiori do
mo ⁊ in meliori aspectu erit dñs ascen̄. si vero
ambo essent in vna domo tūc vidēdū est quis
eoꝝ sit fortioris virtutis in signo ⁊ domo illa
⁊ ille q̄ erit fortioris virtutis in domo illa erit
dñs ascēden̄. si autē ambo in domo illa essent
equalis virtutis: vidēdū est tūc si aliq̄s eorū
eēt significator rei q̄site in q̄stione vt si q̄stio
esset de bello mars q̄ sig̃ficat bellū eēt sig̃fica
tor rei q̄site: ⁊ ido dñs ascē. Et nota ꝙ si p̄ltā
sit dñs hore addit fortitudinē magnā. si forte

nullus istoꝝ esset significator rei quesite tunc
videndū est quis eoꝝ habet aspectuꝫ ad me-
liorē planetā ⁊ fortiorē aspectū ⁊ ille erit dn̄s
ascēdē. ⁊ si ambo haberēt vnuꝫ aspectum ad
vnū planetā vel equalē videndū est tūc quis
eorū sit magis amicus illius planete ad quē
habēt aspectū ⁊ ille erit dn̄s ascēdē. quando
autē isti planete sunt ita equales in potentia
tūc videndū est quis eoꝝ sit in meliori vel de-
teriori gra. vt in augmētante ⁊ lucido qui au
gent fortunā aut in puteis tenebrosis azeme.
qui minuunt fortunaꝫ aut in gra. masculinis
si est de die aut in femininis si ē de nocte. No-
ta etiā ꝙ q̇nqꝫ dignitates domoꝝ preferende
sunt alijs quattuor essentialibꝰ vt puta tripli-
citati ⁊ termino nisi planeta repertus esset in
triplicitate vel termio tūc em̄ preferēdus eēt
ita etiā dicitur de domibus si aliquis planeta
sit dn̄s rei quesite ⁊ reperiatur in domo rei q̄-
site cū dignitatibus essentialibus nūero: ⁊ al-
ter reperiat̃ in domo sua essentiali nō tamē in
ascēdē. preferēdus est ille qui est dn̄s rei que
site. De dn̄o aliarū domoꝝ debet dici sicut de
dn̄o ascēdē. saluo ꝙ ille planeta qui est signi-
ficator rei quesite quā illa domus significat se
haberet in illo signo qꝺ est in principio illius
domus virtutes. 3. ⁊ alter planeta haberet. 6.
tunc dico ꝙ ille planeta qui est significator rei
quesite esset dn̄s illius domus. Cauēdū est a
retrogradatione planetarū ⁊ ab alijs infortu
nijs. ⁊ nota ꝙ quādo planeta est in medio sue
retrogradationis tūc est debilior ⁊ peior q̄ꝫ in
aliquo loco epicicli ⁊ quādo icipit dirigi tunc
acquirit virtutē ⁊ gaudere dicitur ⁊ eius bo-
nitas augmētatur vsqꝫ ad mediū sue directio
nis. ⁊ sicut dictū est de intētiōe almuten sup
ascēdē. sic suo modo dicēduꝫ est de intētiōe al
muten aliarū domoꝝ totius celi. Preter iam
tactas supra virtutes essentiales planetaruꝫ
sunt quedā virtutes ⁊ fortitudines accidēta-
les ipoꝝ acciden̄ eisdē ratione domorū. vnde
ascē. 12. virtutes habet. 10. domus. 11. virtutes
habet. 11. 10. virtutes habet. 7. domꝰ. 9. v̄tutes
habꝫ. 4. octo habet v̄tutes. 5. domꝰ. 7. virtu-
tes habet. 9. domꝰ habꝫ. 6. virtutes. 3ª habet
q̇nqꝫ. 2ª habet quattuor. 8. domꝰ habet tres
virtutes. 12ª habet. 2. virtutes. 6. domꝰ est in
fine virtutū ⁊ habet vnā virtutē seu vnū testi
moniū. domus etiā celi preter fortitudines et
debilitates iam dictas habēt bonitates ⁊ ma

licias ⁊ sūt similiter fortunate pluribus occa-
sionibus. p̄ma causa ex natura suiꝑpius. secū-
da ꝓpter sitū quē habēt in celo. tertia causa
ꝓpter coniūctionē vel aspectū quē habet vna
domus ad alterā. quarta causa propter aspe-
ctum quē habēt ad primaꝫ ⁊ ꝓpter hoc nona
domus ⁊ tertia que aspiciunt primā licet sint
cadētes sunt fortiores q̄ꝫ secūda ⁊ octaua in
fortuna ⁊ in om̄i bono. q̇nta causa fm̄ ꝙ signa
inueniūtur in domibꝰ. sexta causa fm̄ ꝙ pla-
nete reperiūtur in domibꝰ quia planete forti-
ficant domos sicut ecōtra domus fortificant
planetas. septima causa fm̄ significatiōes q̄s
significāt. Et nota hic ꝙ finis libre ⁊ signum
scorpionis sunt de se infortuniū signoꝝ ⁊ do-
moruꝫ vbi ⁊ quādo habent sitū in figura ⁊ in
ordine celi. Nota etiā hic vt elici potest ex nūc
dictis ꝙ domus celi ascēdē. est sup oēs alias
mire tam in fortitudine q̄ꝫ in bonitate priuile-
giata. vnde sol mercuriꝰ ⁊ iupiter in ascēdē.
fortificātur ⁊ fortunātur. luna mars ⁊ saturnꝰ
in ascēdē. infortunātur ⁊ infortunant ascēdē.
venus vero mediocriter se habet quia est pla
neta occidētalis: ⁊ cadit fortitudo ipius ascē.
similit̃ ⁊ aliarū domoꝝ p̄ncipaliter super cus-
pide anguli. i. super p̄mo gradu. vnde plane-
ta cū fuerit in p̄io gradu anguli habet totaꝫ
fortitudinē ⁊ ponitur fortitudo ipius in nūe-
ro 8 cū autē distat ad āgulo 5 gradibus per-
dit fortitudinē vnā ⁊ si ad. 10. perdit duas for
titudines: ⁊ si ad. 15. ꝑdit tres: ⁊ si ad. 20. per-
dit quattuor: ⁊ si ad. 25. perdit q̇nqꝫ: ⁊ sic nō
remanēt ei nisi tres fortitudines quia est i fi-
ne virtutū illius domus ⁊ iā incipit sentire for
titudinē imediate sequētis domus: ⁊ hoc est
qꝺ alibi dicitur ꝙ. 5. gra. vltimi alicuiꝰ domꝰ
valde sapiūt naturā domꝰ imediate sequētis
Et aduertēduꝫ est ꝙ preter fortitudies supra
dictas quas habēt planete ratiōe domoruꝫ
adhuc planetarū fortitudo essētialis intēdit̃
⁊ augmētatur ratōe domorū planetarū i hūc
modū. sol tā de die q̄ꝫ de nocte equaliter forti
ficatur ratiōe leonis domus eius ⁊ sic de luna
respectu cancri: quia sol ⁊ luna nō habēt nisi
vnū simplex signuꝫ pro sua domo videlicꝫ sol
leonē ⁊ luna cācruꝫ vt supra patuit: alteri ve-
ro planete duo habēt signa. vnū videlicet di-
urnum ⁊ aliud nocturnū. hinc est ꝙ saturnus
de die principalius respicit aquarium qui est
signum diurnum: de nocte capricornum qui

est signū nocturnū. ⁊ hoc intelligitur si saturnus sit de die in aquario vel respiciat aquariū ⁊ de nocte in capricorno vel respiciat capcornū: ⁊ sic suo modo dicendū est de alijs planetꝭ respectu suarū domoꝝ. vnde domꝰ diurna iouis est sagittariꝰ ⁊ nocturna piscis. martis diurna est aries ⁊ nocturna scorpiꝰ. veneris diurna est libra ⁊ nocturna taurus. mercurij diurna est gemini ⁊ nocturna virgo.

¶ Uiso modo inueniendi almuten ascendē. et aliarū domoꝝ ⁊ totius celi omni hora ⁊ omni instañ. in prima parte huiꝰ capituli. Uidēdū est nunc circa secūdam partem istius capituli de statu planete interficiētis ⁊ corrūpentis vitam. Et circa hoc vt clarius pateat ponatur exemplū ex alio factum ⁊ practicatum: cuiꝰ forma talis est. Interrogato de statu cuiusdā p viam questionis qualis esset cōditio sanitas seu egritudo ⁊ predominās qualitas qualisqꝫ corporis dispositio fm influentiam datam a deo ⁊ causis scd̄is ⁊ qṕtum intellectꝰ respondentis astrologi illuminatur a deo sequēdo sciētiā acquisitā regratiādo deo a quo omnia bona pcedūt cuiꝰ qōnis hora talis incidit celi figura vel in hora qua tūc fuit questio celi fuit talis existeñ ⁊ figura et erat.

29

¶ Visa figura celi ad punctū questionis pri
ma fronte videbat̄ personā eē sanā ꝓ qua fie
bat q̄stio ꝓpter solem in decima domo ⁊ par-
tem fortune in ascendēte. Circa cui⁹ q̄ōnis de
clarationem ⁊ figure. primo perquirēdus est
dn̄s ascēdent̄ ꝑ multiplicationē dignitatum
essentialiū: ⁊ debet ꝯsiderari quis planetarū
ab eo separat̄ vel a quo ipse dn̄s asceñ. sepat̄
q꞉ ꝭm statuȝ planete a quo separat̄ ipse dn̄s
asceñ. vel ecōtra sicut dictuȝ est. erit egritudo
vel sanitas pro quo est q̄stio. Loc⁹ corrūpēs
cū planeta corrūpente naturā morbi ⁊ funda
mentuȝ egritudinis patefacit: vt verbi gr̄a si
planeta corrūpēs sit in asceñ. morbū seu egri
tudinē designat esse in capite si in scd̄a domo
in collo: ⁊ si in tertia denotat in h̄ūeris ⁊ in bra
chijs: si in quarta denotat in pectore ⁊ in sto-
macho. si in q̄nta domo denotat i epate vel in
lumbis superiorib⁹. si in sexta erit in corde vl̄
ꝓpe cor in pelliculis vel intestinis in ꝑte infe
riori ventris: ⁊ q̄nꝫ sunt egritudines totum
corp⁹ occupātes: q꞉ sexta dom⁹ est dom⁹ ꝓp̄a
egritudinū. si in septima erit in inguinib⁹ vbi
sepe accidit bonū ꝓueniēs ex expulsiōe epa
tis si in octaua erit infirmitas in mēbris pudē
dis si in nona erit in coxis si in decima domo
sit planeta corrūpens erit īfirmitas in genib⁹
si in vndecima erit in tibijs. si in duodecia do-
mo erit in pedib⁹. ¶ Item aliter īuestigat̄ ꝑ-
ticula patiētis vide dn̄m sexte dom⁹ si sit īfor-
tunatus in ariete erit infirmitas in capite: et
sic ꝯn̄ter sicut declaratū fuit de planeta cor-
rūpente ꝑ ordinem domoꝝ. ¶ Et circa h̄oc
nota si planeta corruptor vel dn̄s sexte infor-
tūat⁹ fuerit supra terrā erit īfirmitas i dextra
ꝑte corporꝭ si subt⁹ terrā fuerit corruptor. vel
dn̄s sexte corrupt⁹ erit infirmitas in parte si-
nistra corporꝭ. si in signis diurnis erit infirmi-
tas in parte anteriori corporis si in nocturnis
erit in ꝑte posteriori corpis. vnde aries est si-
gnū diurnū. taurus nocturnū. gemini diurnū
cancer nocturnū: ⁊ sic de singulis.

¶ Visa questionis figura ⁊ quibusdaȝ notaꝝ
ꝑquirēd⁹ est vt dictū est dn̄s asceñ. qui almu-
ten arabice dicit̄ quo inuēto ⁊ silr̄ ꝯsiderato a
quo ipse separat̄ vel qui ab eo sepatur: quia
ꝭm ei⁹ statū erit egritudo vel sanitas illius ꝓ
quo fit q̄stio. In hac igit̄ figura ven⁹ est almu
ten ascendeñ. q̄uis iupiter principali dn̄io do
mus potiat̄: attamen venus ibi h̄abȝ plura te
stimonia exaltationē ⁊ triplicitatē ⁊ ip̄m ascē
dens ꝓspicit efficaci⁹ q̄ iupiter: ⁊ cum h̄ etiaȝ
digniorē locū celi occupat: q꞉ igit̄ ven⁹ vt di-
ctū est erit almuten ascēdent̄. Respōsum ē ꝑ
sonam de qua q̄situ est mulierē esse vel saltez
muliebris cōplexionis seu nature: et q꞉ iupit̄
h̄abet dn̄iū naturale in asceñ. s. dn̄ium dom⁹:
⁊ ē iupit̄ almuten. 5ᵉ. dom⁹ q꞉ h̄ȝ ibi exaltatio
nē ⁊ terminū: ⁊ q꞉ ibi est inuēt⁹ q̄stionis h̄ora
in. 25. gra. cancri q̄ inuētio planete in loco ad
dit fortitudinē ei⁹ sup illo loco: ⁊ q꞉ dom⁹ q̄n
ta in ordine domoꝝ de mēbris corꝑis h̄ūani
significat epar. videt̄ in dispōne ꝑsone pro q̄
facta est q̄ō epar esse g̃natum ⁊ sanguinē fleu
maticū: ibi abūdare fleuma rōne cancri ⁊ san
guinē rōe iouis: ⁊ ꝑsonā eē egrā ꝓpter martē
corrūpentē almuten. s. venerē dn̄m asceñ. q꞉
dn̄a asceñ. sepatur a marte. Et q꞉ mars cor-
ruptor forti⁹ ex malo loco aspicit ex domibus
suis arietē q̄ scorpionē significat calorē ⁊ sic
citatē esse causā egritudinis ipsi⁹ capitis. Et
q꞉ mars corruptor occupat domū quartā que
h̄ȝ pect⁹ atqꝫ pulmonē significat ꝑsonā pati
circa pulmonē. Et q꞉ marꝭ est sigre rupturas
venarū ⁊ sanguinis effusionē dicit̄ patientē
spuere sanguinē: ⁊ si dn̄s ascēdent̄ sol⁹ ince-
dat sine aspectu ⁊ sepatione alteri⁹ planete:
ipse tūc naturā morbi ostēdet cū loco ⁊ domo
in quo loco iuēt⁹ fuerit q̄ōnis h̄ora vel in p̄n
cipio euasionis egritudinis. ¶ Et nota circa
h̄ q̄ planete corrūpentes sunt saturn⁹ ⁊ mars
et dn̄s octaue. ⁊ maxie si dn̄s octaue fuerit i-
pedit⁹ seu infortunat⁹ ⁊ h̄abēt corrūpere ali
os cū quib⁹ h̄n̄t affinitatē. s. ꝑ separationē ap
plicationē cōiunctionē vel aspectū. In h̄ac fi
gura celi venus erat in. 28°. sagittarij in me-
dio celi: ꝭ corruptor mars inuēt⁹ est in. 27. ge
minoꝝ in q̄rta domo in mala domo ad factuȝ
egritudinis. ⁊ ven⁹ sepabat̄ de vno gradu a
marte corruptore q̄ fuit fūdamētū cognitōis
egritudinis. ¶ Ceterū ad malū egri inuēta ē
ven⁹ almuten ascendēt̄ ingredi radios solis
⁊ cōburi a sole ⁊ distare a sole ꝑ. 2. gra. sagitt̄.
⁊ ꝑ. 8. gra. capri. duo gra. signi sagittarij bicor
porei siḡnt duos mēses ⁊ octo g̃. signi mobil̄
capricꝭ. siḡnt octo dies. dubitand̄ est de morte
egri ad duos mēses ⁊ octo dies a q̄ōne facta
sicut de⁹ voluit ordinare sic pūctualr̄ accidit
nutu dei. cui⁹ sol⁹ ē lãguores curare mortuos
suscitare ⁊ terrena corpora ꝑ celestia corpora

moderare ac iferiora p media dispensare ipsi glia amen. ¶ Nota circa dictã figurã q saturnus inuẽt⁹ est in .8. domo ⁊ in .15. g̃. scorpiõis ⁊ tota illa dom⁹ ꝺ se rõe finis libre ⁊ signi scorpionis erat ifortunata: ⁊ cũ hoc rõne pñtie saturni: ⁊ qꝛ vt dictũ est saturn⁹ ⁊ mars sunt infortunia planetarũ finis. s. libre ⁊ signuꝫ scorpioꝝ. ifortunia signoꝝ: ⁊ sp q̃n veniant talia in iudicijs infirmitatum in ascẽ. vel in octaua domo vel in sexta: vel in q̃rta domo celi presumendũ ẽ de malo. ¶ Circa testimonia boni q̃ fuerũt in ista figura celi: sol in .10. domo celi. ⁊ pars fortune in ascẽdẽte: ista duo testimonia modicũ potuerũt iuuare ad oppositum tãtorum testimoniorum mali.

Argumentũ septimi capl'i tertie dr̃ie.

¶ Septimũ capitulũ de cõbinatione planetarũ ⁊ associatiõe cũ dño ascẽ. seu alteri⁹ domus celi ⁊ de accessu ⁊ recessu eorũꝺ inter se.

In omni questi

one ⁊ figura celi sp est querendus dñs signi ascẽdẽtis ⁊ luna ⁊ suscipe alterũ eoꝝ de directo magis aspicientẽ ascẽdẽs ⁊ illũ fac pncipalẽ si ambo aspiciãt eq̃liter ascñs suscipe alterũ eoꝝ habentẽ plures fortitudines in suo loco: tã rõne domoꝝ q̃ sol' vl' sue ptãtis. si ambo pares in oĩbus: suscipe dñm ascñꝝ ⁊ lunã cũ eo associa. In omni igr̃ q̃one respice sp dñꝫ ascñꝝ si ipse aspiciat ascẽdens ipse erit significatoꝛ pncipalis rei q̃site siue sit de ĩfirmo siue de re alia: qꝛ fm ipm pncipali⁹ est dispẽsanꝺ iudiciũ: ⁊ si nõ aspiciat ⁊ dñs honoris. i. exaltationis aspiciat signũ illꝺ ascñs qꝺ est signũ sui honorꝭ accipe dñm honorꝭ p significatore ⁊ relinque dñm dom⁹: qꝛ ipse dñs honorꝭ est significatoꝛ ppt̃ defectum dñi ascñꝝ nõ aspicieñꝭ ascñs: vt exẽpli gr̃a posito q aries ascendit: ⁊ q mars in tali figura nõ aspiceret ascñs. s. arietẽ eo q eẽt: vel in .2ª vel in .6ª. vel in .8ª. vel .12. domo. ⁊ sol aspiceret aliquo aspectu arietẽ ascẽ. tũc recipiẽd⁹ esset sol eo q sol exaltaꝛ in ariete relicto marte dño ascẽ. ⁊ sic de alijs: qꝛ aspect⁹ planetarũ ⁊ loca planetarũ fortificant domos ⁊ econtra. Et si nõ aspiciat dñs honorꝭ signũ ascñs quod est sue exaltatõis eo q non aspiciat vel eo q illud signũ nõ est exaltatio alicui⁹ recipe dñm triplicitaꝭ aut terminũ post triplicitatẽ si aspiciat suã dignitatẽ triplicitatis aut termini post triplicitatẽ. ipe est tũc significatoꝛ q̃õnis: ⁊ semp aspice illũ qui fuerit dñs hoꝛe in omibus q̃õnibus: qꝛ magna fortitudo est ei maxime si habeat dignitatẽ in gra. ascẽ. Unde nota hoc de dño hoꝛe q fortitudo ei⁹ in oĩre est sicut fortitudo dñi ascẽ. nisi ipse dominus hoꝛe fuerit quolꝫ impedit⁹. s. aut retrog̃dus aut cõbustus: ⁊ sic de alijs. Nõ eñ tñ domin⁹ ascñꝝ illis ĩpeditis ĩpeditur de magna parte sicut dñs hoꝛe. aut sic iuestiga significatorẽ respice planetã pl'es habentẽ dignitates in .5. locis qꝛ ipse erit significatoꝛ ⁊ si dederit vim planete supioꝛi qui supioꝛ retineat fortitudinẽ. superioꝛ tũc erit significatoꝛ. Respice lunã ⁊ locũ ei⁹ a quo separaꝛ planeta cõiunctõe vel aspectu q̃m vis magna inest ei. ⁊ silr̃ partẽ fortune: ⁊ si pleneta fuerit in angulo ascendeñꝭ magna virt⁹ inest ei. ⁊ si fuerit in suis dignitatibus hꝫ etiã magnã virtutẽ celi: aut sic inuestigeꝛ significatoꝛ si dñs rei quesite aspiciat dñm ascñꝝ ipse erit significatoꝛ: ⁊ cũ his duob⁹ fiet iudiciũ: qui si nõ aspiciãt vide si dñs exaltationis et dñs rei q̃site se aspiciãt cũ his fiet iudiciũ. si aũt nõ sit aspect⁹ inter istos cõsidera lunã ⁊ dñm rei quesite. significatoꝛ aũt spãliter ĩfirmi sic fm haly abenragel inuestigari põt aspice almuten sup ascñs et sup solẽ ⁊ sup lunã ⁊ sup dñm partis fortune ac dñm hoꝛe ⁊ ille est qui est fortioꝛ in figura inter illos videlꝫ .5. ⁊ fm illũ significatoreꝫ infirmi poteris iuestigare hoc modo pticulaꝫ patiẽtem. Pro declaratõe supradictoꝝ: aspice almuten ĩfirmi ⁊ vbi ille est infortunat⁹ ibi est egritudo: ⁊ si ipse fuerit infortunat⁹ supra terrã erit infirmitas in parte dextra ⁊ si sit infortunat⁹ sub terra erit in parte sinistra. ⁊ si fuerit infortunat⁹ in signo multarũ ascensionũ vt in geminis in cancro in leone ⁊ in virgine ĩfirmitas occupabit totũ corp⁹: ⁊ si in signo paucarũ ascensionũ: vt in capricorno: aquario: piscibus: ⁊ sagittario tũc est diminutio mẽbri: ⁊ si in signo equaliũ ascẽsionum vt in ariete: libra: tauro: ⁊ scorpione: tunc est in corde. aliter etiam penes partem loci infirmitatis poteris particulam patientem inuestigare: que pars loci infirmitatis fm eũdem haly accipitur a gradu dñi hoꝛe in gradum solis: ⁊ pijcitur ab initio signi arietis dãdo cuilꝫ sig̃. 30. g̃. ⁊ vbi nũerus finiꝛ in illo mẽbro est ĩfirmitas dãdo caput arieti. ⁊ sic ꝺ alijs. ãt sic iuestigeꝛ pticl'a

30

patiens. Respiciat̃ quis sit dñs sexte domꝰ ⁊
videat̃ in qua domo sit. si sit in ascẽdẽte erit
infirmitas in capite. si in scđa in collo. etiaȝ si
sit in ariete est in capite ĩfirmitas: ⁊ in tauro
in collo: ⁊ sic de singulis. Juxta hoc diligent̃
cõsidera ꝙ duplex est via inter ceteras ꝑqui
rendi ꝑiculã patientẽ. vna ꝙ capiat̃ dñs se-
xte si sit corruptor ⁊ tunc est videndꝰ ordo si-
gnoꝝ vtputa si sit in ariete est egritudo ĩ capi
te ⁊ sic de alijs. alter modꝰ ⁊ exquisitior vi-de
atur q̇s maloꝝ planetarũ malo aspectu cor-
rũpat dñm asceñ. q2 ille est corruptor ⁊ ꝺm il
lum attendẽdus est ordo domoꝝ ꝙ si sit in a-
sceñ. erit egritudo in capite si in scđa domo ĩ
collo erit egritudo: ⁊ sic de alijs. Nota h̄ ꝙ cor
ruptor dicit̃ eẽ planeta malꝰ siue sit malꝰ per
naturã vt saturnꝰ mars siue sit bonꝰ planeta
aliũde ĩpeditus: vt si esset retrogradꝰ vel cõ-
bustus: ⁊ inspice si fuerit cõiũctio vel aspectꝰ
inter dñm ascẽdẽꝶ aut lunã ⁊ dñm sexte ⁊ diẽ
sepationis a ꝯiũctione partiũ. i. radioꝝ q̄m ꝙ̄
tum durat lumen dñi sexte cũ altero duoꝝ si-
gnificatoꝝ tantũ morbꝰ: ⁊ q̄n fiet sepatio luĩs
eoꝝ incipiet morbꝰ separi ab infirmo. plane-
te associant̃ dño ascendẽtis q̄n dñs asceñ. est
fortis ⁊ aspicit ascẽdẽs ⁊ fortiꝰ q̄n est in ascẽ
dente: ⁊ quãto ꝓpinq̇or est angulo ascẽdẽtis
. i. ꝑmo gradui tãto fortior est. Et ponat̃ grã
exẽpli ꝙ iupiter sit in asceñ. ꝓpe angulũ forꝶ
ꝓpter aliquã dignitatẽ essentialẽ: ⁊ venꝰ sit ĩ
medio celi forꝶ ⁊ luna sit in aliq̃ ꝑte celi sibi
cõuenienti respiciẽs asceñ. dñũȝ celi ⁊ forti-
tudo assignabit̃ ꝑncipalit̃ ioui ⁊ sibi associa-
bunt̃ in dñio venꝰ ⁊ luna ⁊ erit influẽtia ami-
cabilis hũida tñ. ⁊ maxie si isti. 3. planete vel
saltem aliqui eoꝝ sint in signis humidis et h̄
põt applicari infirmitatibꝰ: q2 ꝺm dictam con
stellationẽ infirmitates prouenientes erunt
multũ humide. alio modo põt fieri combina
tio ⁊ associatio planetarũ cũ dño ascendẽtis
vt si mars esset fortis ⁊ esset in septima domo
⁊ iupiter esset in ascendẽte fortis ⁊ potẽs vt
dictũ est. mars ꝓpter aspectũ oppositũ illarũ
domoꝝ ⁊ ꝓpter fortitudines quas habẽt illi
duo planete associãtur: ⁊ ista associatio marꝶ
cũ ioue nõ esset ad augmentũ virtutis iouis
sed potius ad nocumentũ bone influentie: q2
inter se inimicãtur ⁊ natura et ꝓprietate cuiꝰ
oppositũ fuit de tribꝰ planetis antedictis. eti
am inimicãtur ꝓpter oppositionem situs celi

Alio modo planete inter se associant̃ in qua
cũq3 domo sint celi. et hoc per aspectum queȝ
habẽt inter se ⁊ per cõuenientiam locoruȝ in
quibus sunt ipsi planete ⁊ vnꝰ dat fortitudi-
nem suã alteri ⁊ alter recipit et operat̃ ꝑ eo
fortitudinẽ: ⁊ superior est receptor dispõnis:
et leuior pulsat ⁊ mittit suam dispositionẽ põ
derosiori. Unde oĩs planeta superior dicit̃ es
se inferiori grauior tardior ⁊ ponderosior. Et
ad ꝓpositum tale dat̃ exemplũ det̃ ꝙ venus
sit in tertio gra. virginis ⁊ mercuriꝰ in secun-
do cancri vel in scđo gra. scorpionis aspiciẽs
venerẽ aspectu sextili mercuriꝰ cõmittit forti
tudinem sue domꝰ ⁊ sui termini ipsi veneri et
venus recipit ⁊ retinet. ⁊ fortiꝰ retinet venus
istam fortitudineȝ q̄n est in angulo ꝙ̄ in alijs
locis celi: ⁊ ita venꝰ põt adhuc ꝯsequenter cõ
mittere virtutẽ suam altiori se si venꝰ ipsum
supiorẽ exñtẽ in dignitatibꝰ essentialibꝰ ipsiꝰ
veneris aspiciat aliquo aspectu. tũc ꝯsequen
ter venꝰ cõmittit dispositionẽ suam ipsi supe
riori vtputa ioui. si iupiter esset in tauro vl' in
libra et in terminis veneris: ⁊ ꝙ̄to inferior est
debilior tanto illa receptio virtutis ipsius su-
periori est fortior. Et ꝺm hunc modũ donatio
nis ⁊ cõmissionis virtutis ĩuestigari põt signi
ficator principalis celi. sic posito ꝙ aliq̇s ĩfe
rior planeta sit repertus dñs ascendẽtis rõe
multitudinis dignitatũ essentialiũ ⁊ ꝙ ille cõ
mittat ꝺm modũ dictum virtutẽ suam ipsi su
periori existenti. s. in dignitatibꝰ essentialibꝰ
inferioris: ⁊ se aspiciant aliquo aspectu: tunc
ille superior si aspiciat ascendens erit princi
palis significator. Et in h̄ caplo silr nota de
accessu seu applicatione ⁊ separatione pla-
netarum adinuicem ꝙ planeta dicit̃ applica
ri alteri seu ad eũ accedere q̄n radij sui illi alte
ri cõiungũtur siue hoc fiat per coniũctionem
vel per aspectum: sed separari dicitur per op
positum quãdo videlicet ille planeta qui ap-
plicuerit ab illo cui applicuit recedit. et est ap
plicatio siue accessus fortior ꝙ̄ separatio. ac-
cessus nãq3 planete futura denũciat. recessus
autem ipsius preterita representat. Et nota
hic ꝙ q̇nq3 gra. vltimi domꝰ duodecime pro-
pinquiores angulo ascendẽtis sapiunt natu
ram asceñꝶ: ⁊ ita generaliter de. 12. domibꝰ. 5.
gra. vltimi domoꝝ sapiunt naturam domus
immediate sequẽtis cuiꝰ causa dicta est in ca.
ꝑcedẽti: ꝫ fortius. 5. g̃. vlti. 12. doꝰ sapiũt nãm

ascendētis plusq̄.5.gra. vltimi ascendētis sa
piūt naturā dom⁹ scđe que dr̄ dom⁹ sube: et
nota circa hoc ad ꝓpositū q̄ si malus plane-
ta vtputa saturnus vel mars vel planeta qui
est dn̄s octaue dom⁹ sit ꝓpe ascendēs in illis
5. vltimis gra. dom⁹.12. malū significat ꝛ p̄ci-
pue si fuerit ad.2.gra. ꝓpe ascēdēs: vel ad
vnū g̃. ꝓpe ascēdēs mortē significat et habꝫ
ibi infortunare totū ascendēs: qđ est dom⁹ vi
te et istud trahit̃ ad iudicia infirmitatū.

Argumentū quarte dr̄ie et ei⁹ primi capi.

¶ Quarta dr̄ia de modis ꝯseruādi sanitatē ꝛ
obuiandi ꝑiculis ꝛ de ingenio expellendi mor
bos de corporib⁹ hūanis q̄tū erit possibile ar
tifici seu ministro nature. et de modo medēdi
et conficiēdi medicinas ꝛ cōfortandi eas per
influentiā celi ꝛ precipue ꝑ inuocationē nois
dei supra totam influentiā celi.

¶ Primū capl'm qualiter quattuor virtutes
corporis humani sunt ꝯfortande ꝛ iuuāde re
gnāte cōsimili ꝯstellatione in celo.

Quoniam in
titulo istius capli mentio fit
de q̄ttuor virtutib⁹ que ꝓp̄e
dicūt̃ administrañ. eo q̄ sint
queđ instrumēta virtutū p̄n-
cipaliū: ideo prenotanda est hic distinctio vir
tutū. virtutū igit̃ queđ sunt p̄ncipales queđ
min⁹ principales seu administrantes v̄tutes
p̄ncipales. Et sunt duplices vna que est ad cō
seruationē speciei que residet in mēbris gñā
tiuis. ꝛ regit̃ principaliter ꝑ influentiā vene-
ris. alie sunt ad ꝯseruationē indiuidui: ꝛ sunt
tres. prima est vitalis ꝛ residet in corde: ꝛ re-
git̃ principaliter ꝑ influentiā solis. alia est na
turalis ꝛ residet in epate in quo generant̃ q̄t
tuor humores sanguis colera fleuma ꝛ melā
colia. et s̄m diuersitatē illoꝝ quattuor humo
rū regūtur p̄ncipaliter a q̄ttuor planetis. Iu
piter em̄ suꝑ sanguiē qui ē calid⁹ ꝛ humid⁹
īfluit. Mars supra colerā. Luna suꝑ fleuma
Saturn⁹ suꝑ melancoliā. Mercurio aūt non
applicat̃ aliqđ suꝑ antedictas virtutes sp̄ale
dñium: eo q̄ est planeta quodāmodo neutra-
lis influētie: eo q̄ potius virtutē suā alijs pla
netis associat q̄ q̄ s̄m se influat. hoc tñ iuxta
nūc dicta ꝯsidera q̄ luna iter supradictos pla
netas vl'iorem īfluēdi vim hꝫ q̄ aliqs alioꝝ
qđ ꝑsuaderi pōt dupl'r. primo ph'ic. ꝛ astrolo'c
scđo medicinalit̃. primo quidē modo q̄ꝛ luna
oīm humiditatū tam macrocosmi. i. maioris
mūdi velut supra declaratū est q̄ microcosmi
. i. minoris mūdi. s. hoīs est dñā ꝓpter hoc exñs
nobis s̄m situm vicinioꝛ vt mixturā entiū īfe-
rioꝝ que maxime fit rōne humidi cū hoc ma-
xime miscibile sit s̄m sententiā ph'oꝝ regulat et
dispōit humores nr̄i corꝑis supra explicatos
moderet ꝛ influēter regat ꝛ disponat. Secū-
do ꝛ medicinaliter p̄supponendo vt supra ta
ctū est q̄ influentialē virtutē hēat supra fleu-
ma. fleuma aūt s̄m medicoꝝ sniam ē sanguis
diminute coct⁹ quare virt⁹ ei⁹ reciprocat̃ suꝑ
sanguinis natura: quiq̄dē sanguis est oīm hu
moꝝ p̄ncipalis alijs humorib⁹ nō existeñ. ni-
si suꝑfluitatib⁹ quibusdā ipsi⁹ sanguinis. Co
lera nēpe est ipsi⁹ sanguis spumosa suꝑflui-
tas. fleuma v̄o aq̃sa: ꝛ melācolia fetalis ꝛ ter
rea. Tertia virt⁹ principalis est aīalis q̄ biꝑ-
tita est in intellectiuā ꝛ sensitiuā intellectiua
residet in cerebro et p̄ncipaliter est quadriꝑ-
tita in virtutē imaginatiuam ꝛ fantasticā resi
deñ. in ꝓra cerebri: in discretiuā q̄ residet in
media cellula cerebri et in memoratiuā q̄ re-
sidet in occipite. prima viget ꝑ calidū ꝛ humi
dū. scđa ꝑ frigidū ꝛ humidū. tertia ꝑ calidū
et siccū. ꝛ quarta ꝑ frigidū ꝛ siccū. He v̄tutes
s̄m oēm naturā sui. s. s̄m eoꝝ essentias ꝛ pre-
sertim discretiua nō sunt subiecte virtutib⁹ in
fluētialibus planetarū ꝛ ceteroꝝ corpoꝝ su-
pracelestiū vt trahi pōt ex verbo p̄io cētilo-
quij ptho'. superi⁹ declarato: s̄biecte attñ sūt
ꝯsiderate s̄m earū esse. esse inq̄ existētie ꝓut
organo videlicet cerebro alligate sunt. cerebri
tñ cōplexio influētie lune ꝛ veneris rōne cō-
plexionalis simboli dicit̃ subiacere. Et he vir
tutes ꝛ p̄sertim discretiua oīm virtutū nr̄i cor
poris sunt dñe: ꝛ regulatrices. Sensitiua bi-
ꝑtita ē in sensū cōē ꝛ ꝑticularē. sensus cōis
quodāmodo nature est medie iter virtutē in-
tellectiuā ꝛ sensitiuā ꝑticularē. ꝛ ob hoc me-
diū sitū inter ipsas a ph'is deprehēsum est eā
obtinere. Sensitiua ꝑticularis diuidit̃ in.5.
s̄m.5. sensus. s. in visū auditū olfactū gustū
et tactū. Virt⁹ visiua residet in oculo ꝛ ꝓprie
in humore cristallino. virt⁹ auditiua in aurib⁹
ꝛ fit ꝓprie adminiculo aeris general' existeñ.
post pelliculā auris: vt auīt ph'i pariter ꝛ medi
ci. virt⁹ olfactiua in naso ꝛ ꝓp̄e in duob⁹ fora
culis qui sunt ꝑtes medullares ꝛ cerebrales

affixe cerebro ex opposito duarũ nariũ: virtus gustatiua in lingua ꝛ ꝓprie in radice ei⁹: virt⁹ aũt tactiua nõ est spãli organo deputata: sed est toti corpori in modũ rethis coexpãsa vt dicit̃ scđo de aĩa. Prim⁹ illoꝝ sensuũ viget frigiditate ꝛ hũiditate. Scđs frigiditate ꝛ siccitate. Terti⁹ caliditate ꝛ siccitate. Et q̃rt⁹ caliditate ꝛ hũiditate. Quĩt⁹ vero tẽpene viget oĩm quattuor q̃litatũ primarũ tẽperie aũt iustíciali vt dicũt medici. volunt nãq; tam phisici q̃ȝ medici ꝙ tactus est ver⁹ iudex qualitatũ tangibiliũ. s. calidi frigidi humidi ꝛ sicci. si eñ sola caliditate vigeret de illi⁹ qualitat̃ opposito: puta frigiditate ver⁹ iudex nõ esset: ꝛ sic suo modo deduci põt in alijs qualitatib⁹: virtutes q̃ȝ ministrãtes sunt q̃ttuor. s. attractiua digestiua: retẽtiua ꝛ expulsiua: attractiua viget caliditate ꝛ siccitate: caliditate tanq̃ȝ qualitate actiua ꝛ principali: ꝛ siccitate velut passiua ꝛ min⁹ principali. ꝛ ait auic̃. fen p̃ma primi canõ. doctrina sexta de virtutibus ꝙ attractio fit aut rõne calidi aut rõne vacui. exẽplũ primi patet de calore ignis solis vel mẽbrorũ nostri corpis. exemplũ scđi pȝ de vẽtosa. digestiua viget caliditate ꝛ hũiditate: q: illa int̃ administrãtes virtutes est principalissima: q: humido radicali ꝛ nr̃is mẽbris simillima. i calido nẽpe ꝛ humido nr̃a consistit vita viget in q̃ȝ caliditate velut qualitate actiua ꝛ p̃ncipali humiditate velut passiua ꝛ minus p̃ncipali. Retẽtiua viget frigiditate ꝛ siccitate . s. frigiditate tanq̃ȝ actiua ꝛ principali siccitate autẽ velut passiua ꝛ min⁹ principali. frigiditat̃ nãq; ẽ cõprimere ꝛ siccitat̃ ꝯpssa bñ retinere. Expulsiua aũt viget frigiditate ꝛ hũiditate frigiditate velut actiua ꝛ principali humiditate velut passiua ꝛ minus principali. frigiditas nãq; supfluitates cõprimit humiditas ipsas supfluitates pariter ꝛ mẽbra ad labilitatem disponit: ideo sic causat̃ expulsio. Attractiua vt volũt medici viget per vilos longitudinales ꝛ retẽtiua ꝑ vilos latitudinales: ꝛ expulsiua ꝑ transuersales. digestiua aũt que est illarũ virtutũ principalis vt dictum est his vilis sic ꝑticulariter nõ eget: sed alie ipsa suis vilis subfmiũt sufficiẽter. attractiua eñ digerenda attrahit retentiua. illud qđ digerit̃ quousq; digestũȝ sit retinet: expulsiua illud qđ ex digestione supfluũ est reijcit ꝛ expellit. He virtutes administrãtes velut diligentes famule virtutũ principaliũ oĩbus mẽbris nr̃i corpis sunt isite ad vite nostre cõtinuationem: et q: quicquid in istis inferiorib⁹ est se habȝ passiue: ꝛ particulariter ꝛ a corporibus celestib⁹ est et depẽdet actiue ꝛ influẽt. Jdeo ꝯsiderandũ est ꝙ virtus attractiua principaliter per isluẽtiam viget solis qui est calide ꝛ sicce influentie temperate ꝛ nõ martis qui corruptiue est nature. digestiua virtus viget per influentiam iouis. retentiua per influentiã saturni. expulsiua per influentiã lune. Et predictis planetis associari possunt hi planete qui cum ipsis in altera qualitatũ vel ambab⁹ simbolizãt. Pro declaratõe hoc ãnectendũ est ꝙ velut in celo duo sunt planete qui de per se ad vite ꝓductionem aut eiusdẽ cõtinuationẽ nõ influunt saturn⁹ videlicet ꝛ mars. Jta in corpore nostro sunt mẽbra que ad vite cõtinuationeȝ nõ deseruiũt nisi per accñs scȝ cistis fellis que est supflue ꝛ nimiũ caustice colere recollectoriũ: ne ex ipsa mẽbra aut exardescant aut saltem febrili calore ꝛ siccitate nimiũ infestent. Et splen qui est torcular sanguinis ꝛ supflue fecis sanguĩs puta melãcolie recõditorium ꝛ crater. primo illoꝝ membroꝝ preest mars ꝛ secũdo saturnus. ¶ Circa predictoꝝ de quattuor virtutibus ministrãtibus declarationem Notandũ est primo circa virtutẽ attractiuam que viget vt dictũ est caliditate ꝛ siccitate in corpore mixto ex elemẽtis sic debet cõfortari qñ viget similis virtus in celo: vt qñ luna est in signo calido ꝛ sicco vt ariete ꝛ sagittario: nõ aũt luna exñte in leone q: leo est signũ fortissimũ ꝛ habet influentiã in corde hominis ꝛ subsequẽter in stomacho virtus eius est adeo fortis ꝙ leo nõ debet eligi pro operibus medicine siue luna sit sub eo siue sit ascẽdẽs nec pro laxatiua nec pro flobotomia nec pro confectionibus faciendis: ꝛ cõfectiones fiẽde ꝑ attractiua etiã debent fieri luna existẽte sub ariete vel sagittario: nõ autẽ sub leone vt dictum est: ꝛ qui est festinus ad subueniendum virtuti attractiue: ꝛ nõ potest expectare lunã ad arietẽ vel sagitt̃. eligat ad minus ascẽdẽs celi arietem vel sagittariuȝ vt superior radix confortet radicem inferiorem. similiter q̃ vult confortare virtutem retẽtiuam eligat lunã esse in signo frigido ꝛ sicco: vt in thauro vel virgine nõ autem in capricorno: quia est signum retrogradum ꝛ de cõfectionibus. similiter de

festinatione intelligendū est sicut prius suo
modo est dictum de iuuamine virtutis attra-
ctiue. Et qui vult confortare virtutem digesti
uam eligat ꝙ luna sit in signo calido ⁊ humi-
do vt in geminis et in prima medietate libre
⁊ in aquario ⁊ de confectionibus similiter: et
festinatione intelligendū est suo modo sicut
prius. Similiter qui vult confortare virtutē
expulsiuam eligat lunam esse in signo frigi-
do ⁊ humido vt in cancro scorpion. ⁊ piscib⁹
et similiter de cōfectionibus ⁊ festinatiōe sub
ꝓpria cōstellatiōe iuuāte. Et operandū ē per
doctum medicum: ⁊ sic est finis primi capitu
li quarte differentie.

Argumentū scḋi capl'i q̄rte dr̄ie.

¶ Secundū capl'm qualr̄ humores supflui ⁊
dānosi corporis humani sunt purgādi ꝑ aspe
ctum ad planetas influētes sup hūores pla-
netas debilitādo ⁊ signa fortificādo vt mars
super colera: iupiter super sanguine: ⁊ sic de
alijs.

Humores super

fflui corporis humani sunt humo-
res decidētes a temperamento na
ture ⁊ illi humores inducunt infirmitates et
quādoqꝫ mortem: ideo expedit prudēti medi
co purgare excessum illorum humoꝝ ⁊ redu-
cere ad debitum temperamentū. Et nota q̄d-
dam capitulū positū superius in quo agitur
de septem planetis influeñ. super varios hu-
mores ⁊ varias egritudines. ¶ Notandū igi
tur ad ꝓpositum ꝙ saturn⁹ influit generalr̄
super melancoliam ⁊ mars generaliter super
coleram sicut luna super fleuma. Cum igitur
volueris humorem melancolicū purgare a
corpore humano facias ꝙ saturnus sit debi-
lis in celo hora illa qua propinatur medici-
na. videlicet ꝙ saturn⁹ nō sit in angulis: quia
ei⁹ virtus fortificaret̄ ⁊ retineret illum humo
rem in corpore ⁊ ipsum fortificaret ⁊ per ꝯn̄s
disponit ipsum vt vincat medicinas sit itaqꝫ
saturnus cadens ab angulis vt eius fortitu-
do debilitet̄ nec sit hora saturni: q2 eius virt⁹
augmētaretur ⁊ quādo est debilis in celo nō
habebit virtutē retinendi humorem ⁊ citius
expellet̄. eligas ergo horam iouis aut veneri
q2 illi planete sunt oppositarū virtutū: ⁊ ꝙ iu
piter vel venus sint fortes in celo: ⁊ pari for
ma dicendū est de marte, qui influit super co-
leram cū volueris purgare coleram eligas ꝙ
mars sit in domo cadeñ. ⁊ nō sit eius hora: sꝫ
hora alicui⁹ boni planete. Et circa hec ḡnalr̄
cōsiderandū ꝙ in omni euacuatione videlicꝫ
cuiuscūqꝫ humoris semper vitande sunt hore
maliuoꝝ planetarū saturni videlicet ⁊ marī.
⁊ generaliter vitanda est fortitudo coꝝ in ce-
lo in omni opere medicinali laxatiuo ⁊ sic suo
modo dicendū est in alijs planetis sup alios
humores vim influēdi habentib⁹. specialius
tn̄ cōsiderandū ꝙ q2 saturn⁹ assimilat̄ spleni
existeñ. frigide ⁊ sicce cōplexionis in hora ip-
sius aut ipso fortificato in celo malum est pur
gare splenē. Iupit̄ est calide ⁊ humide com
plexionis ⁊ assimilat̄ epati ⁊ ideo in horis ipsi
us ⁊ ipso fortificato malū est purgare epar: sꝫ
bonū est purgare splenē. Mars ē calide ⁊ sic
ce cōplexionis ⁊ ei assimilatur fel ⁊ renes ⁊ iō
in horis eius ⁊ ipso fortificato in celo malū est
purgare fel ⁊ renes. habet aūt caliditatem et
siccitatem destructiuam. Sol est calide ⁊ sicce
cōplexionis tēperate: quia habet caliditatem
et siccitatem cōseruatiuā et nutritiuā ⁊ assimi
latur ei cor: ⁊ ideo in hora eius et ipso in celo
fortificato malū est purgare cor: sed alia mē-
bra bene possunt purgari. Et nota hic ꝙ sole
existente in fortitudine virtutis influentie vt
in ascen̄. vel in angulo medij celi vel in angu
lo terre bonū est dare medicinā cordialē cor-
dis cōfortatiuā nō tamen purgatiuā: ⁊ in isto
correlario aperit̄ magna doctrina ministratio
nis medicinaliū ⁊ rerū operabiliū presupposi
ta sciētia astroꝝ. caue etiam in opere laxatiuo
ne leo domus solis sit ascendēs eo ꝙ moueret
medicinā ad nauseam ⁊ vomicā dispositionē
Uenus est humide ⁊ benigne cōplexionis: ⁊
īfluit in testiculis: ⁊ iō in hora eius ⁊ ipso for
tificato in celo malum est purgare testiculos.
Luna est frigide ⁊ humide influentie ⁊ influ-
it super cerebro: et ideo in hora eius et ipsa
fortificata in celo malum est purgare cerebꝝ.
Mercurius est frigide ⁊ cōuertibilis nature
et influit super pulmonem: ideo in hora eius
et ipso fortificato in celo malum est purgare
pulmonem et incipere applicationem medi-
cine ad mēbrum: sed licet quādoqꝫ in horis
ipsorum ⁊ ipsis fortificatis in celo parare et
disponere humorem ad expulsionem vel eti-
am parare et disponere ad medicinam nisi
horis Martis vel Saturni.

32

Considera aũt iuxta predicta ꝙ ꝗuis dictuꝫ sit ꝙ maliuoloꝝ planetarũ influentia ⁊ fortitudo eoꝝ in celo vitanda sit. attñ aduertere debem⁹ sententiá sapiẽtis ptho¹. ꝑncipis sciẽtie astroꝝ. qui fuit in astrono³. sicut aristote. in ꝑhia. ypocras in medicina. hector in armis. salomon in moralib⁹ volẽ ꝙ ꝯsiderare debem⁹ infortuná vtruꝫ ne fuerit dña natiuitatis aut saltem notabile dñiuꝫ habuerit sup natiuitate illi⁹ qui recipere debet medicinã. Nam illi talis infortuna seu maliuol⁹ planeta ꝓdesse posset: vbi alijs nocumentũ inferret. mali em̃ iuuãt suos vt supra tactũ est. ait em̃ ptho⁹. in cẽtiloquio ṽbo. 10. sic ad litterá. vti oportet in fortunijs in electionib⁹ sicut ꝑiti medici vtuntur venenoꝝ ƀm cõpetentẽ quãtitatẽ. Et vult haly in cõmento ꝙ docti astrologi nõ solum aspiciũt ad fortunas in electionib⁹: sed primo aspiciũt ad naturá illi⁹ cui eligũt ⁊ rei ꝓ qua fit electio. ⁊ si natiuitas nota fuerit sufficit illis ⁊ fortem faciũt significatorẽ siue fortuna fuerit siue infortuna. si vero ignota fuerit natiuitas inspiciũt ad naturá ⁊ ad mores illi⁹ ꝓ quo eligũt ⁊ fortificãt illũ planetá qui assimulatur illi nature ⁊ moribus siue sit ĩfortuna siue fortuna. Et assikauit ptho⁹. infortunas specieb⁹ acuũ que sunt quasi venenũ cuiusmodi sunt medicine quarti gra. vtputa euforbium ⁊ sic de alijs. quib⁹ prudẽs phisic⁹ vtit̃ in quibusdá corporib⁹ in cõpetẽti quãtitate ꝓpt̃ virtutẽ earũ penetratiuá ad membra longinqua purgãda aut alia quauis rõnabili occasione: sic prudẽs astrolog⁹ vtitur infortunis ƀm quãtitatẽ esse earũ dando videlꝫ eis quãtitatem fortitudinis ydoneá. predictis generaliter est ãnectendũ ꝙ planete ƀm se cõsiderati diuersi mode influuut sup opus laxationis. Saturnus nãq impedit operationẽ medicine. iupit̃ ĩducit nauseá si sit supra terrá. mars ꝗ ducit vsq ad emissionẽ sanguinis. Sol q̃nq est bonus q̃nq malus. Ven⁹ est amicabilis. Mercuri⁹ est indifferẽs. Multũ tñ ꝓdest mercuri⁹ si sit sub terra trahit em̃ ⁊ inclinat hũores corpo ad descẽsum. habẽt ꝗ planete influẽtias ƀm earũ naturas ꝓprias sup spãlibus membris ⁊ humoribus.

¶ Unde saturn⁹ habet aurẽ dextrá splenẽ vesicá melãcoliá cũ ꝑticipatõe fleumaꝝ acris.

¶ Jupiter habet tactũ pulmoneꝫ costas cartilagines ⁊ sperma cum sanguine.

Mars habet sinistrá aurẽ cuꝫ ioue participe colerá renũculos venas testiculos: ⁊ vt vult albumasar epar cum ioue.

¶ Sol cerebrum medullá visum cor neruos ⁊ in omnibus mẽbris partis dextre participationem assumit.

¶ Venus habet odoratũ ⁊ spina cum ioue nuchá spiná nates lumbos pulmonẽ matricẽ vuluá cũ luna epar carnẽ pinguedinem.

¶ Mercuri⁹ habet locutionẽ deliberationẽ mẽoriá linguá ⁊ vt vult ptho⁹. fel atq nates.

¶ Luna habet gustum deglutionem stomachũ ventrẽ mulierũ pudẽda. participationeꝫ in oĩbus mẽbris sinistre partis. hoꝝ planetarũ incõmoda siue morbi in hocipso tractatu caplõ. 5. differẽtie. 3. recitãtur.

¶ Habẽt insuper planete influẽtiam sup specialib⁹ mẽbris rõne existẽtie eoꝝ in signis vt in ariete: saturn⁹ habet pectus: iupiter vẽtrẽ: mars caput: sol femora: venus pedes: mercurius crura: luna genua.

¶ In thauro saturn⁹ habet ventrẽ: iupit̃ dorsum: mars collũ: sol genua: venus caput: mercuri⁹ pedes: luna crura.

¶ In geminis: saturn⁹ vẽtrem: iupiter verenda ⁊ que succedũt: mars pectus: sol crura et cauillas: ven⁹ collũ: mercuri⁹ caput: lũa feõra.

¶ In cancro: saturnus virilia ⁊ eis succedẽtia: iupiter femora: mars pect⁹: sol pedes: venus brachia et humeros: mercurius oculos luna caput.

¶ In leone: saturn⁹ verenda ⁊ eis succedentia: iupiter femora ⁊ genua: mars ventrẽ: sol caput: venus cor: mercurius humeros ⁊ guttur: luna collum.

¶ In virgine: saturn⁹ pedes: iupit̃ genua et succedeñ. mars ventrẽ ⁊ verẽda: sol collũ: venus stomachum ⁊ vẽtrem: mercurius cor: luna humeros.

¶ In libra: saturn⁹ genua ⁊ succedẽtia: iupiter oculos ⁊ succedẽtia: mars verẽda ⁊ succedentia: sol humores: venus caput: mercurius vẽtrem: luna cor.

¶ In scorpione: saturn⁹ cauillas ⁊ succedẽtia: iupit̃ pedes ⁊ caput: mars brachia ⁊ femora: sol cor: ven⁹ verẽda ⁊ succedẽtia: mercuri⁹ dorsum: luna ventrem.

¶ In sagittario: saturn⁹ pedes: iupit̃ crura ⁊ caput: mars pedes ⁊ man⁹: sol vẽtrẽ: ven⁹ femora ⁊ brachia: m̃curi⁹ verẽda ⁊ cor: lũa dorsũ

¶ In capricorno saturnus caput ⁊ pedes iu
piter genua ⁊ oculos: mars crura ⁊ humeros
sol dorsum: venus femora ⁊ cor: mercuri⁹ verẽ
da ⁊ succedentia: luna femora ⁊ verendorum
succedentia.
¶ In aquario saturn⁹ caput ⁊ colluȝ: iupiter
humeros pect⁹ ⁊ pedes: mars cauillas ⁊ cor
sol verẽda ⁊ succedẽtia: venus genua ⁊ succe
dentia: mercurius femora ⁊ cor: luna verẽda
¶ In piscib⁹ saturn⁹ humeros brachia ⁊ col-
lum: iupiter cor ⁊ caput: mars cauillas ⁊ ven
trẽ: sol femora ⁊ succedẽtia: ven⁹ dorsuȝ ⁊ col
lum: mercuri⁹ crura ⁊ verenda: luna femora ⁊
eorum succedentia.
¶ Iuxta hanc materiá cõsideratur ꝙ poten-
tior ceteris parib⁹ est influẽtia planetaruȝ in
signis supra mẽbra hoīs ꝙ̄ in domib⁹: sed qꝛ
nunc dictũ est in generali de influẽtijs plane-
tarũ inter se cõsideratoꝝ quas habẽt suꝑ oꝑe
medicinali laxatiuo ⁊ suꝑ mẽbra hũana ⁊ silr̃
dictũ est de v.rtute eoꝝ quá habẽt in signo su
per mẽbra humana. Nunc dicẽdũ est de influ
entijs eoꝝ in speciali quas habẽt suꝑ eodem
opere medicinali laxatiuo ꝑut sibi inuicẽ con
iungunt̃ ⁊ quas habẽt existẽtes sub diuersis
signis. prenotandũ igit̃ ꝙ nõ similit̃ se habẽt
planete ꝑ cõparationẽ ad humores nostri cor
poris euacuádũ sicut ⁊ signa celi. ná vt supra
patuit in euacuádo humorẽ vitanda erat in-
fluentia ⁊ fortitudo planete simbolũ habẽtis
vel virtutẽ influẽdi suꝑ talẽ humorẽ. sec⁹ aũt
de signis: ná in euacuãdo humorẽ aliquẽ eli-
gendũ est signũ simbolũ habẽs cũ illo humo
re: ita ꝙ tale vel sit ascẽdeñ vel ꝙ luna sit sub
ip̃o. dẽpto vt predictũ est leone cui annectit̃
capricor. est em̃ vt supra tactuȝ fuit capricor.
odiosus. dẽptis quoq3 signis ruminátib⁹ cu-
iusmodi sunt aries taurus ⁊ capricorn⁹. ⁊ nec
sub ip̃is similit̃ nec sub leone nec capricorno
sint luna nec etiá dñs ascendeñ. dempta rur-
sus medietate vltia libre cõputádo a .19. gra.
eius que vocat̃ via cõbusta. demptis etiá tri
bus primis gradib⁹ signi scorpionis quia lu-
na illic ⁊ maxime in tertio gradu scorpionis
infortunatur quia est casus eius qꝛ oppositũ
sue exaltationis qđ est. 3. gra. tauri. Iuxta qđ
est notandũ ꝙ gradus qui est precisus casus
alicuius planete infortunat semper gradum
ꝑcedẽtẽ imediate: ⁊ gradũ imediate sequeñ.
quia illi multũ sapiunt naturá illius gradus
qui est casus: hinc est ꝙ etiá quartus gradus
scorpionis vitandus est. Circa qđ cõsideran-
dũ ẽ ꝙ planeta existẽs sub aliq̃ gra. siue fortu
nato siue sub nõ fortunato sicut tactũ ẽ sapit
naturá ⁊ illi⁹ q̇ imdiate ꝑcedit ⁊ illi⁹ q̇ imedia
te seq̃t̃. plus tamẽ sapit naturá illius qui ime
diate sequitur quia ad illũ se applicat: ⁊ ab il
lo qui precedit recedit. modo vt supra patuit
applicatio fortior est ꝙ̄ recessus. vnde cõside
ra ꝙ si esset possibile oculũ esse in cẽtro terre
videret ꝑ centruȝ corporis planete ad gra. 9.
sphere quia isto modo sumũtur nostre calcu-
lationes similiter ⁊ domoꝝ celi cõpositiones
sumunt̃ penes noná spherá. Nota quoq3 hic
de gra. ascendeñ. in quocũq3 climate ꝙ si ve-
niat finis signi vt puta. 30. gra. aquarij ponit̃
ꝑm⁹ gra. piscis ꝓ initio asceñ. in faciẽdo figu
ram celi licet non debeat sic fieri quoad alios
gradus celi. causa ꝑmi est duplex. ꝑma ẽ cau-
sa que tacta est: qꝛ gradus posit⁹ in medio ali-
quoꝝ licet sapiat tam precedeñ. ꝙ̄ sequeñ. na
turá magis tamẽ sequentis. secũda quia si ca
peretur vltim⁹ gradus aquarij ꝓ initio pisciũ
tunc illud signũ aquarij paucũ vigorẽ habe-
ret in illa domo ⁊ tamẽ oporteret dñm asceñ.
sumere penes aquarium: ſ quádo initiũ signi
piscis ponitur ꝓ initio tũc totũ illud signũ est
vnius ⁊ vniformis dominij. ⁊ sic dñs asceñ. ⁊
cetera faciliter ⁊ vniformiter ƀm ip̃3 possunt
inueniri ex his facilit̃ p3 causa 2ᵃ. Nota itaq3
consequent̃ pro purgatõe quoad signa ꝙ ad
cito purgádũ egritudines recẽtes triplicitas
aquea est vtilis ⁊ maxie luna existẽte in pisci-
bus ad antiquas vo triplicitas terrea ẽ oppor-
tuna dẽpto semꝑ capricor. ⁊ plus in hoc va-
let taur⁹ ⁊ luna sub eo: ⁊ luna sit salua ab in-
fortunis ⁊ in aliquo anguloꝝ vt sit fortior ⁊ ca
ue ab appropinquatõe lune cũ saturno quia
significat semꝑ elongationẽ ⁊ tarditatẽ in re
bus. Considerádũ igitur specialiter ꝙ in figu
ra celi facta suꝑ hora sũptõnis ip̃ius farmaci
id est medicine laxatiue ꝑncipalit̃ cõsiderare
debem⁹ duos planetas sc3 dñm asceñ. ⁊ luná
hoc notat Ptholo. in centiloquio verbo. 21. sic
inquiens. Purgatoriũ accipe luna in scorpio
ne vel in piscibus dño ascendeñ ꝯiuncto pla
nete qui fuerit sub terra laudabili. si vero con
iunctus fuerit dñs ascenden. planete existeñ.
in medio celi patietur nauseá ⁊ vomet medi-
ciná nec in ea morabit̃. Et vult haly in cõme-

to ꝙ intelligitur verbum de tota triplicitate
aquea ⁊ ibi reddit causaꝫ ampbi: quia domi-
no ascēdē. cōiuncto planete qui fuerit sub ter
ra humiditates superflue mēbrorūꝫ obstañ.
fortitudini eoꝝ trahūtur ad inferiores partes
corporis ⁊ opposito modo fit si supra terrā sit.
Et nota ꝙ fortius est in hac re si dñs ascēdē.
corporaliter fuerit sub terra pro actu laxati-
uo: aut si corporaliter fuerit supra terrā pro in
ductiōe nausee ⁊ dispositionis vomice. Iteꝫ
in eodē centiloquio verbo. 19. sic ait Ptholo.
si quis purgatoriū acceperit luna cū ioue exi-
stente abbreuiatur opus eius ⁊ effectus eiꝰ
minuetur: cuius causam reddit haly cōmen-
tator ibidē in cōmēto sic: quia effectus medi-
cine nō est naturalis corpori sed attrahit hu-
mores superando plures virtutes: cuꝫ igitur
natura fortior fuerit ipa medicina prohibebit
effectū eius: sed iupiter confortat naturā con
iunctus lune: igitur ⁊c. Et ampliari potest sen
tentia ptholo. ad existentiā lune cū venere: qꝛ
quādo luna est cū venere etiā nō est sumendū
farmacū licꝫ fortius sit de ioue. Et ratio vtri-
usqꝫ simul potest esse hec quia ex quo luna ē
humide cōplexionis: ideo ratiōe cōiunctiōis
eius cū ioue aut venere qui sunt planete hu-
midi mēbra nimiū humida reddūtur ⁊ per cō
sequēs ad fluxū nimis excessiue ꝓcliuia; ⁊ ꝑ
cōsequēs medicina maxie ratōe humiditatis
veneris nimiū duceret. ⁊ similit̄ ratiōe forti-
tudinis iouis similiter humiditatis eius. lu-
na eñ cōiuncta ioui adeo naturā cōfortat: vt
ꝙ medicina nō possit vincere naturā: cū tñ de
ratiōe medicine laxatiue sit ꝙ naturā vincat.
Cōsulunt attamē aliqui ꝙ luna existēte cū io
ue nō dētur medicine laxatiue integra dos. ſ
fortasse si necessitas esset. 10. aut. 12. pars eiꝰ
⁊ illud de facto visuꝫ est per experiētiā in quo
dam egro qui cepit facilē medicinaꝫ als per
eundē receptā ⁊ ductus fuit per ipaꝫ vsqꝫ ad
vltimū fere potētie sue nature ⁊ vsqꝫ ad mor-
tis periculū: ⁊ hoc est intelligenduꝫ quicquid
hali cōmētator dicit ad verbū ptholo. dicitur
ꝙ intelligitur ⁊ effectus eius scꝫ sanitatis mi
nuetur: fortius quoqꝫ vitāde essent dicte con
iunctiones luna existente recepta a fortuna ⁊
dominio ipsius lune respicieñ. eā a tertio vel
sextili: ⁊ maxie caue ne luna sit in leone in dā
do famarcū ⁊ ne leo sit asceñ. ⁊ itellige illud
q͞d dictū est de cōiunctiōe corporali aut saltē
de applicatiōe ad cōiunctionē corporalē ipiꝰ
lune ad iouē vel venerē ⁊ nō de aspectu ipsiꝰ
lune ad illos duos planetas: imo aspectus lu
ne ad iouē ⁊ maxime ad venerē est valde bo-
nus ad opus laxationis ⁊ bonuꝫ est in opere
laxatiuo ꝙ sit dñs ascēdē. potēs fortunatus
orietalis in angulo rectificatꝰ. his duobus si-
gnificatoribus adde cuꝫ ipsis fortunas in si-
gno mēbri a quo vis euacuare: ⁊ fortificetur
illud signū q̄tū poterit: ⁊ si fortuna posita in
illo signo respicieñ. mēbrū habeat ī tali signo
influentiā supra illud mēbrū erit prestātius ⁊
apta dñm quarte domus ⁊ pone lunā vel dñꝫ
ascēdē. in signo materie euacuāde semꝑ for-
tificādo eos: ⁊ caue ne illi duo significatores
sint in ascēdē. nec in signo ruminatiuo qꝛ euo
meretur medicina anteq̄ operaret̄: ⁊ ꝑ conse
quēs si velles facere vomere ⁊ purgare par-
tem superiorē stomachi elige alterū significa
toꝝ dictoꝝ in ascēdē. vel in signis rumināti bꝰ
vel in celi medio: ⁊ caue inq̄tū potes ne isti si
gnificatores sint cadētes nec retrogradi nec
cōbusti nec sub radijs solis vel als infortuna
ti vt pro calida materia euacuāda pone eā in
calido signo ⁊ pro humida in humido ⁊ pro
melācolia euacuanda applicet̄ luna ioui pro
colera veneri: pro fleumate soli: nec applicat̄
luna vel dñs ascēdē. planete retrogrado: ⁊ si
medicina est potio melior est scorpio. si elctm̄
cancer: si pillule pisces: nō sit luna vel dominꝰ
ascēdē. vel pars fortune in quarta domo nec
in octaua: nec in cadēti aut infortunati aut in
fortune nisi sicut dictū est illa infortuna sit do
minus natiuitatis: nō etiā sit dñs domꝰ mor-
tis in aliquo anguloruꝫ ⁊ presertim in asceñ.
nec cōmixtionē habeat cū aliquo significato
rū nec habeat magnā potestatē hora sumpti-
onis medicine. ¶ Et qꝛ dictū ē de medicinis
laxatiuis videre restat de restrictiuis: pro quo
notanda sunt sequentia ꝙ videlicꝫ luna sit in
gradu sue exaltatiōis iuncta ioui per corpus
aut applicās ei ex radijs: sit quoqꝫ tam luna
q̄ planeta cui ipa luna applicat de tardo cur
su non tamē sit retrogradus ille planeta cui
luna applicat: ⁊ si isti duo sint accedentes ad
septētrionē prestabilius erit: caue a venere ⁊
marte ⁊ quo ad signa bona est triplicitas ter-
rea dēpto capricorno ⁊ vtilior est thaurus ⁊
cōpetēs est aquarius. Qꝛ si medicina debeat
sumi pro vomitu elige signa ruminātia ⁊ cau

erum tam ascēdētia ꝙ luna existeñ. sub ipsis ⁊ ꝙ dñs ascendē. sit in celi medio: ⁊ si iret ad suā exaltionē esset prestabilius. aptaq; signū mēbri. vnde aptare signuz est eligere ꝙ illud veniat ad bonā domū celi: ⁊ si bonus planeta sit in illo signo aut domo aut saltem aspiciēs tanto melius ⁊ ad gargarisanduz eligat ascēdeñ. aries vel cancer vel luna sub aliquo illorum signorum sit luna salua ab infortunijs: sed de cristeribus considera ꝙ luna sit in prima medietate libre vsq; ad .19. gradum vel in scorpione dēptis quattuor primis gradibus ⁊ dñs ascēdē. nō habeat aspectū ad dñm domus sexte habeat tamen luna aspectū vel dominus ascendeñ. ad venerē eam aspiciendo sextili vel trino aspectu hoc iuuabit ⁊ plus valet aspectus lune ad venerē ꝙ ad iouem ⁊ elige si possis in his operatiōibus ꝙ luna sit recepta a fortuna aut saltē ab infortunijs libera: nō tamē sit cōiuncta corporaliter ioui vel veneri quia abbreuiaretur opus medicine cū malo effectu nimis laxando ⁊ debilitādo corpus ⁊ extrahēdo eque bonos humores a corpore sicut malos: ⁊ ista eadē est causa dictorū de cōiunctionibus eorum supra in passu vbi determinabatur de medicinis laxatiuis.

Argumentū tertij cap. quarte drie.

¶ Tertium capitulū qualiter totum corpus humanū corruptibile habet aspectum ad celum ⁊ quelibet eius pars: ⁊ in curis ordinandis potest considerari certa ordinatio celi vt facilius cura acquiratur si cura per artem sit possibilis.

Otum corpus humanū subijcitur celo: corpus humanū corruptibile ponit hic ad differētiaz corpoꝝ humanoꝝ glorificatoꝝ q̄ nullo modo subiacent celo nec suis influētijs sicut sunt corpora sanctoꝝ: sed ista nostra corpora que sunt inferius subijciūtur celo. teste sancto Thoma de aquino in sūma cōtra gētiles sic dicēte. Corpus humanū subijcitur celo: intellectus vero noster subijcitur angelis: volūtas nostra nō subijcitur nisi soli deo: ⁊ oīa hec subijciūtur deo. Nunc igitur videndū est qualiter corpus nostruz ⁊ per quā formā subijcitur celo: ⁊ circa hoc in kalēdarijs antiquis: speculatiui antiqui depinxerunt hominē nudum qui super caput habet arietē: in collo thaurū: in brachijs duos geminos: in parte superiori pectoris cancrū: cōtra stomachū ⁊ cor leonē: in parte superiori ventris signuz virginis: in parte inferiori ventris descendēdo vsq; ad pudēda signum libre in mēbris generatiuis scz in pudend. scorpioñ. in coxis sagittariū: in genibus capricornum: in tibijs aquariū: in pedibus signuz pisciū: et ratio istius est quia signū arietis influit in capite homis ⁊ oium animaliū: thaurus in collo: ⁊ sic de alijs descēdendo vsq; ad finē signorum. Unde dicit albubicius ꝙ aries habz corpus ⁊ faciē: thaurus colluz ⁊ gutturis noduz gemini humeros ⁊ brachia ⁊ manus: cancer pectus cor stomachū costas splenē ⁊ pulmonem. leo stomachū cor latus ⁊ dorsum. virgo ventrē anteriora telas ⁊ intestina. libra lumbos: ⁊ inferiora ventris vmbilicuz pectinem. scorpio verenda testiculos vesicam anū. sagittarius femora. capricornus genua. aquarius tibias vsq; ad inferiora cauillarum. pisces pedes: ⁊ idem ordo potest directe attendi in infirmitatibus penes domos dando caput ⁊ faciem ascendēti ⁊ sic de singulis.

¶ Proportionatis itaq; celestibus signis ad mēbra nostri corporis procedenduz est ad curam ipsorū ⁊ totius humani corporis aspice in omi tempore curationis ad locuz morbi in corpore. ꝙ si fuerit egritudo in aliquo illorum triū mēbroruz: puta vel in capite gutture aut pectore superiori: cura eam cuz luna fuerit in vno illorum triū signorū: puta in ariete necnō in thauro aut geminis que est pars superior: ⁊ si fuerit in parte secūda corporis scz a spatulis vsq; ad vmbilicū: cura similiter eam cum luna fuerit in cancro vel in leone vel in virgine ⁊ est hec pars media. si fuerit egritudo in parte inferiori corporis videlicz ab vmbilico vsq; ad genua tā ante ꝙ retro cura eā etiā vel luna existēte in libra vel in scorpione vel in sagittario. ⁊ si fuerit morbus a genu vsq; ad pedes sit similiter luna vel in capricorno vel aquario vel in piscibus: ⁊ exquisitius esset si luna esset in membro respiciente distincte membrum curandum vel saltem sit tale signum ascendens. vt si velis caput curare sit luna in ariete vel saltem aries ascēdat: sed sicut supra dictū est nō sit luna in ascē. qm̄ ibi infortunatur: ⁊ scias ꝙ oīs egritudo ⁊ dolor existēs

a capite vsque ad pectinē dꝫ curari luna exi-
stēte int̄ angulū terre ⁊ mediuꝫ celi q̄ pars dr̄
ascendeñ ⁊ pars alta celi: ⁊ si fuerit a pectine
vsqꝫ ad inferiorē partē pedis curabis cum lu
na fuerit inter decimā domū ⁊ angulū terre q̄
est pars inferior circuli ⁊ sic in alijs egritudi-
nibus: ⁊ sit luna iuncta fortune aucta lumine
⁊ nūero ab infortunijs salua ⁊ in angulo pre
terqꝫ in asceñ. ⁊ sit in asceñ. fortuna asceñ. qꝛ
significabit curā. Et caueas in om̄i curatione
ab hora martis ⁊ eius influētia ⁊ ne luna vel
dn̄s ascēdē. iungat̄ ei ⁊ presertim ne luna iun
gatur ei in signis terreis vel igneis: ⁊ ne lu-
na vel dn̄s ascendē. aspiciāt eā malo aspectu
maxie in cremēto lune ⁊ in cura oculoꝝ ⁊ ca-
pitis ⁊ pone iouē fortunatū i ascēdē. vel i. ii.
10. vel. 9. ⁊ si vis curare fascinatū vel malefici
atum vel demoniacū sit mercuri⁹ in suo termi
no vel in alijs dignitatib⁹: ⁊ sic multū valet si
esset mercuri⁹ in p̄mis septē gradib⁹ virginis
qꝛ esset in sua domo ⁊ suis terminis: aliunde
tamē nō sit impedit⁹ intelligēdū quoqꝫ ꝙ me
lius esset ꝙ luna esset in p̄ncipio inceptōis cu
re in signo mobili aut cōmuni q̄ꝫ fixo: quia si ē
signū fixū protēdit cure ꝓlixitatē: ⁊ inter fixa
plus vitandus est leo ⁊ acceptabilior taurus
imo vt supra patuit in egritudinib⁹ antiquis
⁊ fixe radicalitatis om̄ino eligēdus est taur⁹.
Inter quoqꝫ mobilia plus vitādus est capri-
cornus: ⁊ ne mireris si plus in donationibus
laxatiuarū medicinarū ⁊ alijs medicine ope-
ribus attēdamus existentiā lune in celo q̄ꝫ al-
terius planete: ipa em̄ celoꝝ est nūcia. hic em̄
annectēdū est ꝙ sicut supra dictū est ꝙ signa
celestia respiciūt naturali quodā respectu mē
bra nostri corporis: ita eadē signa ⁊ stelle eis
insite influunt etiā supra medicinas tam sim
plices q̄ꝫ cōpositas illis mēbris debitas ⁊ ab
eisdē euacuat̄. verbi gratia. stelle que habēt
influentiā supra caput collū ⁊ pectus homis
sicut sūt stelle arietis ⁊ tauri ⁊ geminoꝝ influ
unt singulariter supra ierapigrā: ideo ipa ha-
bet vim singularē imperio creatoris a capite
collo ⁊ pectore ⁊ nō ab inferioribus mēbris:
⁊ hoc exēplū est ꝓ medicinis cōpositis. simi-
liter pro capite ē dicēduꝫ de illa simplici medi
cina puta aloe ⁊ mirabolani. ⁊ a pectore simi-
li ratione euacuat hoc compositū medicamē
puta dyasene: ⁊ istud simplex puta agaricus
quia specialē influētiā super cōpositiōe ⁊ ge-
neratione eorū habuerūt stelle cancri leonis
⁊ virginis. pari ratione a stomacho illud eua-
cuat compositum medicamē puta dyairis: ⁊
istud simplex scꝫ casia fistula ⁊ simılit̄ mirabo
lani scꝫ ratione stellarū cancri leonis ⁊ virgi-
nis. simili de causa similiqꝫ modo euacuat ab
epate hoc cōpositū medicamē electm̄ de suc-
co ros: ⁊ illud simplex scꝫ fumus terre scilꝫ ra
tione influētie p̄ncipaliter virginis ⁊ pricipij
libre. eodē etiaꝫ modo euacuat a splene illud
cōpositū medicamē pillule inde vel etiā dyase
ne: ⁊ illud simplex scꝫ sene vel etiā fumus ter
re scꝫ ip̄e finis virginis ⁊ p̄ncipij libre. eadēqꝫ
ratione suo modo ipsis renibus appropriat̄
hoc cōpositū medicamē puta benedicta ⁊ il-
lud simplex puta saxifragia ratiōe influentie
libre ⁊ scorpionis. matrici etiā simili modo ap
propriatur hoc cōpositū medicamē scꝫ bene-
dicta: ⁊ illud simplex puta coloquintida scilꝫ
libre ⁊ scorpionis. iuncture autē simili ratiōe
cōuenit hoc medicamē cōpositū scꝫ elctm̄ de
succo ros. vel etiā benedicta: ⁊ hoc simplex. s.
hermodactili vel etiā coloquītida. coloquiti-
da quoqꝫ ⁊ hermodactili ꝓpter influētiā stel-
laruꝫ constituētiū signū pisciū virtutē habēt
purgandi pedes ⁊ habet supra iuncturas ma
ximā influētiā capricornus ⁊ post aquarius ⁊
post pisces. Considerandū attamē circa nūc
dicta ꝙ multū conferūt dispositiones qualita
tū medicinaruꝫ ad opera euacuationū. hinc ē
ꝙ ad euacuandū a iuncturis q̄ sunt loca mul
tum remota a stomacho ⁊ alijs p̄ncipalibus
mēbris necessarie sunt medicine fortes vt vir
tus earū in via ratione caloris naturalis non
consumat̄ ⁊ oportet eas esse subtiles ⁊ acu-
tas vt virtus earū ad profunda corpoꝝ loca
queant penetrare maxie quia loca iūcturalia
sunt neruosa ⁊ per cōsequēs dense compagi-
nis. Admiratōe quoqꝫ dignū rationabilit̄ exi
stit. vnde tam admirabilis vis existat tā me-
dicinis q̄ꝫ stellis: medicinis scilꝫ passiue ⁊ stel
lis actiue: sed hec om̄i semoto hesitatōis scru
tinio a summo oīm rerū conditore ac creatōre
ipsiusqꝫ potēti ⁊ om̄i perfectiōe digno impe-
rio ꝓfluit ⁊ dependet: ⁊ nō solū hec vis mero
subiecta iuri naturali: sed ⁊ oīm viriū tam sen
sibiliū q̄ꝫ intellectualiū cunctarūqꝫ reruꝫ toti⁹
nature subiecta vultui ei⁹ ineffabili bonitate
dependet mlt̄imode: ordine quoqꝫ ⁊ nexu no
bis incōprehensibili extat ꝯnextura ipi sūmo

bono qd̄ deus existit velut origin̄ simul ⁊ fini
lege innititur naturali. iuxta dictū boeticū in
de philosophico consolatu libro .3. metro .3.
Repetunt proprios queq; recursus redituq;
suo singula gaudēt nec manet vlli traditus
ordo nisi qd̄ fini iunxerit ortū stabilemq; sui
fecerit orbē. Et quia supra dictum est ꝙ cor-
pus humanū habꝫ ordinē ad influētiā signo
rum: vt influentia arietis supra caput: ⁊ sic de
singulis pretermittēdū nō est in presenti ma-
teria ꝙ etiā corpꝰ nostrū humanū habet aspe
ctum ad influentiaꝫ .12. domoꝝ vt puta caput
ad ascenden̄. collum ad domū secundā: ⁊ sic
deinceps ꝭm ordinē domorum vt dictum est
clarius superius. Unde bene aduertendum
est ꝙ si curare velis caput siue per medicinaꝫ
laxatiuā siue per alteratione aut aliud multū
cōgruū erit ꝙ in domo respicien̄. caput pona
tur fortuna nō aliunde impedita: ⁊ prestabili
us esset ꝙ aries ascenderet nisi ꝙ vitari de-
beret medicina laxatiua siue luna eēt sub eo
vel siue aries ascenderet quia timor esset de
vomitu: ⁊ hoc est solū ratione illius ꝙ aries ē
signū ruminatiuū: ⁊ sic de alijs dicendū est ꝙ
si velis curare collū sit fortuna in secūda do-
mo: ⁊ prestabilius esset si thaurus ꝯstitueret
domū secūdam. ⁊ sic videndū est cōsequēter
discurrēdo per alias domos: lunā aūt solū dis
pone in suo signo velut supra tactuꝫ est. si ta-
men signū in quo est luna constitueret domū
respicientē mēbrū cui mēbro esset medicādū
tanto prestātius esset: sed tamē bene semper
considera ꝙ nullo modo fiat incisio in mēbro
lunā existēte in signo hoc membrū respicien̄.
His dictis generalit̄ annectendū est ꝙ in om̄i
electione cuius effectū quis desiderat ⁊ ad ꝓ
positū intelligimꝰ de medicinali electōne se-
ptem sunt consideranda. Primum est aptare
seu fortificare planetā vincentē in natiuitate
vel saltē nature ⁊ moribus eius cui fit electio
cōuenientē. Secundū est aptare planetā qui
fuit dux proxime preterite cōiunctōis vel op
positiōis luminariū: q2 ip̄e habet significatio
nem super om̄es qui fiunt inter ip̄a tempora
media. Tertiū est aptare graduꝫ ascenden̄. ⁊
eius dn̄m. Quartū est aptare gradū vtriusq;
luminaris ⁊ dn̄m hore: ⁊ si hec impedita fue-
rint nullū erit remediū. vt testat̄ haly. ꝭ opor-
tebit electionē differre. Quintū est aptare do
mum ⁊ planetā significantē rem ⁊ genus ele
ctionis ac ip̄ius planete vltimū receptorem.
Sextū est aptare gradū medij celi. Septimū
tandē partē fortune ⁊ domū quartā que est fi
nis rei. Unde nota ꝙ aptare domū aut plane
tam nihil aliud est ꝙ̄ eligere tēpus in quo fu
it in dispositione apta ⁊ bona in ipso celo.

Argumentū quarti cap̄. quarte dr̄ie.

¶ Capitulū quartū de electione influentie ce
li circa curam oculoruꝫ ⁊ auriū ⁊ de eius sub-
tili ingenio.

Q Uia in isto ca

pitulo tractandū est de influētia
celi super oculos corporis huma
ni ⁊ super aures ⁊ de modo me-
dendi ⁊ ꝯseruādi sanitatē taliū organoꝝ. Pri
mo videndū est q̊s sit oculus. oculus est mē-
brum rotūdū radiosuꝫ lucidū septem tunicis
ornatū ⁊ cōstans ex tribus humoribꝰ. ⁊ est or
natū septē tunicis a ꝓprietatibꝰ septē plane-
tarū: ita ꝙ quelibꝫ tunica ip̄ius oculi partici-
pat cū certo planeta incipiēdo a saturno: con
sequēter descēdendo vsq; ad lunā vt pōt pa-
tere discursu perspectiue theodosij. oculus ē
constās ex tribus humoribꝰ qui sunt isti: cri-
stallinus qui est sedes virtutis visiue ⁊ partici
pat cū natura aeris. humor citrinꝰ qui partici
pat cū natura ignis. ⁊ humor albugineꝰ qui
participat cū natura aque. Uisa cōsideratiōe
oculi in se videndū est de influētia celi super
oculū: ⁊ de cura eiꝰ considerandū vtrū oculꝰ
patiat̄ ratiōe humoris abūdantis in cerebro
descēdētis ad oculuꝫ: vel ꝙ sit tela in ip̄o vel
aliqua macula vel vesica. si sit impedimentū
ex parte humoris cerebri purgādū ē cerebrū
ab illo sup̄fluo humore ꝑ medicinā cōpetētē
luna existen̄. in piscibꝰ vel in ariete vel i thau
ro: ⁊ prestantius ē ad hoc signū arietis: ita tn̄
ꝙ aries luna existente sub eo nō ascēdat: hoc
est ꝙ nō ꝯstituat domū primā rōne infortunij
lune in ascen̄. ⁊ licet rōne ruminositatis arietis
ascēden̄. nō esset bene eligēdū tamē minus
malū mlto esset ꝙ̄ si luna esset sub eo. ꝓpterea
cōsidera iuxta ante habita ꝙ p̄sentia lune in
aliquo signo ad opera medicinalia multo piꝰ
valet ⁊ fortior est ꝙ̄ ꝙ signū aliqd̄ nude ascē-
dat: ⁊ sic de alijs bonis planetis dicēdum est
suo modo. s. de ioue sole venere ⁊ mercurio.
Purgato igit̄ cerebro applicet̄ aqua vel alia
materia cōueniēs ad purgāduꝫ oculū magis

extrin̄sece ⁊ ad ꝯfortādū ip̄z eligēda est luna
in ariete dū tamē materia nō sit corosiua tunc
em̄ eligēdus ē thaurꝰ. Si vero sit tela in ipso
oculo vel aliqua macula vel vesica quare ēēt
necesse ponere ferrū vel materiā corosiuā: vi-
dendū est cū magna deliberatiōe ⁊ quādoq̄
ꝑ mensem anteq̄ debeat cura inchoari vt pos
sit haberi cōpetēs celi influētia ad talē opera
tionē inchoandā. ⁊ p̄mū quidē est ꝯsiderādū
ꝙ luna nō sit in ariete nec aries ascēdat eo ꝙ
tangere mēbrū ferro luna existēte in signo ta
lis mēbri verēdū ē. Secūdo cōsiderandū ꝙ
luna sit in cremēto ⁊ velox in motu. Tertio ꝙ
luna nullā influētiā recipiat a marte per aspe
ctum vel per ꝯiūctionē: q2 magnū dānū mars
influit oculis ⁊ est dānator oculoꝝ ⁊ totiꝰ ca-
pitis maxīe in cremēto lune. Quarto perpē-
de ne cura oculoꝝ inchoet̄ hora martis vel sa
turni sed peior est influentia martis. Quinto
ne mars sit ascēdeñ. celi vel in asceñ. natiuita
tis egri qui sciret natiuitatē: q2 ascēdeñ. habz
caput. Si possis vltra p̄dicta fac vt pars for-
tune non sit in q̄rta domo octaua nec sexta. ⁊
ad bene eligēdū influētiā cōpetentē sit luna
in cācro aspiciēs iouē vel solem vel venerem
aspectu amicabili. luna in v̄gine ⁊ in p̄ma par
te libre ⁊ in aquario ⁊ secūda parte piscīū vti
lis ē post thaurū: nō tn̄ sit in fine signoꝝ q̇ sūt
termini maloꝝ ⁊ deterior esset luna in fine pi-
sciū ꝓpter approximatōnē ad arietē q̄ in fine
alioꝝ signoꝝ dictoꝝ. Caue etiā in om̄ibꝰ medi
cinis tangeñ. oculos quacūq̄ via ne parētur
sub influētia martis nec ꝙ plus ē vasa vitrea
in quibꝰ medicine oculoꝝ recondi debent in
hora martis nō mūdent̄ q2 veniret fortasse in
cōueniēs vel fractio aut inepta ꝯseruatio me
dicine in eisdē: ⁊ q̄to peior esset mars vt pu-
ta retrogradus combustus tanto esset peius.
Multū natura humana ad cu stodiā oculorū
laborat: q2 oculi sunt fenestre aīe per quas fe-
nestras videt colores ⁊ figuras. Et vt dic̄ pla
to oculi participāt cū cerebro in genere lumi-
nis intellectꝰ recipit lumē sp̄uale ⁊ oculus lu
men corporale: ⁊ oculus ē pinguis ⁊ lachry-
mosus: est pinguis ratiōe participāte cū natu
ra cerebellari ⁊ lachrymosus ratiōe participā
te cum natura aque.

Aures sunt mēbra seu organa nobilissima
tortuosa cōcaua ex instrumētis aīe quibꝰ soni
⁊ voces discernūt̄ sapiētie ⁊ sciētie sūt susce-
ptibibilia dicēte Aristo. i. methaᶜᵉ. Oē aialia
auditu carētia sunt indisciplinabilia. circa cu
ius ꝯsiderationē medicinalē per influētiā ce-
li om̄ia que dicta sunt de adiutorio ⁊ nocumē
to oculoꝝ memorāda sūt ad sanationē auriū:
excepta ista differētia ꝙ oculi requirūt medi-
cinas tēperate frigidas ad eoꝝ cōseruationē
nisi in hoc ꝙ aqua ardēs prodest oculis dolo
rem tamē infert: ſ3 alie aque medicinales ap-
propriate oculis tēperate debēt esse in calore
⁊ frigiditate ⁊ plus participando naturā cali
dam q̄ frigidā. oppositū3 est de auribꝰ: q2 au
res requirūt aquas seu medicinas magis tē-
dentes ad calorem q̄ ad frigiditatē ꝓ earum
cōseruatione. ad curā vero oculoꝝ vel auriū3
istud caplm̄ simpliciť non sufficit quo ad celi
influētiā sed multa sunt ꝯsideranda de his q̄
superiꝰ in aliis capitulis sunt declarata. vt ver
bi gratia. si tu incipis aliquā curā oculoꝝ vel
auriū circa cōiūctionē solis ⁊ lune nō nisi ma
le accideret: ⁊ sic de aliis ꝯditiōibꝰ tactis.

Argumentū quīti cap. quarte d̄rie.

Quintū caplm̄ de minera febriū ⁊ de pla-
netis influētibus in ip̄is ⁊ de ingenio ꝓcedē-
di ad curā seq̇tur in hūc modum.

T natura febri

v um pariter ⁊ celi influentia in cu
ra earū efficaciꝰ ꝑscrutari possint
p̄notanda est febris diffinitio ⁊ istarū hec ge
neralis distinctio. vnde febris est calor natu-
ralis mutatꝰ in igneā. distinctio quoq̄ gene-
ralis earū ex hac descriptōe trahi pōt hoc mo
do. Nā ex quo febris ē calor vt dicit diffinitio
⁊ ip̄ius nōis interp̄tatio. dicit̄ em̄ a ferueo fer
ues: vel a phos grece ꝙ est ignis vel lux la-
tine. ideo ſ̄m triplicē calorē nostri corporis tri
plex ē prima diuisio febris. Est em̄ calor spiri
tuū calor mēbroꝝ ⁊ calor humoꝝ. febris gene
rata ꝑ lapsum caloris spirituū dicit̄ effimera
ab effimeron grece qđ est nomē cuiusdā pisc̄
solū viuētis ꝑ vnū diē: q2 illa febris nō durat
vt plurimū vltra spaciū vniꝰ diei: nō aūt durat
vltra spaciū triū dierū qm̄ in putridā ꝯuertit̄
⁊ causat̄ hec sp̄es febris a sup̄calefactōe spi-
rituū ⁊ nimio estu aut iteriori aut exteriori: in
teriori quidem vt ex ira aut sumptiōe cibi aut
potus supercalefaciētiū: vel ex exteriori q̇dē
vt ex excessiuo exercitio seu nimia mora in so
le ⁊ ex aliis indebitis administratiōibꝰ rerum

nō naturaliū supercalefacientiuꝫ: ⁊ sicut hec febris ex facili plerūqꝫ causatꝛ curatur ita facili ⁊ subito remedio puta ꝑ simpliciter infrigidātia potest curari. febris vero generata a supercalefactiōe mēbroꝝ dicitur ethica ⁊ est illa inter omnes species febriū lentissima eiusqꝫ diuturnior. primū patꝫ eo ꝙ ipa est habitualis facta ⁊ equalis fere in gradu ipi calori mēbrorum ⁊ per cōsequēs lente affligit ipa mēbra ⁊ fere insensibiliter ipsa ledit: cuius causa est quia dolor est sensus rei cōtrarie: sensus autē non causatur nisi per actionē vnius contrarie qualitatis in alterā. ab equalib' aūt nō fit actio: sed actio fit a qualitate predominātē q: igitꝛ inaturalis febris ⁊ calor ethice febris parū dominatꝛ calori mēbroꝝ sequitꝛ ꝙ paucā actionē faciat q̄re ⁊c̄. Procedit tamen hec febris semꝑ extenuando patientē ipm ⁊ absumendo mēbrorū humidū scꝫ rorale cambiale ⁊ glutinosum. ⁊ sic tres sunt species ipius febris ethice. Pria que causatur per cōsumptionē humidi roralis qd̄ humidū rorale dicitur resudare a mēbris arorans ea. Secūda causatur per cōsumptionē humidi cambialis qd̄ sic dicitur eo ꝙ imediatissime aptū est ratōne assimulationis mēbrorū quā iam acquisiuit ratione caloris mēbroꝝ aptum inquā ad hoc vt in substātiā mēbroꝝ cōuertatꝛ. Tertia causatꝛ ex consumptione humidi glutinosi qd̄ est humidū actu ꝯtinuās ipa mēbra. Ex his prima harū facilioris ē cure: aliis duab' difficilioris tamē cognitionis ⁊ secūda difficilis ē cure facilioris tamē ꝙ̄ tertia. tertia vero difficillime ē curatiōis eo ꝙ nimiū substātie mēbroꝝ est inhabituata ⁊ eidē fere coequalis facta. ⁊ hec febris licꝫ ethica a medicis vocatur febris facta ratōe nūc dicta ⁊ eo ꝙ nō dependet a cōtinuatione delegationis causarū ipius ab aliq̄ minera. Febris aūt causata a supercalefactione innaturali humoꝝ dicitur putrida eo ꝙ residet in capinosis .i. fetidis humorib' delegatis ab aliqua minera ipius mēbri. Considerādum attamē ꝙ ex quo febris est prima passio cordis ꝙ nulla species febris causatꝛ nisi cor primo supercalefiat ⁊ sic ipso supercalefacto consequenter alia membra supercalefaciat: ⁊ propter hoc febris dicitur vniuersalis. diuersificatur tamen hec febris tam quo ad materiam ꝙ̄ quo ad minerā. minera in proposito dicitur sedes seu locus originalis alicui' humoris febrilis. quo ad materiā quidē diuersificatur febris ꝛm diuersitatem quattuor humoruꝫ. febris igitur generata ex supercalefactione sanguinis est duplex. quedam causatꝛ solum ex nimia sanguinis multitudine ⁊ vocatur sinocha: alia ex sanguinis putrefactiōe ⁊ vocatur synochus. Unde metrice synocha de multo sed synochus a putrefacto. ⁊ ei' minera est plerumqꝫ epar. Febris generata a colera dicitur generaliter tertiana eo ꝙ affligit de tertio in tertium diem: ⁊ sic vocatur interpaulata. quandoqꝫ tamen infestat continue ⁊ sic dicitur continua: ⁊ diuersificatur eo quia quandoqꝫ fit ex pura colera ⁊ sic dicitur tertiana vera seu pura que fit in vltimo excessu caliditatis. dicitꝛ causon a caumate qd̄ est incendium. alio modo fit ex permixtione alterius humoris ⁊ precipue fleumatis ⁊ minera eius est cistis fellis vel etiam epar.

¶ Febris generata a supercalefactione fleumatis dicitur quotidiana eo ꝙ quolibꝫ die affligit ⁊ eius minera est stomachus eo ꝙ stomachus vt aiunt medici est latrina fleumatis. Febris autem generata ex supercalefactione melancolie dicitur quartana eo ꝙ affligit de quarto in quartū diem. ⁊ diuiditur hec species febris ꝛm diuersitatem melancolie. Duplex enim est melancolia scilicet naturalis ⁊ innaturalis. naturalis est illa que a pricipiis nature nostro corpori inest existens naturali residentia ⁊ fex sanguinis. alia est innaturalis ⁊ illa generatꝛ ab adustione vniuscuiusqꝫ humoris: ⁊ est minera quartane ipse splen. Et nota circa dicta ꝙ egritudines generate a duobus calidis humoribus dicuntur acute: generate vero a frigidis humoribus ⁊ presertim a melancolia dicūtur chronice. id est longe seu prolixe. acute regūtur motu lune in angulis celi: chronice vero regūtur motu solis in eisdē celi angulis. vt vult ptholomeus verbo. 60. centiloquii albaharim sane ⁊ certe ⁊c̄. in quo verbo similiter ⁊ in cōmēto haly ostenditur causa mutatōis oīꝫ morboꝝ curabilium tā acutoꝝ ꝙ̄ chronicoꝝ. vt exēpli grā. ponatꝛ ꝙ i pricipio morbi acuti luna fuerit i pricipio arietis tūc septīa dies ab ea ē cretica: cui' causa astronomica ē: q: 7ª die lūa vēit ad signū cācri nā luna mouetꝛ ꝑ dies duos ⁊ .6. horas. i vno signo vl' circa qd̄ ē oppo^m i duab' q̄litatib' ipi arieti q: aries ē signū calidū ⁊ siccū ⁊ cancer

est signū frigidum ⁊ humidū ⁊ inter arietē ⁊
cancrū est quarta pars circuli causans p̄rimā
lineā quadrati celi. ⁊ si luna in loco illius qua
dre planetā fortunatū inueniat siue per con⸗
iunctionē siue per aspectuȝ fortius tamen est
per cōiunctionē: nā fortificabitur supra mor⸗
bum ⁊ est signū boni ꝙ si medicus astrologꝰ
preuideret illic illā fortunā ꝑ propicias ⁊ fa⸗
ciles medicinas posset infirmū ad sanitatem
in septima die deducere. Mō si nō ibi fiat cri
sis eo ꝙ nō reperietur bonus planeta ille ex⸗
pectēda est dies. 14. a p̄ncipio morbi qꝛ tunc
luna erit in p̄ricipio libre ⁊ cōcurrūt due cau⸗
se crisis: vt puta oppositio celi ⁊ signoꝝ con⸗
trarietas in vna qualitate. aries em̄ calidus ⁊
siccus est: libra vero signū calidū ⁊ humiduȝ
⁊ si illic reperiat̄ planeta fortunatus signū est
salutis: si infortunatꝰ ē signuȝ periculi: ⁊ sic si
tūc nō fiat crisis expectandū est quousq̀ȝ lu⸗
na veniat ad sequētē quadrā puta ad princi⸗
pium capricorni ⁊ erūt. 21. dies ⁊ erit tertiū la⸗
tus ip̄ius quadrati celi ꝙ si similiter nō: expe⸗
ctandū est quousq̀ȝ luna retrogradietur ad lo
cum initij sciȝ ad p̄ricipiū arietis. ⁊ sic cōple⸗
bit totā reuolutionē suā ⁊ erūt. 28. dies ⁊ erit
ibi latus quartū ⁊ erit ibi crisis si fortuna re⸗
periat̄ ibi: si infortuna ꝯuertit̄ egritudo acuta
in chronicā. inter hos aūt dies creticos sūt di⸗
es aliqui medij qui vocātur dies indicatiui a
phisicis eo ꝙ indicant signa salutis aut peri
culi vēturi in die cretico proxime subsequēti.
sicut dies quarta ē indicatiua septime qui di⸗
es indicatiui sumūtur per loca circuli signoꝝ
intermedia inter duas quadras: quia illa loca
semper in aliquo opponūtur ip̄i quadre pre⸗
cedenti. nam presupponēdo exemplū positū
in quarta die luna est in thauro: modo thaurꝰ
est cōtrarꝰ arieti in vna qualitate puta frigidi
tate: ⁊ sic tūc nō erit vis humoris q̄ moueret̄
in egro sicut fuit in p̄ncipio morbi: ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns
natura via deonerationis fortificat̄ ⁊ sic natu⸗
ralius operat̄ ⁊ signū dat medico bone crisis
future in sequēti quadra: ⁊ sic inuestigati sunt
8. anguli circuli signoꝝ penes quos sumūtur
iudicia cretica. ¶ Est em̄ crisis velox ⁊ vehe
mens motꝰ morbi cū infirmꝰ vel ad sanitateȝ
vel ad mortē deducit̄. est aūt crisis cū natura
a bonis diuidit nociua ⁊ vt ad expellendū fa
ciat apparata. verba sunt Galieni. 2. amphο.
cō° quibus crisis fit ⁊c. Et dicit̄ crisis grece

iudiciū latine ⁊ albaari arabice tm̄ valet ꝙtū
crisis. vnde crisis est iudiciū: morbꝰ est actor:
natura est reus: medicꝰ iudex: ⁊ accidētia sūt
testes. Et nota ꝙ cōditiōes bone crisis sunt
sex. cōpleta: certa: salua: manifesta: indicatiua
⁊ in die cretica. Pro quo vlterius notandū ꝙ
dierū q̄dam dicit̄ cretica q̄dā nō cretica. que⸗
dam dicit̄ indicatiua quedā nō indicatiua: ⁊
q̄dam intercadēs. vnde dies p̄ma ⁊ secunda
sunt dies nō cretici. tertia est intercadēs. q̄rta
est indicatiua: qꝛ medie p̄me septimane ꝺm
phisicū. q̄nta ꝓprie intercadens. sexta nō est
ꝓprie cretica. septima proprie ē cretica. octa⸗
ua nō est cretica: qꝛ p̄ncipiū secunde septima
ne ꝺm phisicū nona dies est intercadēs. decia
nō est cretica. vndecima est indicatiua: qꝛ est
media secūde septimane ꝺm phisicū. duode⸗
cima nullo modo est cretica. deciatertia inter
cadēs. deciaq̄rta ꝓp̄e cretica qꝛ finis secūde
septimane ⁊ p̄ncipiū tertie. deciaq̄nta ē inter
cadēs. deciasexta nullo modo ē cretica. decia
septia indicatiua vigesime. deciaoctaua nul⸗
lomodo ē cretica. decianona ē intercadēs. vi⸗
gesima ꝓp̄e cretica ⁊ finis tertie septimane
ꝺm māsionē ꝑhicoꝝ. ⁊ sic vlterius vsq̀ȝ ad. 30.
Redeūdo ad ꝓpositū nota ꝙ penes. 8. angu⸗
los supradictos sumit̄ ꝺm aliq̄s aspectꝰ octi
lis qꝛ cōprehēdit octauā partē zodiaci q̄ aspe
ctus nō valet nisi phisic̄. ⁊ inter hos angulos
notant̄ pūcta media alia videlȝ octo. ⁊ sic ha
bent̄. 16. latera ip̄ꝰ circuli signoꝝ: ⁊ penes illa
pūcta int̄media ꝑhici sūpserūt dies int̄cadē⸗
tes. Hanc aūt materiā crisiū ꝑhici solū sciunt
scia qꝛ ē nō ꝓpt̄ q̄d qꝛ solū sciūt lōgeua expe⸗
riētia edocti: qꝛ viderunt sꝑ sic ⁊ vniformit̄ in
effectu ꝯtingere. Sed vt crisis habeat̄ ꝑ viā
experimēti oportȝ tria scire. Primū vt sciatur
p̄ncipiū egritudinis. s. manifesta lesio opatio
nuȝ ⁊ decubitꝰ. Secūdū ꝙ error nō int̄cadat
sciȝ ꝙ medicꝰ sit sapiēs patiēs obediēs mini⸗
stri diligētes extrīseca ad velle īfirmi. Tertiū
ꝙ si fuerit ꝑ tres dies cui illoꝝ debet attribui.
Et ad h̄ sciēdū septē req̄runt̄: videlȝ vt sciant̄
natura egritudis: natura diei: p̄ncipiū circuitꝰ
p̄ncipiū rei: ꝯsūptio: ⁊ tp̄s duratōis. Vñ p̄nci
piū circuitꝰ appellat̄ cū dolores ⁊ vigilie inci
piūt intēdi. p̄ncipiū rei vocat̄ cū materia eua
cuatur per sudorē vel ꝑ consimilia. ⁊ consum⸗
ptio appellat̄ cū materia manifeste euacua⸗
ta est. Astrologi vero ⁊ Ptholomeꝰ in verbo

allegato sciūt scia ꝓpter quid scꝫ per causas
Et nota: ꝙ bene notato pͥncipio egritudinis
et ꝯsiderato gradu sub quo tūc est luna: com⸗
putādi sunt ꝑ die ⁊ hora cretica. 9. gra. ꝑcise
qꝛ tunc fit crisis. ⁊ cōputandi sunt. 45. gra. pro
die ⁊ hora iudicatiua ꝑcise: ⁊ sic suo modo vi
de de intercadētibus. ¶ Sed peteret aliquis
vtrū ne illa regula sit generalis. rñdet ꝙ nō
impedientibus duab⁹ de causis. prima nā po
sito ꝙ in eadē hora ⁊ minuto duo incipiāt ea
dē specie egritudinis. verbi grā calida ⁊ sic⸗
ca de natura videlꝫ martis egrotari: ⁊ vn⁹ il
loꝝ duoꝝ sit iuuenis alter senex iuuenis mo⸗
ri pōt ⁊ senex euadere ratione obtēperatiōis
cōplexiōis etatiue ipsius senis ꝑ naturā ⁊ cō
plexionē ipsius martis. Scđa causa nā posi⸗
to casu nūc recitato si mars in natiuitate vni⁹
illoꝝ fuerit dn̄s ascēn̄ aut al's magis dn̄ij i na
tiuitate ei⁹ ille fortasse euadet altero morien̄.
qꝛ vt supra dictum ē mali iuuāt suos: sꝫ qꝛ illi
duo casus raro eueniūt: ideo superi⁹ dicta sic
generaliter sunt posita pro doctrina. ¶ Sciē
dum circa illam partē circuli que tāgit de pla
netis influētibus sup̲ infirmitates febriles et
sup̲ alias quascūqꝫ similiū manerierū: ⁊ ꝙ hꝫ
est duplex consideratio. prima est de motu tē
poꝝ ⁊ de planeta celi mēsurāte breuitatē vel
ꝓlixitatē ifirmitatis ⁊ ē certa ꝑiodus natiui
tatis: vt exēpli grā exemplificatū fuit superi⁹
in isto caplo de mensura tempori motus lune
mēsurantis tēpus infirmitatū acutarū ⁊ so⸗
lis mēsurātis tēpus ifirmitatū chronicarū. i.
ꝓlixarum sicut est quartana qꝛ oēs egritudi⸗
nes curabiles cōiter mensurātur mēsura mo⸗
tus solis. Scđa ꝯsideratio est de minera ⁊ de
humore peccāte et illam minerā sibi et humo
rem regit aliq's septē planetarū vt verbi grā
minere q̄rtane humorē peccātem regit satur
nus effuneran regit mercuri⁹ synochū ⁊ syno
cham regit iupiter. Febres aūt ternas ⁊ alias
quascūqꝫ rōne colere corpori inexistētes re⸗
git mars: ethicam regit sol. Illis itaqꝫ plane
tis fortificatis in celo nō debet inchoari cura
nec debet eligi tēpus dominationis ipsoꝝ aut
tēpus inchoationis cure aut ꝓpinationis me
dicine: ⁊ de hac materia scꝫ de debilitatōe pla
netarū eligenda in curis superius est mentio
facta.

Argumentū sexti capli quarte differētie.

¶ Sextū capitulū ē de flebothomia sm̄ cur⸗
sum ⁊ ordinē dierū lunationis et sm̄ aspect⁹
lune ad planetas ⁊ ad tēpora anni: ⁊ ad dis⸗
positionem aeris ⁊ personarum.

In flebotomia

triplex radix est attendēda: scꝫ in⸗
fima media ⁊ suprema. Infima ē
ꝑsona flebothomāda. attēdendū est igit̄ iux
talē radicē ad ꝯplexionē ꝑsone etatē ei⁹ ⁊ ha
bitudinē ipsius: quo ad primū cōplexioni sā⸗
guinee ꝓprijssime cōuenit flebothomia: post
hec colerice: post hec fleumatice: ⁊ vltimo me
lancolice. est eñ flebothomia euacuatio mas⸗
se sanguinarie sui quātitate aut qualitate tē
periē nature excedēte. quo ad scđm nimis iu
uenes nec nimis antiqui nō sunt flebothomā
di nisi in casu desperato: sicut auēzoar filium
suū duoꝝ annoꝝ (al's de vita desperans) fle
bothomauit qui vt sic euasit. Quo ad tertium
extenuati nō sunt flebothomādi. Media ra⸗
dix est aeris dispositio que vocari pōt media
eo ꝙ in quocūqꝫ ordine ē repire extrema sim
plicia in illo ordine repietur medium cōstitu⸗
tum ex vtrisqꝫ extremis. primo de sensu: sꝫ in
ordine nature ē reperire extrema dantia tm̄
virtutē influxibilē flebothomie cōuenientem
cuiusmodi sunt corpora celestia: ⁊ est reperi⸗
re recipiētia tm̄ eadē cuiusmodi est corp⁹ hu⸗
manū ⁊ tale mediuꝫ est aer recipiens a celis
dispositiones celi flebothomales iam expri⸗
mendas dans q̄ꝫ et imprimēs easdē corpori
humano quare ⁊c. ¶ Que aūt ꝓhibent flebo
thomiā quoad illam radicē sunt vētus nebu⸗
losus obscurus meridionalis ⁊ vētus occidē
talis ⁊ aer calidus ⁊ aer sicc⁹ aer pluuiosus
frigidus ⁊ humid⁹ aer fetidus aer pestilētia⸗
lis. Indicātia sunt vētus borealis: vētus ori
entalis. aer tēperatus. aer aromatic⁹ scꝫ ꝑ ar⸗
tem factus. ¶ Quoad radicē superiorē cuius
modi est corpus celeste ꝙ plurima sunt aiad
uertenda: quoꝝ quedaꝫ sola experientia a q̇⸗
busdā phisicis antiq̇s puta ex caldeis exorta
sunt ꝓsecuta: nō tm̄ aliqua astroca. rōne nobis
scita ⁊ stabilita: ⁊ sunt q̇dā dies vniuscuiusqꝫ
lunationis qui hic nec approbātur nec repro
bātur: sed dūtaxat recitātur. ¶ Prima igit̄ di
es lunationis alicui⁹ ꝯpetētis ipsi flebotho⸗
mie sic se debet hr̄e vt puta ꝙ nō sit tp̄e nimis
excessiue calido sicut in iulio ⁊ augustio ⁊ ni⸗

mis excessiue frigido sicut i corde hyemis: il
la reddit ꝑsonam grauẽ si fiat nec est. fiẽda ni
si cũ periculo. Secũda dies lunatõis alicuiꝰ
reddit ꝑsonam guttosam ⁊ dolẽtem in iũctu
ris nec est eligẽda. Tertia ministrat dispõem
membroꝝ quã cõseqtur in breui electio mala
Quarta infert mortis timorez: ⁊ satis subito
ꝺm illum planetam tũc dominãtem. Quinta
annihilat sanguinẽ modicũ reddẽdo extra ⁊
turbãdo sanguinẽ intra. Sexta die flebotho⸗
mia nõ est fiẽda ⁊ si fiat a mala electione red⸗
dit sanguinẽ quasi albũ. Septima reddit per
sonã debilẽ ꝑ nimio sudore ⁊ inducet ꝑiculuz
infirmitatis. Octaua debilitat ꝑsonam qua⸗
si in oĩbus mẽbris ⁊ mutat appetitũ come⸗
dendi. Nona ĩmutat colorem ꝑsone ⁊ guttaz
disponit venientẽ infra annũ. Decima inter
cetera remouet ꝑtãtem comedendi: tñ nõ est
eque mala sicut nona. Undecima ꝯpetẽs est
iuueni indigẽti tñ mutat qñqꝫ colorem per qͣt
tuor dies. Duodecima bona ẽ nisi mali aspe⸗
ctus impediant ⁊ meliorat appetitũ comedẽ
di. Decimatertia ꝯpetens est cui opus est: tñ
sine indigẽtia festina nõ eligatᷣ. Decimaqͣrta
grauat pectoralia ⁊ facit ꝑsonã asmaticã pro
cessu tẽporꝫ. Decimaqͥnta ꝑiculosa est qꝛ idu
cit ꝑsonam ad longã infirmitatẽ vel ad scabi
em. Decimasexta cõpetẽs est cui opus est: tñ
nõ eligatᷣ nisi ꝯstellatio bona faceret aliũde.
Decimaseptima facit sicut ꝓcedens: ⁊ cũ hoc
nisi essꝫ necessitas. Decimaoctaua apta ẽ ma
xime antiquis indigẽtibꝰ ⁊ colericis iuueni⸗
bus. Decimanona mala est ⁊ grauat ꝑsonaz
per. 15. dies ⁊ qñqꝫ iducit incurabilẽ ifirmita⸗
tem. Uigesima grauat vt in ꝑlibus ꝑ. 40. dies
⁊ si sint mali aspectꝰ ledit ad mortem. Uigesi
maprima bona est ⁊ auget appetitũ comedẽ⸗
di cũ digestione ⁊ reꝑat sanitatẽ. Uigesima⸗
secũda melior est ⁊ ꝙplurimũ indigenti repa
rat sanitatẽ si ꝑsona sit capax. Uigesimatͣtia
ꝓstat sanitatẽ ⁊ fortitudinem ⁊ purgat suffici
enter suꝑfluos humores. Uigesimaqͣrta dat
leuitatẽ ⁊ leticiã et reddit corpus humanuz
delectabile ⁊ tẽperatum. Uigesimaqͥnta bo⸗
na est in oĩbus maxĩe si fieret vespere ꝓ sple
ne ⁊ melãcolia. Uigesimasexta ẽ bona oĩ ho⸗
ra ⁊ ꝓ omni humore ⁊ liberat a febribꝰ ꝑ lon
gum tẽpus. Uigesimaseptima mala est ⁊ qñ
qꝫ infert periculum mortis ⁊ in breui vidẽtur
effectus. Uigesimaoctaua licet nõ multũ lau
datᷣ electio tñ ꝓ fracturꝫ ⁊ verberibꝰ põt fieri
operatio. Uigesimanona multipliciter aggra
uat ꝑsonã. Trigesima peior est qꝛ ꝓpe ꝯiũcti
onem solis retinẽtis fortitudinem lune: ⁊ hͦ di
ctum de trigesima bene fundatũ est in rõne.
¶ Ista igitur vt supra tactũ est ꝓ maiori pte
habuerunt fundamentũ a caldeis suꝑ expe⸗
rientijs lõgo tpe a sapiẽtibꝰ ꝓbatis. procedẽ⸗
do itaqꝫ ad ea que se tenẽt ex parte radiꝗ su⸗
perioris approbata rõne astroꝝᶜᵃ. videndũ est
primo generaliter de tpibus anni primo vitã
di sunt dies caniculares et anticaniculares ⁊
tota influentia leonis tam ex parte solis ꝙ̃ ex
parte lune: euitetᷣ incisio vene a nonis mensᷣ
iulij cõputando a fine vsqꝫ ad principiũ kalẽ
darũ septẽbris: hoc est a. 7. die iulij vsqꝫ ad. 15
augusti inclsiue ꝓpter influentiam solis leo⸗
nis ⁊ canis valide cõcurrentiũ ad influẽtiaz
caloris excessiui: ver ⁊ autũnus bonus. Rur
sus est videndum iuxͣ dictum ptholͥ. in centi⸗
loquio. verbo. 20. tangere membrũ ferro luna
existeñ. in signo illius mẽbri verendũ est: ⁊ ꝓ
pter hͦ flebothomia nõ laudatᷣ luna existente
in geminis qñ fit i brachijs: ⁊ sic de alijs signis
dñantibꝰ suꝑ alijs mẽbris corporꝫ. ꝯsiderandͦ
ꝙ luna existẽte in ariete flebothomia ẽ bona
maxime ꝓ euacuatione colere ꝯsideratꝭ ꝯdi⸗
tionibꝰ generalibꝰ supiꝰ positis vtputa ꝙ luna
nõ esset in ariete cũ saturno vel marte vlͤ ꝓpe
ꝯiũctionẽ solis in ariete: quas ꝯditiones põt
prudẽs per se ex supradictis recolligere: nõ tñ
tangatᷣ caput ferro. scðm verbũ ptholͥ. alle⸗
gatũ. põt bñ tangi seu flebothomari vena ca
pitis q̇ est in brachio que vocatᷣ cephalica: vi⸗
delicet luna existẽte in ariete: nec etiã tunc ca
piti vẽtose cũ scarificatione sunt apponende
q̇bus ventosᷣ vtimur aliquotiens loco flebo⸗
thomie. Est eñ vẽtosa vicariꝰ flebothomie vt
ait arnaldꝰ de villanoua in suis simplicibꝰ: lu
na existẽte in tauro ⁊ geminis ꝓpter brachia
in leone ⁊ in scða pte libre ⁊ in scorpione ma⸗
la est flebothomia. nõ tñ tantum est nociua in
scorpione ꝙ̃ꝛũ in tauro vel leone: qꝛ scorpiꝰ ẽ
domꝰ martꝫ. silͬ mala est flebothomia luna exi
stẽte in capricꝗ. ⁊ peior tñ est in piscibꝰ: cõpe⸗
tens aũt est in cancro in virgine in prima pte
libre in sagittario ⁊ in aqͣrio: pter ista dicta cõ
siderandi sunt planete q̇ habẽt influentiã suꝑ

q̄ttuoꝛ hũoꝛes coꝛpoꝝ humani: vt verbi gr̃a saturn⁹ habet influentiã sup humoꝛẽ melãcolicũ iupiter sol ⁊ ven⁹ sup sanguinẽ: mars sup colerã: luna sup fleuma. vnde hi planete sũt debilitãdi tp̄e flebothomie: ⁊ ne fiat flebothomia in hoꝛis eoꝛũdẽ. vt exẽpli gr̃a si velis eligere tp̄s flebothomie ad purgandũ coleram nõ sit hoꝛa marꝭ: q2 mars auget foꝛtitudinem colere in hoꝛa sua nec sit mars foꝛꝭ in celo vt in ascñte vel in alijs ãgulis: s; in domib⁹ cadẽtibus vel ad min⁹ succedẽtibus vt debilitet̃ eius influẽtia ⁊ ne retineat supfluam virtutẽ hũoꝛis purgãdi in coꝛpe humano: ⁊ sicut dicitur de colera fm̃ influentiã martis: ita dicẽdũ ẽ de alijs suo modo respectu alioꝝ humoꝛũ ad suas planetas. oppositu3 aũt dr̃ de signis: vt verbi gr̃a si velis euacuare melancolia3 pone lunã in virgine in signo terreo: ⁊ si colerã pone lunã in ariete vel in sagittario: vel si velis euacuare sanguinẽ pone lunã in p̄ma medietate libꝛe vel in aq̄rio. attñ pꝛima ps libꝛe aptioꝛ est φ aquari⁹: q2 aquari⁹ est signũ fixum: et sunt hec signa in succedẽtib⁹ qđ dicit̃ ꝑpt̃ lunam que nõ est bona ad flebothomandum in ascendẽte nec in q̄rta domo. ℞espiciẽde sunt etiã quadre lunationis ꝯpetentioꝛes vt scđa ⁊ tertia q̄dre sunt ꝯpetẽtes vitando vnũ die3 ante oppositionẽ et vnu3 post. Et nota hic φ scđa quadra lunatõis vtilioꝛ est ꝑ iuuenibus ⁊ tertia pꝛo senioꝛib⁹: q2 in scđa q̄dra sanguis est in augmẽto et habet cõsimilitudinẽ cũ iuuenib⁹. tertia cũ antiquis nõ tñ nimium antiquis. ¶ Videndũ est nũc de aspectib⁹: luna vacua cursu nõ est bona: aspect⁹ quart⁹ lune ad solẽ est malus. oĩs aspectus lune ad saturnũ est malus ⁊ silr̃ ad martem pꝛeter φ trin⁹: duo dies añ ꝯiunctionẽ lune cum sole ⁊ duo post sunt mali. oppositiõ lune cum sole est mala: sed peioꝛ est coniũctio lune cum sole. s. durante cõbustione lune: luna existẽte in via cõbusta que est a. 19. gra. libꝛe: ad. 3. scoꝛpioñ. ẽ pessimũ. bon⁹ aũt ẽ aspect⁹ omnis: ⁊ etiã coniũctio iouis ⁊ lune. silr̃ valet aspectus lune ad venerẽ q2 venus est planeta foꝛtunat⁹ et silr̃ aspectus sextilis lune ⁊ aspectus trinus lune ad solem sunt valde boni. p̄ter pꝛedicta indicantia bonitatem flebothomie sit luna et dñs ascendentis in signo arietis ambo foꝛtunati in suis luminib⁹ nec dñs. 8. misceat̃ cum luna aut cum dño ascẽdentis nec ipse sit in angulis. foꝛtuna sit in medio celi aspiciẽs lunam vel dñm ascẽ. Nunφ sit luna in ascẽ. mũdi. vnde ascñs mũdi est signũ existẽs in cõtactu oꝛizontis mũdi omni hoꝛa qđ dr̃ ascñs mũdi ad drĩam ascñꝝ natiuitaꝝ hois vel alicuius figure celi spãlis. Et sũt quedã indifferẽter indicantia flebothomia3 cuiusmodi sũt aspectus sextilis ⁊ trin⁹ ipsius lune ad mercuriũ: sed q̄rt⁹ ⁊ opposit⁹ sunt mali. silr̃iter indifferẽs est cõiunctio lune cum capite dꝛaconis: sed ꝯiunctio ipsius cũ cauda est mala: si cũ ventosa operandũ sit q̄ ẽ vicari⁹ flebothomie vt supꝛadictũ est sit luna post oppositionẽ in vltima medietate mensis sui aspiciens ad foꝛtunas: cauendũ est a cancro leone ⁊ capꝛicoꝛno: ⁊ maxime a via cõbusta: signa bicoꝛpoꝛea nõ timẽtur cũ fuerit foꝛtuna in eis ⁊ sit luna in pꝛima medietate libꝛe vel in scoꝛpioñ pꝛeter tres pꝛimos grad⁹: et nõ sit luna iũcta coꝛpoꝛaliter mercurio. dñs medij celi sit foꝛtuna ⁊ sit luna in signis aereis. Et q2 de mulieribus curandis nihil tactũ est supꝛa ꝯsiderandũ φ sit luna aucta lumine ⁊ nũero foꝛtunata a ioue vel a venere ⁊ nõ sit in aliq̄ aspectu martis sitq; luna in signo fixo ⁊ potissime in tauro et ꝯñter in aquario: caue ne luna vl' dñs ascẽdẽtis aspiciãt mẽbꝛũ vulnerandũ. s. per qđ essent in signo respiciente membꝛum vulnerãdum nec sit luna in finibus signoꝛum q2 sunt termini maloꝛum: nec sint illi duo significatores cadentes sed sit dominus ascendentis in celi medio: ⁊ hoc etiam valet in medicaminibus oculoꝛum dũ tamen sit bonus planeta: aptaq; planetam membꝛi pariter et signum membꝛi ⁊ ꝓficiet patienti. ¶ Et ꝑ balneo sit luna in signis aqueis sine aspectu infoꝛtunato maloꝛum: ⁊ si luna habet bonum aspectu3 ad martem pꝛodest: aut sit in domo iouis: non sit autem in domo mercurij: et qui cito voluerit exire ponat lunam in signo mobili: nec intret quis balneum luna existente in signo calido et sicco nisi pꝛo sanando humiditates superfluas vt de spasmo: de repletione aut paralisi: ⁊ tunc sit in domibus martis: et omnibus signis plus valet aries: leo autem semper euitetur: et tunc expedit: vt sit luna applicans soli aut marti de trino vel sextili aspectu Et hec de hoc capitulo.

38

Argumentū septimi capl'i q̄rte dr̄ie.

¶ Septimū capitulū de horis cōuenientibꝰ ad sumendū medicinas ꝯfortatiuas ⁊ cordiales: ⁊ ad cōseruandū humidū radicale: ⁊ de arte ⁊ doctrina conficiendi ad hoc electuaria vina aquas ⁊ quedā alia requisita.

Hore conuenien

tes medicinis cordialibꝰ ⁊ ꝯfortatiuis sūt hore vel mēsura tp̄is i q̄ boni planete habēt influentiā ⁊ dn̄ium. Un̄ q̇nqꝫ sunt boni planete: iupiter sol: venꝰ. mercuriꝰ ⁊ luna q̇ boni dicūt: q͛ iflūētia eoꝝ cōit bona est. si igitur velis sumere vel alicui ministrare medicinā ꝯfortatiuā sit hoc in hora aliquoꝝ illoꝝ. 5. dictoꝝ. Et vt clarius pateat dat̄ exemplū de ioue: eligatur hora iouis qui iupiter omni die naturaliter ad minꝰ habet influentiā hore ⁊ in die iouis quat̄ hoc est ꝑ ordinē iupiter habet influētiam hore ꝓpe quā influētiam: ꝓ tunc nō hꝫ saturnꝰ nec aliquis aliorū planetarū: ⁊ cū hora iouis eligat̄ ꝙ iupiter sit in bono situ celi: ⁊ cū his aduertende sunt alie bone cōditiones figure celi superiꝰ enarrate: ⁊ sub tali influētia ministret̄ medicina cordialis vt virtꝰ celi iuuet virtutē inferiorem ⁊ ꝑpende ꝙ si medicina esset de auro: vt puta potabili vel' folijs auri vel folijs arboris lauri: vt puta si fieret aqua ꝑ distillationē de illis folijs teneris lauri: q͛ sol sup illa arbore hꝫ influētiam sub ꝓpria ꝯstellatōe facta vt puta luna existen̄. in ariete vel leone ⁊ nō ē ꝯ̄dictio superioꝝ de leone: q͛ leo est domus solis: ⁊ hꝫ īfluentiā sup illa arbore. ⁊ isto mō de floribus rorisinarini: ⁊ est bonū facere. simil'r seu quōlibet cōponere medicias ꝯfortatiuas sub influētijs bonoꝝ planetarū: ⁊ melius quidē est ꝙ aptetur influētia s̄m exigentiam i ꝑsius effectꝰ medicine ꝯfortatiue. verbi gr̄a si ꝯfortare velis caput: apta arietē sitqꝫ luna ibi dē iūcta fortune si sit possibile: ⁊ sit luna ab īfortunijs libera: ⁊ si velis cōfortare cor apta solē pariter ⁊ leonē: ⁊ sic de alijs suo modo velut nūc explicatū est de capite: ⁊ caue ne planeta quē recipis ꝓ effectu ꝯfortationis sit retrogradus aut aliter impeditꝰ: ⁊ est ordo iter ipsos ī valore iupiter venus sol mediū: mercurius ⁊ luna tenēt extrema: nisi in hoc ꝙ cōfortādo cor principaliꝰ debemꝰ attēdere solē. Et scias ꝙ oēs arbores odorifere sil'r ⁊ herbe odorifere r̄gūt̄ ab iflūētia aliq̄ꝝ istoꝝ. 5. plāetarū ⁊ potissime iouis solis vel veneris. Notāde sunt in p̄senti capl'o aliq̄ medicine cordiales tam simplices q̄ꝫ cōposite. vnde simplices calide sunt he. ambra acetosa acetositas citri agrimonia ambo been ⁊ sunt velocis iuuamēti basilicō betonia crocꝰ cyminuꝫ' cortex citri cynamomū cubebe calamentum cardamomuꝫ carpobalsamū calamꝰ aromaticus doronici romani emula cāpana: et est mirabilis: foliuꝫ indū folia citri gariofili et sunt mirabiles galanga melissa muscꝰ macis nux muscata ozim̄ gariofilatum rosmarinus sausucꝰ. i. maiorana spica nardi seta ꝓprie. i. sericum crudum satuꝛegia saluia: semē acetose semē mellisse semen citri mirabolāi emblici xiloaloes crudū zedoarium. ¶ Et simplices frigide sūt he alauda scꝫ caput ⁊ caro eiꝰ acetum optimi vini blacta bizancia corallꝰ cacabre camphora coriandrū siccū ⁊ humidū lutū sigillatū margarita lactuca nenufar os de corde cerui poma acetosa marina rosa spodiū sandali viola.

¶ Medicine vero cordiales temperate vel que ꝓxime sunt equalitati simplices sunt aurum topasius smaragdꝰ saphirus iacintꝰ robinus argentum purum buglossa borago. p̄dicte medicine simplices faciūt cor gaudere repellūtqꝫ melancoliā totum corpus serenāt quocūqꝫ modo approximētur siue per odorē siue per ꝯfectionem sue per potū siue per epithimata aut alio mō excogitabili: q͛ aromatice fere oēs sunt. ⁊ nō potest aliq̇s meliꝰ eligere in egritudinibꝰ q̄ꝫ cor confortare ⁊ ei cuꝫ istis medicamibꝰ succurrere: maxie melācolicis pestilētiꝗ aut venenat̄ seu cardiaꝗ ⁊ his q̄ fastidiosi sunt. cor em̄ est corporꝭ principiuꝫ ⁊ aīe sedes omniū archa virtutum ⁊ spirituuꝫ generator. Cōfortāt generaliter totū corpus medicine que bonū sanguinē generant ⁊ que ipsum a supfluitatibꝰ mūdant ⁊ eum clarificant ⁊ que adiuuāt sp̄us ⁊ mēbra. Medicine igit̄ que ꝯfortant alleuiādo ⁊ sanguinē ab humoribꝰ mundando sunt iste. sene casia fistula cuscuta folium sticados bruscus pencedanū anisum oēs mirabolani. ⁊ sunt mirabiles in isto casu buglossa borago aurum seruꝫ caprinū fumꝰ terre apiū mastix ⁊ vinū aromaticū: omnia hec mundificant sanguinē ⁊ clarificant eum ac totum corpus ꝯfortant. cum istis medicis cordialibꝰ nunq̄ꝫ desinat medicꝰ

operari. virtus em̄ vitalis gaudet cordialibꝰ
virtus aialis gaudet delectationibꝰ. ſ. ſenſibi-
libus ⁊ odoriferis bonis pulchris coloribus
delectantibꝰ ſonis armonijs amenis ⁊ ſapori-
bus delectabilibus. virtus vō naturalis gau-
det calidis ⁊ hūidis: ſ medicine cōpoſite cor-
diales ſunt electuaria aliq̄: vina q̄d: ⁊ ſiliter
quedā aque. vn̄ electuaria calida ſunt cordi-
alia dyacameron dyambra leticia galieni diā-
thos et dyamargariton. frigida ſunt dyabori-
ginatū dyabuglossatū dyanemiferatū zucc̄ ro-
ſata zucc̄ violacea ⁊ triaſandeli: ⁊ ē quoddā
electuariū vite ab arnaldo de villanoua in li-
bello ſuo de retardanda ſenectute deſcriptū
ex q̄nq; gn̄ibꝰ mirabolonoꝝ in via cōſeruatio-
nis: ſanitatis ⁊ ꝓlongationis vite cōpoſitū et
eſt res ꝑfecta ⁊ ꝓbata: q2 nō ſolū cōfortat: ſ3
⁊ ſupfluitateſ ex nutr ūnēto p̄terito rēanētes
purgat. ⁊ vſus eius caniciē retardat ⁊ ad de-
crepitū ꝑuenire facit: ſtomacū corroborat et
vſus eiꝰ reddit colorē bonū toti corpori ⁊ ē de-
ſcriptio eius hec. ℞. vuarū paſſularū mūda-
tarū ab arill' lib. 2. liquiricie mūdate ac cōtu-
ſe. ℥. i. ponātur iſta in duabꝰ lib et ß. aque cla-
re recentis ⁊ bene coquātur ⁊ coleñ ⁊ expri-
mātur: ⁊ i colatura ponātur mirabolonoꝝ ex
oſſibꝰ enucleatoꝝ: ⁊ i mortario excuſſoꝝ kebu-
loꝝ citrinoꝝ ⁊ indoꝝ an̄. ℥. 2. emblicorū ⁊ bel-
lericoꝝ an̄. ʒ. 2. coquātur ⁊ exprimātur ⁊ colē-
tur. Et poſt addat̄ zuccare albe. lib. i. Et cu3
illa decoquātur vſq; ad ſpiſſitudine3 ſyrupi.
Et in fine addat̄ cynamomi electi. ℥. ß. garioff
galange an̄. ʒ. 2. nucis muſcate groſſ. 2. mara-
tri aniſi. an̄. ℥. vna3 fiat electuariū: ⁊ ponatur
in pixide ligni cōpetentis cōplexioni volētis
vti eo vt pro ſplene in pixide ligni tamariſci:
vel fraxini aut iuniꝑi pro fleumaticis: ⁊ ſic de
ſingulis. In ipſo electuario ſunt principaliū
membroꝝ medicine. ſ. cordis: capitis: ſtoma-
chi: epatis: ſplenis ⁊ generatiuoꝝ. Et eſt pri-
mo calidū: poſtea humidū: poſt frigidū: ⁊ vlti-
mo ſiccū. Eſt etiam cōfectio quedā eiuſdē do-
ctoris. In eod libello memoriā corroborans:
cuius deſcriptio eſt. ℞. piperis longi cimini
an̄. ꝑtes. 2. gorioff ꝑtem. i. zucari ad quantita-
tē omniū. Cōſequēter itaq; dicēdū ē de vinis
eiuſdē arnaldi de villanoua de quodā ſuo tra-
ctatu ītitulato de vinis artificialibꝰ extractis.
Inter que vina vnū eſt cōtra humores adu-
ſtos pro colericis ⁊ macris adducens leticia3

Et deſcriptio eiꝰ ē. ℞. Radicis bugloſſe mū-
date. lib. i. roſarū violarū floꝝ boraginis: ⁊ bu-
gloſſe. an̄. lb. ß. been. albi ⁊ rubei. an̄. ℥. i. cōcaſ-
ſent̄ ⁊ ponātur in ſacculo: qui ſacculꝰ ponat̄
in vaſe mundo continente tres ſarcinatas
boni vini nouiter expreſſi albioris ⁊ purioris
q̄d inueniri poſſit: et q medietas cum dictis
ſpeciebꝰ bulliat. Et ſic alia medietas per ſe ⁊
bene diſpumet̄: ⁊ tunc excolet̄ ⁊ ponat̄ in va-
ſe ⁊ de alio impleat̄ donec receſſerit feruor et
bene clarificatū fuerit: ⁊ poſt aſſiduet̄. Aliud
vinū eiuſd arnaldi in eod. In muſto nouo po-
nātur flores boraginis vſq; ad ꝑfectā depura-
tōnē vel aliter q in bono vino d dyaboragine
ſiue de cōfica eius diſſoluat̄ ⁊ vſui reſeruet̄.
Aliud eiuſdē in eodem q̄d eſt ad ꝯſeruandū
cōplexionē ⁊ iuuentutem. ℞. cubebe garioff
nucis muſcate. paſſule. an̄. ʒ. tres poſiti in ſac-
culo bulliāt i boni vini. lb. 3. vſq; dū redeat ad
lb. 2. addat̄ zucari q̄d ſufficit: ⁊ ſumat̄ ſero et
mane. ℥. i. vel plus aut minus ſicut oportet.
Iſte etiam potus valde ꝯfortat: ⁊ p̄ſertim cō-
ualeſcentes ab egritudinibꝰ frigidis: ⁊ multū
conſumit humiditates fleumaticaſ ſupfluas
in occulꝭ ꝑtibꝰ corporis latētes. Eſt quoq; pluſ
quidā deſcriptus ab eod arnaldo in eodē. cō-
ſeruans oīa mēbra principalia: cuiꝰ aggrega-
tio hec eſt. ℞. zinziberi albi mūdi. ℥. ß. carda-
momi dronici. an̄. ʒ. 2. cinamomi electi. ʒ. i. croci
. ʒ. ß. coriandi ꝑparati. ʒ. 10. zucari ad velle fi-
at puluis. Comeſtio in ſup paſſularū enuclea-
tarū. ʒ. 2. in ieiuno proficit. ad viam iuueneſcē-
tie eo q digeſtionē efficiant meliorē et mino-
rat̄ ex eis fleuma. Confortāt epar: ⁊ ipinguāt
ipſum q̄m amici ſunt ſtomachi et epatis ⁊ ge-
nerāt ſanguinē copioſiorē: ⁊ ſpiſſiore3: ⁊ cū ſu-
mūtur poſt cibū. habilitant ⁊ humectant vē-
trem. Sequūtur alia vina arnaldi in predicto
ſuo tractatu deſcripta. vinū bugloſſatū valēs
melācolicis ſic fit. ℞. Radices bugloſſe mū-
date vt decet ſine lotione: ponantur in vino
electo quouſq; ſaporē eius ſumat ⁊ aſſiduet̄
Aliud vinū diſtillet̄ zinziberi ⁊ cinamomū cō-
tra paliſim: ⁊ cōtra omnē frigidā cōplexionē:
vel paſſionē. Aliud eſt vinū auri. Extingatur
lamia auri. 50. vicibꝰ in vino electiſſimo cla-
ro ⁊ poſt dimittat̄ clareſcere ⁊ diligent̄ colet̄
et ſeruet̄. Eaq; vina pariter ⁊ medicine ex ar-
naldo ſumpte poſite ſunt hic ad aliquali in-
troductionē medicinarū cordialiū ipſum po-

tius insequēdo eo ꝙ ipse cūctis phisicis sui
tpis cui⁹ scpta cōiter habem⁹. fuerat vir magis
illuminat⁹ ⁊ elegantioris ingenij. volēs igit
plures ⁊ cordiales ⁊ notabiles medicinas sci
re ad tractatus ꝑ ipsum cōpositos recurrat.
Circa doctrinā cōficiendi aquas solēnes: ad
quas recurrēdum est qn̄ eger a phisicis dere
lictus medicinis cōibus sanitati nequit resti-
tui cuiusmodi sunt iste. Aqua celidonie ⁊ aq̄
sanguinis humani: que describūtur in tracta
tu qnte essentie fratris Johis de rupecissa mi-
tum elegāter licet nō cōmode ad vsum pau-
perū. ideo ad moderandū expensas pariter ⁊
tēporis plixitatem. practicatus est alter mo-
dus de facto satis familiaris faciendi aquam
celidonie: ⁊ est iste. colligat᷑ tēpore sereno et
ꝓprie circa finē mēsis maij herba celidonie to
ta cum radice que herba multū similis est cō
plexioni humane. Emittit eīm de radicib⁹ hu-
miditatē sanguini silem: ⁊ de herba humidi-
tatem silem lacti ob hoc pōt dici celidonia q̄-
si celi donū. Est eīm isti herbe celi virt⁹ mirabi
lis donata ad humane cōplexionis ꝯseruatio
nē et incōmodoꝝ humane nature euitationē
pariter: ⁊ etiā ad egritudinuz hūano corpori
accidentiū curam. Flores etiā habet aurei
coloris: que herba tota sine lotione mūdet᷑.
videlicet radēdo solū supficiem ipsi⁹ radicis
vt a supfluitatib⁹ terreis emūdet᷑. folia ēt si q̄
corrupta sint penitus resecentur. Et sit herbe
quātitas ad placitū. fm tamen capacitatē va
sorum factioni ipsi⁹ aque subseruientiū: que
quātitas ponderet᷑: quo pōdere habito capia
tur. 60ª. ps salis cōis ꝑparati ad hoīm medi-
cinas: que ꝑparatio sic fit. ℞. Salis cōis quā
titatē placitā ⁊ pone in vase terreo: ⁊ supasp
ge aliquantulū aque: vt aliq̄liter madefiat: ⁊
pone in loco frigido ⁊ humido: ⁊ tūc dissolua
tur in aquā. Postea distilla ꝑ filtrū inscisuz in
vna pte. Jta vt sint. 3. aut 4ᵒʳ. ptes acute ꝓ-
cedētes a parte nō inscisa filtri: aliquātulum
magis ampla quā sit ps inscisa. Et vocant᷑ lin
gue apud medicos: cui⁹ ps inscisa pēdeat ex
vas illud in quo est sal dissolutū: ⁊ ps nō scisa
sit in ipso dissoluto: ⁊ incline᷑ aliqualr̄ vas.
Et sic eleuabit᷑ pur⁹ liquor ⁊ colabit᷑ ꝑ filtruz
Colligat᷑ igit᷑ ille humor distillans: q̄ postea ī
vase terreo ponat᷑ sup fortē ignē quousq̧ hu
miditatib⁹ cōsūptis albescat ⁊ appareat ma
teria cōgelata alba. hoc sale etiaz potētes vti
debēt in suis ferculis: ⁊ est multo forti⁹ puri⁹
q̄ ⁊ sani⁹. Sal tn̄ burgōdie satis vicinat᷑ i pu
ritate sali preparato ad medicinas hoīm: sed
nō est adeo forte sicut marinū. Et hec ps. 60
salis ꝑparati ꝯterat᷑ cū supradicta herba mū
data in mortario mūdo. et cōterantur he due
materie tam diu sil' quousq̧ sint quasi ad ma-
teriā aqueaz redacte. Que materia ponat᷑ in
phiala vitrea satis forti īpleta vsq̧ ad collum
clauso orificio cū luto sapiētie. ponat᷑ in fimū
equinū calidū sepeliēdo eā penit⁹. Jta ꝙ ex
omni parte circūcirca vas tam subt⁹ q̄ supra
q̄ etiam ad latera fimus ille calidus circun-
det vas ad spissitudinē vndiq̧ duoꝝ pedū: ⁊
amoueātur lapides ⁊ baculi ne vas destruat᷑
et īmutet᷑ fimus ad q̄ttuor aut tres dies. tēte
tur attn̄ phiala cū manu si frigida sit aut mltū
tepidū. Stet itaq̧ ī illo fimo calido spacio. 60
dierū: q2 in tanto tpe putrefactio exquisite cō
plet᷑. Et tūc celidonia quodāmodo ē ad ma-
teriā primā redacta. Postea hec materia pu-
trefacta existens aliquantulū redolēs facta
celidonia prius exn̄te. aliquantulū odoris in
vase eneo. de firmiori materia facto ad modū
magni alēbici: ⁊ sup illud vas ponat᷑ cappa
vitrea bene luto sapientie vasi eam conne-
ctenda. Et supponat᷑ audacter ignis flāme
rōne fortitudinis vasis: ⁊ fortasse post. 10. aut
12. horas: exibit aqua clara. q̄ est elementū aq̄
celidonie: q̄ pauce est efficacie in corpe hūa-
no nisi ꝙ bona est valde ipsis oculis. ⁊ dum
videt᷑ color distillātis liquoris immutari. i co
lorē videlicz olei oliue magis tn̄ radiosū. Qui
liquor est elementū aeris celidonie: tūc rece
ptoriū ꝯfestim īmutet᷑. ignis q̧ fortificet᷑ qus
ꝙ appareat color distillantis liquoris rubeus
qui est elementū ignis celidonie. Et tūc iterū
īmutet᷑ receptoriū igne quoq̧ fortificato con
tinuet᷑ distillatio. iterū ꝙ aliquid illi⁹ humo-
ris possit distillari. Et dū nullus liquor ampli
us exierit remanet elemētū terre in fundo va
sis. Elementū aeris ⁊ ignis celidonie mirifici
sunt iuuamēti in corpe hūano. Multo tn̄ pre
cellēti⁹ est elementū ignis: cōiūcta attn̄ fuer᷑t
de facto a nobis ꝓpt᷑ paucitatē elemēti ignis
Et fuit illud cōmixtū tante ṽtutis: vt ꝙ datū
de facto trib⁹ ꝑsonis. oīno a phisicis derelictis
in hora cōpetēti astrologice ad quātitatez so-
lius coclearis argēti: cū valde pauco aq̄ ardē
tis fortasse vna gutta ad acuendū: ⁊ ad viua-

cioꝛa illa elemēta reddendū. ille ꝑſone in val
de breui tꝑe foꝛtaſſe infra diē naturalē. viribꝰ
nature reſūptis reuiuiſceret. Oꝛ ſi hec elemē
ta velis āpliꝰ purificare ⁊ virtuoſa cōplexiōi
ꝙ̄ hūane ſiliora ac magis ꝓpicia multo redde⸗
re. hoc ſcias archanū qđ eſt vnū de hijs q̄ ve
teres socijs nolebāt pādere caris. qđ ampliuſ
nolo eē archanū: ſicut nec extractionē elemē
toꝝ a celidonia: ⁊ alijs īfra ponēdis: ideo h po
nūtur iſta. nam miniſterio eoꝝ coꝛpi hūano tā
in conſeruanda ſanitate ꝙ̄ in moꝛbis ab ipſo
fugādis. multifoꝛmia accreſcūt cōmoda. R̷.
itaqꝫ elementū terre celidonie ⁊ pone in pot⸗
to terreo de t̄ra alba qua vtūtur aurifabri: ⁊ ſit
clauſus firmiſſime cū luto ſapiētie. qđ etiā cir
cundet totū pottū ad ſpiſſitudinē vniꝰ digiti:
⁊ pone in furno reuerberatōis ad foꝛtiſſimuꝫ
ignē. quouſqꝫ icinereſcat ⁊ albeſcat. Et h foꝛ
taſſe fit in ſpacio triū dierū. In furno aūt vi⸗
triarioꝝ fieret in ſpacio vniꝰ diei. Poſtea de h
cinere priꝰ pulueriʒato pone in alēbico vitreo
groſſo: ⁊ iponat̄ materia ad altitudinē duoꝛū
aut foꝛte triū digitoꝝ: ⁊ ſupfunde elementuꝫ
ignis aut aeris aut ābo ſil̄ ꝯmixta. ⁊ ſit ſemꝑ
t̄tia ꝑs alēbici ſupiꝰ vacua ⁊ in oī diſtillatiōe
et pone alēbicū in vaſe terreo pleno cineribꝰ
cribratis ⁊ diſtilla: ⁊ habebis ipſa multo vir⸗
tuoſioꝛa ⁊ nobilioꝛa foꝛtaſſe in duplo aut plꝰ.
Et quāto pluries diſtillauer̄ ea ſup eadē ter⸗
ra: tāto virtuoſioꝛa ipa reddes. Et in illa diſtil
latōe rectificat̄ q̄cquid ipuritatis ꝯctū ē per
diſtillatōem primā: ꝓpter naturā eris q̄ mltū
ſulphur̄ ꝑticipat. hocqꝫ penitꝰ ⁊ oīno ꝯſumi
tur. Oꝛ ſi adhuc āplioꝛi ꝑfectione illū nobilē
liquoꝛē velis ꝑficere: pone ipm in vaſe circla
tionis in fimū equinū ſpacio dierū. 60. ita ꝙ
tota ꝑs q̄ eſt vacua ſit in aere ex̄ fimū. Et aiad
uerte ꝙ cineres elemēti terre ſup q̄s eſt facta
diſtillatio elemētoꝝ aeris aut ignis aut āboꝝ
ſiml̄ eſt mire v̄tutis in egritudinibꝰ frigidis ⁊
humidis. Et ſufficit ꝙ ſola. ʒ. vna miſceat̄ vni
lb. medicinarū valentiū egritudinibꝰ frigidis
⁊ hūidis. Cuiuſmodi ſūt ydropiꝫ: paliꝫ: ⁊ ſic
de alijs. Sili mō extrahūtur q̄ttuoꝛ elemēta a
ſanguie hūano. ſꝫ ſit ſanguis ille hoīm bone
cōplexionis reiectis ſupfluitatibꝰ. ſ. fleūatica
colerica. melācolica: r̄ſidēte puro q̄ꝫ ſāguie pꝰ
ad ſolē aliq̄lr̄ deſiccato. De folijs q̄ꝫ lauri etiā
elemēta extrahant̄: h capiātur folia noua eiuſ
dē anni tenera collecta in mayo vel in iunio
tꝑe ſereno. Scito tñ ꝙ elemēta ſanguis hūa

ni longe preſtantioꝛa ſunt: ꝙ̄ elemēta celido⸗
nie āt folioꝝ lauri. Aq̄ ēt floꝝ roꝛiſmarini mire
eſt virtut̄. nā vt ait arnaldꝰ de villanoua ī de
retardāda ſenectute floꝛeſ roꝛiſmarini īnouāt
vitā in modū aquile. Iuxta textū ſacre ſcri⸗
pture renouabit̄ vt aq̄lle iuuētꝰ tua. Et ſic fit.
colligāt̄ floꝛes roꝛiſmarini in fine maij tꝑe ſe⸗
reno: ⁊ bene mūdent̄ ⁊ ponātur in āphoꝛa vi
trea ſiue phiala vitrea. Et ponat̄ ſup illos flo
res aq̄ ardēs. pōat̄ ꝙ̄ illa āphoꝛa ad ſolē ꝯti
nuādo tꝑibꝰ claris. Et ſic aq̄ ardēs extrahet
totā virtutē illoꝝ floꝝ: ⁊ eſt aq̄ illa coloꝛis citri
ni. Oꝛ ſi velis eā dealbare diſtilla ipſam ꝑ alē
bicū vitreū et erit vtilioꝛ pluſꝙ̄ ante.

¶ Hec aūt predicte medicine coꝛdiales poſite
ſunt in hoc tractatu vt illis vtēdo in debitis
ꝯſtellationibꝰ incōmoda ꝑlima nature hūa⸗
ne poſſint euitari. Non aūt quis opinet̄ ꝙ ꝑ
vſum illarū coꝛdialiū medicinaruꝫ: q̄s valeat
ꝑpetuari. poſuit eñ deus miniſterio coꝛpoꝛū
celeſtiū terminos qui p̄teriri nō poterūt: licet
p̄ter celoꝝ iſluētiā ꝑ dei ifinitā potētiā abbre
uiari poſſint ⁊ ꝓlongari. viſū ē eñ de fctō ꝙ
elemēta aer̄ ⁊ ignis celidonie ꝯmixta efficaciā
curatōis nō hūert i q̄rta ꝑſona cui offerebāt̄
nā moꝛs erat naturalr̄ illi ꝑſone ꝓueniēs cur
ſu nature ſm motū celi vt videbat̄. nā illa per
ſona capiebat̄ oīno repētine a moꝛbo et oēs
virtutes coꝛpor̄ ſubito fuerūt defecte. Unde
nota ꝙ virtutibꝰ vltimate defectis ille coꝛdi⸗
ales medicine nō haberēt operatōis efficaciā
Ut itaqꝫ natura medicinarū ⁊ celoꝛū coꝛpoꝝ
virtus ꝑ infinitā ⁊ ſupnaturalē dei potētiam
ad egri ſanitatē recuperandā dirigat̄ ⁊ iuuet̄
nomen eiꝰ deuote inuocet̄ hoc modo hūilr̄
aliquantulū anteꝙ̄ medicina ꝓpinet̄ coꝛpoꝛi
humano. Dñe exaudi oꝛōem ⁊c. Oremꝰ.

¶ Domine ieſu xp̄e qui es vera ſalus omniū
dñe tu es ille qui in bonitate ⁊ ſapientia tua
creaſti bona valde: vnde dñe tui gr̄a ſcio ſi⸗
ne te nihil boni eſſe in ſeculo. Quare dñe ie⸗
ſu xp̄e maieſtatē tuā ſuppliciter adoꝛo: quia
ſcio ⁊ firmiter credo nihil boni eē neqꝫ bonū
abſqꝫ tua bonitate: nec magnū abſqꝫ tua ma⸗
gnitudine: nec durās abſqꝫ tua duratione et⸗
nitatis: nec potens abſqꝫ tua potētia: nec ſa
piens abſqꝫ tua immēſa ſapiētia: nec diligēs
ſine tuo amoꝛe: nec virtuoſum ſine tua virtu⸗
te: nec verū ſine tua veritate: nec gloꝛioſuꝫ ſi
ne tua gloꝛia: nec iuſtū ſine tua iuſticia. Scio
etiā dñe ꝙ tu mirabilr̄ hoīeꝫ creaſti ſanū ⁊ ico

lumen: sed sua malitia seipm̄ dānauit. ad in
firmitates quoqꝫ ⁊ miserias seipsum ꝓcliuez
effecit. Et mirabilius ipsum hoiem reforma-
sti redunẽdo eum sanguine ꝓprio. Tu dn̄e q̄
tanta bona nobis fecisti: ⁊ dedisti medicinā
ad recuperandū sanitatem humanoꝝ corpo-
rū da benedictionẽ tuam isti medicine: vt oẽs
virtutes quas in principio creationis rerum
posuisti in ea ad finẽ optatū perducātur: ⁊ in
corpore in quodītroierit pn̄s medicina sani
tatem mẽtis ⁊ corporis cōsequi mereatur: et
ad vitam ꝓficiat᷑ sempiternam. Per te dn̄e ie
su xp̄e fili dei qui cū patre ⁊ spiritu sancto vi
uis ⁊ regnas deus ꝑ oīa scl'a scl'oꝝ Amen.
¶ Componātur igitur ⁊ ministrẽtur medici-
ne cordiales in debitis ꝯstellationibus supi-
us in hoc eodẽ capitulo explicatis vt virtus
ipsarū cordialiū medicinarū per influẽtiā ce-
li ꝓpitie augmẽtetur. Talis em̄ est ordo īfe-
rioꝝ rerū ad superiora: vt per superiora cuius-
modi sunt celi generẽtur ⁊ regulẽtur. generẽ
tur quidẽ dicẽte Aristo. 2°. phisico. Homo ge-
nerat hoiem ⁊ sol. regulentur vo dicẽte eodẽ
primo metha. Necesse est hunc mūdum esse
ꝯtiguū lationib⁹ superioribus vt tota virtus
eius inde gubernet᷑. de quoꝝ corpoꝝ motu ⁊
eoꝝ influẽtia est ip̄a astronomia exn̄s vna de
septẽ artibus liberalib⁹ stabilita ꝑ rōnes sū-
me naturales partim positas a ptho°. in q̄dri
pertito: ⁊ alijs voluminib⁹ eiusdẽ que rōnes
experientijs plerūqꝫ eiusđ ptho¹. ⁊ alioꝝ sa-
pientū in sciẽtia astro. ⁊ quottidianis merito
approbātur. ¶ Quis em̄ adeo demẽs essꝫ ꝙ
celum creatū a deo bn̄dicto diceret exꝑs vir-
tutis influxibilis ⁊ sic mortuū esse: multū hic
ipsi deo sūme ꝑfecto effectum valde iperfe-
ctum attribueret. Quottidiane enim expe-
riẽtie hoc oīno ꝯtrariaret᷑ qua videtur ad ocu
lum mare ꝓm influẽtiam lune crescere ⁊ de-
crescere. nō etiā astrologi ille dūtaxat cōtradi
ceret: sed ⁊ phis vt supra tactum est. pariter
⁊ medicis cōsiderantibus penes motū lune
solis ⁊ aliarū stellarū dies creticos. dicit nā-
qꝫ ypocras medicoꝝ summ⁹ primo pronosti-
coꝝ. est etiā quoddā celeste qđ nō oportꝫ me-
dicum ignorare. ⁊ parte scđa amphо. sub ca-
ne ⁊ ante canẽ moleste sunt farmatie. Igno
rātiam quoqꝫ suam cūctis sapiẽtibus q̄ ope-
ram huic sciẽtie dederunt is suꝑferret. Ex q̄
bus colligitur hāc sciẽtiam veram esse ⁊ nō
supstitiosā: imo in ipsa ⁊ per ipsam artes suꝑ
stitiose cuiusmodi sunt pyromātia geomātia
ydromantia ⁊ aremātia. siliter ⁊ sphere picta
gore penitus reprobātur: videlꝫ in q̄driꝑtito
ptho¹. ⁊ sique illaruꝫ aliquid veritatis aliq̄-
tiẽs ꝑticipent. Hoc ab hac sciẽtia puta astro*
sibi accōmodāt ⁊ vsurpant. vnde habẽt ipsā
astronomiā deturpare etiam vt ait dn̄s Iohā
nes yspalen̄ ep̄s patrie hispanie in ꝓlogo al
bumazaris. Cum dicim⁹ planetā aliquez ma
lum futurū presignare nil aliud sentim⁹: nisi
q₂ sui creatoris mādato vt creature inseruien-
tes eius presciam imitando hoiem ipsuꝫ ma
lum nobis ostẽdunt. ¶ Quare nullaten⁹ dicẽ
dum est planetas homi vt malus sit vim ifer
re quẽadmodū nec dei presciam. culpādo em̄
planetarū significata. etiā ꝓ certo diuinā sta-
tim culpabūt ꝓuidentiam. nihil em̄ aliud pla
nete ꝙ̄ qđ deus preuiderit aut predestinaue-
rit significāt. ⁊ hui⁹ elegantis sciẽtie in p̄senti
tractatu posite sunt doctrine pricipaliter cor
poris humani dispositiones cōcernẽtes. h̄ ita
qꝫ in hoc tractatu qui dici pōt directoriū astro
logie phisicate dictatoqꝫ in cōuentu fratruꝫ
minoꝝ viennen̄. ciuitatis: per me fratrẽ Io-
hānem ganiueti fratrem cōuentus predicti:
ad requestam atqꝫ instātiam magistri Hẽrici
amici in artib⁹ ⁊ medicina magistri de bruxel
la in brabātia oriūdi ob amorez cognominis
cuius p̄sentẽ tractatum volui intitulare ami-
cum medicoꝝ huius presentis tractat⁹ origi-
nale scribẽtis: ⁊ ad dictandū eūdem iuuātis
atqꝫ complẽtis. Anno fluen̄. dn̄i. 1431. mẽse se
ptẽbris. 28. die. 2. hora veneris in loco vt supra.
¶ Hec inq̄ꝙ̄ tam astronomice ꝙ̄ medicinal᷑ sci
entie dicta sine preiudicio efficacioꝝ ⁊ melio
rū sint, dicta hui⁹ tractat⁹ siq̄ corrigenda sint
corrigātur ꝙ̄ꝙ̄ recollectōe diligẽti dictoꝝ ip-
soꝝ famosoꝝ doctoꝝ vtriusqꝫ scie breuiloq̄ st
iducta ad corporis hūani ꝯseruationẽ pariter ⁊
morboꝝ ei⁹ curā vt sic fragilis de se exn̄s hūa
na naturalis cōditio ꝑ artificialia adiutoria i
cūctipotẽtis dei ois scie rerūqꝫ oim̄ ꝯditoris
laude ac in eiusđ de beneficijs ei⁹ sūma boni
tate eidẽ cōditioni hūane collat᷑ regratiatōne
aliq̄ꝙ̄diu valeat ꝯseruari cui in trinitate existẽ
ti. ꝑfecta p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti: sit bn̄dictio
laus ⁊ glia ac grāꝝ actio ꝑ īfinita scl'oꝝ scl'a. a.
¶ Tractatus magistri Iohānis ganiueti or-
dinis fratrū minoꝝ q̄ ititulat᷑ amic⁹ medicoꝝ.
Finis.

C Eli enarrant

gloriā dei. Triplici via ꝛ modo mirabili. celi enarrāt gloriam dei Primo ex eoꝝ creatione ab immensa potentia. Secūdo ex eoꝝ cōseruatione ꝛ manutenētia ab eadē infinita sapiētia. Tertio ex eoꝝ multiplici operatōne virtuali eis collata a suprema ꝛ indepēdenti clemētia. Circa pmū celorum creatio pandit ꝛ enarrat gloriā dei: quia tanta ꝛ talis operatio q̄ est de nihilo ad esse ꝓductio: nō potuit fieri ab aliqua intelligentia cū ad hoc requirat potētia infinita q̄ potētia repugnat intelligētie ꝛ angelo: ideo suo modo celi pādūt ꝛ enarrāt gloriā dei ex parte eorū creatōis. Circa secūdū celoꝝ manutenētia ꝛ eoꝝ ꝯseruatio q̄ imediate a deo pendet etiā enarrat declarat ꝛ manifestat gloriā dei: quia ois creatura tam spūalis ꝙ corporalis ꝙtum est de se tendit ad nōesse: ꝛ ꝙto pfectior tanto maiori indiget manuteñ. dei: sicut equus minori indiget manuteñ. ꝙ angelus qꝛ angelus plures pfectōnes habꝫ equo: ꝛ oīne esse pret pmū esse ꝙtū est de se tendit ad nō esse ideo celi i manuteñ. tali tam mirabili enarrāt gloriā dei. Circa tertiū celi enarrāt gloriā dei ex eoꝝ operatiōe virtuali. vnde tot variatōes ꝛ tēpoꝝ mutatōes: frigora: calores: pluuie: ꝛ sterilitates: guerrarū abūdātia ꝛ pauca pax ꝛ iusticia ꝛ inter hoies quādoqꝫ infirmitates ꝛ pestes. ꝛ inter aialia terre ꝛ volucres aeris ꝛ viuētia in aquis: talia de cōi cursu ꝓueniūt ex influētia celi qui enarrāt gloriā dei. ꝛ licꝫ deꝰ aliter posset facere ꝛ faciat quādoqꝫ tamen teste beato Augustino in libro de ciuitate dei. Sic deꝰ condidit res vt suis motibꝰ sinat eas pagere: agūt cause secūde i ꝟtute pme cause ꝛ operatōes earū quādo placet suspēdit pria causa cōcurrēs imediatꝰ ad effectū cuiuslibꝫ cause secūde ꝙ causa vniuersalis secunda. ꝛ de isto cōcursu causarū secūdarū aliqd scribetur de opatiōibꝰ celi seqndo scripta ꝓtholoꝰ almansoris ꝛ alioꝝ sapiētū ꝓ tutiori regimie hoīm. Circa qꝺ est notandū ꝙ influētia celorum nō operat necessario in homibꝰ sed contingent. iuxta dictū Ptholo. in cētiloquio. Iudicia q̄ tibi trado sunt int necessariū ꝛ possibile. Celi habēt pncipiū creatiōis vt tactū ē ꝛ pncipiū alicuꝰ termini significatur per istud principiū in celis in pncipio signi arietis in q̄ signo sol exaltat ꝛ saturnꝰ depmit: sol significat claritatē saturnꝰ tenebrositatē. item in cancro iupiter exaltat mars depmit. iupit significat iusticiā mars fraudulētiā. venꝰ significat cantū ꝛ leticiā. mercurꝰ pbiam ꝛ oēs artem ꝛ sciētiā: ꝛ sic planete habēt suas generales operatōes cū signis ꝛ stellis cū quibus habēt conuenientiā per coniunctionē vel per aspectū seu per separationem.

De natiuitatibꝰ primū capitulū.

F Ortune large

sunt ꝛ fideles. infortune sunt saturnus ꝛ mars: aspectꝰ planetarum boni sūt trinus ꝛ sextilis: mali quartꝰ et oppositꝰ nō ꝓdest aspectꝰ trinꝰ ꝛ sextilis infortunarū sicut nō obest quartꝰ ꝛ oppositꝰ fortunarū. Ex multis vite significatiōibꝰ in hyleg signat longa vita ꝛ purus intellectꝰ maximꝰ quoqꝫ vigor. Cum fuerit mercurius in radice natiuitatis in domo martis erit male suspitionis ꝛ festinus in suis negocijs. Cū fuerit mercurꝰ in radice natiuitat alicuꝰ in domo saturni erit natꝰ magni intellectꝰ longeqꝫ cogitationis sapiēs ꝛ pbs. Nunq̄ erit paup cuꝰ natiuitat dñs fuerit iupiter. Quādocūqꝫ i asceñ. fuerint infortune in natiuitate alicuius turpē notā in facie patiet. Non poterunt oculi euadere ab impedimēto graui in cuꝰ natiuitate fuerint luminaria impedita. Nō amittet sensum in cuꝰ natiuitate luna ierit ad mercuriū Cuꝰ fortune prefuerint natiuitati erit natus largus ꝛ diligēdus si ꝓfuerint infortune erit abhorrēdꝰ. Et si fuerit saturnꝰ erit sordidus: si mars erit fetidus. In cuiuscūqꝫ natiuitate fuerint infortune in octaua domo celi mala morte moriet: si aūt ibi fuerint fortune in suo lecto moriet. Nō ꝯgregabit pecuniā nec thesaurizabit nisi ille cuꝰ dñs asceñ. ꝛ dñs qrte domꝰ fuerit idē planeta: sicut nō lucrabit pecuniā magnā nec viuet splendide cuꝰ planeta ecōuerso se habebit. Non poterit esse inter duos dilectio nisi fuerint in radice natiuitatis luminaria cōmutata: ita vt sit vnū loco alterꝰ in natiuitate sui socij. Venus illꝰ signi in natiuitatibꝰ in quo ipa fuerit nato attribuet naturā: vt cum fuerit in leone dabit ei amorē: in thauro cantus in scorpione coitus. Magnū impedimētū est rerū q̄ fiat in ptāte signi

in quo fuerit planeta cadens vel retrogradꝰ
a malo esse solis. Signa significant corpora
planete vero significāt ea que mouēt corpo-
ra: loca planetarū i circulo eorūqꝫ substātias
⁊ loca eoꝝ a sole significāt opus ⁊ destructio
nem. Cū fuerit mercuriꝰ in .10. domo nō impe-
ditus natꝰ erit magnꝰ sapiēs magnusqꝫ phs.
Cū i radice natiuitatꝭ īpedit luna cecideritqꝫ
oēs dn̄i triplicitatū cū ileg maxieꝟo pinꝰ dn̄s
triplicitatꝭ ascen̄. fueritqꝫ in aliquo angulorū
fixoꝝ infortuna iudicabit nato vite paucitatē
Cū ciciderint oēs dn̄i triplicitatū fueritqꝫ in
aliquo anguloꝝ vna stellarū fixarū exaltatio-
nis pme vel secūde que sit ex natura dn̄oꝝ tri
plicitatū perficietur nutritio ⁊ transibit eam.
Cū dn̄s ascen̄. ⁊ luna fuerint in ascen̄. ⁊ due
fortune simili aspexerint se adinuicē erit na-
tus multū fortis ⁊ potēs nullusqꝫ pteribit eiꝰ
mandatū. A gradu ascen̄. sumūtur accidētia
corpoꝝ: a gradu vero partis fortune esse sube
a gradu quoqꝫ lune esse corporis ⁊ aīe depre
hendunt a gradu solis valitudines eius a re
gibus. a gradu aūt medij celi magisteria ⁊ eo
rū opa agnoscunt vnicuiqꝫ gradui dādo ānū.
Fortunabit eritqꝫ boni esse ⁊ potēs ille cuiꝰ
annus reuolutiōis similis fuerit radici natiui
tatis si radix fuerit cōpetēs ⁊ cuiꝰ circulus ce
li in eadē similitudine fuerit in q̄ erat in ipso
anno radicis. Impedimētū mercurij a satur
no debꝫ impedire linguā quādo ē aspectꝰ: de
terius aūt quādo corporalit coniungitur. Cū
fuerit vnūquodqꝫ luminarū in corde gradus
sue exaltatiōis ⁊ in suo dn̄io liberū ab infortu
nis erit natus rex potēs ⁊ magni nois ⁊ semē
ipius hereditabit terram obtinebitqꝫ eā mul-
to tpe. Cū puenerit infortune ad locū ꝯuenie-
tem nō nocebūt si nō fuerit eis significatio in
radice natiuitatꝭ ⁊ similit fortune nō pderunt
cū vero fuerit eis i radice significatio poterit
esse. Maius infortuniū saturni ē cū fuerit in
signis femininis: martis ꝟo cū fuerit in signis
masculinis. Pricipes quoꝝ negocia ita fuerit
ꝙ cito se vindicāt ⁊ pficiūt oē qd̄ desiderāt sit
quoꝝ ascen̄. in pricipio regni vel natiuitatꝭ fu-
erit igneū ⁊ similit mediū celi vel alterū fue-
rit igneū ⁊ alterū aereū. Causa fortunij ac p-
speritatꝭ est vt sint dn̄s domꝰ solis ⁊ dn̄s domꝰ
lune dn̄sqꝫ ascen̄. oriētales ⁊ i angulis ⁊ aspi
ciant sese ex bonis locis. i. ex trino vel sextili
aspectu. Multū potēs erit ille in cuiꝰ natiui-
tate sol fuerit in medio celi ⁊ in signo igneo ⁊
luna in trino eiꝰ aspectu in sinistro eiꝰ. In cu-
iuscūqꝫ natiuitate fuerit iupiter receptor forti
tudinis oīꝫ planetarū ⁊ ipe cōmēdauerit eas
⁊ suā saturno fueritqꝫ receptꝰ ab eo ⁊ vterqꝫ
oriētalis in angulo erit natus magni nois ⁊
potēs ⁊ boni esse figet oīe nomē suū in orbe
Cū fuerint anguli ascen̄. signa mobilia in na-
tiuitate alicuiꝰ ⁊ due infortune in angulis mi
sera erit ois vita eiꝰ. In natiuitatibꝰ ⁊ q̄stio-
nibus qn̄ idē planeta est dn̄s ascen̄. ⁊ dn̄s rei
quesite effectū absqꝫ dubio sortiet vt si aries
vel libra ascēdat: natꝰ erit causa sue mortꝭ nisi
iupiter sit in .8. ⁊ si fuerit ꝟgo vel pisces ascē
dens occupabit natus in regijs honoribꝰ ⁊ vi
uet absqꝫ grandi labore. Et si fuerit ascen̄. ca-
pricor. erit natus causa cōseruatōis pecunia-
rum suarū: qꝛ idē est dn̄s ascen̄. ⁊ domꝰ secun
de que ē domꝰ substātie: ⁊ per hanc formā cō
sidera in oīibꝰ alijs cōsideraqꝫ naturā signi
in quo erit mars vel saturnꝰ si sint dn̄i octaue
domꝰ si sint impediti vel directi ⁊ fm hoc iudi
ca de morte nati vel de eius operibus.

De bellis capitulum secūdum.

Vndo ad bellū

e sanꝰ vadit ⁊ reuertit; si sol iupit ca
put draconis vel venꝰ fortunata
sint in ascen̄. aliter nō. si aūt saturnꝰ ibidē fue
rit timet nimis ⁊ reperit causam reuertendi ⁊
nō pcutit. Mꝛ si ibi fuerit mars vel moriet vel
vulnerabit ad mortē si in ascen̄. fuerint mars
⁊ saturnꝰ nō reuertet: ⁊ si mars ē ibi ⁊ dn̄s si-
gni est in casu suo nō reuertet: ⁊ si nullꝰ est in
ascē. respice .8. domū celi seu. 10. si mali in .8.
morit. si in .10. capit. In q̄stionibꝰ de bellis si
dn̄s ascen̄. est in oriēte vel boni planete q̄rens
obtinebit. si mali in ascēdē. vel dn̄s ascē. in ca
su suo q̄rēs perdet. ascē. ⁊ .10. domꝰ. 11. 12. ⁊ .3.
domꝰ celi ⁊ planete ibidē repti assignant ag-
gredēti. 7. domꝰ assignat pricipalit defendē
ti. 8. 9. 6. 5. ⁊ .4. ⁊ planete ibidē reperti. Ma-
lus in medio celi significat malū p querēte in
angulo terre p defendēte si diu debeat stare
bellū: si ascē. stabile sit diu stabit: si mobile pa
rum stabit: si cōe mediocrit. Si dn̄s ascē. ⁊ .7.
questionis hora fuerint in .4. aspectu vel in
opposito nō venient ad pacē si in sextili vel tri-
no aspectu possibilis ē tractatꝰ pacis ⁊ facilis

⁊ poterit tractari pax per homies qui sunt de
conditione illius planete qui tunc habet do
minium celi questionis hora. Si inter dñm
ascēdē. ⁊. 7. nō sit aspect⁹ non erit bellū inter
partes: ⁊ si sit aspect⁹ bonoꝝ planetarū veni-
ent ad pacē libere de ꝯsensu vtriusqꝫ partis ⁊
firmabit̃ pax diu duratura. Si defēdētes ha-
bent victualia vel thesaurū. vide. 8. domū ce
li que ē 2ª a 7ª ⁊ est dom⁹ substātie ipoꝝ defē
dentiū illa domus. 8. ⁊ planete q̄ in ea sunt ⁊
dñs ei⁹ tibi ostēdēt egestatē vel abūdātiā eo-
rū. si sunt ibi saturnus mars vel cauda egēt: si
iupiter venus caput vel pars fortune abun-
dant. ⁊ fm ꝙ plures sunt ibidēʒ forti⁹ erit. et
ita ꝯsidera de aggredieñ. in questionib⁹ de se-
cunda domo q̄ ē dom⁹ substātie aggrediētis.
Si dñs ascēde. nō impedit⁹ est in q̄rta domo
vel habʒ bonū aspectū cū dño q̄rte dom⁹ que
rens in fine finali victoriā obtinebit vel satis
de honore ⁊ vtilitate. Si dñs. 7. est in q̄rta do
mo vel dñs. 4. est in. 7. bonū est ꝓ defendēte
hoc ē vnū testimoniū satis forte in bellis ⁊ q̄-
relis ⁊ vtili⁹ ꝓ defendente vt sit dñs. 7. in. 4.
nō impedit⁹ ⁊ hoc quo ad finē negocij. Non
est bonū volēti bellare ꝙ faciat iter dño ascē.
in. 8. dato ꝙ dñs ascen. esset in exaltatiōe sua
Non ē sol bon⁹ in ascē. hora belli nec etiā cū
dño ascē. aries vel leo ⁊ in ea parte in qua sol
⁊ luna fortunabunt̃ erit victoria interrogantis
Nihil prodest p̄lianti cū fuerit dñs asce. infor
tuna ⁊ retrograd⁹ vel sub radijs solis: ꝙ si ita
fuerit de dño. 7. defendēs vincetur ⁊ obtine-
bit in bello qui prius pugnare ceperit. Caue
ne rex exeat ad p̄liādū dño ascēde. eūte ad
dñm. 7. Nullus debet expugnare ciuitatē cu
ius dñs ciuitatis fuerit dñs ascen. anni mūdi
cū due infortune cōiungent̃ ⁊ luna cōiunget̃
saturno in latitudine eadēʒ mutabunt̃ reges
⁊ erit multa sanguinis effusio ⁊ prelia in loco
qui significat̃ ab ipo signo.

¶ De aggressu viarū capitulū tertiū.

Qui accesserit

ad reges vel ad principem ⁊ lu
na sit in aquario: nec recipietur
nec aliquo modo curabit de eo
rex si accessent ad eū ⁊ ipa i piscib⁹ auertet fa
ciem suā ab eo. Si quis postulauerit aliquid
ab aliquo qđ videatur fiendum rationabiliter
capi. existente in medio celi cum ioue ⁊ luna
eunte ad eum vel si separata ab eo iuerit ad
dñm ascen̄. vel si dñs ascen̄ iuerit ad euʒ non
preteribit quin breuiter adipiscatur quesituʒ
vel partē quesiti. Venus significat madefa-
ctiones ⁊ pluuias sicut mercurius significat
itinera parua ⁊ mutationes. Venus cum fue
rit in primo gradu cancri in coniunctionibus
luminarium vel in alijs magnas facit pluui-
as. Cum volueris alicui eligere ⁊ non poterit
differre si luna sit impedita ad opus exequen
dum apta dñm ascenden. ⁊ dñm rei quesite.
Non nocet mars in peregrinationibus terra-
rum. In itineribus signa fixa vituperantur:
mobilia vero cōmendantur excepta fine libre
Luna concordat soli cum fuerit aucta lumine
⁊ numero omnisqꝫ stella luminosa ei concor-
dat. Cum recipit infortuna fortunā non impe
dit eam maxime autem cum non aspexit eam
ex quarto vel opposito aspectu nec fuerit in
eodem signo. Maximū est impedimentum
planetaruʒ cum fuerint in locis peregrinis in
quibus non habent dignitatē. Cancri signifi
catio est super aquas multū mobiles: scorpi-
nis vero super aquas currentes. riuorum si-
gnificatio est piscū. Omnis res que festinan-
ter fit ⁊ festinanter destruitur ⁊ que reuertitur
est in significatione martis. Omne qđ festinā
ter fit ⁊ subito destruitur permanetqꝫ diu de-
structū est ex natura saturni ⁊ martis. In iti-
nere terreo non sit mars in. 9. quia significat
latrones ⁊ peior est in secūda ⁊ quādo volue
ris intrare patriam seu villam fac vt domin⁹
secūde domus sit in loco fortunato ⁊ non sit
in quarta domo nec in ascendente. Et caue
quando exibis de loco tuo ne sit malus in. 7.
quia hoc significat malum futurum tibi in pa
tria ad quam vadis. Et si fuerit in domo sui
honoris aut in bono aspectu domini ascendē
tis modicum impedit si domin⁹ none fuerit
in ascendente faciet iter cum honore ⁊ vtili-
tate. ⁊ si domin⁹ ascendentis dederit vim do-
mino none faciet iter ad vtilitatem bonam. ⁊
hoc de itineribus longinquis.

Aspice dominuʒ tertie in itineribus propin
quis quia ipse est significator viarum parua-
rum: ⁊ aspice lunam quando virtus magna
inest ei et fortis est in itineribus.

Et nota ꝙ in oīni re fortitudo dñi hore est si-
cut fortitudo dñi ascēdētis nisi sit impeditus
ip̄e dñs hore. Significator nūcioꝝ ⁊ legatoꝝ
est dñs q̄nte sicut significator viarū magnarū
est dñs none. Hore martis ⁊ saturni male sūt
in igressu ville. ⁊ hore bone ad h̄ sūt lumiariū
⁊ alioꝝ planetarū. Caue in via ab impedimē-
tis saturni q̄ sunt multa ⁊ int̄ cetera ne sit sa-
turnus ascen̄ in p̄ma medietate pisciū q̄ si-
gnat nauē submergi. Et caue in via aq̄ ascen̄.
celi igneū q̄ .8. que est domꝰ mortis ē signum
aqueū ⁊ ne sit planeta malus in tertia domo
Si sit iter ad regē vel ad p̄ncipē pone solē in
loco fortunato ⁊ fac vt ascendat aries vel leo
aut scorpio: alia aūt signa nō sunt adeo bona
⁊ scorpio ē a latere bonꝰ denotās regnū: ⁊ ca
ue ne sit dñs ascēdeñ. cōbustus nec aliter im
peditꝰ nec soli oppositꝰ nec in q̄rto aspectu, ⁊
ne luna sit asceñ. Et si fuerit sol in die in do-
mo sui honoris et simılit̄ luna in nocte: tūc ē
meliꝰ ⁊ vnus illoꝝ sit dñs hore. ⁊ si sol ⁊ luna
aspiciant domū .10. tanto meliꝰ: ⁊ si dederit sol
vel luna vim dño asceñ. bonū est. Si volueris
alicui eligere horā ⁊ partē mūdi que est ei vti
lior scita natiuitate vel questione vide si fortu
ne sunt ab asceñ. ad mediū celi cōiuncte cum
dño asceñ. pars orientis est ei vtilior: ⁊ tanto
melius si hora q̄stionis sit a p̄ncipio diei vsq̄
ad meridiē. si supradicte fortune sunt a septi-
ma domo vsq̄ ad quartā pars occidētalis est
ei vtilior. ⁊ si questio fuerit facta a p̄ncipio no
ctis vsq̄ ad mediā noctē: tanto fortiꝰ. si predi
cte fortune fuerint a quarta domo vsq̄ ad p̄n
cipium orīētis septētrionalis erit ei vtilior: ⁊
fortiꝰ si questio fuerit facta ab hora medie no
ctis vsq̄ ad ortū solis: ⁊ meliꝰ si planeta hore
illius fuerit fortuna ⁊ dñs asceñ. fuerit fortu-
ne cōiunctus. Si questio fuerit de hoīe an
cito reuerti debeat respice si fuerit dñs asceñ.
in .10. aut in asceñ. vel luna: aut dñs ascēdē. sit
retrogradus in aliquo istoꝝ anguloꝝ citiꝰ ve-
niet: ⁊ si in signo mobili prope est vt veniat ⁊
post cito in signo cōi: ⁊ si fuerit dñs asceñ. di-
rectus ostēdit tarditatē: ⁊ similit̄ si dederit viꝫ
planete existeñ. in nona domo vl' tertia ⁊ si do
minꝰ asceñ. fuerit in septima dñs hore habet
magnū posse quādo nō est impeditꝰ quoniaꝫ
si fuerit in domo decia in signo mobili veniet
cito ⁊ non moretur diebꝰ sed horis. ⁊ postq̄
videris ꝙ veniet inspice quot sūt gradus int̄
illum planetā qui significat reditū ⁊ gradum
ascendeñ. ⁊ da cuilibꝫ gradui diem vel horaꝫ
septimanā vel mensem s̄m ꝙ videbit̄. ⁊ luna
habet magnū vigorē in tota questione tamē
si fuerit in domo secūda sexta octaua vel duo
decima non cures de ea si asceñ. fuerit leo vel
sagittariꝰ aut aquarius parū dubites lunā: ⁊
non est similit̄ de alijs signis ⁊ est ratio ꝓpter
proportionē sue domus ad domos noīatas.
Itē per aliā viā da dñm quīte domus nuncio
⁊ legato. querenti vero dictū dñꝫ ascendeñ. ⁊
vide qualē applicationē habet dñs quīte cū
dño ascēdeñ. ⁊ s̄m hoc iudica. Si aliqua que
stio inseratur cuꝫ questione reuersionis vt de
pecunijs reportādis vel de honore vide qualē
applicationē habet dñs nūcij scilꝫ dñs nūcij
quīte dño substātie vel ad dñm honoris q̇ est
dñs .10. ⁊ s̄m hoc iudica: ⁊ si sit separatio dñi
nūcij ab alio dño est factū bene vel male si sit
applicatio in toto vel in parte s̄m fortitudinē
significatoꝝ. Et nota īpedimēta vl' adiutoria
significatoꝝ. alio modo de reuersione vide si
questio sit hora lune ⁊ ipsa sit fortis in figura
celi ip̄a erit significatrix reuersionis vie si ha
beat aspectū ad dñꝫ quīte quādo perueniet
ad radios dñi quīte vel ad locū in quo erit do
minus q̇nte questionis hora. vel si ipsa luna
aspiciat asceñ. quādo perueniet ad locū ascē
deñ. vel significatoris p̄ncipalis celi habenꝶ
potestatē super facto vie iudica reuersionē si
figura ostendat reuersionē breuem.

¶ De his que dirigunt astrologum capitu-
lum quartum.

Quantus erit er

ror astrologi si septima domꝰ ce-
li quanis hora ⁊ eius dñs fuerint
impediti q̄ ascēdeñ. ⁊ eius dñs sunt signifi-
catores interrogātis. 7. ⁊ eius dñs sunt signi-
ficatores rei quesite: cū igitur infortunati fue
rint significāt maliciā ⁊ errorē quē cōsequet̄
astrologus in re illa pro qua interrogat̄ ⁊ eiꝰ
intellectus ex influētia celi obnubilatur: sup̱
quo consueui ego videndo impedimentuꝫ in
septima domo recurrere specialit̄ ad sequētē
orationē.

¶ Dñe deus omp̄s dep̄cor te p̱ tuū nomē ma
gnū ⁊ admirabile q̄tinꝰ mihi seruulo tuo di-
gneris ꝯcedere timorē noīs tui atq̄ amorem
cū hūilitate nō ficta q̇ studia ⁊ ꝯsilia labores

⁊ opera somnia ⁊ desideria superboꝝ in ꝓpria virtute ꝯfidentiū ⁊ nō in te infatuas adinhilas mutilas ⁊ eclipsas reprobas ⁊ castigas derides ⁊ mortificas hūilias ⁊ ꝯdēnas resecas ⁊ paruificas: me paruulū nō despicias et paruificatū nutrias ⁊ intellectū meū ab errore custodias eū illuminādo. volūtatem tuo amore inflāmando. stabiliēdo memoriā ad tuum semꝑ beneficiū memorandū amen.

¶ Datur documentū astrologo ꝙ nūꝙ̄ eligat libere ⁊ frequēter q: in suscipiētib⁹ celi influētia nō operat̄ equalit̄. vt verbi grā. aliq̄ transfretant mare sub vno ⁊ eodē momēto tp̄is. aliqui moriunt̄ in via. aliq̄ depauperant̄. aliqui ex illis reuertunt̄ ad domos ꝓprias cū lucro ⁊ sanitate. ⁊ causa istoꝝ est: q: ad bene iudicādum astrologus deberet scire horā ⁊ figuraꝫ natiuitatꝫ: q: aliquādo natiuitas ꝓpria alicui⁹ vel reuolutio sue natiuitatꝫ ꝓmisit sibi aliqd̄ horrendū venturū qd̄ euenit ⁊ ita fuisset i domo vel in patria. si nō transfretasset mare q̄re electōes astrologoꝝ nō debent esse nisi ꝓ magnis homib⁹ quoꝝ natiuitates ⁊ reuolutōes vel cōplexiones ex influētia planetarū sciuntur. astrologus bon⁹ multū malū ꝓhibere poterit qd̄ ꝑ stellas vēturū est cū ei⁹ naturā ⁊ influentiā presciuerit: sic em̄ ꝓueniet cui maluꝫ futurū est, vt possit illud leuius pati. vt cui malum venturum est per martem per bonū temperamentum aliquoꝝ impedientium influentiam marꝫ reducet ad tēperamētū: vel si incōueniens sit vēturū ex influentia saturni frigiditate tp̄is vel indispositōis ꝑsone ꝑ domū calidam ⁊ ignē tp̄e hyemali ⁊ cibaria cōpetentia impediet i toto vel in ꝑte. Noli festinare i iudicādo cū planete cōiungent̄ adinuicē nisi ꝓus ꝯsideres naturā signi in quo ꝯiungūtur vtrū sit ex eoꝝ similitudie vel nō. si em̄ fuerit ex eoꝝ similitudine cōfortabit ipoꝝ significatione cū influentia celi aliq̄d tibi ostēderit qd̄ vēturū ē a secūdis stellarū influētijs testimoniū secūdarū stellarū effect⁹ sunt q̄ fiūt in aere vt sūt circuli circa corp⁹ solis ⁊ lune ⁊ alioꝝ planetarū ⁊ stellarū, vt sūt comete ⁊ radij pl⁹ solito ante stellas coloresqꝫ apparētes in aere correspōdētes corporib⁹ celestib⁹. Et de hoc est quedam alia ars securior in iudicādo arte ꝓina: ⁊ circa hoc si iudiciū capitis anni osten dat infirmitates hūidas iuxta sentētiā astrologi. vnde iuxta sentētiā medicoꝝ si hyems ꝑterita fuerit pluuiosa erit adiutoriū testimonij ad iudicādū infirmitates humidas ⁊ frigidas. Figura circuli in q̄stionib⁹ magne sollicitudinis ē ad similitudinē aie ipi⁹ querētis cū ipo celo. vniuersalis q̄stio natiuitati assimilat̄ reuolue igit̄ ānos eius ⁊ suꝑ eos iudica. oportet in omi inceptiōe aptare circulū celi ad naturā ei⁹ qd̄ quis inceptur⁹ est. nō cōmēdatur yctisal lune ad martē ⁊ domibus veneris nec ad iouē ⁊ domib⁹ mercurij neqꝫ ad solē ⁊ domibus saturni. Angulus orientalis significat pueros ⁊ iuuenes cuiuscūqꝫ ꝓncipij: mediuꝫ vo celi reges ⁊ ꝓncipes legistas ⁊ oēs dn̄os ⁊ iudices ⁊ ꝑlioꝝ rectores. 7. qꝫ senes atqꝫ defunctos mulieres ⁊ inimicos ⁊ omē vetustuꝫ angulus aūt terre patres ⁊ terras locuꝫ etiā in quo nat⁹ est infās horā quoqꝫ ⁊ sepulchra demōstrat. Planete q̄ grandes dant diuitias sunt tres. iupit̄: sol ⁊ mercuri⁹: accipies significationē sectarū ⁊ regnoꝝ ex ꝯiunctōe iouis ⁊ saturni ex mutatōne eoꝝ a triplicitate in triplicitatē ⁊ cōsidera hora eoꝝ locū martis cū duob⁹ suꝑiorib⁹ ex signis fixis mobilib⁹ atqꝫ cōmunib⁹ ⁊ mitte ⁊ in hora destructōnis rerū ⁊ cū fuerit mali vel alter eoꝝ in signo ad imaginē hoīs ⁊ iunctus fuerit ei alter malus ex cōiunctōe aut ex quarto aspectu vel ex oppositione erūt in hoīb⁹ pestilētie. ⁊ si alter mal⁹ vel ambo fuerint retrogradi erit calidi⁹ atqꝫ veloci⁹. ⁊ si ꝯiunctio vel aspect⁹ sit ex aliquo āguloꝝ erit forti⁹: ⁊ si fuerit fortior mars erit hoc malum ex bello vel ex infirmitate calida. Et si saturn⁹ fuerit fortior erit mors vel malū ex silitudine saturni.

¶ Significatio planetarum suꝑ colores. saturnus significat nigredinem ⁊ obscuritatē, iupiter viriditatē. mars rubedinē ⁊ quandoqꝫ citrinitatem. sol ⁊ venus albedinē. mercuri⁹ multos colores habꝫ i sua significatione. luna subalbescit.

¶ De edificijs inchoādis caplm̄ q̄ntum.

Si velis edificare ciuitatē vel edificiū duraturuꝫ considera in fundatōe ciuitatum stellas fixas ꝓimario ⁊ conferas eis planetas beniuolos. in fundatōe domoꝝ considera primo planetas ⁊ cōferas eis naturas signoruꝫ ⁊ stellarum de natura stabilitatis. dum luna fuerit meridionalis descendens in scorpione vel in piscibus: non incipias edificare quia ci

to ruet edificiũ. in oĩ inceptione fundatiõis melius est dum luna est in aquario vel sit luna in loco fortunato respiciẽs aquariũ asceñ. ꝛ fortune aspiciat gradũ asceñ. Bona sunt signa firma vt leo ꝛ thaurus luna existẽte ĩ eis vel ꝙ ista signa ascẽdãt ꝛ ꝙ dñi asceñ. nõ sint cõbusti nec retrogradi nec in casu suo nec in malo aspectu: ꝛ si possit fieri vt luminaria aspiciant dñm asceñ. vel asceñ. bonũ erit. ꝛ si poteris in fundatõne ciuitatũ vel domoꝝ pone saturnũ in. 12. cadẽtis ꝛ martẽ in. 8. mars in. 3. vel. 9. nõ est bon⁹. Saturn⁹ in. 11. bon⁹ est de die ꝛ in nocte in. 5. mars est econtra. Caue ne ponas signũ mũdi. 7. signũ fundatõis qm̃ hoc ẽ signũ inimicoꝝ suoꝝ: ꝛ pone dñm ascẽ. in loco sue augis qꝛ si descendat ab auge vel sit in opposito augis malus ẽ quia tũc planeta est retrograd⁹. Si fuerit malus in domo. 10 ꝛ nõ in sua dignitate ruet edificiũ ꝛ peioꝛ est mars in hoc saturno. Ciuitas fundata hoꝛa q̃ mars ẽ in medio celi maxie si sit infoꝛtunat⁹ male erit illi ciuitati ex brigis ꝛ multi principes eius morient̃ gladio. Caue in fundatiõe domoꝝ ne sit luna cũ saturno ꝯiuncta vel cauda aut sit saturn⁹ in asceñ. vel in q̃rta domo infortunat⁹ quia hoc significat tarditatẽ ꝛ duriciam in ope ꝛ ꝙ nõ erigẽt̃ vel ꝙ si erectũ fuerit ꝛ habitatũ nõ cessabũt habitatoꝛes ei⁹ pati timoꝛes ꝛ illusiones ꝛ infirmitates ac latrones ꝛ tribulatiões ꝛ fundet̃ edificiũ ꝛ foꝛsitan cadet. Et si aspexerit mars ex malo aspectu ꝛ fuerit in circulo augis sup domũ timebitur cõbustio: ꝛ si fuerit in aliq̃ domo aliq̃ infestatio fantastica ꝛ voluens remouere eam aliquo ingenio caue ne sit luna ĩ asceñ. in aliquo hoꝝ signoꝝ. s. cancro leone scoꝛpione vel aq̃rio: sed in ceteris extra hec separata a malis ꝛ iuncta foꝛtunijs ꝛ caue ne ꝑdicta quattuoꝛ signa ascendant.

¶ De medicinis capl'm sextum.

Exfectus medicus

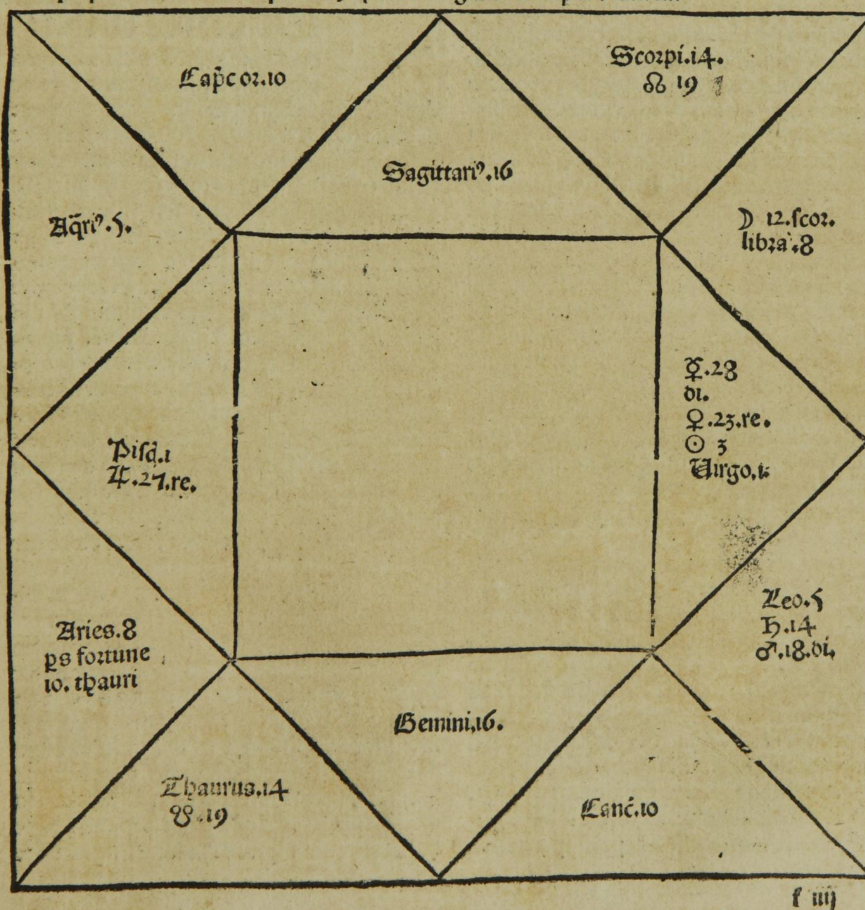
eris cui mars ꝛ ven⁹ fuerint ĩ radice natiuitatis foꝛtunati in sexta domo. Nõ est bona sanguinis minutio dũ luna fuerit in geminis sicut nec ẽ ꝯuenies vti ventoſ dũ luna fuerit in thauro. Melioꝛa signa in accipiẽdo purgatoꝛia sunt aquatica ꝛ coꝝ meli⁹ est scoꝛpio vltimũ cancer. Nõ est bona cõuersio luna existẽte ĩ scoꝛpione sicut nõ est bonus vomitus cũ ipa fuerit in leone. Saturnus cũ fuerit in signis fixis facit moꝛtalitatẽ: hoc aũt sapiẽtes longo tꝑe experti sunt. Cũ fuerit mars cũ sole in signis septẽtrionalibus erit caloꝛ maxim⁹. simili᷑ cũ sol ierit ĩ signis meridionalib⁹ erit frigus maximũ. Saturnus oꝛiẽtalis mars occidentalis egros minus impediũt. iupiter in septẽtriõe. venus in meridie bonũ augẽt cũ ipsi fuerit dñi ascẽdẽ. infirmi q̃stionis hoꝛa. Detestabilius in significatione egroꝝ est vt sit significatoꝛ interrogationis ingrediẽs radios vel pars foꝛtune infoꝛtunata. Timoꝛ magnus est sup infirmo cũ interrogatõnis hoꝛa ambo luminaria fuerint sub terra. Quãdo luna vel planeta qui ẽ dñs rei quesite recedit ab infoꝛtunio ꝛ vadit ad aliud infoꝛtuniũ per malũ aspectũ vel ꝑ applicationẽ coꝛpoꝛalẽ significat malũ effectũ fiendum maxie ĩ infirmitatibus est signũ moꝛtis. Quãdo malus ẽ dñs octaue ꝛ ei⁹ hoꝛa sit q̃stio ꝛ bonus planeta separat̃ a b eo q̃ est dñs infirmitatꝭ ꝛ reperit̃ ĩ ascẽ. maxie ĩ pꝛima medietate questionis hoꝛa signũ est moꝛtis quia trãsfert naturã dñi moꝛtis ad domũ vite ꝛ foꝛtius ẽ quãdo dñs. 8. est retrogradus vel ali᷑ impedit⁹: ꝛ tũc infirm⁹ nocet sibijpsi ꝛ ẽ mali regiminis ꝛ deteri⁹ est quãdo dñs. 6. est malus in asceñ.. Si frater german⁹ querat q̃s pꝛius moꝛiet̃ vel ipe vel frater suus considera dñm tertie dom⁹ qui est significatoꝛ querẽtis ꝙ si mars saturnus vel cauda sint ĩ asceñ. vel dñi asceñ. vl' dñs asceñ. ĩfoꝛtunat⁹ sit ĩ. 8. vel ĩ. 4. ipe querẽs vel ꝑ quo ẽ q̃stio ꝑus moꝛiet̃. si domin⁹ tertie mal⁹ sit repᵗ⁹ ĩ domo. 8. nõ querẽs ꝫ frat̃ ille citi⁹ moꝛiet̃. ꝛ ꝫm hoc põt ꝯsiderari de moꝛte violẽta vel naturali vt ĩ natiuitatib⁹. Et nota circa ꝫ ꝙ si dñs asceñ. sit bene ĩ ascẽ. nõ infoꝛtunat⁹ bñ habebit querẽs.

¶ De electionibus capl'm septimũ.

In electionibus

regũ ꝛ ꝑncipũ cõmẽdãt̃ signa planetarũ altioꝝ sicut ĩ electõib⁹ cõib⁹ ꝛ ĩferioꝛib⁹ cõmẽdãt̃ signa planetarũ ĩferioꝝ. Illa q̃ foꝛtuniũ alicui⁹ indicãt sũt iupiter ꝑs foꝛtune ꝛ pars dñatiõis dom⁹ q̃ꝫ. 2. ꝛ q̃ in ea sũt eiusq̃ꝫ dñs ꝛ dñi triplicitatꝭ luminaris cui⁹ fuerit auctoꝛitatꝭ ꝛ dñs. 10. ꝛ q̃ in ea fuerit. Cũ significatio fuerit int̃ ascẽ. ꝛ domũ. 10. erũt dies ꝛ hoꝛe. Cũ vo fuerit int̃. 9. domũ ꝛ. 7. erũt mẽses ꝛ septimane int̃. 7. domũ ꝛ. 4. cũ fuerit significatio erũt anni. Cũ ꝯiunget̃ due foꝛtune ꝯiũgeturq̃ꝫ luna ioui ĩ latitudie erit iusticia ꝛ quies ꝛ terra diriget̃: si aũt veneri ꝯiũga

tur luna erit alacritas ⁊ gaudiū int̄ hoīes sa-lusq̄ corpoꝝ atq̄ ꝓsperitas. in magnis ⁊ exal tatis rerū diuitijs laudat̄ vt sint lumiaria ī ter minis fortunarū sese aspicieñ. ⁊ vt dñi termi noꝝ sint ī natura rei icipiēde res circuli q̄ ex-plectunt̄. Cū diuersificāt̄ duo climata diuersi ficant̄ eoꝝ ascēsiones ⁊ planetaruꝫ aspectꝰ ⁊ eoꝝ radij. cū vō diuersificāt̄ due latitudies di uersificāt̄ circuli eiꝰ ⁊ circuli motꝰ. Cū fuerit iupit̄ ī ariete directꝰ absq̄ malo aspectu ifor-tunarū dabit fortitudinē ⁊ bonuꝫ reginē in q̄ nulla fiet iniusticia. Si q̄rit̄ vtrū ipetrare po-terit bñficiū ecclīasticū qđ intēdit si ꝓsequat̄ causā vel nō vide p̄mā domū ꝓ q̄rēte. 9. ꝓ ec-clesia. 2. ⁊. 11. ꝓ fortuna rei desiderate. 10. ꝓ ho nore. 4. ꝓ fine totiꝰ. Si vis scire q̄lis erit finis rei īcepte, bonꝰ vel ecōtra respice dñꝫ. 4. si fue rit ī signis rect̄ denotat finē bonū ⁊ si ī obliq̄s ecōtra. ⁊, si fuerit fortuna ī. 4. vl' aspiciat. 4. a-spectu amicicie ⁊ maxie si fuerit ei aliq̄ digtas bonū signū ē ⁊ ecōtra si ibi fuerit malꝰ ⁊ maxi me mars ⁊ respice lunā ⁊ dñꝫ eiꝰ si fuerit dire ctus aut sub sole. Et si q̄stio fuerit ꝓ terra sa-turnꝰ aut sub sole: ⁊ si qđ fuerit ꝓ terra satur-nus nō male stat in. 4. nisi aliūde eēt ipeditꝰ q̄m saturnꝰ siḡficat terras. Et vt clarꝰ pateat dabo tibi tale exēplū practicatū de electiōibꝰ Anno fluēte dñi. 1417. ⁊ die. 17. augusti cōplet̄ 6. hor̄. post meridiē cū. 6. gra. celi. mgr̄ Joh. symōis mgr̄ ī artibꝰ ⁊ liceñ. ī medicia ꝓposuit q̄ōnē talē si ī breui aut āte natiuitatē dñi fiet electio pape ⁊ si sit ifra q̄tū tp̄s hēbit̄ electio pape ī ꝯcilio gñali ꝯstātie: cuiꝰ incidit talis fi gura celi super vienneñ.

¶ Aspexi in hac questione ad dn̄m ascendeñ.
⁊ ad lunā ⁊ ad dn̄m none: ⁊ dedi dn̄m ascēdē.
⁊ lunā electoribꝰ dn̄m none electioni dn̄m. 11.
rectoribꝰ ⁊ ꝓcuratoribꝰ electionis ⁊ impedito
ribus ⁊ ꝯsideraui iouē dn̄m ascēdē. retrogra-
dum si esset directus ⁊ velox dicerē electionē
fiendā. 17. die a q̄stione facta qꝛ est in ascēdē.
⁊ per tot gradus distat ab ascēdē. sed qꝛ retro
gradus dico ꝙ nō fiet electio donec dirigatur
nec dirigeť ante duos mēses cū dimidio. con-
sideraui insuꝑ ꝙ inter lunā ⁊ iouē nō est aspe
ctus nec inť dn̄m none ⁊ dn̄ꝫ ascēdē. quare vi
debitur multis tp̄e intermedio existētibus in
ꝯcilio ꝙ electio papalis ibidē: nō fiet nec seq̄ť
ex isto cōsilio. preterea ꝯsideraui dn̄m. 11. mer
curiū separatū ex opposito a dn̄o ascēdē. per
hoc mihi videť iudicādū ꝙ iam ꝯclusum ē ꝙ
cardinales q̇ de cōmuni cōsuetudine habent
electionē papalē nō habebūt, soli hac vice im-
mo magnꝰ nūerꝰ eligētiū papā poneť i ꝯclaui
cū cardinalibꝰ quoꝝ voces nūerabunť equa-
lenter vocibꝰ cardinaliū. ⁊ si iupiter nō esset i
ascēdē. qui ē significator cardinaliū nō iret tā
bene negociū cardinaliū. ⁊ si soli eligāt q̄d po
test fieri qꝛ iupiter ē in asceñ. satis laborabūt
tamē potiꝰ spero ꝙ nō q̄ꝙ sic. hic ad ꝓpositū
est aspectꝰ inter lunā ⁊ dn̄m. 9. luna vadit ad
q̄rtū aspectū ꝑcedet iurgiū electionē. electio
dei dono satis bn̄ terminabiť qꝛ luna hoc ꝯstē
dit ꝓpe. 9. domū ad. 2. gra. Et qꝛ recipiť a dn̄o
9. imꝑator ⁊ custodes cōsilij ꝑncipes magis
fauebūt consiliarijs nationū q̄ꝙ cardinalibꝰ h̄
ostēdit sol in virgie in domo clericoꝝ. spero ele
ctionē fiendā circa. 10. nouēbris huiꝰ āni qꝛ iu
piter, dn̄s ascē. erit in ꝑncipio directiōis ⁊ for
titudinis vel dispositionē satis ꝓpinquā ⁊ eli
getur cardinalis qꝛ iupiť est i ascē. hora que-
stionis ⁊ erit hō audax rubeꝰ in facie circūspe
ctus ad h̄ facit mars dn̄s. 9. ostendit colericū
eligēduꝫ ⁊ adiuuat caput draconis in. 9. ⁊ in
domo martis erit diues plusq̄ꝙ credať ꝓpter
partē fortune i domo. 2. dominiū eiꝰ erit nobi
le q̄ꝙtūcūqꝫ duret ꝓpť ascē. ⁊ domū. 10. sub do
minio iouis: ⁊ erit luna tp̄e electōis fiēde i do
mo diurna iouis videlꝫ i sagittario: qꝛ q̄stio fa
cta ē de die i domo iouis dn̄i ascē. ⁊ si tūc nō fi
at electio luna existēte i sagittario fiet post in
fra. 11. dies luna i piscibꝰ i alia domo iouis. 2.
luna eūte ad ꝯiūctionē corporalē iouis ⁊ me-
lius ꝓ electo iudicio meo. tn̄ potiꝰ spero electi
onem fiendā circa. 10. nouēbris q̄ꝙ circa. 17. qꝛ
q̄stio fuit facta de die qꝛ inť lunā ⁊ iouē non ē
aspectꝰ. nec inť dn̄m. 9. ⁊ dn̄ꝫ ascen. eligeť ex
abrupto ⁊ subito q̇dā cardinalis de quo non
sperabať in ꝑncipio electōis nec ipsemet spe-
rabat electionē terminādā supra se ⁊ cōueni-
ent oēs electores vniformiť in eū ꝯuenietibꝰ
illis de q̇bꝰ sperabať ⁊ cū gaudio recipietur
eiꝰ electio ab oibꝰ ibidē i ꝯcilio existētibꝰ. Et
ita factū est tp̄e assignato die. 11. decēbris i die
scti martini eiusdē anni electꝰ fuit dn̄s cardi-
nalis de colomna romanus in sūmū pōtificē
electione cardinaliū ⁊ electoribꝰ nationū con
uenietibꝰ vniformiť in eū: ⁊ noiatꝰ fuit marti
nus q̇ntꝰ qꝛ in die scti martini fuit electus.

De mercātijs, ⁊ subtilitatibꝰ inchoādis ca. 8.

Qui emerit ali-

quid luna existēte a capite cancri
vsqꝫ i finē sagittarij emet care vē
det viliť. ecōtra aūt cū fuerit a ꝑncipio capcor
ni vsqꝫ i finē geminoꝝ. cū volueris seruū eme
re seu ꝯcedere caue ne iūgať luna malis aut
sit sub terra malꝰ habēs dn̄uꝫ vel sit luna i si
gno mobili qꝛ significat ꝙ seruꝰ ille erit infi-
delis ⁊ fugitiuꝰ ꝑncipiū libre ad h̄ valet. thau
rus ⁊ aq̄rius valēt vt seruꝰ sit patiēs ⁊ hono-
rans dn̄m suū. luna in scorpione ⁊ leone cupi
dus ⁊ latro: ⁊ sit luna in signis cōmunibꝰ ma
xime in ꝑma ꝑte qꝛ erit laudabile preť pisces
qꝛ luna in piscibꝰ cogitabit seruꝰ in aīo suo ꝓ-
ditionē ꝯtra dn̄ꝫ suū ⁊ detrahet ei vbi nō fue-
rit. Et caueas ꝯiunctionē lune cū malis si vo
lueris libruꝫ scribere vel sciam addiscere, aut
artificiū operari pone lunā in domo mercurij
aut saturni aut iouis vtilitate: qꝛ iste domꝰ sūt
apte ad ingenia ⁊ doctrinas: ⁊ caue ne mars
sit in angulo ⁊ fac semꝑ dn̄m ascē. velocē cur
suꝫ ⁊ latitudo eiꝰ septētrionalis ascendēs ad
augem epicicli ⁊ luna recipiat vim alicuiꝰ bo
ni planete existeñ. in angulo si fieri possit.
Elige in subtilitatibꝰ operādis ⁊ inchoandis
mercuriū in ascē. nō impeditū vel i medio ce
li habētē aspectū ad bonos planetas ⁊ luna
habeat aspectū ad eū. Caue in inchoatōibꝰ
subtilitatū horā marꝭ ⁊ ne mars ascēdat i pri
ma domo celi vel habeat vim in oꝑatōe eadē
Perpēde naturā rei i subtilitatibꝰ ad quā vis
oꝑari. si velis oꝑari oꝑa q̄ fiūt ad ignē ⁊ sepe
habēt reiterari aspice vt sit luna i signo cōi ⁊

melius est signum sagittarij in hoc ⁊ sit salus ab infortunijs ⁊ similiter dñs ascẽ. Si velis operari in auro apta solẽ ꝙtũ poteris i argẽto apta lunã ⁊ partẽ fortune ⁊ dñm domꝰ.10. maxie ad habẽdũ magisteriũ de lucro ⁊ diuitijs per viã questionis si dñs 2ᵉ sit in 2ª domo aut i ascẽ. vel i suis dignitatibꝰ maxie si fuerit iupiter aut mercuriꝰ dñs 2ᵉ in domo ⁊ i signo ꝯueniẽti ad hoc iudica ſm eũ ⁊ ſm partẽ fortune ⁊ ſm dñꝫ partis fortune ⁊ ſm aspectꝰ q̃ sunt int̃ eos ⁊ q̃ aspiciũt dñm domus secũde.

¶ De thesauris abscõditis caplm nonũ.

Consideratio de

thesauris abscõditis ꝑtinet ad q̃rtã domũ celi ⁊ ad dñꝫ eiꝰ vna cũ dño ascẽ. ⁊ si in natiuitate alicuiꝰ fuerit dñi istaruꝫ domoꝝ fortunati ⁊ sol ⁊ luna aspiciãt ascẽ. talis erit habilis ad cito reperiẽdũ thesaurũ absconditũ in q̃stione si dñs .4. domꝰ fortunatꝰ fuerit in ascẽ. vel ecõtra dñs ascẽ. fortunatꝰ in .4ª domo significat rem abscõditã posse reperiri vel in angulis celi idẽ. Si in q̃stione veniat saturnꝰ in ascẽ. vel mars vel cauda significat laborẽ querẽtiũ vanũ ⁊ illusionẽ i facto si boni planete veniãt i angulis significat possibilitatẽ inuẽtiõis si sit ibi. Ad sciẽdũ si sit ibi thesaurus vel res abscondita valoris cõsidera ãgulos celi ꝑcipue angulũ ascẽ. post 4ᵉ domꝰ. tertio ãgulũ .10. de .7. modicũ cures si ifra hos ꝑmos gradus sit bonꝰ planeta argumẽtũ ẽ ꝙ ẽ ibi aliq̃ res abscõdita. Signũ .4. domus cõsidera ꝯsiderata domo in q̃ fertur esse thesaurꝰ ſm q̃ttuor ꝑtes celi: ⁊ si fuerit signũ 4ᵉ domꝰ terreũ tribꝰ partibꝰ abiectis teneas occidẽtẽ: si aquaticũ septẽtrionẽ: si igneũ meridiẽ: si aereũ orientẽ iterũ partire donec inueniat̃. Signa firma significãt sub terra eẽ: mobilia in tectis: cõia signãt i pariete eẽ rem absconditã. Significatio planetaruꝫ in loq̃. sol significat i loco patẽti. luna ꝓpe ianuã. saturnus i loco fetido ⁊ humido: iupit̃ in loco dñij obsequij mars in lare ignis. venꝰ in loco thalami: mercuriꝰ in testitudine: ⁊ cõsidera vbi sᵗ alia testimonia ⁊ cuiꝰ nature sig̃ an orientalia vel occidẽtalia meridionalia vel septẽtrionalia ⁊ in q̃ ꝑte dextra vel sinistra. ⁊ si dñs ascẽ. est in suo honore erit carũ: si in suo casu vile. si dñs ascẽ. est oriẽtalis soli erit nouũ. si occidẽtalis erit res antiq̃: si ẽ fortunatꝰ erit integrũ si infortunatꝰ diminutũ vel imũdũ. Signa aerea ⁊ ignea significãt res magni valoris signa terrea ⁊ aquatica res modici valoris.

¶ De matrimonijs caplm decimũ.

Considera ascẽ

deñ. ꝓ viro ⁊ .7. ꝓ muliere ⁊ in q̃ ꝑte fuerit boni planete erit melius ꝓ illo ⁊ caue finẽ libre ⁊ ꝑncipiũ scorpi. ꝓ vtroq;. Caue in despõsatõe ne luna sit ꝓpe ꝯiunctionẽ solis q: hoc significat mortẽ ⁊ ne sit in via combusta libre q: significat finẽ malũ. Malũ ẽ in matrimonijs ꝙ luna iungatur saturno vel marti q: nõ erit pax inter eos nec amor. Si vis eligere vt sit abũdantia pueroꝝ int̃ eos elige ꝙ luna nõ impedita sit i cãcro scorpiõe vel pisc̃ ⁊ vigẽt cũ fuerint in occidẽte. ⁊ elige i oibꝰ matrimonijs ꝙ luna sit crescẽs lumie ⁊ nũero si possit fieri ⁊ ꝙ ñ sit malꝰ aspectꝰ ad solẽ nec ad duos malos

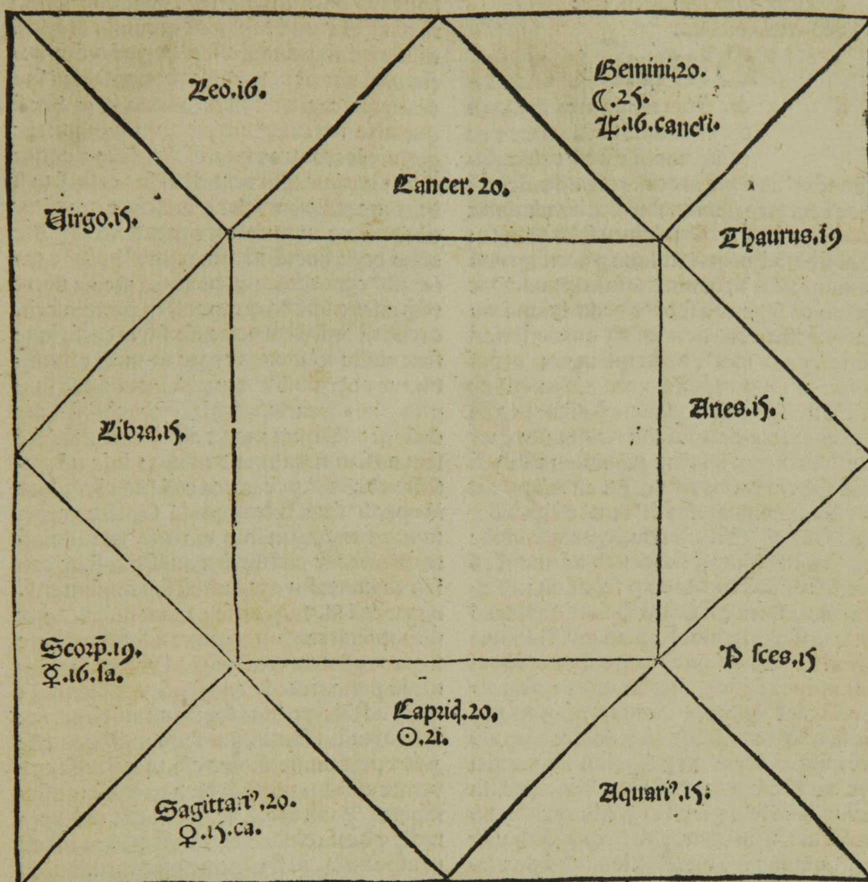
¶ De ꝓnosticatione cogitationũ ⁊ alioꝝ secretorum caplm vndecimũ.

Cum audieris

noua vel de eis erit q̃stio ꝯsidera ascẽ. ⁊ dñꝫ eiꝰ ⁊ horã. ⁊ si i ascẽ. fuerit cauda saturnꝰ vl' mars erit falsũ. si i ascẽdeñ. fuerit iupit̃ vel sol ẽ verũ. ⁊ si nullꝰ fuerit in ascẽ. vide .5. domũ. ⁊ si aliq̃s de veris in .5 sit verũ ẽ. ⁊ si nullꝰ in ascẽ. vel in .5. vel .11. fuerit iudica ſm dñꝫ hore ⁊ ꝯsidera vtrũ sit directus vel retrogradꝰ ⁊ cũ q̃bꝰ habꝫ aspectũ ⁊ i q̃ domo ẽ hora q̃stionis vel verboꝝ. Pars rumoꝝ accipit̃ i die ⁊ nocte a mercurio i lunã ⁊ ꝓijcit̃ ab ascẽ. ⁊ h̃ ꝑs silis ẽ ꝑti ſuoꝝ. ꝙ si fuerit hec ꝑs i angulo vel i signo fixo vel signo directe ascẽsionis erũt veri rumores: ⁊ si fuerit alit̃ erũt falsi. si dñs .3. domꝰ fuerit i ꝯiunctõne bonoꝝ boni erũt rumores: si malꝰ mali. ⁊ iudicabis ꝑmario ꝑ dñꝫ .3ᵉ cũ circũstãtijs eiꝰ: deinde ꝑ dñꝫ 5ᵉ si fuerit ascẽ. signũ fixũ veri erũt rumores de cõi cursu. Et si fuerit ascẽ. signuꝫ mobile ⁊ maxie aries totũ ẽ falsũ: si cõe parti erit verũ ⁊ parti erit falsuꝫ. ⁊ respice locũ lũe ⁊ accipe testimonia ab ea ſm ꝙ fuerit i signo fixo mobili vel cõi: ⁊ fortune significãt verũ si fuerit in ãgulis: ⁊ mali falsũ nisi fuerit rumor de bellis aut lite: tũc mars si fuerit i vno ãguloꝝ veri erũt rumores: ⁊ si iupit̃ ibi fuerit non ꝯfides qm̃ hoc ẽ sue nature ꝯtrariũ. similit̃ si

45

ſaturnus fuerit in vno anguloꝝ ꝛ ſit q̄ſtio de
morte captiuitate vel morbo erūt veri rumo-
res hoc em̄ ē de eiꝰ natura. Si q̄ſtio fuerit de
nūcio bonū vel malū nūciante cū lr̄a aſpice il
lum q̄ mittit lr̄as a planeta a q̄ ſeparat̄ luna
ꝯiunctōe vel aſpectu ꝛ a dn̄o aſcē. ꝛ inſpice il
lum ꝓpt̄ quē ſcripta ē lr̄a ad quē mittit̄ nūciꝰ
a dn̄o. 7. ꝛ a planeta cui vim dederit ſeu cui
applicat̄ ꝛ inſpice locū lune ꝛ aſpectū plane
tarū ad eā ſi ſint fortune aut mali ꝛ locū mer-
curij q̄ꝛ vis eiꝰ eſt magna ī ſcribēdis lr̄is ꝛ tali
modo de lr̄a ſeu ep̄la iudicabis. Volēs occul
tū aliq̄d inq̄rere pone dn̄z aſcē. in loco in q̄ det
vim planete q̄ eſt in. 10. vel. 11. ꝛ vt lūa det vim
planete q̄ ſit ſupra terraꝫ ꝛ dn̄s hore ſit iupit̄
nō retrogradꝰ nec infortunatꝰ aut cōbuſtus:
caue ne ſit ſaturuꝰ in quouis angulo nec dn̄s
hore: ad idē de marte. Volēs ſcire tp̄s euadē
di carcerē vel captiuitatē ex queſtione aſpice
aſceñ. ꝛ dn̄m eius ꝛ ſi inueneris dn̄m aſceñ. in
in q̄uis angulo ꝛ peiꝰ in 4° tardabit̄ eiꝰ libe-
ratio. ꝛ ſit luna ī quouis āgulo ꝛ peiꝰ ſi dn̄s. 12
eſt ei ꝯiūctus vel aſpicit eā. ꝛ ſi dn̄s. 12. domꝰ
cū dn̄o aſcē. eſt ꝯiunctꝰ ꝛ ē infortuna. ſ. ſatur-
nus vel mars deficiet ī carcere. ſi videris ī an
gulis dn̄os āguloꝝ nō exibit de carcere. vel ſi
dn̄s aſcē. fuerit cōbuſtꝰ ꝛ fuerit receptꝰ a ſole
nō morieť illic. Si vis ſcire volūtatē illius q̄
incarcerauit eū aſpice. 7. domū ꝛ dn̄z eiꝰ aut
dn̄m honoris ſi nō aſpexerit dn̄z domꝰ ꝛ aſpe
xerit dn̄z honoris ꝛ ſcias q̄les ſūt ip̄i ad lunā
ꝛ ſm̄ hoc iudica. Signa mobilia ſignificant
egreſſuꝫ ſilr̄ dn̄s tertie ſi ſit in bono loco ꝛ ha
beat aſpectū ad aſceñ. De cogitatiōibꝰ hoīm
reuelādis q̄ ꝓueniūt ab influentia celi nō de
his q̄ ſubiacēt mētibꝰ viroꝝ perfectoꝝ aſpice
dn̄m aſceñ. vbi ſit ꝛ ꝙ non ſit retrogradꝰ nec
cōbuſtus vel ī caſu ſuo: q̄ꝛ tūc ſm̄ lunā vel do
minū hore eſſet r̄ndendū: ſi dn̄s aſceñ. fuerit
in aſcē. de ꝑſona ſua cogitat ſi in 2ª domo fue
rit cogitat de rebꝰ ſuis aut de acq̄ſitiōe rerum
tēporaliū. ſi ī p̄ria ꝑte tertie domꝰ fuerit cogi
tat de via: ſi ī ſecūda ꝑte de fratribꝰ vel ꝓpin-
quis: ſi in p̄ria ꝑte q̄rte domus fuerit cogitat
de patre aut de matre vel parētibꝰ antiq̄s: ſi ī
ſecūda parte cogitat de villa vel domo vel na
ue vel arte. ſi in tertia parte cogitat de ſuo re-
gimine vel ſuoꝝ amicoꝝ antiquoꝝ. ſi in p̄ma
parte q̄nte domꝰ fuerit cogitat de filijs vel ne
potibꝰ vel de ſuis diſcipulis. ſi in ſecūda par
te de gaudio vel ludo. ſi in tertia parte de in-
dumentis ꝛ ornamentis. ſi in q̄rta de rumori
bus vel de libris vel de nūcijs. ſi in p̄ma par-
te ſexte domꝰ fuerit cogitat de infirmitate. ſi ī
ſecūda de ſeruis vel beſtijs. ſi ī p̄ma parte ſe-
ptime fuerit cogitat de vxore vel amaſia. ſi in
ſecūda de ſocietate. ſi in tertia de fure vel ab-
igente. ſi in prima parte octaue fuerit cogitat
de morte vel timore. ſi in ſecūda de diuiſione
poſſeſſionū. ſi in tertia de debitis. ſi in p̄ma par
te none fuerit cogitat de fide vel legibꝰ. ſi ī ſe
cunda de itinere. ſi in tertia de honore. ſi in q̄r
ta de ſomnijs. ſi in prima parte decime domꝰ
fuerit cogitat de p̄ncipe vel potente. ſi in pri-
ma parte vndecime domus fuerit cogitat de
mercantijs ꝛ mercatoribus. ſi in ſecūda de di
uitijs vel diuite. ſi in tertia de amico vel ami-
ca. ſi in p̄ma parte duodecime domꝰ fuerit co-
gitat de inimico. ſi in ſecūda de captōe vel mi
ſeria. ſi ī tertia de beſtijs: q̄d ſi dn̄s ſigni aſcē.
fuerit cōbuſtus vel in caſu ſuo ſeu in ſigno fe
minino: ꝛ ip̄e planeta fuerit maſculꝰ tunc ſm̄
lunā eſt r̄ndendū niſi fuerit cōbuſta vel in ca-
ſu ſuo vel in ſigno maſculino vel aliter notabi
liter impedita tūc ſm̄ dn̄m hore eſt reſpondē
duꝫ. Et nota ꝙ ſm̄ dn̄z hore ſepe dant̄ reſpō
ſa veridica premittēdo duo que ſunt p̄ma in
hac materia videlꝫ dn̄z aſceñ. ꝛ lunā. exempli
gr̄a. ſi aliq̄s ad te veniat portando in ſinu ab-
ſconſe hora ſaturni tu ꝓnoſticabis rem illam
abſcōſam eſſe terrā vel lapidē vel os vel rem
fetidā vel aliquā rem in qua influit ſaturnus.
ſi hora iouis dices illaꝫ rem eſſe de natura io
uis puta ſtannū vel herbā virentē vel odori-
ferā: ſi hora martis dices ferrū vel rem coctā
ſi hora ſolis aurū vel lapidē precioſū: ꝛ ſic de
alijs horis alioꝝ planetarū. Et ſcias ꝙ ī hac
materia req̄rit̄ ſignificator cogitatōis ſpecia-
lis ꝛ gn̄alis ꝛ maxie ſpecialis: ꝛ duo ſūt ſigni
ficatores ſpeciales cogitatōis videlꝫ planeta
a quo ſeparat̄ dn̄s aſceñ. ꝛ iſte ē p̄mꝰ ꝛ plane
ta a quo ſeparat̄ luna. Generalis aūt ſignifi-
cator cogitatōis ē pl̄tā q̄ fortior fuerit ī aſcē. ī
ꝯiūctōe lūiariū q̄ imediate p̄ceſſit q̄ōnē vel ī
oppoſitōe: alter ſig̃ficator gn̄alis ē pl̄tā q̄ for-
tior exiſtit ī ꝯiūctōe ꝓria alterioꝝ pl̄tārū videlꝫ
ſaturni ꝛ iouis. Exēplū tale ē. q̄dā ſe p̄ſenta-
uit ꝑ q̄ōne tacitura nō ꝓferēdo vbū ī ꝑticulari
ſue q̄ōnis ſꝫ gn̄alit̄ q̄d q̄ro. dixit aſtrologo cuiꝰ
figura celi hora p̄ſentatiōis talis fuit.

¶ Primo ꝯsideraui dn̄m ascē. ⁊ ab eo icepi. ⁊ aspicio a q̄ separat᷑. separat᷑ aūt a sole q̄ ē dn̄s ii. ⁊ ē in. 4. domo. scio q̄ per h̄ ꝙ cogitat de ali q̄ re amata: q̄ p. 4. sig̃tur vt de p̄re vel de ma tre: ſ; qꝛ lūa sepata est a dn̄o. 7. q̄ est domꝰ mu lierū. scio ꝙ de matre cogitat: qꝛ v̊o est in do mo vie ipsa luna ꝙ de via m̄ris et qꝛ est iūcta mercurio dn̄o vie in aliq̄ domoꝝ viarū ⁊ qꝛ ve nus iūcta ē ioui q̄ iupit᷑ est ī domo regia: dico ꝙ ad regē tendit mulier: cū ipse etiaꝫ iupit᷑ sit in sua exaltatiōe: ſ; qꝛ est retrogradꝰ ⁊ in oppo sitōe veneris ⁊ venꝰ in casu iouis rex prima fronte nō bene eā recipiet: ſ; tn̄ qꝛ iupiter ē for tuna ⁊ in exaltatione sua ⁊ in angulo celi lib a malis rex postea exaudiet mulierē: ſ; qꝛ luna est recepta a mercurꝰ. idē significat: qꝛ ē dn̄s 12^e. ⁊ est de inimicis eo qꝛ dn̄s. 12. est ipse mer curꝰ. ⁊ ostendit ꝙ prima fronte male recipiet᷑ mulier a rege: sed qꝛ virgo est signum huma nū quod est domꝰ. 12. et dn̄s. 12^e. scꝫ mercuriꝰ est in signo humano. rex postea mulierez ex audiet. Ista collectio aliquarū ꝯclōnū astro. nō est ordinata ad modū quo cōsueuerunt a strologi per ordinem. 12. domorum: ſ; per ma terias ⁊ conclusiones breues que possunt vo cari āphoꝛiꝰ. astrologoꝝ vel a pricipio sue de nominationis potest vocari Celi enarrāt glo riam dei, Et sic est finis. laus deo.

¶ Liber abraham aueneezre de creticis diebus.

Dominũ deum

d oro ꝙ̃diu est aīa mea in me in ꝯcoꝛ meũ lumē suũ immittat ⁊ veritatē. multũ eñ est delectabile lumē ei⁹ ac bonũ in oculis aīe ad videndũ ⁊ nox sicut dies illuminabiꝶ nec occultabunt ei nubes. nō eñ est sicut lumen solis de die qꝛ nō obũbꝛabiꝶ neq̄ sicut luna ꝑ noctē: qꝛ non diminuiꝶ sicut fit diminutio luīs ipsius. Hoc aũt lumen sepauit a se de⁹ ⁊ dedit luiaria magna vt p̄essent diei ac nocti. Et a maiorꝭ luiarꝭ luīe sepauit min⁹ ⁊ dedit ipsi maioꝛi vt p̄esset diei ⁊ minoꝛi vt p̄esset nocti. Celoꝝ etiā exercit⁹ ⁊ stelle luīose. s. planete p̄essent vna cũ luīe minoꝛi duoꝝũq̄ luiarũ virt⁹ maioꝛ ē virtute stellarũ: ⁊ qꝛ sol terre ꝓpinquioꝛ est. ē eñ sol in sphera ſm viā virtutꝭ. Itē est magn⁹ valde ⁊ lũa ꝓpinquioꝛ est: ſ ei⁹ lumē est ip̄immet lumē solis. ¶ Oñ aũt celoꝝ exercit⁹. i. stelle fixe sunt in supmo ḡdu. idcirco nō mutaꝶ: ſ diuersificaꝶ eoꝝ cursus neq̄ sepaꝶ vna ab altera. latitudines eñ ipsarũ ſꝑ sunt eedē: ſ nō est ita in stellis luminoſ. i. planetis. Nā eoꝝ cursus variaꝶ ſm signoꝝ cingulũ. interdũ eñ sunt in linea signoꝝ interdũ extra ⁊ qñq̄ alteri elōgaꝶ qñq̄ approximant qñq̄ directe vadũt qñq̄ retrograde qñq̄ sinistre qñq̄ dextre qñq̄ cōiūctim qñq̄ sepatim adinuicem. Hec aũt rō est: qꝛ in gradu sunt iferioꝛi vel superioꝛi. luna sola ꝑ se est in gradu inferioꝛi respectu medij sui centri ⁊ ob hoc mł'tos habet mot⁹. mutaꝶ eñ ⁊ variaꝶ in longitudine ⁊ latitudine: ⁊ isuꝑ accidit ei accidēs qꝺ nō alijs planetis ꝯtigit: qꝺ est qꝛ lumen ei⁹ crescit ⁊ decrescit ⁊ qñq̄ deficit. Itē eclipsaꝶ in vmbꝛa terre nō tñ eodēmodo quo fit eclipſ solis. nā ipse sol in se nũq̄ eclipsaꝶ: ſ ab oculis intuentiũ occultaꝶ siue suũ lumen vetat. Ac ꝟo sub luna qꝺcũq̄ existens siue plante siue hoīes siue vł'r quecũq̄ aīalia mutātur multipliciter siue variātur ⁊ nũq̄ in eodē statu ꝑmanēt in seipſ neq̄ in cogitatōib⁹ eoꝝ nec operib⁹ aut eoꝝ manerieb⁹ ꝓpter mutationes motuũ ipsoꝝ planetarũ: ⁊ hec q̇dē sunt in gradu īfimo quo nō est alt̄ inferioꝛ: qm̄ luna in luīe suo coꝛpoꝛi assimilaꝶ cui⁹ p̄mo virt⁹ crescit postea diminuiꝶ: iō significat supꝛa oēm rem generabilem ⁊ suꝑ p̄ncipiũ cogi°nũ ⁊ opationũ natitatũ ⁊c̄. ¶ Virtus ꝟo solis est qꝛ causat in opere caliditatē frigiditatē estatē hyemē diē et noctem. cũ aũt est in domo sui honorꝭ siue in sua exaltatione qꝺ est signum arietis qꝛ in hoc signo nr̄is regionib⁹ incipit appꝛopinq̄re: tũc germināt arboꝛes ⁊ hilarescũt aīalia ⁊ egritudines creātur. Oñ vero est in suo casu. s. in libꝛa tunc pallescũt folia ⁊ arescũt ⁊ grauātur oēs hoīes ⁊ augmētātur egritudines. ¶ Itē aliud experimētũ est ꝙ in plurib⁹ hoīb⁹ egrotantib⁹ egritudines alleuiātur a media nocte vsq̄ ad meridiē eo ꝙ tunc est in parte asceñ. circuli tñ ꝯ̈riũ est in descensu. silr̄ in cursu lune sunt multe opationes experte in mari ⁊ fluminibus ac vegetabilib⁹ ⁊ quoꝛũ humiditas magna est: vt cucurbitarũ aialiũ conchiliũ ⁊ medullarũ ossiũ humanoꝝ ⁊ alioꝝ viuentiũ. Itē semina seminata luna diminuta luīe nō crescũt vt debent. piscatoꝛes etiā his cōcoꝛdant in operib⁹ suis. Astroꝝ quidā sapiētes experti sunt res multas in suis virtutib⁹ queadmoꝺ scripserũt. silr̄ etiā medici quesierũt scire causas terminatōis egritudinũ seu causam criſ. quare etiā in. 7. 14. 20. seu. 21. aut in. 27. 29. et nō potuerāt causam inuenire nisi ſm viā lune si quidē ꝑseuerauerũt vsq̄ ad vnũ mēsem lunarē ⁊ postea recedit que si nō recesserit respiciunt ad solē qui luna suꝑioꝛ est: nō tñ acquiescat coꝛ tuũ in sapientum sermonib⁹ hoc esse ꝓpter parē numerũ. dies eñ. 14. pōt esse criſ vera: ⁊ etiā. 20. que sunt dies pares siue nũeri pares. Item in die. 7ª. potest esse criſ. vera radix ⁊ causa crisis diei. 7ᵉ. est ꝙ luna tũc est in aspectu. 4. ad locũ pꝛincipij egritudinis et in. 14. die est in aspectu opposito: ⁊ in. 20. et 21. est in aspectu. 4. scꝺo sed in. 27. aut. 28. reuertitur luna ad locũ in quo fuit in p̄ncipio egritudiſ. est aũt dies. 4. silitudo ad diē creticaꝫ eo ꝙ medietatē q̄rti aspect⁹ hꝫ ſm viā clauiũ lune. s. ii. 17. 24. ⁊ scito ꝙ mot⁹ lũe diuersificaꝶ ꝓpt̄ distantiā cētri circuli ei⁹ a cētro t̄re adhuc et ꝑ motuꝫ epicicli. i. ꝑui circuli ⁊ hinc est ꝙ aliq̄ die moueꝶ luna. 15. gra. in alio autē min⁹. 12. ¶ Cũ igiꝶ luna fuerit velox cursu ꝑueiet ad. 4. aspectũ p⁹. 6. dies a p̄ncipio egritudis cũ horꝭ pauciꝭ ⁊ ꝟitas q̇dē ē ꝯputare ab hoꝛa decubit⁹ eg̃ suꝑ lectũ suũ vsq̄ ad sil'eꝫ horā sequēꝭ diei i crastio. vnā siue p̄mā diē a mane diei vsq̄ ad mane diei dicte siue dominice

quando sit hora principij egritudinis

Sunt septē dies ꝑfecti ⁊ si luna fuerit tarda
nō veniet ad quartū aspectū in .7. die. Adhuc
ſm cōputationē hoim: ſ; qua die ꝑueniet lūa
ad q̄rtū eiꝰ aspectū ꝓpter qd̄ dixerūt multi ꝙ
9. dies eēt cretica. si aūt luna fuerit cursu me
diocris tūc ꝑueniet ad quartū aspectū añ .7.
dies ꝑfectos fere ꝑ q̇nꝫ horas. in die tñ .7.
cōueniēs aūt est oppositū aspectū esse in die
.14. si tñ luna fuerit velox cursu ꝯtingit crisiꝫ
esse .13. die sed hoc raro accidit. silr̄ ꝓpt̄ morā
mediocrē ꝯtigit crisiꝫ eē .20. aut .21. ⁊ silr̄ is rō
est de die .27. et .28. luna nāꝫ circulū signoꝝ
ꝑficit .27. diebus ⁊ .8. horis ſm eius motū me
diū. dies aūt .5ª. iterdū est dies crisis cū in aspe
ctu sextili luna sit ꝑ respectū ad locū p̄mū: i
quo luna fuit in p̄ncipio egritudinis. Itez .12.
dies et .11. qñ luna erit in aspectu trino si fue-
rit tarda cursu silr̄ in die .9. si fuerit velox cur-
su. ⁊ ego ostēdo tibi viā per quā aduertere po
teris si crisis erit in diebꝰ noiatis aut nō: si quis
querat. Nūq̄d febricitās nullam crisim hēat
in tertia aut q̄rterna. Respōdeo ꝙ luna nō tol
lit naturā exteriꝰ sed auget vel minuit ſm for
titudinē illius. Et si q̄rat adhuc cū crisis depē
deat a motu lune ⁊ aspectibꝰ planetarū ⁊ stel
lis fixis .8ᵉ. sphere: q̄re est ꝙ si duo hoies ea-
dē hora egrotare incipiūt: tñ crisis vniꝰ nō erit
sicut alteriꝰ. dicendū ē ꝙ hoc est q: virtꝰ ope-
rātis diuersificat̄ ꝓpter diuersitatē virtutū re-
cipientiū. sol eñ telā lineā dealbat ⁊ faciē deā-
bulantis denigrat. vñ si alter egrotantium sit
puer cuiꝰ natura sit calida ⁊ humida. alter ve
ro iuuenis vel senex: nō diuersificabit̄ crisis. ad
hoc etiā oꝑant̄ tp̄a anni ⁊ dies nā si in tp̄e ve
ris hoc fuerit plꝰ nocet puero q̄ seni. ¶ Ad-
huc si in p̄ncipio egritudinis luna fuerit cum
marte cuiꝰ natura ē calida ⁊ sicca ſm recepti
onē sue virtutū fueritꝫ egritudo vniꝰ ex cali-
ditate tūc aggrauat̄ vel fortificat̄ egritudo il
liꝰ: ⁊ si est ex frigiditate nō tm̄ nocebit. Si aūt
iterū dicat ponamꝰ ꝙ etas aut ꝑs anni vtriusꝫ
egroꝝ sint calide ⁊ silr̄ egritudo vtriusꝫ ex
caliditate: tñ nō erit crisis eoꝝ silis. Rñsio hoc
pōt esse q: diuersa ē natura ⁊ ꝯplexio corpoꝝ
vnꝰ aūt erit calidꝰ ⁊ alr̄ frigidꝰ: ⁊ si dicat̄ po-
nat̄ ꝯplexio silis. Rx est ipossibile quin ꝯple-
xio vniꝰ aliqualr̄ diuersificet̄ a ꝯplexione al-
teriꝰ. nā q̄uis ꝯplexiones aliquoꝝ sint eedē i
vli tñ ꝑticulariter ipossibile est duos hoies re
periri tales in ꝯplexione comestionibꝰ ⁊ oꝑa
tionibꝰ ceterisꝫ eoꝝ negociatōibꝰ. Amplī-
us si ꝯcedamꝰ posse dici ꝯplōnes eoꝝ esse ta
les in casu egritudis nō tñ possunt eē tales i
vtroꝫ penitꝰ. suꝑueniūt eñ sibi res varie vni que
nō alteri de die in diē. Insuper notū est ꝙ in
scia astrolo. ois egritudo adueniēs hoi luna
existeñ. in loco saturni vel marti cōmixta mal̄
planetis in natiuitate egri grauis erit ⁊ ꝑiculo
sa queadmodū iudiciū locoꝝ sic ⁊ iudiciū a-
spectuū aut p̄ncipij. Ecōuerso si in loco iouis
aut veneris sit luna ac vero possibile est ꝙ iu
piter noceat aut venꝰ si sit in domibꝰ maloꝝ
dñs natiuitatū. sicut in cuiꝰ natiuitate est in 6ª
domo aut .8. vel .12. ⁊ possibile ē lunā hr̄e dñiū
in natiuitate vniꝰ ⁊ nō alteriꝰ ⁊ ꝙ erat sub ra-
dijs solis aut signū ascend. in natiuitate erat
leo vel sagittariꝰ aut aq̄riꝰ aut luna erat cū sa
turno: ipo existeñ duce vel p̄side siue alimutē
suꝑ natiuitate alteriꝰ egroꝝ: ⁊ nō nocebit vni
sicut alteri: ⁊ hi quidē ſmones mēsurā nō ha
bent. Rursus possibile est lunā eē in malo a-
spectu cū saturno in natiuitate vniꝰ ⁊ nō alte-
riꝰ et sic satis nocebit vni ⁊ nō alteri: ſ; si for-
te querēs dicat si verꝰ est ſmo tuꝰ: g̃ crisiꝫ cū
certitudine nūq̄ scies. Rñdeo iudicia astro-
logoꝝ sꝫ ſm duos modos vnꝰ est ſm viā cōita
tis ⁊ vlitatꝫ ſm ꝙ dicunꝰ ꝙ venꝰ significat suꝑ
mulieres ⁊ mercuriꝰ supra sapiētes. Scd̄s ē
ſm viā ꝑticulariū: vt cū dicunꝰ .7. domus sigt̄
supra mlieres ⁊ .9. supra sapiētes. ꝑticlare aūt
nō destruit vle. Nā si venerē inuenerit in loco
malo ⁊ dñm .7. domꝰ in loco bono veniet no
cumentū ex ꝑte mulierū q̄uis ꝑ aliqd̄ mediū
veniat bonū ꝑ mulieres: ⁊ in electionibꝰ eodē
modo ꝑ viā vlitatis luna est p̄potens super
p̄ncipiū ois egritudinis. attñ verū est si nati
uitatē egri sciuerinꝰ ad sciend̄ ꝑticlaria egri
ſm viā vlitatis cōueniēs eñ esset ſm veritatē
ꝙ medicus sciret cursum egri q̄lis erat cū sa
nus eēt ⁊ vrinā eiꝰ silr̄ ⁊ modos eiꝰ plures.
¶ Si fuerit luna suꝑ q̄rtū aspectū a loco eiꝰ
in q̄ fuit in p̄ncipio egritudinis aut in eiꝰ op-
posito in domo q̇dē sua aut exaltatōe habue-
rit dñiū signū est bonū. ⁊ si nulle stelle ꝯiun-
gātur seu planete: nec aspiciāt aliquē. ⁊ silr̄
est de sol̄ manere si ꝓlōgat̄ egritudo. ecōuer
so aūt est si ipse fuerit in casu suo aut in oppo
sito domꝰ sue ⁊ ꝯsilr̄ ē de luna si fuerit in p̄nci
pio egritudinis absꝫ aspectu plāete vt i die
crisis. silr̄ neꝫ bonū est signū neꝫ malū: ſ; de-

bꝫinꝰ inq̃rere ad sciẽdũ dispõnẽ egri a signo
ascẽdẽ. in hora pͥncipij egritudinis: vt si fuerit
in pͥcipio in aliq̃ aspectu alicuiꝰ planete: in
die vͦo crisis aspiciat stellã bonã vel malã re⸗
nouabit̃ sup̱ egro: res bona vel mala ſm na⸗
turã stelle q̃ ignorabatur. si aũt fuerit bona vl'
mala luna in pͥcipio egritudinis cũ aspectu
planete aut in ꝯiunctõe cũ illo: in die vͦo cris
ita nõ fuerit. Accidit ḡ accñs tale ꝙ erit cris i
die certo siue noto. ⁊ si in eiꝰ pͥcipio qñ ipsa
fuerit in aspectu huiꝰ planete: tũc iudicabis
iudiciũ vltimatũ bonũ vel malũ ſm ꝙ alius
aspectꝰ fuerit ꝓut explanabimꝰ in sequẽtibꝰ
Et si fuerit luna in aliq̃ angulorꝫ signi ascẽ.
in pͥcipio egritudinis sig̃t incertitudinem
de bono vel de malo: ⁊ si in succedẽ. nõ colli
gat ascẽ. põt esse malũ ⁊ si in alijs est signuꝫ
bonũ. si quidẽ in cadẽtibꝰ testimoniũ habue⸗
rit hr̃e p̱ se nõ est stabile nisi cũ dño ascẽ.

¶ Si eclipsata fuerit luna in vmbra terre cũ
est in q̃rto loco aut i pͥcipio egritudinis aut
in opposito est signũ malũ ſꝫ eẽ seu ꝯditiõeꝫ
eclips. silr̃ q̃ꝫ est de manerie solis qñ eclipsat̃:
q̃ ſm eclipsiꝫ eiꝰ ꝓlõgat̃ ĩfirmitas dic̃ Ptoꝰ
aspectꝰ q̃rtus si fuerit in signis breuibꝰ quã⸗
do ascẽdũt in loco cuiꝰ latitudo ẽ magna erit
aspectꝰ sextilis. et verũ dicit. si vero fuerit in si
gnis longis erit sicut q̃rtus ⁊ quartꝰ sicut ter⸗
tiꝰ: si fuerit luna in pͥcipio egritudis in signo
mobili significat velocitatẽ in rebꝰ egri in bo
no vel malo. in fixis ꝓlõgat egritudinẽ ſ i bi⸗
corporeis de egritudĩe in egritudinẽ trãsibit.

¶ Si causa quidẽ egritudinis fuerit ex abũ⸗
dantia aut repletõe in corp̱e ⁊ lumẽ lune sit i
augmẽto hoc est graue. si vͦo luna fuerit in di
minutiõe hͦ est valde bonũ. si vͦo cã egritudis
sit ex inanitõe ⁊ luna sit luĩe diminuta est g̃ue
si aucta bonum. ¶ Si luna fuerit in pͥcipio
egritudinis in signo q̃litatꝫ materie peccãtꝫ: q̃
causat egritudinẽ malũ ẽ: ꝯrĩu vͦo bonũ. totũ
vero qꝺ̃ suꝫ memoratꝰ verũ ẽ si nõ sint aspectꝰ
in ipsis em̃ ꝯsistit radix iudiciorꝫ sed ꝯiũctões
in crisibꝰ sunt fortiores. ¶ In ꝯiũctione em̃ si
neqꝫ lune neqꝫ stelle etiã cui ꝯiũgit̃ fuerit la⸗
titudo: erit tũc lune testimoniũ firmũ de crisi
et si eorꝫ latitudo p̱ua fuerit deficiet aliq̃d de
fortitudine iudicij ⁊ sic in differẽtijs latitudi⸗
nũ suo modo. ¶ Cõiunctio lune cũ sole ẽ ma
lũ valde: ſ est peiꝰ si iter solẽ ⁊ lunã sit minus
sex gra. et luna nundũ solẽ attigerit. si aũt fu
erit inter eos arcꝰ oppositionis neqꝫ bonũ ne
qꝫ malũ. ¶ Cõiunctio lune cũ saturno maluꝫ
significat ⁊ longã egritudinẽ ꝙ si saturnꝰ tar
dus fuerit motu augmẽtat malũ. si vͦo velox
diminuit de malo: si retrog̃dꝰ ⁊ añ solis oppo
sitũ postq̃ curatꝰ fuerit recidiuũ patiet̃. si vͦo
retrog̃dꝰ fuerit post solis oppositionẽ minue⸗
tur de malo. ꝙ si luna velox motu fuerit signi
ficat malũ ⁊ ꝓlixitatẽ ⁊ malũ finẽ. si vͦo tar⸗
da cursu fuerit diminuet de malo: si aũt fuerit
luna cũ saturno aucta luĩe modicũ nocebit sa
turnus. ⁊ si diminuta malũ sup̱ malũ. si satur
nus quideꝫ fuerit oriẽtalis a sole ⁊ egritudo
fuerit ex frigiditate minuet̃ de malo sup̱ qꝺ̃ si
gnificauit: ⁊ si egritudo fuerit ex caliditate au
gebit malũ supra malũ primũ. si fuerit satur⸗
nus in lõgitudine lõgiori aut ꝓpe a duabꝰ p̱⸗
tibus ⁊ egritudo fuerit a retẽtõe seu restricti
one augebit̃ malũ supra malũ. si vͦo in lõgitu
dine iferiori seu opposito magis ꝓpe a duabꝰ
p̱tibus minuet̃ de malo eiꝰ. ¶ Dixer̃t plures
ꝙ cõiunctio lune cũ planeta retrog̃do sup̱ vo
mitũ significat ⁊ si luna fuerit in vna domorꝫ
saturni minuet̃ de malo: nisi fuerit egritudo
de tussi. ¶ Insup̱ multi dixerũt ꝙ saturnꝰ se⸗
nibꝰ nocet ⁊ ſm meã opinionẽ est ecõuerso. si
luna fuerit cũ ioue ẽ bonũ ⁊ adhuc meliꝰ si nõ
sint male domꝰ respectu signi ascẽ. in princi
pio egritudis. ¶ Si luna fuerit cũ marte ma
lũ ⁊ si luĩe diminuta fuerit minuet̃ de malo ⁊
ecõuerso: ⁊ cũ venere est sicut ꝺ̃ ioue: ⁊ si eger
iuuenis fuerit aut mulier meliꝰ ẽ q̃ si esset se⸗
nex. si aũt egritudo fuerit calida erit meliꝰ ve⸗
nus q̃ iupit̃ ⁊ ecõtra de frigiditate. ⁊ si egritu
do est p̱ amorẽ magis valebit ei iupiter: ⁊ si
egritudo sit ꝓpter dei seruitiũ ⁊ seculi cogita
tiones magis valebit venꝰ ioue. ¶ Si aũt lu
na fuerit in mercurio nõ existẽ. sub radijs so
lis aut inter illos ãbos siue plꝰ. 12. gra. ⁊ ipse
sit occidentalis ⁊ sit in domo bone stelle seu
planete bonũ significat ⁊ ecõtra. ¶ Si aũt fu
erit luna in oppõne saturni ⁊ iouis valebit q̃⸗
dẽ: ſ nõ euadet nisi saturnꝰ retrogradꝰ ⁊ iupit̃
directꝰ sit. si aũt iupit̃ sit in aspectu q̃rto debes
iudicare ſm fortitudinẽ eorꝫ: ⁊ si in trino eger
euadet. si luna fuerit cũ marte magis valebit
aspectꝰ veneris q̃ iouis ⁊ si cũ saturno ecõuerso
Ampliꝰ si in pͥncipio egritudinis luna fuerit
in ꝯiũctione stellarũ fixarũ magnarũ quiꝺ̃ or⸗
dis pͥmi aut scꝺ̃i q̃ latitudis modicũ h̃nt iudi⸗

ca sup bonū aut malū ſm ꝯpl̄onem ſtelle: vt ſtella que dicit̄ allan ſeu alancis bonū significat eo ꝙ ꝯtrarie ſtelle eſt de venere ⁊ mercurio ⁊ ego tibi dabo viā generalē. ¶ Si v̄o lūa in principio egritudinis fuerit cū aſpectu alicui⁹ planete aut cōiuncta cū ipſo qn̄ ꝑueniet ad locū ſuū aſpect⁹ q̄rti aut oppoſiti. ſi idē planeta aut ſtella aſpiciat̄ aut ꝯiūgat̄ cū ipſa ſic in principio qn̄ erat ſup aſpectū erit via criſis certa ⁊ firma in bono vel malo ſm naturā illi⁹ ſtelle ⁊ nō innouabit̄ ſup egrū res que bn̄ faciat ei aut male ſm vnaȝ viam. ſi v̄o eſt ita ꝙ illi ſtelle nō ꝯiūgat̄ lūa ꝑ aſpectū i die criſ: ſ; aſpiciat aliā ſtellā ſiquidē ꝯiungat̄ lūa cū iſta tūc inouabit̄ res ĩ bono aut malo q̄ i coꝛ egri aut medici nō aſcēdebat. ſi aūt fuerit aſpect⁹ aut ꝯiūctio cū aliqua de ſtellis ſupmis nō innouabit̄ res vltra illud qđ vniuerſaliter eſt q2 nō mutat̄ mot⁹ ſtelle fixe in. c. ānis niſi in vno minuto: quapꝛopt̄ multo min⁹ in p̄mis diebus ⁊ paucis ⁊ ſi ꝑmanet egritudo donec ſol reuertat̄ ad locū ſuū neq; h; criſim ad bonuȝ ſeu in malū ꝑfectum. conſidera ad locū in principio egritudinis et ꝯſidera oēs aſpiciētes et de planetis ⁊ de ſuperioꝛib⁹. i. fixis: ſilr̄ ꝙ̄ in aſpectib⁹ quartis ⁊ qn̄ veniet ad grad⁹ ꝓpoꝛtōnales in circulis. i. ad illos qui diſtāt a linea equalitatis aut a terminis ſeptētrionis ⁊ meridiei in tali ꝓpoꝛtione ꝙ equales ſint partes hoꝛarū diurnarū vni⁹ cū partib⁹ hoꝛarū alterius nocturnarū ſm ꝙ explanatū eſt in principio libꝛi initij ſapiētie: illi nāq; foꝛtitudinē habent magnam. ¶ Poſtrema aūt regula eſt ꝙ oīa capitula que rememoꝛati ſumus ꝓ luna illa eadē ſunt ꝓ ſole: ⁊ ſi eclipſ eſt: ⁊ ſi ſciuer) gradus aſceñ. in pꝛīcipio egritudinis ſcito reuolutionē anni ſecūdi ſiue ſequētis, addēdo octo gradus. ⁊ ꝯſidera qualiter aſpiciāt ſtelle ſignū p̄mū ⁊ ſcđm ⁊ quid ſit in hoc radix ſolis nihilomin⁹ hec duo addūt aliquid aut minuūt: ſic ergo facere debes de āno in annum.

¶ Explicit abbꝛeuiatio quedā libꝛi abꝛahe auenéezre de luminaribus et diebus creticis.

¶ Directoꝛiū de figura celi in amicū medicorum per modum epilogi.

Pro figure celi declaratione ⁊ ꝓnoſticatōe vera habēda de eadē: q̄ ſequūtur: maxie ſūt ꝯſiderāda. Primo ꝙ planete ſituētur in domib⁹ ſm ꝙ īueniūtur in celo: ⁊ h̄ magis exq̄ſite ꝙ̄ ſit poſſibile in ḡdibus ⁊ minutis. Scđo ꝯſiderāde ſunt dignitates planetarū. ſ. eſſentiales ⁊ accidētales. eſſentiales vt ſint in domo: ⁊ habent tūc noueȝ foꝛtitudīes. In exaltatiōe: ⁊ ſic habēt q̄ttuoꝛ In triplicitate: ⁊ ſic habēt tres. In terminis: et ſic habēt duas. In facie: ⁊ ſic hn̄t foꝛtitudinē vnam. Sed de accidētalib⁹ ꝯſidera ſi ſit dn̄s hoꝛe ⁊ ſic h; foꝛtitudinē vnā. vel dn̄s nouene et ſic habet aliā. Alias dignitates accidentales vide in amico medicoꝝ dr̄ia, ſcđa ca. 6. et etiā dr̄a. 3. ca. 6. Cōſidera etiā ſi plāete dū fuerūt in domo ꝓpꝛia fuerint in domo diurna vel nocturna applicādo hoꝛe queſtiōis: vel ſi ſint in domo amici. Item cōſidera infoꝛtunia planetarū: que vide dr̄ie ſecūde ca. 7. Notandū ibidē ꝙ finis libꝛe ⁊ ſignū ſcoꝛpionis ſunt de ifoꝛtunātibus ſignoꝝ ⁊ domoꝝ: vt dicit̄ ca. 6. dr̄ie tertie. Itē ꝯſidera ſi planete ſint in gradibus lucidis: tenebꝛoſ: vacuis: azemena: putealib⁹ vel foꝛtunā augmētantib⁹: ⁊ ſi ſint in gradib⁹ maſculinis vel femīnis. Et ſi ſint in gra. terminoꝝ nouenarū: facierū: ⁊ reliquarū dignitatū ⁊ ifoꝛtunarū: que oīa vide in tabul̄ ad hoc factis: quarū declarationē īuenies in amico medicoꝝ ca. 3. dr̄ie. 2ᵉ. Cōſidera etiam aſpect⁹ domoꝝ. Nam aſcendēs ⁊. 10ᵃ. ſe aſpiciūt quarto aſpectu: ⁊ ſic de alijs. Aſcendens ⁊. 7. aſpectu oppoſito: ⁊ ſic de alijs. Aſcēdēs et. 11. aſpectu ſextili: ⁊ ſic de alijs. Aſcēdens ⁊ nona aſpectu trino: ⁊ ſic de alijs, Declaratio ex teipo patefiet. Et ſup hoc ꝯſidera aſpect⁹ planetarū quos poteris habere ꝑ pꝛedictos. Item ꝯſidera ꝙ ex domib⁹ domus aſcendētis eſt ſup oēs alias domos tam in foꝛtitudīe ꝙ̄ in bonitate pꝛiuilegiata. Unde ſol mercurius ⁊ iupiter in aſcēdēte foꝛtificant̄. lūa mars et ♄ in aſcendēte infoꝛtunātur: ⁊ infoꝛtunāt aſcendēs. ven⁹ vero mediocriter ſe hab;. que vide ca. 6. dr̄ie. 3ᵉ. Item ꝯſidera ſi planeta ſit retrograd⁹ vel direct⁹: ꝓ cui⁹ declaratione recurre ad ca. 6, dr̄ie tertie. Itē planete maſcu-

lini gaudēt in domib⁹ maſculinis: ⁊ debilitā
tur in feminis. Planete femini gaudēt in fe-
minis ⁊ debilitātur in maſculinis. Item diur
ni gaudent quādo ſunt oriētales a ſole ⁊ no-
cturni quādo ſūt occidētales. Itē diurni ma
ſculini gaudēt in parte celi maſculina: femini
in femina: ⁊ nō ecōuerſo. Item conſidera al-
mutanch aſcēdentis: ⁊ per cōſequēs totius fi
gure. Pro cui⁹ declaratione cōſidera ſextum
⁊ ſeptimū caplm̄ tertie dr̄e. Item conſidera
bene pro veritate queſtiōis habēda ⁊ pro ho
nore aſtrologi ꝯſeruando tertiū ⁊ quartū ca^a
dr̄e tertie. Item notandū ꝙ mercuri⁹ gaudet
in aſcendēte, Luna in tertia. Mars in ſexta.
Sol i. 6. Jupiter in. 11. Saturn⁹ in duodecia.
Item mercuri⁹ gaudet cum fuerit orientalis
in gemini. ⁊ cum fuerit occidētalis in virgie.
et cū fuerit ſub radijs ſolis nō tamē cōbuſtus
que cōbuſtio vocat̄ per ſextū gradum añ. ⁊ ꝑ
ſextum retro. Item nota ꝙ aſpectus durant
ꝙtum durāt orbes lumis. Unde orbis ſol' in
. 15. gra. ante: ⁊ in. 15. retro. Orbis lune. 12. añ:
et. 12. retro. Orbis ſaturni. 9. ante: ⁊. 9. retro.
Orbis iouis. 9. ante ⁊. 9. retro. Orbis martiſ
8. ante: ⁊. 8. retro. Orbis veneris. 6. ante: ⁊. 6
retro. Orbis mercurij. 5. ante: ⁊. 5. retro. Itē
fortitudo planetarū hēt̄ q̄ttuor modis prīci
palibus. ſ. ꝯiunctōne: ſeparatione: aſpectu: et
acceſſione: quorꝫ declarationē vide ca. 6. dr̄e
ſecūde. Item boni planete infortunātur ꝑ cō
iunctionem vel oppoſitionem malorum: ⁊ in
quarto aſpectu: ⁊ in terminis malorum. ſimi-
liter in eorū dignitatibus. Item īfortunātur
boni inter duos malos: ⁊ dicūtur obſeſſi. Itē
in combuſtione ſolis. Item quādo cōiungun
tur planete retrogrado vel combuſto. vel qñ
eſt in caſu ſuo ⁊ in cadēti ab angulo. Itē vt
ſint tres ſuperiores occidētales a ſole: ⁊ tres
inferiores oriētales: vide ca°. 7. differentie ſe-
cūde. Itē nota ꝙ de figura celi domus p̄ma
et eius dñs aſſignat̄ eḡ. ſcd̄a medico. ſexta in
firmitati. quarta medicis et apothecarijs. Et
ſi aſcēdēs habuit bonos planetas ſub ſe erit
eger boni reguninis. ſi ecōuerſo cōtrariū eueni
et. ſi in decima ſit malus vel infortunatus me
dicus nō proficiet. Et ſi ſexta ſit de ſigno ter-
reo morbus eſt de melācolia: ⁊ ſic de ſingul'.
Et ſi ſignū domus ſexte ſit retrogradus vl' cō
buſtus vel in domo martis cōiunctus marti
vel ſaturno ⁊ ſine receptione. ſ. a dño domus
mortis ſignū mali eſt. Item partes medicis
neceſſarie ſunt que ſequūtur. ſ. pars vite. ꝑs
mortis: pars fortune: pars planete interficiē-
tis. ⁊ pars infirmitatis. Pars vite accipit̄ in
die a ioue in ſaturnū: ⁊ in nocte econuerſo. et
ꝓijcitur ab aſcēdente. Pars mortis accipitur
in die ac nocte a luna in gra. ⁊ minutū dom⁹
octaue: ⁊ addit̄ deſuper quos ambulauerūt
ſaturnus de ſigno in quo eſt: ⁊ ꝓijcitur ab ini-
tio ſigni ſaturni. Pars fortune accipit̄ de die
a ſole in lunam ⁊ de nocte ecōuerſo: ⁊ proijci
tur ab aſcendēte. Pars planete interficiētis
accipit̄ in die a gra. aſcendentis in gra. lune:
⁊ in nocte ecōuerſo: ⁊ ꝓijcit̄ ab aſcēdēte. Pra
cticā aūt iſtarū partiū repies in amico medic.
differentia tertia ca. 5. Pars aūt infirmitatis ſm
hermetē accipit̄ in die a ſaturno in martem: ⁊
in nocte ecōuerſo: ⁊ ꝓijcitur ab aſcendēte. Et
ſm quoſdā antiquos accipit̄ in die ac nocte a
mercurio in martem ⁊ ꝓijcitur ab aſcendēte.
In amico medicorꝫ dr̄ia tertia ca. 2. Auctori-
tate hali accipit̄ a gra. dñij hore in gra. dñij ſo
lis: ⁊ ꝓijcitur ab initio ſigni arietis dādo cuili
bet ſigno. 30. gradus.

¶ Explicit.

Iber amicus

l medicorū supraſcriptus diſtinctꝰ ē in q̄ttuoꝛ partes ſm ꝙ in eo ꝓceditur per quattuoꝛ differentias: ⁊ quelibet dr̄ia ſubdiuidit̄ in ſeptē capitula ꝓ vt inferius videbitur.

Prima differētia eſt de numero celeſtiū oꝛbiū et de motoꝛibꝰ eoꝝ ſm doctrinā pħoꝝ antiq̄rum ⁊ ſm veritatem theologoꝝ opiniones friuolas pħoꝝ coꝛrigentiū. et cōtinet ſeptē capitula.

Capitulū primū prime dr̄ie: de numero ⁊ oꝛdine celoꝝ in generali ad quē numerū peruenerunt pħi et vltra ⁊ ſupra theologi reuelatione diuina ⁊ doctrina dei.

Capitulū ſcdm̄ de numero ⁊ oꝛdine oꝛbiū particularū planetaruꝫ et epicicloꝝ ⁊ cunctoꝝ celoꝛum nobis influentiū ſm doctrinā aſtrologoꝛum.

Capitulū tertiū de numero intelligentiarum oꝛbes celeſtes regentiū ⁊ mouentiū ſm dicta ⁊ ſcripta ⁊ opiniones pħoꝝ antiquoꝛuꝫ.

Capitulum quartū de numero ⁊ oꝛdine harū intelligentiarū ⁊ modo mouēdi celos imperio dei benedicti et quid debet cenſeri vel iprobari in hac materia generaliter ⁊ cum rimoꝛe ſcribendo ſm veritatē ⁊ doctrinā theologoꝛum.

Capitulū quintū de oꝛnatu mirabili celi ſtellati et hoc in generali.

Capitulum ſextū de nona ſphera ſeu primo mobili ⁊ de eius virtute mirabili ſibi collata a potētia infinita dei q̄ cunctoꝝ eſt creatrix.

Capitulū ſeptimū de ſitu ⁊ oꝛdine ſeptē planetarū ⁊ de quibuſdam eoꝝ ꝓpꝛietatibus et influentijs in generali.

Ecunda differē

ſ tia eſt de diſtinctōe zodiaci celi ſtellati ⁊ ſuarū partiū et de eius coꝛreſpōdentia ad zodiacum none ſphere que primū mobile dicit̄ que cōtinet ſimiliter ſeptem capitula.

Primū capitulū ſecūde differētie eſt de diſtinctione .12. partiū zodiaci celi ſtellati q̄ duodecim ſigna dicūtur ⁊ de eoꝝ influētijs ⁊ ꝓprietatibus in ſpeciali.

Secundū capitulū de numero ⁊ oꝛdine ſtellarū ⁊ ymaginū viſibiliū ſtellati celi tam in parte ſeptētrionali ꝙ meridionali iuxta dicta ſapientis ptho¹. octauo almageſti ⁊ illuſtris alphonſi regis caſtelle.

Tertiū capitulū de gradibꝰ lucidis ⁊ tenebroſis ⁊ de alijs conditionibus graduū zodiaci per modū tabule oꝛdinatis vt clarius intelligantur.

Quartū capitulū de duplici motu celi ſtellati ⁊ de quadruplici motu ſeptē planetaruꝫ.

Quintum capitulū de ꝓprietatibus eſſentialibus ſeptem planetarū ⁊ de eoꝝ virtutibꝰ et foꝛtitudinibus.

Sextum capitulū de quibuſdā virtutibꝰ accidētalibus ſeptem planetarū per quas influentie eoꝝ foꝛtificātur.

Septimū capitulū de detrimēto influentiarū 7. planetarū in generali ⁊ de luna in ſpeciali latius q̄ꝫtū ad vtrāqꝫ influētiā. ⁊ circa hec ponūtur tabule ad ꝓpoſitum faciētes.

Ertia differen:

t tia eſt de inquiſitione a qua radice ꝓueniat epidimia ⁊ moꝛs in hoībus ⁊ plus vno tēpoꝛe ꝙ alio: ⁊ de modis cognoſcēdi ⁊ ꝓnoſticandi curſu nature ⁊ īfluentie celi moꝛtem vel vitam egro.

Primū capitulū iſtius differētie eſt de cognitione ⁊ diſtinctione radicū epidimialium. ⁊ radix quo ad ꝓpoſitū pōt aſſignari quadruplex. duplex ſuperioꝛ ⁊ duplex inferioꝛ. Prima eſt volūtas diuina iuſte puniēs hoīes Scđa radix ſuperioꝛ eſt coꝛpus celeſte īfluens letaliter. Tertia radix eſt inferioꝛ ⁊ ē fetoꝛ inficiens oꝛganū per aerem coꝛruptum circūdando nos localiter. Quarta radix et īferioꝛ eſt indebitus modus viuendi per exceſſum cibi ⁊ potus: ⁊ aliarū ſuperfluarū occupationū carnaliū: ⁊ nimie triſticie ⁊ ſollicitudinis. Et de iſtis quattuoꝛ radicibꝰ ſcriptum ē ad ꝓpoſitum ibidem.

Scdm̄ capitulū oſtendit quomodo reuolutio natiuitatis ſi cōſtaret perito aſtrologo pōt multa mala impedire nato que ſunt poſſibilia ei euenire vel de facto eueniēt: que mala nō ſunt neceſſaria ſed contingētia curſu nature.

Tertiū capitulū qꝛ reuolutio natiuitatis ⁊ hora natiuitatis cōiter ignoꝛat̄: ideo qualiter ꝓnoſticatur ſuꝑ cura infirmoꝝ per queſtionē aut per aggreſſum infirmitatis cōſiderādo

49

et inquirēdo tunc influentiam celi.

Quartū capitulū est de declaratione domoꝝ celi que ostēdunt influētiam sup egro: ⁊ medico ⁊ medicinis ac natura infirmitatis.

Quintū capitulū de declaratione planetarū influētium ⁊ graduū celi pariter cōuenientiū super varios morbos: ⁊ de cognitōne an morbi sint curabiles an non.

Sextū capitulū de inuētione almuten ascendeñ. qui dñs ascēdentis dicit̄ principalis et aliarū domoꝝ celi ⁊ toti⁹ celi ⁊ de statu planete corrūpentis vitam infirmi.

Septimū capitulū de cōbinatione planetarū ⁊ associatione cum dño asceñ. seu alteri⁹ domus celi et de accessu ⁊ recessu eorūdem planetarū inter se.

Quarta differentia

est de modis ꝯseruādi sanitatē et obuiandi periculis: ⁊ de ingenio expellēdi morbos de corporibus hūanis ꝙtum erit possibile artifici seu ministro nature: ⁊ de modis medendi ⁊ cōficiendi medicinas ⁊ fortificandi eas p influētiam celi et precipue p inuocationē nois dei supra totā influētiam celi.

Primū capitulū quō quattuor v̄tutes corporis humani sunt ꝯfortande ⁊ iuuāde regnāte cōsimili cōstellatione in celo.

Secūdū capitulū quomodo humores superflui ⁊ dānosi corporis humani sunt purgandi per aspectū ad planetas influētes super humores planetas debilitando ⁊ signa fortificando: vt mars sup colera: iupiter super sanguine ⁊ sic de aliis.

Tertiū capitulū quō totum corpus humanū corruptile habet aspectū ad celū ⁊ quelibet eius ps: ⁊ in curis ordinandis pōt cōsiderari certa ordinatio celi vt facilius cura acqratur si cura per artem sit possibilis.

Quartū capitulū est de electione influētie celi circa curā oculoꝝ ⁊ auriū ⁊ de eius subtili ingenio.

Quintū capitulum de minera febrium: ⁊ de planetis influētibus in ipsis ⁊ ingenio procedendi ad curam.

Sextum capitulū est de flebothomia s̄m cursum ⁊ ordinē dierū lunationis ⁊ s̄m aspect⁹ lune ad planetas ⁊ ad tpa anni et s̄m dispositionē aeris ⁊ personarū: etatis ⁊ regionū.

Septimū capitulū de horis cōuenientib⁹ ad sumendū medicinas ꝯfortatiuas cordiales ⁊ purgatiuas: ⁊ ad ꝯseruandū humidū radicale: ⁊ de arte ⁊ doctrina ꝯficiendi ad hoc electū. vina aquas preciosas olia: ⁊ quedā alia requisita que eliciūtur ex istis ab habentibus bonum ingenium.

¶ Alteri⁹ opis tabula.

Liber qui dicit̄

celi enarrant gloriā dei. in se cōtinet vndecim capitula.

Et sic est finis hoꝝ opusculoꝝ accurate ⁊ diligenter impressoꝝ: arte et industria Magistri Iohānis trechsel alemāni: i ciuitate Lugduneñ. Anno salutis nostre. 1496. die vero. 14. octobris.

